

Jaarverslag en jaarrekening 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Algemeen.....	6
Voorwoord.....	6
Samenvatting.....	8
Leeswijzer.....	12
Ambities.....	13
Programma's.....	14
Inwoner.....	14
Doelen & resultaten.....	14
Wat wilden we bereiken?.....	14
Wat hebben we daarvoor gedaan?.....	14
Wat heeft het gekost?.....	31
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	31
Beleidskaders.....	33
Verbonden partijen.....	34
Beleidsindicatoren.....	36
Onze buurt.....	40
Doelen & resultaten.....	40
Wat wilden we bereiken?.....	40
Wat hebben we daarvoor gedaan?.....	40
Wat heeft het gekost?.....	63
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	64
Beleidskaders.....	67
Verbonden partijen.....	69
Beleidsindicatoren.....	77
Onze gemeente.....	79
Doelen & resultaten.....	79
Wat wilden we bereiken?.....	79
Wat hebben we daarvoor gedaan?.....	80
Wat heeft het gekost?.....	100
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	100
Beleidskaders.....	103
Verbonden partijen.....	104
Beleidsindicatoren.....	115
Ons geld.....	117
Wat heeft het gekost?.....	120
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	120
Toelichting verschillen reserves Begroting- Jaarrekening.....	121
Beleidskaders.....	123
Verbonden partijen.....	124
Beleidsindicatoren.....	127
Overhead.....	128
Wat heeft het gekost?.....	130
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	130
Beleidskaders.....	131
Verbonden partijen.....	131
Beleidsindicatoren.....	131
Paragrafen.....	133
Lokale heffingen.....	133
Geraamde en werkelijke inkomsten.....	133
Beleid lokale heffingen.....	134
Overzicht op hoofdlijnen per heffing.....	135

Kwijtscheldingsbeleid	139
Lokale lastendruk	140
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	142
Algemeen	142
Risicoregister.....	142
Inventarisatie risico's	144
Berekening weerstandscapaciteit	153
Structurele weerstandscapaciteit	153
Incidentele weerstandscapaciteit	155
Totaaloverzicht weerstandscapaciteit	156
Ratio weerstandsvermogen	156
Conclusie	156
Financiële kengetallen.....	157
Toelichting kengetallen.....	157
Berekening kengetallen	158
Beoordeling kengetallen	158
Onderhoud kapitaalgoederen.....	160
Algemeen	160
1. Wegen.....	161
2. Riolering.....	163
3. Water.....	166
4. Groen	169
5. Gebouwen	171
6. Openbare verlichting	173
7. Speelruimten	174
Financiering	176
Financiering.....	176
Rente	177
Staat herkomst en besteding van middelen	179
Bedrijfsvoering	180
Algemeen	180
Personeel.....	180
Organisatie.....	184
Informatievoorziening	185
Digitale dienstverlening	188
Inkoop en aanbesteding	189
Duurzaamheid	190
Verbonden partijen.....	192
Grondbeleid	217
Visie op en wijze van het grondbeleid.....	217
Te verwachten resultaat	219
Bedrijventerrein Mies (Groesbeek)	222
Bedrijventerrein Hulsbeek (Groesbeek).....	222
Kloosterpad West (Groesbeek).....	223
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	223
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	223
Inzicht in gronden als materieel vast activa	223
Vorderingen op de balans.....	224
Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen.....	226
Jaarrekening	227
Overzicht baten en lasten	227
Overzicht baten en lasten	227
Toelichting baten en lasten.....	228
Wet Normering Topinkomens	237
Begrotingsrechtmatigheid	240

Balans met toelichting	241
Balans	241
Toelichting op de balans.....	244
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	265
Incidentele baten en lasten	270
Verantwoordingsinformatie SiSa specifieke uitkeringen	281
Controleverklaring.....	289
Bijlagen	293
Raadsvoorstel.....	294
Overzicht lopende kredieten	300
Overzicht taakvelden	307
Toelichting financiële begrippen.....	309
Toelichting afkortingen.....	312

Algemeen

Voorwoord

Welkom bij onze Jaarrekening 2021!

Het rekeningssaldo over 2021 is € 1.896.000. Bij het opstellen van de begroting 2021 gingen we in eerste instantie nog uit van een tekort van € 3.000.000, dat gedekt zou moeten worden uit onze reserves.

Dit grote verschil wordt met name veroorzaakt door de uitvoering van de coronamaatregelen, waardoor begrote taken in het nauw kwamen, door de ontwikkelingen in het sociaal domein, en ook door het vertrek van goed ingewerkt personeel dat niet meteen vervangen kon worden door krapte op de arbeidsmarkt.

Bij de Najaarsnota 2021 waren we van een deel van deze financiële voordelen op de hoogte. Bij deze jaarrekening zijn ze nog duidelijker geworden.

Bij de Najaarsnota 2021 gingen we uit van een voordelig saldo van € 164.000. Het werkelijke saldo is € 1.732.000 voordeliger dan begroot.

De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

-	Niet inzetten reserve rekeningresultaten	- 351.000
-	Lagere doorbelasting naar projecten	- 258.000
-	Leningen Bbz en Tozo	- 470.000
-	Afrekening Tozo 2020	- 197.000
-	Treasury	+ 103.000
-	Sociaal domein	+ 338.000
-	Algemene uitkering	+ 514.000
-	Verkoop kavels Bedrijventerrein Hulsbeek	+ 276.000
-	Bijstandsuitkeringen	+ 324.000
-	Sociale werkvoorziening	+ 191.000
-	Arbeidsparticipatie	+ 129.000
-	Leges omgevingsvergunningen	+ 217.000
-	Salaris/inhuurkosten personeel	+ 282.000
-	Kosten bedrijfsvoering	+ 154.000
-	Overig (diverse kleinere verschillen, in totaal)	+ 480.000

Het raadsvoorstel en het raadsbesluit zijn opgenomen in de bijlagen. Klik hier om direct naar het [raadsvoorstel](#) te gaan.

Financiële gevolgen coronacrisis

De coronacrisis had gevolgen voor veel beleidsterreinen van onze jaarrekening 2021. De VNG sprak met het Rijk af, dat de gemeenten een reële compensatie van de kosten en de gederfde inkomsten als gevolg van de coronamaatregelen krijgen. Via de algemene uitkering kregen we in 2021 ruim € 1,8 miljoen hiervoor. Deze gelden zetten we onder meer in voor de dekking van de extra gemaakte kosten zoals bijdrage musea, omzetverlies sociale werkvoorziening, handhaving en toezicht, meerkosten jeugdzorg en wmo, re-integratie bijstandsgerechtigden en ondersteuning kwetsbare groepen.

Ook hebben we een rijksuitkering van € 0,4 miljoen ontvangen voor gederfde huurinkomsten van sportaccommodaties en dekking van het exploitatietekort bij het zwembad.

Voor de uitvoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) gaven we ongeveer € 0,9 miljoen uit. Hiervoor krijgen we eveneens een rijksvergoeding.

Daarnaast hadden we te maken met een aantal reguliere uitgaven dat als gevolg van de coronacrisis niet of minder plaatsvond zoals minder kosten voor regionaal wmo- en leerlingenvervoer, bewonersinitiatieven en minder bedrijfskosten. Daarentegen legde de coördinatie van de coronamaatregelen door het actieteam een behoorlijke beslag op de ambtelijke capaciteit en was inhuur van personeel soms noodzakelijk.

Omdat er hierover richting toekomst onzekerheid bestaat, hebben we het onderwerp Corona opgenomen onder de overige financiële risico's in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting

Resultaat 2021

De jaarrekening laat het volgende resultaat zien.

Bedragen x € 1.000

Rekeningresultaat	
Saldo van baten en lasten	2.010
Mutaties in reserves	-115
Gerealiseerd resultaat	1.896

Als we de uiteindelijk behaalde financiële resultaten vergelijken met het actuele begrotingssaldo 2021, dan laat dit het volgende beeld zien.

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2021 Primair Saldo	Begroting 2021 Actueel Saldo	Rekening 2021 Saldo	Vershil Begroting Rekening
Inwoner	-38.734	-38.353	-37.300	1.054
Onze buurt	-13.204	-14.255	-13.569	686
Onze gemeente	-5.734	-7.265	-5.291	1.974
Ons geld	63.174	66.792	67.484	692
Overhead	-9.608	-8.841	-9.314	-473
Saldo rekening baten en lasten	-4.107	-1.921	2.010	3.931
Toevoeging aan reserves	-1.005	-3.258	-4.138	-1.319
Onttrekking aan reserves	2.102	5.343	4.023	-1.319
Resultaat rekening baten en lasten	-3.010	164	1.896	1.732

De verschillen tussen de begrote en werkelijke bedragen zijn te verdelen in de volgende categorieën:

1. *Verschillen die ontstaan zijn na de laatste bijstelling van de begroting 2021*
De laatste bijstelling van de begroting 2021 is opgesteld in september 2021 (Najaarsnota). Heeft er zich hierna iets voor gedaan wat niet voorzien was, dan leidt dit tot een verschil in de jaarrekening.
2. *Veel kleine verschillen*
In de Najaarsnota zijn alleen de afwijkingen boven de € 10.000 meegenomen. De kleinere verschillen zijn niet verwerkt.

Verklaring verschillen

Globaal kunnen we het voordelige verschil ten opzichte van de actuele begroting van € 1.732.000 als volgt verklaren.

Taakveld	Toelichting	Bedragen x €1.000	
		Vershil	I/S/RES
Bestuur	- Lagere dotatie aan de voorziening pensioenverplichtingen vm wethouders. Doordat de rekenrente is gestegen is een lagere dotatie nodig om op einddatum het doelvermogen te behalen.	53	I
Burgerzaken	- Door coronaversoepelingen werd het in de zomer weer mogelijk om meer te reizen. Daardoor hebben we meer aanvragen gehad voor reisdocumenten.	57	I
Overhead	- Overige doorbelastingen van de kostenverdeelstaat (= kosten organisatie) zijn € 154.000 voordelig. De grootste oorzaak van dit verschil is een voordeel van € 100.000 op opleidingskosten. Dit bedrag schuiven we door naar 2022. Hier staat ook een storting aan de reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons Geld. Verder zijn er diverse kleine verschillen die per saldo leiden tot een voordeel van € 54.000.	154	I
	- Niet verrekenbare BTW 2021	-58	I
	- Lagere doorbelasting naar projecten, dit leidt tot een nadeel van € 258.000. Het gaat hier om uren die geraamd waren op projecten, maar die ten laste van de reguliere exploitatie komen.	-258	I
Treasury	- We hebben in 2021 geen langlopende lening af hoeven te sluiten, omdat de investeringen achter zijn gebleven.	103	I
Uitkering gemeentefonds	- De hogere algemene uitkering is als volgt te verklaren: aanvullende compensatie corona € + 263.000, afrekening over 2019 en 2020 € + 81.000, versterking dienstverlening gemeenten € + 171.000, kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht € + 18.000, inburgering € + 12.000 en actualisatie maatstaven 2021 € - 31.000.	514	I
Brandweer	- Afrekening van de VRGZ over 2020.	80	I
Parkeren	- Het voordelige verschil van € 52.000 wordt, naast diverse kleinere verschillen, grotendeels veroorzaakt door de beheerskosten (te hoog ingeschat) en de onderhoudskosten, die in 2021 lager waren door corona.	52	I
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- We hebben in 2021 meer kavels verkocht dan verwacht. We hebben tussentijds winst genomen op de locatie Bedrijventerrein Hulsbeek.	276	I
Overige onderwijsvoorzieningen	- Aan achterstanden onderwijs is minder besteed. Hierdoor is de aanwending van de hiervoor gereserveerde gelden ook lager. Zie programma Ons geld.	86	RES

Musea	- Voor Museumpark Orientalis was een restantbudget van € 520.000 beschikbaar. Hiervan is € 120.000 besteed. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	400	I/RES
Dorps- en buurthuizen	- Bij de Mallemolen is het onderhoud grotendeels uitgesteld vanwege revitalisatie	64	I
Inkomens- en bijstandsvoorziening	- Er is € 291.000 minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt. Hierdoor ontvangen we € 62.000 aan rijksuitkering. De inkomsten voor terugvordering en aflossing leenbijstand waren € 16.000 hoger.	324	I
	- In de jaarrekening 2020 zijn de leningen bbz en TOZO als te verhalen opgenomen. De terugbetalingsverplichting aan het rijk is niet in de jaarrekening 2020 verwerkt. Dit corrigeren we nu in de jaarrekening 2021.	-470	I
	- We verwachten een terugbetaling van een gedeelte van de rijksvergoeding TOZO als gevolg van de door de accountant geconstateerde fouten bij de jaarrekening 2020. Indien het rijk de regeling niet aanpast, zullen wij bezwaar maken.	-197	I
	- Er zijn door de coronacrisis meer aanvragen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen ontvangen en toegekend.	-59	I
Begeleide participatie	- De bijdrage voor sociale werkvoorziening was lager. Dit is met name veroorzaakt door een meevallende omzet en de ontwikkeling van de loonkosten van de SW medewerkers.	191	I
Arbeidsparticipatie	- De bijdrage aan de MGR voor reïntegratietrajecten viel € 127.000 lager uit. Dit is met name veroorzaakt door teruggave van belastingdienst en minder uitvoering van de te ambitieuze plannen.	127	I
	- Voor de Pilot Veranderopgave inburgering is €66.000 uitgegeven. Deze uitgaaf komt ten laste van de reserve lopende projecten. Voor aanwending van deze reserve zie programma Ons geld.	66	RES
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Door corona is er minder gebruik gemaakt van het wmo-vervoer.	129	I
Maatwerkdienstverlening 18+	- Aan Huishoudelijke hulp hebben we minder besteed.	161	I
	- Aan zorgkosten blok A en B Wmo (dagbesteding en begeleiding) hebben we minder besteed.	110	I
	- Door corona zijn de kosten van arbeidsmatige dagbesteding van het werkbedrijf MGR lager uitgevallen.	87	I
Maatwerkdienstverlening 18-	- De kosten voor blok B (begeleiding en ambulante hulp) jeugdzorg waren hoger door toename van het aantal aanvragen en langere duur van trajecten.	-138	S
	- Het budget voor opzetten van een vervoersdienst Berg en Dal hevelen we over naar 2022. Dit gebeurt via een storting in de reserve overlopende projecten; zie programma Ons geld.	52	RES
Geëscaleerde zorg 18-	- Aan zorgkosten voor blok C (jeugdzorg met verblijf) is meer besteed.	-105	S

Riolering	- Diverse voor- en nadelen op het taakveld riolering. Met name onderhoud hoofdriolen (€ + 42.000), verwerken rioolslib (€ +29.000), diverse studies en onderzoeken die door capaciteitsgebrek niet zijn uitgevoerd (€ + 147.000), reiniging kolken (€ + 17.000) onderhoud rioolgemalen (€ - 35.000), inspecties (€ + 43.000) en projectleiding project wateroverlast (€ - 40.000).	203	I
	- Diverse per saldo voordelige verschillen leiden tot een hogere dotatie aan de voorziening riolering, zodat het geld beschikbaar blijft voor riolering.	-302	I
Afval	- We hebben meer leges ontvangen dan verwacht bij de milieustraten (€ + 41.000). Dit heeft nog steeds te maken met Corona. Daarnaast hebben we meer opbrengst voor het afval ontvangen dan geraamd (€ + 96.000). Onder andere door afrekening voor voorgaande jaren. Tenslotte hebben we minder afvalstoffenheffing ontvangen dan begroot (€ - 41.000).	96	I
Milieubeheer	- Door verschillende oorzaken is een deel van het beschikbare budget voor duurzaamheid niet uitgegeven (€ + 240.000). Hier staat een lagere aanwending van de reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons geld.	240	I/RES
	- Daarnaast zijn er een aantal subsidies afgerekend en hebben we leges ontvangen en toegerekend aan dit taakveld.	66	I
Ruimtelijke ordening	- Investeringsbijdrage Project Omgevingswet 580K. Door uitstel van de wet en corona is het project vertraagd. Ook de uitgaven verschuiven naar de toekomst. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	389	I/RES
Bouwvergunningen	- Er zijn meer leges bouwvergunningen en welstand gerealiseerd dan verwacht. Dit komt door een paar grote vergunningaanvragen die nog in 2021 zijn vergund.	217	I
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan de diverse taken besteedt.	282	I
Mutaties reserves	- Zie de toelichting bij programma Ons Geld.	-2.199	I
Diverse verschillen	- Dit betreft heel veel kleine verschillen, die per saldo leiden tot een voordeel van € 939.000.	939	I
Saldo		1.732	

Resultaatbestemming

Wij stellen voor het overschot van € 1.896.000 aan de Algemene reserve toe te voegen.

Leeswijzer

Hoe is dit jaarverslag en de jaarrekening opgebouwd?

Eerst volgt het gedeelte 'Algemeen' met het voorwoord en persbericht, de samenvatting en deze leeswijzer. Daarna zijn de `ambities` van onze gemeente weergegeven. Daar staat beschreven wat wij als gemeente belangrijk vinden en willen bereiken.

De `programma's` bevatten wat we hebben bereikt.

De `paragrafen` gaan over onderwerpen die van invloed zijn op alle programma's.

In de 'jaarrekening' staat een overzicht van de baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) in 2021. Daarnaast zijn bij dit onderdeel de balans met toelichting opgenomen, een overzicht van de incidentele baten en lasten, de verantwoordingsinformatie van de SISA en de controleverklaring van de accountant.

Tot slot zijn in de `bijlagen` het raadsvoorstel en een overzicht van de lopende kredieten opgenomen. Ook geven we hier een toelichting op afkortingen en financiële begrippen.

Onze schrijfstijl proberen we kort en helder te houden en verwijst met 'elektronische links' naar de documenten die erbij horen.

Minbedrag betekent: nadelig of uitgaaf/investering

Plusbedrag betekent: voordelig of inkomst

Inhoudsrechten (disclaimer)

In de jaarstukken is gebruik gemaakt van informatie van derden. Hoewel de jaarstukken met de grootst mogelijke zorgvuldigheid zijn samengesteld kunnen gebruikers van deze stukken geen rechten ontleen aan of aanspraak maken op de juistheid en volledigheid van de inhoud. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die daardoor kan ontstaan.

Ambities

Onze missie is:

“Iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.”

1. We doen het samen!

De gemeente Berg en Dal is er voor haar inwoners. Die inwoners vormen samen de gemeenschap Berg en Dal. Met elkaar zorgen we ervoor dat het goed wonen is in onze gemeente. Maar er verandert wel iets in de manier waarop we dat doen. De tijd dat de gemeente voor alles zorgde én over alles besliste is voorbij. Dat kan niet meer en dat willen we ook niet meer. U als inwoner vraagt en krijgt steeds meer zeggenschap. En u zorgt steeds vaker zelf voor een goed woon-, werk- en leefklimaat. Voor uzelf en voor anderen. De gemeente wil hierbij een gelijkwaardige partner zijn. We willen ruimte geven aan uw initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk te maken.

2. Betaalbaar Berg en Dal!

Wij zijn ons er heel goed van bewust dat wij met gemeenschapsgeld werken. De portemonnee van de gemeente verschilt daarbij niet zo veel met die van uzelf. Niet alles wat we willen kan ook, dus maken wij duidelijke keuzes. En we geven niet meer uit dan er binnenkomt. Als er een tekort dreigt dan kijken we eerst of er in de uitgaven geschrapt kan worden. We kunnen ook de belastingen verhogen, maar dat willen we zoveel mogelijk voorkomen. Onze belastingen zijn bijna de laagste van Gelderland en dat willen we zo houden.

3. Hier wordt gewerkt!

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Als u daar niet op eigen kracht in slaagt, dan helpen wij daarbij. Onze gemeente heeft een prachtige natuur en ligt in een afwisselend landschap. We hebben een rijke geschiedenis en daarvan is in onze gemeente veel terug te vinden. Buiten, maar ook in onze musea. Het toerisme is dan ook belangrijk voor onze gemeente en we werken er hard aan om onze gemeente nog aantrekkelijker te maken. Voor u als inwoners, maar ook voor al die bezoekers. Het toerisme zorgt ook voor werkgelegenheid. Dat is belangrijk. Onze missie is niet voor niets: iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.

4. Duurzaam Berg en Dal!

De zorg voor de wereld van morgen is ontzettend belangrijk. Onze kinderen moeten kunnen opgroeien in een mooie, veilige en gezonde omgeving. Daarom gaan we energie besparen, meer schone energie opwekken, grondstoffen hergebruiken, blijven we lokale initiatieven ondersteunen en zorgen voor minder afval. Doordat ons klimaat verandert, krijgen we ook steeds extremer weer. We moeten zorgen dat we onze omgeving hier goed op inrichten. Hiervoor is de komende jaren veel geld nodig. Wij kunnen dat niet alleen, dat moeten we samen doen met u. Wij passen de openbare ruimte aan. Aan u vragen wij hetzelfde te doen op uw eigen terrein.

5. Zichtbaar en betrouwbaar!

Onze inwoners, instellingen en bedrijven weten voor welke producten en diensten zij bij de gemeente terecht kunnen. Wij communiceren hier duidelijk over. Aan de balie, de telefoon, maar ook op de gemeentepagina, website en sociale media. U weet ons te vinden en u bent tevreden over onze dienstverlening. Dat komt omdat we duidelijk zijn over wat we doen en wat we niet doen. We zijn vriendelijk, geven snel antwoord op eenvoudige vragen en leveren maatwerk als dat nodig is. We bieden hulp aan mensen in nood. We hebben contact met u en weten wat er speelt in onze gemeente en in de regio. Wij laten zien dat wij opkomen voor de belangen van onze inwoners.

Programma's

Inwoner

Meestal heb je de gemeente niet nodig in je dagelijks leven. Je redt het prima zelf. Dat is ook de bedoeling. Maar dat lukt niet iedereen. Soms lukt het niet om alles zelf te regelen. Vaak zonder dat je daar zelf iets aan kunt doen. De gemeente probeert je dan te helpen. Dat kan voor een korte of lange tijd zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om zorg, inkomen, onderwijs of gezondheid. De belangrijkste dingen die je nodig hebt om op een normale en prettige manier te kunnen leven. De gemeente is vaak een laatste plek voor hulp. Daarbij werkt de gemeente samen met andere organisaties of huurt hen hiervoor in. Onze bedoeling is iedereen een goede basis te geven, een steun in de rug, zodat je verder kunt en mee kunt blijven doen!

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat wilden we bereiken?

- 1.1 Ik heb voldoende inkomen.
- 1.2 Ik kan hulp vragen als dat nodig is.
- 1.3 Ik ben betrokken en doe mee.
- 1.4. Alle kinderen krijgen gelijke kansen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1.1.1 Ons minimabeleid zorgt ervoor dat ook inwoners die weinig geld hebben mee kunnen doen in de samenleving.

We willen graag dat onze inwoners zichzelf kunnen redden. Daarom helpen we hen bij het vinden van werk. Maar soms kan of hoeft iemand (tijdelijk) niet te werken. Bijvoorbeeld door langdurige ziekte of pensioenleeftijd. Sommigen inwoners leven hierdoor (langdurig) van een minimuminkomen. Om er voor te zorgen dat ook deze inwoners mee kunnen doen in onze samenleving hebben wij een minimabeleid.

In 2020 hebben we ons minimabeleid geëvalueerd. We willen een effectief en efficiënt minimabeleid waarbij de inwoners die het echt nodig hebben financieel worden ondersteund, terwijl de prikkel om te gaan werken blijft bestaan. Het minimabeleid moet er verder voor zorgen dat kinderen niet de dupe worden van de situatie van hun ouders. We willen een hoog bereik, lage uitvoeringskosten en gemak voor aanvragers. Daarom gaan we dit jaar kijken of het beter is om de uitvoering van de Doe Mee! Regeling uit te besteden. Bijvoorbeeld aan Stichting Leergeld of aan het Jeugdfonds Sport & Cultuur.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Bij het opstellen van het nieuwe beleid betrekken we de aanbevelingen van de Rekenkamer. Ons motto is: niet praten over, maar praten met mensen. Door corona is dat fysiek niet mogelijk. Daarom gaan we het digitale platform gebruiken, dat vanaf april beschikbaar is. Dat betekent dat het nieuwe beleid iets langer op zich laat wachten: we willen het in het derde kwartaal vaststellen. De bedoeling was eigenlijk om het voor de zomer klaar te hebben. Maar omdat we het belangrijk vinden dat inwoners kunnen meepraten, vinden we dit uitstel aanvaardbaar.

De Formulierenbrigade is begin maart gestart. Inwoners kunnen op afspraak bij de vrijwilligers van de Formulierenbrigade langs voor hulp bij het invullen van formulieren. Doel hiervan is er voor te zorgen dat inwoners geen regelingen mislopen waarop ze recht hebben. Daarnaast is het eerste gesprek gevoerd met het Jeugdfonds Sport & Cultuur en is een gesprek met Stichting Leergeld gepland. Het gesprek met het Jeugdfonds Sport & Cultuur was erg positief en zij lijken een goede samenwerkingspartner. Hiermee hopen we in de toekomst meer kinderen te bereiken met onze regelingen en tegelijkertijd zal de werklast bij ons afnemen.

Stand van zaken Jaarrekening

In het vierde kwartaal van 2021 is het nieuwe beleidsplan minima en schuldhulpverlening vastgesteld. Bij het opstellen daarvan zijn niet alleen onze eigen schuldhulpverleners, maar ook het Platform Armoedebestrijding en inwoners zelf betrokken. Zij konden per mail, brief of via het Digitaal Platform meedenken. Deze input is meegenomen in het nieuwe beleidsplan.

Na de vaststelling van het beleidsplan is meteen begonnen met de praktische uitwerking hiervan in een actieplan met daarin concrete acties voor de komende tijd.

1.1.2 We zetten sterk in op de preventie van schulden. Inwoners met beginnende schulden worden in een vroegtijdig stadium geholpen.

We gaan door met het "Vroeg eropaf project" en het zelf uitvoeren van een deel van de schuldhulpverlening (in plaats van uitbesteden). Het doel hiervan is het vroegtijdig aanpakken van schulden zodat deze niet onnodig oplopen. We blijven samenwerken met Schuldhulpbuddy (voor particulieren) en Over Rood (voor ondernemers).

We hopen dat door deze acties het aantal inwoners met problematische schulden afneemt. Maar het is onzeker wat de effecten zullen zijn van de coronacrisis. De NVVK (De Nederlandse koepelorganisatie voor schuldhulpverlening) verwacht in 2020 een toename van minimaal 30% van het aantal inwoners dat een hulpvraag heeft op het gebied van schulden, die in 2021 door zal zetten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het project 'Vroeg eropaf' heeft in het eerste kwartaal verder vorm gekregen. Zogenaamde signaalpartners (waterbedrijf, zorgverzekeraars, woningcorporaties enzovoort) kunnen betaalachterstanden melden bij de gemeente. Deze meldingen komen bij onze schuldhulpverleners terecht en zij zetten direct actie uit. Momenteel zijn er 40 signaalpartners bij ons aangesloten en krijgen we maandelijks zo'n 50 meldingen waarop we kunnen handelen. We verwachten in de toekomst meer meldingen.

Vanuit de nationale ombudsman is extra aandacht gevraagd voor schulden bij ondernemers. Als het Rijk stopt met de coronasteun- en herstelpakketten dan is de verwachting dat veel ondernemers alsnog gaan omvallen. Gemeenten zijn om deze reden opgeroepen om een dienstverlening op te zetten voor ondernemers die het moeilijk hebben. Wij zijn samen met de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen in november 2020 gestart met 'de brede dienstverlening voor ondernemers'. Een onderdeel hiervan is het helpen van ondernemers met schulden. Maar dat is niet het enige. We bieden ook hulp bij de doorstart van hun onderneming. Ze kunnen coaching krijgen als ze willen stoppen, er is een opleidingsbudget beschikbaar voor omscholing of ze krijgen begeleiding bij het zoeken naar een (parttime) baan (eventueel naast hun bedrijf). Voor de brede dienstverlening zijn we een samenwerking aangegaan met verschillende partijen zoals Gripvol, Over Rood, Philips & Steels & Gielkens, het Leerwerkloket en het Werkbedrijf.

Stand van zaken Jaarrekening

Sinds 1 januari 2021 is de nieuwe wet gemeentelijke schuldhulpverlening van kracht. Dit houdt onder andere in dat schuldeisers bij de gemeente melden als inwoners schulden hebben openstaan. In dit eerst jaar kregen wij al plusminus 60 signalen van betalingsachterstanden binnen en konden inwoners vroegtijdig hulp krijgen om te voorkomen dat kleine schulden uitgroeien tot een problematische schuldenlast.

Ook in de regio wordt samengewerkt rondom preventie van schulden: door het ontwikkelen van cursussen en goed informeren van jongeren hopen we schulden zoveel mogelijk te voorkomen.

Na het vaststellen van het nieuwe beleidsplan minima en schuldhulpverlening is een start gemaakt met de praktische vertaling daarvan in de vorm van een actieplan. Dit zal in de loop van 2022 verder worden uitgewerkt.

1.2.1 Meer grip op de kosten van WMO- en jeugdhulp.

In onze gemeente doen steeds meer mensen een beroep op zorg en ondersteuning vanuit de Jeugdwet en Wet maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). We willen dat deze zorg goed aansluit bij onze inwoners, maar ook dat we daarbij de kosten goed in de hand houden. Dit betekent dat we van de zorgorganisaties vragen om de ondersteuning zo licht mogelijk in te zetten en niet langer dan noodzakelijk is. Om dit te bereiken organiseren we lokaal periodieke gesprekken met de Wmo- en Jeugdhulporganisaties die werkzaam zijn voor Berg en Dal. We bespreken met hen de mogelijkheden om af te schalen, zoals het verminderen van uren, het inzetten van een lichtere vorm van zorg of gebruik maken van welzijnsvoorzieningen. Tegelijkertijd kijken we als gemeente naar andere vormen van toegang tot hulp, waarbij we minder hoeven te indiceren en beter gekeken wordt welke ondersteuning nodig is.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De periodieke gesprekken met de zorgorganisaties zijn ingepland in de periode april – juni. We zijn gestart met het opstellen van kaders om de ureninzet op begeleiding en hulp bij het huishouden te verlagen. Het traject om (delen van) de toegang tot hulp aan te passen en daarbij goed te blijven kijken welke ondersteuning nodig is, is in de opstartfase. Voor de ontwikkelingsgerichte dagbesteding voor volwassenen hebben we hierin al stappen gemaakt. Samen met de gemeente Nijmegen starten we in juli 2021 een pilot waarbij we de ontwikkelingsgerichte dagbesteding voor volwassenen als een indicatievrije/ beschikingsvrije voorziening aanbieden. Inmiddels hebben we alles geregeld wat daarvoor nodig is.

Stand van zaken Jaarrekening

Ook in 2021 zijn de periodieke gesprekken met zorgaanbieders gevoerd. Door de aanhoudende coronapandemie en daaruit voortvloeiende maatregelen stonden deze gesprekken vooral in het licht van zorgcontinuïteit en arbeidskrachte ten gevolge van ziekteverzuim. We zijn gestart met het in beeld brengen van de ingezette alternatieve werkwijzen en 'best practices' tijdens de coronaperiode. Met als doel om goede voorbeelden van wachtlijstbeheer, hybride werken en gebruik van zorgtechnologie blijvend in te gaan zetten. In 2022 werken we dit verder uit.

Conform de afspraken uit het Koersdocument zijn de werkinstructies voor consulenten aangescherpt. Er wordt vaker en sneller afgeschaald als dit mogelijk is en bij intensieve of langdurige zorgtrajecten wordt kritisch gekeken naar wat anders en beter kan.

De pilot waarbij we de ontwikkelingsgerichte dagbesteding voor volwassenen als een indicatievrije/ beschikingsvrije voorziening inzetten, is per 1 juli 2021 gestart. Ook de arbeidsmatige dagbesteding bieden we inmiddels als pilot gedeeltelijk beschikingsvrij aan, zodat simpel switchen tussen deze twee vormen van dagbesteding goed mogelijk is. In 2022 wordt de pilot geëvalueerd.

1.2.2 We helpen inwoners langer zelfstandig thuis te wonen.

Mensen worden steeds ouder, ze wonen langer thuis. En er wonen meer (psychisch) kwetsbare mensen in onze dorpen. We ondersteunen hen en hun familie, buren en de andere inwoners van onze gemeente. Zodat mensen sterker in hun schoenen komen te staan en in staat zijn om zichzelf of elkaar te helpen en net dat extra zetje te geven dat nodig is om mee te kunnen doen. Wij werken samen met andere partijen zoals welzijnsorganisaties, verwijzers, ouderenbonden en ouderenadviseurs. In 2020 hebben we subsidie gekregen voor het project Samen leven in de wijk. Met de uitkomsten daarvan gaan we in 2021 aan de slag.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Om ervoor te zorgen dat mensen prettig met elkaar in een wijk kunnen samenwonen, ook als er sprake is van psychisch kwetsbare buren, bieden we onze inwoners en partners diverse trainingen en bijeenkomsten aan waarin mensen leren omgaan met zogeheten 'onbegrepen gedrag'. De eerste gesprekken om de trainingen te geven zijn gevoerd. De trainingen starten het 2e kwartaal.

Het project Samenleven in de wijk is gestart en hierin wordt gewerkt aan het oplossen van vraagstukken rondom inclusie.

Er is een eerste voorzichtige verkenning gestart naar het introduceren van Herstelcirkels Psychische Kracht. Hierbij werken zorgverzekeraars en gemeenten samen aan het sociaal en fysiek ondersteunen van mensen met chronische psychische klachten.

Om onze inwoners op de juiste wijze te ondersteunen, willen we meer gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van onze inwoners. In het 2e kwartaal 2021 start een traject met Movisie en de regiogemeenten om in kaart te brengen hoe we de aanwezige ervaringsdeskundigheid kunnen inzetten en wat hiervoor heel concreet nodig is.

Er wordt regionaal en lokaal gewerkt aan het opzetten van WijkGGZteams. Dit doen we samen met de zorgverzekeraars. Met deze teams willen we zichtbaar en laagdrempelig in de kernen aanwezig zijn voor onze inwoners. Medio 2021 starten de lokale gesprekken om tot goede Berg en Dalse wijkGGZteams te komen. De daadwerkelijke implementatie voorzien we in 2022.

Samen met Forte Welzijn en het Sociaal Team werken we aan een plan "Langer zelfstandig thuis in Berg en Dal". Doel van het plan is om alle inwoners van Berg en Dal vanaf 65 jaar de kans te bieden op tijd toekomstzaken te regelen om zo vitaal en zelfredzaam ouder te worden. Hiervoor gaan we onder andere een ouderenmarkt organiseren waar we alle informatie op dit gebied aanbieden. Daarnaast willen we vrijwilligers opleiden voor het voeren van gesprekken aan de keukentafel over dit onderwerp. Het plan hiervoor wordt dit jaar verder uitgewerkt en uitgevoerd, zodra de omstandigheden rondom Corona het toelaten.

Het 1e kwartaal is een Zorgkrant uitgebracht waaraan wethouder Van de Scheur, Team Maatschappelijke Ontwikkeling en Sociaal Team een mooie bijdrage hebben geleverd.

Stand van zaken Jaarrekening

Ondanks Corona hebben er afgelopen jaar een aantal cursussen plaatsgevonden in onze gemeente over onbegrepen gedrag. Deze werden in onze gemeente verzorgd door Stichting MEE en Pro Persona Connect. Een aantal trainingen zijn doorgeschoven naar 2022.

Het Project Samen in de Wijk is voortgezet en loopt nog tot najaar 2022. In de tussentijd is er een bijeenkomst geweest voor alle betrokkenen als tussentijdse evaluatie en voor het ophalen van nieuwe ideeën. Het project dat samen met de gemeente Heumen en woningcorporatie Oosterpoort wordt vormgegeven zal uiteindelijk met praktische handreikingen voor onze inwoners komen, enerzijds door oog te hebben voor de behoeftes van mensen met onbegrepen gedrag en anderzijds voor de zorgen van de inwoners van de straat of buurt.

In plaats van wijk GGZ-teams hebben we in onze gemeente uiteindelijk gekozen voor het project de wijk GGD-er. Dit doen we samen met Heumen en Mook en Middelaar. Aan wijk GGZ-teams zaten voor onze gemeente te grote nadelen: onze sociale teams doen grotendeels hetzelfde werk en het zou zorgen voor een extra toegangspoort en daarmee voor een nog meer versnipperd zorglandschap. De functie wijk GGD-er zal worden ingevuld door het Meldpunt Bijzondere Zorg van de GGD en door een ervaringsdeskundige. Over de precieze invulling gaan we begin 2022 met de betrokken partijen in gesprek. De wijk GGD-er is er nadrukkelijk voor de persoon met onbegrepen of overlastgevend gedrag, maar zeker ook voor zijn of haar buurtgenoten.

In het 2e kwartaal 2021 zijn we met Movisie en de regiogemeenten gestart met het in kaart brengen van aanwezige ervaringsdeskundigheid in onze gemeenten en hoe we dit beter kunnen inzetten. Dit heeft een startfoto opgeleverd en afspraken voor een vervolgtraject. In 2022 gaan we dit verder uitwerken.

1.2.3 We zorgen voor voldoende aanbod van gezinsvormen voor kinderen die (tijdelijk) niet thuis kunnen blijven wonen.

Als een kind (tijdelijk) niet thuis kan wonen is dit erg ingrijpend. We willen kinderen zoveel mogelijk opvangen in een gezin of een woonvorm die daar zoveel mogelijk op lijkt. In september 2020 zijn we gestart met de pilot Buurtgezinnen. Waar steungezinnen gezinnen die het (tijdelijk) moeilijk hebben laagdrempelig ondersteunen. We willen hiermee voorkomen dat kinderen uit huis geplaatst worden. Deze pilot zetten we in 2021 voort. We evalueren we na het tweede kwartaal en beslissen we of we hiermee doorgaan. Verder gaan we actief meer pleeggezinnen proberen te werven.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De pilot Buurtgezinnen is erg succesvol. 17 gezinnen hebben zich gemeld als steungezin en er zijn op dit moment 12 vraaggezinnen. Er zijn 4 goede koppelingen gemaakt. Het vergt tijd om een goede match te maken. Want er moet wel een klik tussen gezinnen zijn, anders leidt het tot teleurstelling.

De werving van pleeggezinnen verloopt via een regionaal project, waar wij aan meedoen. Na een heel goed ontvangen campagne hebben zich maar liefst 60 geïnteresseerden gemeld. We hopen dat hierdoor meer kinderen in een gezin kunnen opgroeien in plaats van in een instelling. We willen immers het liefst dat kinderen thuis opgroeien, maar als dat niet kan zo veel mogelijk nabij thuis.

Stand van zaken Jaarrekening

Het eerste jaar van de pilot Buurtgezinnen is afgerond met 10 koppelingen. Voor het volgende pilotjaar stonden er al gezinnen klaar voor het maken van nieuwe matches. Regionaal blijft de campagne voor het werven van meer pleeggezinnen actief. Daarnaast is eind oktober een regionale website gelanceerd voor professionals van sociale wijkteams en jeugdhulpaanbieders. Hier wordt kennis en informatie gedeeld over regionale, bovenregionale en landelijke ontwikkelingen in de geïndiceerde jeugdhulp. We hopen dat professionals hierdoor sneller de weg vinden, zodat makkelijker passende hulp geboden wordt aan de jeugdige die dit nodig heeft.

1.2.4 Wij helpen mantelzorgers, zodat zij de zorg voor hun naasten kunnen blijven bieden.

Mantelzorger zijn vraagt veel van mensen. Soms ook teveel om het zonder hulp vol te houden. Zij verrichten belangrijk werk. Daarom helpen we hen. Mantelzorgers willen graag (h)erkend worden, een luisterend oor vinden en informatie krijgen over allerlei onderwerpen waar zij mee te maken krijgen. Het steunpunt Mantelzorg Berg en Dal staat daarom klaar voor mantelzorgers in onze gemeente. Kijk voor meer informatie op www.mantelzorgbergendal.nl.

We ondersteunen onze mantelzorgers onder ander door:

1. Thema-avonden te organiseren
2. Een mantelzorgcompliment uit te reiken
3. Ontmoetingen tot stand te brengen tussen mantelzorgers onderling.

Samen met het steunpunt Mantelzorg Berg en Dal zetten we in 2021 extra in op het zoeken naar en trainen van vrijwilligers voor meer een-op-een contact met mantelzorgers. Dit contact kan bestaan uit: iets doen om zo in gesprek te komen, helpen waar dit mogelijk is of bijvoorbeeld samen een sociaal netwerk in kaart brengen tot hulp.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De afgelopen periode heeft Mantelzorg Berg en Dal geen fysieke bijeenkomsten kunnen organiseren. Hopelijk is dat gauw weer mogelijk: contactmomenten als 'koffie met' en 'mantelzorgtafels' staan gepland. Om toch in gesprek te blijven is gezocht naar laagdrempelige alternatieven zoals bijvoorbeeld wandelen. Ook wordt gebeld met mantelzorgers om te vragen hoe het is. Samen met de gemeente wordt gekeken naar het beschikbaar stellen van een app voor mantelzorgers. Met deze app wil Mantelzorg Berg en Dal:

- nieuwe mantelzorgers bereiken,
- mantelzorgers hun eigen netwerk laten inrichten,
- mantelzorgers in contact brengen met elkaar en
- lokale informatie over ondersteuning en zorg beschikbaar stellen.

De afgelopen periode is extra ingezet op het zoeken naar nieuwe vrijwilligers. Die zijn gevonden. Zo zijn er ook nieuwe vrijwilligers voor een zorgpauze. Mantelzorg Berg en Dal biedt mantelzorgers de mogelijkheid om even pauze te nemen van de zorg. Een vrijwilliger neemt dan thuis de taken voor een dagdeel over, zodat de mantelzorger even een moment voor zichzelf heeft.

Stand van zaken Jaarrekening

Het afgelopen jaar was voor Mantelzorg Berg en Dal niet makkelijk. In het begin konden fysieke bijeenkomsten niet georganiseerd worden. Tijdens de zomer was meer mogelijk, maar helaas ging vlak na de zomer alles weer 'op slot'. Het geplande mantelzorgfeest kon hierdoor niet doorgaan. Als alternatief ontvingen de mantelzorgers die zich hadden opgegeven een attentie.

In het najaar zijn de mantelzorgcomplimenten uitgereikt. Dit jaar waren dat er 560. Dit heeft ook weer geleid tot nieuwe registraties van mantelzorgers bij Mantelzorg Berg en Dal.

De mantelzorgtafels zijn in de loop van het jaar langzaam weer opgestart en georganiseerd. De koffiebijeenkomsten en zomarlunches konden gelukkig wel doorgaan. In de zomer hebben jonge mantelzorgers een attentie gekregen. Dit heeft geleid tot 26 nieuwe registraties. Ook is er afgelopen jaar een lotgenotengroep gestart voor mantelzorgers die te maken hebben met zorg voor iemand die vroeg dementeert (65 jaar en jonger). Dankzij Mantelzorg Berg en Dal is er een netwerk ontstaan voor ouders van jonge mantelzorgers.

Mantelzorg Berg en Dal ziet dat er steeds meer vraag is naar individuele gesprekken: Deze gesprekken worden gevoerd door vrijwilligers of de professionele coördinator. Vaak gaat het over overbelasting. Samen met de mantelzorger wordt alles op een rijtje gezet en gezocht naar oplossingen zoals bijvoorbeeld het eigen netwerk versterken.

Mantelzorg Berg en Dal en de gemeente werken samen aan een nieuwe nota mantelzorg. Deze wordt in 2022 aan de nieuwe gemeenteraad voorgelegd.

1.3.1 Inwoners bepalen zelf welke onderwerpen belangrijk zijn voor hun dorp en gaan hiermee aan de slag.

De gemeente stelt budget en ambtelijke ondersteuning beschikbaar voor het opstellen van Dorpsagenda's. Wij stimuleren inwoners deze Dorpsagenda's te maken en daarmee de leefbaarheid te verbeteren. Inwoners bespreken met elkaar wat ze in hun dorp kunnen doen om er goed te leven en wonen. Hierover maken ze samen afspraken. Ze bepalen zelf waar ze aan willen werken en of ze hierbij hulp van de gemeente of andere organisaties nodig hebben.

In 2020 is door inwoners in Millingen a/d Rijn een start gemaakt aan een Dorpsagenda. We verwachten dat zij dit in 2021 afronden.

In Kekerdom, Leuth, Ooij, Berg en Dal, Heilig Landstichting, de Horst en Breedeweg is er al een Dorpsagenda. Hier zijn vrijwilligers/inwoners bezig met het realiseren van de verschillende acties.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Door corona liggen verschillende trajecten om te komen tot een Dorpsagenda tot nader order stil. Dit geldt bijvoorbeeld voor Millingen aan de Rijn en Berg en Dal.

De initiatiefnemers van alle Dorpsagenda's zijn door de gemeente uitgenodigd om in een vroeg stadium in gesprek te gaan over de omgevingsvisie. Zij hebben eerste input aangeleverd.

Verschillende werkgroepen door de hele gemeente werken aan acties en thema's uit de Dorpsagenda's. Hieronder twee voorbeelden:

- Vrijwilligers uit Ooij hebben samen met de gemeente en een zelfgekozen architect de eerste scenario's voor een nieuw Reiner van Ooiplein aan het dorp gepresenteerd. Met de input uit het dorp is een voorkeur scenario gekozen om verder uit te werken tot een voorlopig ontwerp.
- In Leuth hebben vrijwilligers samen met de gemeente het project vergroenen van Leuth opgepakt. Inmiddels is fase 1 afgerond. Nu gaan de inwoners nog op zoek naar externe financiering om Leuth nog meer te vergroenen. Veel inwoners hebben enthousiast gereageerd op de plannen en de realisatie.

Stand van zaken Jaarrekening

Helaas was het voor dorpsagenda's wederom een lastig jaar. Door corona kun je als inwoners moeilijk het goede gesprek met elkaar voeren.

De werkgroep burgerparticipatie (groep vrijwilligers die op het thema participatie de gemeente gevraagd en ongevraagd advies geeft) heeft de gemeente begin 2021 een evaluatie op het thema participatie overhandigd. Verschillende verbeterpunten zijn in de nota participatie verwerkt. Eén van de verbeterpunten ging over dorpsagenda's: maak duidelijk wat dorpsagenda's zijn (verwachtingsmanagement) en hoe hiermee te werken. We hebben aan de werkgroep gevraagd ons hierbij te helpen. In het voorjaar 2022 komt de werkgroep met een advies.

Ondanks corona blijven werkgroepen werken aan acties en thema's uit de verschillende dorpsagenda's. Hieronder enkele voorbeelden:

- Samen met kinderen/ jongeren wordt in Berg en Dal gezocht naar een omnicourt om te spelen en sporten. Dit loopt samen met een haalbaarheidsstudie van de tennisvereniging over het realiseren van padelbanen. In Berg en Dal is er nog geen definitieve dorpsagenda overhandigd aan de gemeente, maar er zijn wel al werkgroepen actief die verschillende acties onderzoeken.
- In Leuth is een tweede fase voor vergroenen van Leuth uitgewerkt. Verschillende fondsen zijn aangeschreven. Naast het vergroenen van het dorp zit in deze fase ook het realiseren van een terras/ ontmoetingsfunctie centraal in het dorp. Dit staat ook op de dorpsagenda.
- In Ooij wordt er door de gemeente gewerkt aan de Wilhelminaplas. Dit staat ook op de dorpsagenda. Vanaf het begin is er een werkgroep van inwoners actief die de gemeente input heeft gegeven wat wel/niet te doen. Een deel van deze opmerkingen wordt nu in het werk meegenomen.
- In Kekerdom wil Oosterpoort gaan bouwen op de locatie 't Haonehart. Op de dorpsagenda staat de wens voor nieuwe woningen. Oosterpoort heeft Vitaal Kekerdom gevraagd om een eerste schets in het dorp.
- In Heilig Landstichting staat 'elkaar ontmoeten' hoog op de dorpsagenda. En ondanks de coronabeperkingen is het de werkgroep die hiervoor verantwoordelijk is gelukt om activiteiten te organiseren voor jong en oud. Een voorbeeld is het werken van de inwoners in het park en de tuinen bij het museum Orientalis. De buitenruimte van het museum is slecht onderhouden. De inwoners van Heilig Landstichting hebben een steentje bijgedragen aan het herstel. De actie heeft ook geleid tot meer aanmeldingen bij het museum als 'vaste' vrijwilliger.

1.3.2 We werken samen met inwoners zoals we hebben afgesproken in de nota inwonerparticipatie.

In 2021 werken we volgens de nota 'In Berg en Dal maken we samen de gemeente'. Dit is het resultaat van meerdere gesprekken tussen inwoners, maatschappelijk middenveld, ondernemers, raadsleden en ambtenaren van de gemeente.

In 2021 gaan we met elkaar samenwerken volgens de spelregels en -vragen uit deze nota. We pakken drie verschillende projecten om te kijken of het werkt. Waar nodig passen we de nota aan: al doende leren we.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De nota participatie 'Samen maken we Berg en Dal' is op 25 februari 2021 door de raad unaniem vastgesteld. We willen dat een initiatiefnemer (een ambtenaar, een inwoner, een projectontwikkelaar, ...) volgens de ambities en uitgangspunten uit de nota aan de slag gaat met participatie. Daarom starten we een proces om dit binnen en buiten de gemeentelijke organisatie aandacht te geven en te implementeren. Dit proces bestaat uit allerlei acties die in een tijdlijn worden gezet, waaronder het starten van pilots en deze pilots evalueren. We gaan ook met de raads werkgroep bestuurlijke vernieuwing en de werkgroep burgerparticipatie (die bestaat uit vrijwilligers) in gesprek om te kijken wat hun rol in dit proces kan zijn. Zo houden we de nota levend. Door te evalueren blijft de nota up-to-date en verbeteren we deze wanneer dit nodig is.

Stand van zaken Jaarrekening

De nota participatie 'Samen maken we Berg en Dal' is op 25 februari 2021 door de raad unaniem vastgesteld. We willen met onze inwoners en initiatiefnemers werken volgens deze nota. Er is een werkgroep die verschillende acties oppakt. Dit is een proces zonder einde; steeds worden nieuwe acties opgepakt.

Drie voorbeelden van acties die nu actueel zijn:

- Samen met de regiogemeenten een toolbox ontwikkelen met documenten/ werkwijzen die een initiatiefnemer helpen een goed participatieproces op te zetten. Denk aan: voorbeelden van methodes om het juiste gesprek te voeren tot aan een uitnodigingsbrief.
- Een pool van gespreksleiders organiseren waar collega's en initiatiefnemers gebruik van kunnen maken. Dit zijn collega's die een avond voor kunnen zitten: dus niet van de inhoud zijn maar juist het leiden van een goed gesprek.
- Experimenteren met de nota: projecten selecteren en hier extra inzetten op participatie. Zoals bijvoorbeeld de herinrichting van het Reiner van Ooiplein in Ooij.

We willen de nota participatie na een jaar voor het eerst evalueren. We zijn nu aan het bedenken hoe dit te doen. Deze evaluatie willen we ter informatie aan de nieuwe gemeenteraad medio 2022 voorleggen.

1.3.3 We gaan met jongeren in gesprek om hen bewust te maken van hun stem.

In 2020 is een enquête onder jongeren uitgezet met de vraag 'Wat is voor jullie een belangrijk thema?'. Hieruit kwamen bijvoorbeeld de thema's starterswoningen in de gemeente en duurzaamheid naar voren. In 2021 gaan we samen met een groep jongeren en de raads werkgroep jongerenparticipatie/jongerenraad aan de slag met één van deze thema's.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de raads werkgroep jongerenparticipatie worden plannen gemaakt om het gesprek met jongeren te starten over de volgens hen belangrijke thema's die in 2020 uit de enquête kwamen. Het is vanwege corona nog niet mogelijk om fysiek het gesprek met de jongeren te voeren. Via het digitale participatieplatform (beschikbaar vanaf april) wil de raads werkgroep enkele vragen stellen op basis van de resultaten uit de enquête. Jongeren kunnen hierop reageren. Op basis van de antwoorden gaan we in gesprek en kan misschien een jongerenpanel gevormd worden.

Het jongerenwerk is met een groep jongeren bezig om in de buurt van sporthal Heuvelland een ontmoetingsplek te realiseren.

Stand van zaken Jaarrekening

Vanuit de raads werkgroep jongerenparticipatie is een prijsvraag uitgezet. Aan jongeren is gevraagd om met goede ideeën te komen die de leefbaarheid in de gemeente versterken. Er is een budget aan gekoppeld om dit ook meteen uit te voeren.

Jongeren hebben samen met het jongerenwerk van Forte Welzijn de plannen verder uitgewerkt voor een ontmoetingsplek naast sporthal Heuvelland in Groesbeek. De gemeente heeft een vergunning aangevraagd. Deze is inmiddels verleend. De werkzaamheden zijn gestart in februari 2022.

1.3.4 Statushouders horen erbij in Berg en Dal.

De wet inburgering gaat in tegenstelling tot eerdere aankondiging in per 1 juli 2021. In het wetsvoorstel zijn de wettelijke taken voor de gemeente (het college) beschreven. Deze zijn als volgt:

1. Maatschappelijke begeleiding
2. Uitvoeren brede intake (al vanuit Asielzoekerscentrum)
3. Opstellen Persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP)
4. Het aanbieden van een cursus of opleiding (aan asielgerechtigden) die voldoet aan één van de drie in de brede intake vastgestelde leerroutes: B1 route, de onderwijsroute of de Zelfredzaamheidsroute
5. Ondersteuning en begeleiding bieden

Deze wettelijke taken zijn het gevolg van de inburgeringsplicht die aan alle migranten wordt opgelegd. De gemeente moet aan gezinsmigranten, geestelijk bedienaren en overige migranten van buiten de Europese Unie hetzelfde aanbod doen als aan asielmigranten, behalve maatschappelijke begeleiding. De leerroute moet door deze groep uit eigen middelen of met een lening van DUO worden bekostigd.

De vergoeding van de kosten van de voorbereiding en de uitvoering is op het moment van opstellen van deze begroting bekend. De vergoeding voor de voorzieningen (leerroutes, maatschappelijke begeleiding, de module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP), het participatieverklaringstraject (PVT) en de inzet van tolken) wordt uitgewerkt in lagere regelgeving en wordt na september 2020 bekend.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De nieuwe wet inburgering is opnieuw uitgesteld; nu tot 1 januari 2022. Regionaal (in het Rijk van Nijmegen) is er een beleidsnota inburgering vastgesteld op 10 december 2020. We zijn bezig met de aanbesteding voor de leerroutes. In de tussentijd onderzoeken we op welke manieren we de andere onderdelen van de nieuwe wet Inburgering (zoals hierboven wordt opgenoemd) lokaal gaan inrichten.

In 2021 hebben we te maken met een verdubbelde taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Normaal gesproken zijn dat er ongeveer 30 per jaar, maar in 2021 zijn dat er 60. Door de krapte op de woningmarkt is dit een lastig vraagstuk. De tolerantie/ het begrip voor statushouders neemt hierdoor bij de rest van de inwoners van onze gemeente af. Bovendien is het bij de plaatsing van statushouders ook belangrijk dat er gekeken wordt naar de samenstelling en de leefbaarheid in de wijk. Dit maakt dat niet elke statushouder in elke woning geplaatst kan worden die vrij komt. Niet alleen het huisvestingsvraagstuk is lastig. Het is ook moeilijk om er voor te zorgen dat statushouders op een goede manier inburgeren en meedoen/participeren in onze samenleving. Dat gebeurt nu vaak nog te weinig. Met als gevolg dat:

- statushouders afhankelijk blijven van de bijstandsuitkering en de miniregelingen
- het sociale netwerk beperkt blijft tot de eigen groep (er ontstaat een parallel samenleving)
- ze vereenzamen en er kunnen psychische en gezondheidsklachten ontstaan (wat leidt tot meer meldingen bij het sociaal team)
- hun kinderen met een achterstand beginnen in onze samenleving
- de tolerantie bij andere inwoners verdwijnt

Als we als gemeente sterk willen inzetten op een goede inburgering van statushouders dan moeten we hier extra middelen voor vrij maken.

Stand van zaken Jaarrekening

Het laatste deel van het jaar heeft in het teken gestaan van de voorbereiding op de uitvoering van de nieuwe wet inburgering. De organisatie van de leerroutes doen we samen met de gemeenten in de regio. De statushouder krijgt een brede intake die zo mogelijk al vanuit het AZC wordt gestart, daarna wordt een persoonlijk inburgerings- en participatieplan (PIP) opgesteld. Dit plan gaat over de te volgen leerroute, de benodigde ondersteuning en hoe sterk de module Arbeidsmarkt en Participatie en het Participatieverklaringstraject moeten worden ingezet.

Verder zijn we verplicht de inburgeringsplichtige te ontzorgen, wat betekent dat wij 6 maanden lang de vaste lasten (huur, gas water en elektriciteit) moeten inhouden op de uitkering. De meeste statushouders ontvangen vanaf de komst in de gemeente een uitkering. In die tussentijd bieden wij begeleiding bij financiële zelfredzaamheid. Wij zijn in gesprek met organisaties in de gemeente voor de uitvoering hiervan. Vluchtelingenwerk blijft de verplichte maatschappelijke begeleiding bieden.

Nadat de eerste opvang is afgerond kan de statushouder starten met de leerroute (B1-route, onderwijsroute of de zelfredzaamheidsroute). Via de aanbesteding die wij in de regio hebben uitgevoerd zijn er aanbieders geselecteerd voor de leerroutes. De onderwijsroute wordt verzorgd door het ROC, de Hogeschool Arnhem Nijmegen en de Radboud universiteit.

Wij hebben in 2020 en 2021 ervaring opgedaan met de Zelfredzaamheidsroute via de pilot Z-route samen met Beuningen, Heumen en Mook en Middelaar. De deelnemers zijn allen laag-leerbare statushouders die vaak al langdurig op een uitkering zijn aangewezen. Wij verzorgden de aanvraag en de projectleiding. Wij hebben de deelnemers onderwijs, participatieactiviteiten, training empowerment, training digitale vaardigheden en een training omgaan met geld aangeboden. De empowerment training loopt in 2022 nog even door, dit is het gevolg van de beperkingen i.v.m. het Corona virus. De pilot konden wij dekkend betalen met een groot geldbedrag van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het resultaat van de pilot over de 6 deelnemende gemeenten (Best, Enschede, Haarlem, Midden-Groningen, Velsen en Berg en Dal) was dat de zelfredzaamheid gemiddeld met 0,41 punten vooruit is gegaan (op een schaal van 1-5) en de taal met 0,88 (op een schaal van 1-4). De resultaten van de empowermenttraining (door WerkBedrijf) voor Berg en Dal (met Beuningen, Heumen en Mook & Middelaar), worden begin 2022 bekend gemaakt.

De taakstelling voor de huisvesting van statushouders heeft grote invloed op het aantal statushouders dat zich in de gemeente vestigt. De taakstelling 2021 bedroeg 27 (1e halfjaar) en 22 (2e halfjaar), totaal 49 statushouders te huisvesten.

We hebben evenals de meeste andere gemeenten een achterstand, van in ons geval 21 personen per 1 januari 2022. De achterstand is daarmee 1 lager dan op 1-7-2021.

De redenen van de achterstand zijn de volgende:

- Het woningaanbod blijft achter bij de taakstelling. Dat heeft te maken met de algehele woningmarkt en het streven van de woningcorporaties naar een evenwichtige toewijzing.
- Je ziet dat in de praktijk in veel gevallen nareizende gezinsleden verwacht worden. De corporaties overwegen dan om te wachten tot de hereniging een feit is alvorens een eengezinswoning beschikbaar te stellen.

De herstelacties voor de komende tijd zijn:

- dat in de maanden januari 2022 en februari 2022 al relatief veel inplaatsingen worden gerealiseerd. We verwachten daarmee de achterstand te verkleinen in het 1e halfjaar 2022. Het volledig inlopen van de achterstand is waarschijnlijk nog een te grote opgave.
- Er wordt gewerkt aan een grotere voorraad van huurwoningen. Het jaar 2022 lijkt nog een jaar te worden van procedures maar veel projecten kennen 'start bouw' 2023. We hebben als gemeente een forse ambitie op sociale huur en zien dit ook terug in de planning: ruim 30% van de woningen zijn corporatiewoningen. Vanaf 2023 verwachten we dus jaarlijks behoorlijk wat woningen toe te voegen (ruim 200 woningen voor 2025 en nog eens 150 per jaar in de periode 2025-2030).
- Om een beeld te geven van de verhouding tussen de genoemde aantallen op te leveren woningen en de toewijzing aan statushouders, zijn de volgende cijfers interessant. De gemiddelde gezinsgrootte is 2 tot 2,3 personen. Bij een taakstelling van bijvoorbeeld 20 personen (1e helft 2022) zijn dus $20/2,3 = 9$ woningen nodig. Wij verwachten overigens voor de tweede helft van 2022 een aanzienlijk hogere taakstelling i.v.m. de hoge instroom van Afghanen. Op jaarbasis schatten wij het gemiddelde aantal benodigde woningen voor statushouders in op 19.

1.3.5 Alle inwoners hebben voldoende vaardigheden om mee te kunnen doen.

Om mee te kunnen doen in onze samenleving moet je kunnen lezen en schrijven. In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen daar moeite mee. Naar verhouding betekent dit voor Berg en Dal ongeveer 5.000 inwoners. Zij vinden minder snel een baan, leven minder gezond en hebben sneller financiële problemen. Daarom helpen we mensen in onze gemeente die moeite hebben met lezen, schrijven en/of digitale vaardigheden. Dat doen we samen met organisaties als het ROC, de bibliotheek, Forte Welzijn en Stichting Lezen en Schrijven. In 2021 gaan we met een nieuw regionaal programma van start voor de komende 5 jaar. Dit wordt regionaal verder uitgewerkt in een jaarplan voor 2021 en vertalen we naar doelen voor Berg en Dal.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een regionaal plan klaar voor besluitvorming over de aanpak van laaggeletterdheid voor de periode 2020-2024. Deze is ingedeeld in 4 pijlers.

- Bewustwording en acceptatie
- Vinden en door leiden
- Passend aanbod
- Monitoring en kwaliteit

Stand van zaken Jaarrekening

De afspraken over de samenwerking tussen de gemeenten in het Rijk van Nijmegen zijn voor de komende drie jaar opnieuw vastgelegd in de "Samenwerking Volwasseneneducatie Arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen 2022-2024". Die afspraken gaan ook over het cursusaanbod van het ROC van Nijmegen, dat deelnemers in staat stelt hun taal-, en digitale- en rekenvaardigheden te verbeteren.

Uit onderzoek (monitoring) onder de deelnemers in 2020 en 2021 blijkt dat de meesten de verworven taalvaardigheden in het dagelijks leven toepassen. Ongeveer de helft neemt actiever deel aan het sociale leven, ontmoet meer mensen en is assertiever: meer dan een vijfde heeft een betere plek op de arbeidsmarkt.

Het ROC voert de cursussen ook uit in Basisschool "Op de Heuvel" waar plek is voor 25 inwoners. In 2021 is maar tweederde (16) van de plaatsen benut. Het ROC Nijmegen en de bibliotheek Gelderland-Zuid werken samen in het team Basisvaardigheden, dat o.a. zorgt voor het overzicht van het educatieaanbod, en de signalering. In de periode 2022-2024 wordt uitvoering gegeven aan activiteiten die meerdere jaren lopen, zoals de inzet van de taalcoördinator.

1.3.6 Samen met vrijwilligers bepalen we hoe we hen het beste kunnen ondersteunen.

Vrijwilligers zijn essentieel voor onze vitale dorpen. Het plan was om in 2020 gesprekken te voeren met vrijwilligers met de vraag of wat er in de nota vrijwilligerswerk 2017-2019 staat nog steeds werkt. Door de coronacrisis is het gesprek uitgesteld en wordt hiermee in 2021 gestart.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de planning staat om in het najaar het gesprek met onze vrijwilligers te voeren om de nota vrijwilligerswerk te herijken. Doen we nog steeds de juiste dingen om het vrijwilligerswerk te stimuleren, promoten en versterken?

De afgelopen periode is een nieuwe regionale digitale vacaturebank gelanceerd, genaamd 'gelderse handen'. De eerste ervaringen zijn positief: de website wordt goed gevonden en eerste matches zijn gemaakt.

Stand van zaken Jaarrekening

De nieuwe Nota Vrijwilligerswerk 2022-2026 is af en in februari 2022 door de raad vastgesteld. In de nota beantwoorden we de volgende vraag: wat kunnen wij doen om het vrijwilligerswerk en vrijwilligers te verbinden; vrijwilligers te versterken en vrijwilligerswerk te waarderen en promoten?

De nota is samen met het Vrijwilligerssteunpunt van Forte Welzijn en vrijwilligers opgesteld. Helaas was geen fysiek gesprek mogelijk maar hebben we via www.samenbergendal.nl een digitaal gesprek gevoerd. Dit bood ook kansen: we hebben een leuke en laagdrempelige spelvorm gevonden om aan vrijwilligers te vragen welke acties zij het meest waardevol vinden.

Het Vrijwilligerssteunpunt heeft naast het matchen van vrijwilligers en vrijwilligerswerk ook de volgende resultaten geboekt:

- Er is extra ingezet op maatjes. Dit heeft meer vrijwilligers opgeleverd.
- 2021 is het jaar van de vrijwilliger. Periodiek zijn verhalen/ interviews van vrijwilligers uit onze gemeente gepubliceerd. Dit om hen te waarderen en vrijwilligerswerk te promoten.
- Met zorgpartijen zijn afspraken gemaakt dat zij een achterwachtfunctie inregelen voor maatjes. Heeft een vrijwilliger een vraag dan is er een contactpersoon.
- De samenwerking met het sociaal team is verstevigd: vrijwilligerswerk is het voorliggende veld en inwoners kunnen baat hebben bij het doen van vrijwilligerswerk of het hebben van een maatje. Aan de leden van het sociaal team is gepresenteerd wat het Vrijwilligerssteunpunt hierin kan betekenen.
- Samen met de gemeente zijn eerste gesprekken met stichting Leergeld gevoerd om hen te helpen bij de zoektocht naar geschikte vrijwilligers.

1.3.7 Inwoners met een kwetsbaarheid kunnen gebruikmaken van de bestaande Inloop & Ontmoetingspunten

In iedere kern zijn plaatsen waar mensen zelf activiteiten kunnen organiseren en elkaar kunnen ontmoeten. We noemen dit de Inloop en Ontmoetingspunten. Ook kwetsbare inwoners die een lichte vorm van (psychische) zorg nodig hebben, kunnen hier terecht. We onderzoeken met zorgaanbieders en ervaringsdeskundigen wat hiervoor minimaal en het beste ingezet kan worden en voeren dit uit.

In 2021 monitoren we of het voor zowel onze inwoners, de aanbieders als de gemeente beter werkt nu er geen indicatie meer nodig is voor specialistische dagbesteding ouderen. Ook onderzoeken we samen met de aanbieders wat we moeten doen om ervoor te zorgen dat de inloop en specialistische dagbesteding voor ouderen beschikbaar en betaalbaar blijft.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is regelmatig contact met Forte Welzijn en de aanbieders rondom de openstelling van de inlopen vanwege corona. De meeste inlopen zijn, met enige aanpassingen vanwege de maatregelen, open. Waar nodig zijn (en worden nog steeds) alternatieven bedacht en ingezet. Zo is de inloop Ggz in Groesbeek verplaatst, omdat we de huidige ruimte voorlopig niet kunnen gebruiken. Voor de inloop Ggz in Millingen bereiden we een nieuw programma voor gericht op ontmoeten, inclusie en destigmatisering. De uitvoering start in het tweede kwartaal. In februari is er een themamiddag georganiseerd over inloop + dagbesteding om de huidige ervaringen te bespreken. Hierbij waren de betrokken aanbieders, partners en sociaal team aanwezig.

Stand van zaken Jaarrekening

We zijn blij dat onze inloop- en ontmoetingsplekken (met enige aanpassingen vanwege de maatregelen) open konden blijven. Daarbij zagen we wel een wisselend effect van corona op de deelname aan de inloop bij bepaalde groepen. De inlooplekken worden door de oudere inwoners goed bezocht. Deelname door inwoners met psychische problematiek zagen we verder teruglopen. Voor de inloop Ggz in Millingen heeft een alternatief programma met themabijeenkomsten gedraaid. Ondanks alle inspanningen zijn deze maar minimaal bezocht. In het najaar is er overleg geweest met de ondersteuners van de inloop en ontmoeting, de aanbieders van de specialistische dagbesteding, Forte Welzijn, ons Sociaal Team en casemanagers dementie. Daaruit zijn een aantal aandachtspunten naar voren gekomen en afspraken gemaakt over de samenwerking, het kenbaar maken van het aanbod en het verder verminderen van administratieve lasten.

1.4.1 Wij stimuleren bij onze inwoners een gezonde leefstijl.

Sinds 2019 zijn we bezig om te komen tot een rookvrije generatie. De acties die hiervoor zijn ingezet worden voortgezet.

In heel de gemeente vinden verschillende (preventie) activiteiten op het gebied van bewegen en voeding plaats. Via het lokaal sportakkoord, Gezonde School en projectplan Stekkenberg hebben we continu overleg met andere organisaties over mogelijkheden en welke acties om een gezonde leefstijl te promoten. Daarnaast wordt in overleg met scholen, de gezondheidsmakelaar jeugd en de sociale teams extra ingezet op mentale weerbaarheid bij jongeren. Uit de recentste jeugdmonitor komt naar voren dat jongeren veel stress ervaren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Drie speelplekken in Millingen zijn sinds januari rookvrij. In het sportakkoord hebben een aantal verenigingen aangegeven rookvrije sportterreinen een belangrijk thema te vinden. Met hen zijn we in gesprek hoe dit vorm te geven.

Samen met de gezondheidsmakelaars van de GGD is een uitvoeringsagenda 2021 opgesteld, waarin staat wat zij in 2021 gaan doen aan preventie en gezondheidsbevordering. De gezondheidsmakelaar jeugd is aan het inventariseren wat er nodig is om onze jeugd mentaal weerbaarder te maken. Hiervoor interviewt ze in het voorjaar verschillende organisaties, zoals scholen, sociaal team, Forte Welzijn.

Het netwerk valpreventie Berg en Dal, waarvan de gemeente één van de partners is, heeft een beweegkalender voor ouderen gemaakt. Alle inwoners van 75 jaar en ouder hebben deze begin april ontvangen. Voldoende bewegen vermindert de kans op vallen.

Stand van zaken Jaarrekening

Bij iedere renovatie van een speeltuin wordt de speeltuin ook meteen rookvrij gemaakt. Rond de zomer is dit bij twee speelplekken in Beek gebeurd.

Alle partners van de werkgroep kansrijke start hebben de e-learning Rookvrije Start gevolgd en werken met de materialen uit de Toolkit Rookvrije Start., zodat ze makkelijker het gesprek aan kunnen gaan met inwoners over stoppen met roken. Door corona lagen de prioriteiten bij de sportverenigingen elders. Met de sportverenigingen wordt het thema rookvrij in 2022 weer opgepakt. De gezondheidsmakelaar van de GGD en de buurtsportcoaches gaan de sportverenigingen, die rookvrij willen worden, ondersteunen.

Uit de inventarisatie weerbaarheid jongeren zijn een aantal aanbevelingen gekomen. Onder andere is hierdoor het JOP (Jeugd Overleg Preventie) opgestart.

Verder zijn de scholen samen met de gezondheidsmakelaar jeugd actief geweest op diverse thema's van gezonde school:

- Voeding
- Sport en bewegen
- Roken en alcohol
- Seksualiteit, relaties en diversiteit
- Welbevinden
- Milieu & Natuur.

Helaas konden een aantal gezondheidsactiviteiten door de coronamaatregelen niet of slechts in zeer afgeslankte vorm doorgang vinden, zoals COPD-café en kookcursussen. We hopen dit in 2022 weer op te kunnen pakken.

1.4.2 Alle kinderen krijgen vanaf hun jongste jaren ondersteuning als zij problemen hebben bij het opgroeien.

Een kind met een goede start heeft meer kans op een goede gezondheid, op een optimale deelname aan het onderwijs en om mee te kunnen doen in de samenleving. We ondersteunen en helpen kwetsbare jeugdigen en hun ouders in een zo vroeg mogelijk stadium. We zetten in op het vroegtijdig (h)erkennen van signalen, het voorkomen van problemen (preventie) en op het bevorderen van gewenst gedrag (promotie). Ouders kunnen op verschillende manieren informatie en hulp krijgen. Bijvoorbeeld via de website www.opvoedinforegionijmegen.nl en de peutercafés. Er is ook hulp thuis, zoals video home training, Forte Thuis en de pilot buurtgezinnen. Daarnaast voeren we met onze (zorg)partners een plan uit voor kwetsbare gezinnen in de Stekkenberg.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Samen met de partners van de werkgroep Kansrijke Start Groesbeek is een projectplan gemaakt met daarin acties voor de komende twee jaren over hoe we ouders beter kunnen voorbereiden, voor, tijdens en na de zwangerschap. Onder andere start er vanaf maart 2021 een casuoverleg tussen Jeugdgezondheidszorg (van de GGD), verloskundigen, het sociaal team en de kraamzorg, zodat kwetsbare ouders snel bij iedereen in beeld zijn. Forte Thuis heeft voldoende vrijwilligers om alle gezinnen te begeleiden die dit nodig hebben. Zo'n 15 gezinnen worden begeleid. Door de coronamaatregelen kunnen de peutercafés nog niet starten met hun activiteiten.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2021 vond opvoedingsondersteuning via verschillende organisaties plaats. Steeds wordt gekeken wat het best passend is. Via de GGD hebben 4 gezinnen video home training en 11 gezinnen lichte hulp gehad. Forte Thuis heeft 15 gezinnen begeleid. Door deze vroegtijdige en korte ondersteuning wordt voorkomen dat zwaardere zorg nodig is. De praktijk leert dat gezinnen samen met hun sociaal netwerk na deze ondersteuning weer zelfstandig verder kunnen.

Door de coronamaatregelen zijn de peutercafés in Groesbeek, Leuth en Ooij maar beperkt open geweest.

De praktijkgroep van kansrijke start begint steeds meer vorm te krijgen. Er zijn meerdere casussen (anoniem) besproken met elkaar. Deze intervisie draagt bij aan het verbeteren van de kwaliteit en de onderlinge samenwerking. Daarnaast zijn ook thema's besproken zoals de meldcode kindermishandeling, zorgpaden, Nu niet Zwanger en hoe huisartsen (meer) te betrekken bij Kansrijke Start.

In 2021 zijn Berg en Dal drie trajecten Nu niet Zwanger ingezet. Verder zijn medewerkers van het sociaal team, Forte welzijn, Pluryn en Zorgplus opgeleid om gesprekken te voeren over Nu niet Zwanger. Zij zijn nu aandachtsfunctionaris voor hun organisatie.

1.4.3 Kinderen kunnen onbelemmerd onderwijs volgen.

Passend onderwijs:

Elk kind heeft recht op onderwijs. Niet voor alle kinderen is het vanzelfsprekend om onderwijs te kunnen volgen. Zij hebben jeugdhulp-ondersteuning nodig in de vorm van begeleiding en verzorging. In 2021 starten we in de regio Rijk van Nijmegen een pilot op het voortgezet speciaal onderwijs dat lijkt op de eerdere pilot van de St. Maartensschool. We zorgen hiermee voor laagdrempelig beschikbare jeugdhulp op het speciaal voortgezet onderwijs. Zodat elk kind onderwijs kan volgen en ouders en school worden ontzorgd.

Leerlingenvervoer:

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen onderwijs kunnen volgen is het nodig dat zij op school kunnen komen. Sommige kinderen zijn daarvoor aangewezen op leerlingenvervoer. Om beter aan te kunnen sluiten bij de praktijk komt er in 2021 een nieuwe Verordening leerlingenvervoer. Door toename van gezinsproblematiek is de complexiteit van de casussen sterk toegenomen. In de nieuwe verordening komt een handreiking, die creatieve oplossingen en voorbeelden aanreikt hoe om te gaan met deze complexiteit.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor de pilot op het VSO (voortgezet speciaal onderwijs).

De conceptverordening leerlingenvervoer is gereed. In mei/juni kunnen inwoners hun reactie hierop geven en bespreken we deze ook met het onderwijs. In het najaar kan de verordening leerlingenvervoer dan worden vastgesteld.

Stand van zaken Jaarrekening

De pilot VSO is uitgesplitst in twee pijlers. Een pijler die veel lijkt op de St. Maartensschool, omdat de leerlingen daar ook soortgelijke problemen hebben, en een pijler voor leerlingen met andersoortige problematiek waar ook een andere aanpak voor nodig is. Er zijn gesprekken gevoerd met de VSO scholen over de uitvoering van deze pijlers.

De nieuwe verordening bekostiging leerlingenvervoer is in september 2021 door de raad vastgesteld en geldt vanaf 1 januari 2022.

1.4.4 Ieder kind gaat naar school of heeft een passend toekomstperspectief. Schooluitval wordt zo veel mogelijk voorkomen.

In 2021 starten we regionaal met een nieuw programma Voortijdig School Verlaten (VSV). We willen met dit programma voortijdig schoolverlaten zoveel mogelijk voorkomen. Dit doen we door alle jongeren tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, terug te leiden naar een passende (vervolg)opleiding, arbeidsplaats, zorg of combinatie daarvan. Wij bieden hen daarmee kansen voor een beter toekomstperspectief.

Om dit te bereiken zetten we onder andere in op een sterkere verbinding tussen onderwijs en zorg, zowel op de middelbare scholen als op MBO scholen. Op dit moment is de jeugdzorg nog ver van de school georganiseerd. Zo is het voor ondersteuningsprofessionals op scholen vaak een zoektocht naar de juiste hulp. Jeugdhulp wordt vaak pas laat ingezet waardoor problemen onnodig escaleren.

In 2021 bekijken we hoe we de (jeugd)hulp meer schoolgericht kunnen maken, door samen te werken op het schaalniveau van de school. De focus is gericht op het naar school blijven gaan, en daarmee op het voorkomen van thuiszitters en schooluitval.

Deelresultaten:

- Voor het schoolmaatschappelijk werk is bekeken hoe dit de verbinding tussen onderwijs en zorg kan versterken.
- De rol van de jeugdarts is geëvalueerd.
- Er is een pilot beschikkingsvrije jeugdhulp op een middelbare school opgestart.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een eerste verkennend gesprek geweest met de schoolmaatschappelijk werkers over wat hun taken nu zijn en waar zij kansen zien voor verbetering.

Met de VSV gelden is er financiering voor concrete plannen om verbinding tussen onderwijs en zorg op het MBO te versterken. De drie speerpunten zijn:

1. ondersteuning op Entree en niveau 2 verbeteren;
2. samenwerking tussen gemeenten en onderwijs borgen;
3. preventieve GGZ ondersteuning op het MBO inzetten.

Voor het voortgezet onderwijs ligt er een voorstel klaar met pilots, waarvoor nog concrete plannen van aanpak volgen.

Stand van zaken Jaarrekening

Er is gestart met de aanpak op het MBO. Voor het borgen van de samenwerking tussen gemeenten en onderwijs is een lijst met vaste contactpersonen samengesteld. Hiermee worden de lijnen tussen gemeente en onderwijs korter. Sinds september is er GGZ ondersteuning op de scholen ingezet.

Voor het voortgezet onderwijs zijn de plannen van aanpak voor de pilots klaar.

1.4.5 We zijn er voor kinderen van ouders die op een vervelende manier uit elkaar gaan.

We gaan in ieder geval de communicatie op onze website verbeteren rondom scheiden (digitaal scheidingsloket), zodat ouders op een gemakkelijke wijze alle informatie over scheiden (geldzaken, ouderschap, wonen, juridisch advies, enzovoorts) kunnen vinden. En we bekijken wat we in het algemeen toegankelijke, collectieve aanbod moeten ontwikkelen, om te voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan (versterking ouderschap).

De regionale visie huiselijk geweld en kindermishandeling wordt in 2021 geëvalueerd en geactualiseerd. Complexe scheidingen blijft hierin een prominente rol krijgen, omdat nog steeds veel kinderen in de problemen komen bij een (v)echtscheiding van hun ouders. Aan de hand van de evaluatie wordt gekeken wat er nodig is om kinderen en hun ouders nog beter te helpen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Eind januari en begin februari zijn er twee regiosessies geweest waarbij alle relevante organisaties input hebben geleverd voor de nieuwe regioaanpak. Het streven is om de regionale visie huiselijk geweld en kindermishandeling in mei in alle gemeenten vast te stellen. Complexe scheidingen wordt hierin een van de thema's. Onder andere wordt ingezet op aandachtfunctionarissen complexe scheidingen in iedere gemeente, omgangshuis in Nijmegen en in Tiel, nadere afspraken maken met de rechtbank en voorlichting aan ouders.

Stand van zaken Jaarrekening

Begin juni 2021 is de regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) vastgesteld. Ook is afgesproken dat alle gemeenten naast deze regionale aanpak binnen een jaar ook een lokale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling vast stellen. De eerste voorbereidingen zijn hiervoor gestart. Eind oktober is een inventarisatie gehouden bij de verschillende partners over welke thema's binnen HGKM terug moeten komen in de lokale aanpak.

Twee thema's kwamen hierbij duidelijk naar voren: ouderenmishandeling en complexe scheidingen.

Regionaal is een start gemaakt voor het opzetten van een regionaal scheidingsloket: een informatie- en adviespunt voor zowel inwoners als professionals. Voor het basisonderwijs is regionaal een theatervoorstelling ontwikkeld over het thema scheiden. Dit biedt kinderen (en leerkrachten) een kans om laagdrempelig over dit thema te praten.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Begroting 2021 Actueel	Rekening 2021	Vershil Begroting Rekening
Lasten	-52.868	-52.602	-52.011	-50.183	1.827
Baten	16.662	13.868	13.657	12.884	-774
Totaal programma	-36.206	-38.734	-38.353	-37.300	1.054

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Onderwijshuisvesting	- Voor het gebruik van accommodaties voor gymonderwijs is in 2021 minder vergoed. Een aantal scholen hebben als gevolg van Corona hier minder gebruik van gemaakt	26	I
Leerlingenvervoer	- Door corona is er minder gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer.	33	I
Overige onderwijsvoorzieningen	- Aan achterstandenonderwijs is minder besteed. Hierdoor is de aanwending van de hiervoor gereserveerde gelden ook lager. Zie programma Ons geld.	86	RES
Samenkracht & burgerparticipatie	- In 2021 is minder uitgaaf gedaan voor de uitvoering van het actieplan Stekkenberg. Deze uitgaaf komt ten laste van de reserve lopende projecten. Hierdoor is de aanwending van deze reserve ook lager. Zie programma Ons geld.	40	RES
	- Door Corona zijn bepaalde activiteiten niet doorgedaan, zoals democracy, Deze gelden worden nu in 2022 besteed.	30	
Dorps- en buurthuizen	- Bij de Mallemolen is het onderhoud grotendeels uitgesteld vanwege revitalisatie	64	I
	Door corona is er bij de diverse dorps- en buurthuizen minder onderhoud en alleen het hoognodige onderhoud uitgevoerd.	24	I
Wijkteams	- De kosten voor externe ondersteuning door expertisecentrum MEE en het Regionaal ondersteuningsbureau vielen lager uit.	19	I
Inkomens- en bijstandsvoorziening	- Er is € 291.000 minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt. Hierdoor ontvangen we € 62.000 aan rijksuitkering. De inkomsten voor terugvordering en aflossing leenbijstand waren € 15.000 hoger.	244	I
	- De kosten voor schuldhulpverlening vielen lager uit.	21	I
	- De inhuurkosten voor de uitvoering van de Tozo hebben meer bedragen dan de genormeerde rijksvergoeding.	-12	I

	- In de jaarrekening 2020 zijn de leningen bbz en TOZO als te verhalen opgenomen. De terugbetalingsverplichting aan het rijk is niet in de jaarrekening 2020 verwerkt. Dit corrigeren we nu in de jaarrekening 2021.	-470	I
	- We verwachten een terugbetaling van een gedeelte van de rijksvergoeding TOZO als gevolg van de door de accountant geconstateerde fouten bij de jaarrekening 2020. Indien het rijk de regeling niet aanpast, zullen wij bezwaar maken.	-197	I
	- Voor werkzaamheden rond de toeslagenaffaire ontvangen we een normvergoeding voor de coördinatie en inrichting.	12	I
	- Er zijn door de coronacrisis meer aanvragen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen ontvangen en toegekend.	-59	I
Begeleide participatie	- De bijdrage voor sociale werkvoorziening was lager. Dit is met name veroorzaakt door een meevallende omzet en de ontwikkeling van de loonkosten van de SW medewerkers.	191	I
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- Aan rolstoel-, vervoers- en woonvoorzieningen is minder uitgegeven.	27	I
	Door corona is er minder gebruik gemaakt van het wmo-vervoer.	129	I
Maatwerkdienstverlening 18+	- Aan Huishoudelijke hulp hebben we minder besteed.	161	I
	- De kosten voor mantelzorgcompliment viel lager uit.	15	I
	- Aan zorgkosten blok A en B Wmo (dagbesteding en begeleiding) hebben we minder besteed.	110	I
	- Door corona zijn de kosten van arbeidsmatige dagbesteding van het werkbedrijf MGR lager uitgevallen.	87	I
Maatwerkdienstverlening 18-	- De kosten voor blok B (begeleiding en ambulante hulp) jeugdzorg waren hoger door toename van het aantal aanvragen en langere duur van trajecten.	-138	S
	- Het budget voor opzetten van een vervoersdienst Berg en Dal hevelen we over naar 2022. Dit gebeurt via een storting in de reserve overlopende projecten; zie programma Ons geld.	52	RES
Geëscaleerde zorg 18-	- Aan zorgkosten voor blok C (jeugdzorg met verblijf) is meer besteed.	-105	S
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	651	I
Diverse verschillen		13	I
Totaal Programma Inwoner		1.054	

Beleidskaders

Sociaal Maatschappelijke Visie 2014-2018

Algemene subsidieverordening Berg en Dal 2017

Nota vrijwilligerswerk 2017-2019

Mantelzorg in de gemeente Berg en Dal Nota mantelzorg 2019-2021

Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2020

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang Groesbeek 2015

Verordening Tegenprestatie naar Vermogen gemeente Berg en Dal 2016

Afstemmingsverordening (maatregelenverordening) Participatiewet, loaw en loaz gemeente Groesbeek 2015

Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Berg en Dal 2016

Verordening Doe mee Plus gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregel bijzondere bijstand 2016

Beleidsregel handhaving Wet kinderopvang Berg en Dal 2018

Beleidsregel kinderopvang gemeente Groesbeek 2015

Verordening leerlingenvervoer Groesbeek 2014

Verbonden partijen

Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur
Deelnemers	14 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De GGD voert de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid en Jeugdwet uit. Daarnaast voert de GGD-Gelderland Zuid ook andere taken uit bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke opvang en jeugd.

Visie

De kracht en kennis van de GGD ligt in het vormgeven van collectieve en individuele preventie, signalering en behandeling. Zo werkt het team Gezonde wijk van de GGD samen met gemeenten aan het verbeteren van de gezondheid van mensen in de gemeenten en wijken in onze regio. De ambitie is om sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verkleinen en de zelfredzaamheid van burgers te vergroten. Dit doen we door te stimuleren dat de gezonde keuze ook de makkelijkere keuze wordt.

Beleidsvoornemens

Uitvoering van de Meerjarenstrategie 2020-2023. De belangrijkste thema's hierin zijn:

- Gemeenten en onze inwoners adviseren over preventie en verbinden van collectieve preventie met persoonsgerichte zorg;
- Investeren in de verbinding tussen zorg en veiligheid;
- Inzetten op de gezondheidsbescherming binnen het sociale en fysieke domein;
- Data en informatie gestuurd werken.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-1.419	-1.399	-1.481
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,55%	5,55%	5,48%
Resultaat verbonden partij	760		149
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.992		2.081
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	24.929		28.618

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Aanpak corona

De grote inzet voor de bestrijding van het coronavirus heeft gevolgen voor de reguliere dienstverlening van de GGD. Op verschillende vlakken is de dienstverlening van de GGD beperkt of tijdelijk gestopt om medewerkers vrij te maken voor de bestrijding van het coronavirus (waaronder testen, bron- en contactonderzoek en, vaccinering). De GGD heeft de corona-organisatie vormgegeven als een apart 'team' binnen de GGD. Uitgangspunt is dat de GGD zoveel als mogelijk reguliere taken blijft uitvoeren. Het niet of beperkt uitvoeren van de uniforme taken (ten gunste van de bestrijding van het coronavirus), brengt andere maatschappelijke risico's met zich mee. Als bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg (JGZ) op het voortgezet onderwijs niet wordt uitgevoerd, vinden er (in die periode) geen gezondheidsonderzoeken en opvolging hiervan plaats.

Terugdringen Jeugdzorggebruik door inzet GGD

Het Algemeen Bestuur van de GGD heeft in september 2020 de GGD verzocht om samen met de gemeenten een (implementatie)plan te ontwikkelen om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het hoge jeugdzorggebruik. Hiervoor is in 2021 de wensen/behoefte van gemeenten en partners opgehaald.

Veilig Thuis

Het aantal adviezen bij Veilig Thuis stijgt nog steeds. Inwoners en professionals signaleren eerder gezinnen waarin sprake is van onveiligheid. Dit is positief. Om de wettelijke termijnen te halen en wachtlijsten te voorkomen is eind maart 2021 het bureau TOC Resultants ingeschakeld voor het project 'kwaliteit op tijd'. Doelstelling van dit project was dat Veilig Thuis Gelderland-Zuid op of vóór 31 december 2021 wachtlijst vrij is en de wettelijke termijnen beter behaalt; met goede kwaliteit en een acceptabele werkdruk. Dit traject heeft geresulteerd in: een gewijzigde 'Producten en Diensten Catalogus', een intern dashboard en een wekelijks operationeel overleg om aan- en bij te sturen. Met als resultaat aan het eind van 2021 weggewerkte werkvoorraden, minder onderhanden werk, en wettelijke termijnen die er aanzienlijk beter uitzien.

Uitbreiding Rijksvaccinatieprogramma

De Rijksvaccinatie wordt in 2022 uitgebreid met het HPV-vaccin voor jongens. Nu is dit vaccin alleen beschikbaar voor meisjes van 12/13 jaar. Het vaccin beschermt hen tegen baarmoederhals-, penis-, anus-, mond-, en keelkanker. De Staatssecretaris van Volksgezondheid heeft ook besloten om kwetsbare kinderen een vaccinatie aan te bieden tegen het rotavirus. Het gaat om kinderen die bijvoorbeeld te vroeg zijn geboren of een laag geboortegewicht hebben. Zij hebben een grotere kans dat een infectie met het rotavirus ernstig verloopt. De ingangsdatum is nog onbekend.

Risico's

De bijdrage aan de GGD staat onder druk door de taakstellende bezuiniging van 3% en de algemene reserve al enige tijd minder dan haar norm bedraagt. Daarnaast bestaat de kans dat de instroom bij Veilig Thuis toeneemt als mogelijk gevolg van de coronamaatregelen op huiselijk geweld en kindermishandeling.

Instituut Bijzonder Onderzoek

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wijchen
Verantwoordelijke portefeuille	I.v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Wijchen, Beuningen, Druten, Heumen en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Opsporing van oneigenlijk gebruik van uitkeringsgelden.

Visie

Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving. Dit betreft de naleving van de onderhoudsplicht en terugvordering van teveel ontvangen uitkering door (voormalige) uitkeringsgerechtigden, onderhoudsplichtigen en partners van (voormalig) uitkeringsgerechtigden. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek. Het IBO wordt in stand gehouden door de gemeenschappelijke Regeling tussen de gemeente Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-81	-82	-88
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	23,6%		20,6%
Resultaat verbonden partij	0		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	62		63

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen bij in het begrotingstekort. De bijdrage wordt berekend op basis van het aantal inwoners per 1 januari van het betreffende jaar en het aantal afgewikkelde opdrachten. Het IBO brengt éénmaal per jaar een voorschot in rekening bij de deelnemende gemeenten. Het IBO kan hierdoor aan haar betalingsverplichtingen voldoen. Als er onvoldoende geld mocht zijn, schiet de gemeente Wijchen voor.

Ontwikkelingen

Handhaven in de sociale zekerheid was en is een van de voornaamste doelen van het vorige kabinet. Centraal staan een steviger aanpak van fraude in de sociale zekerheid, het betrappen van fraudeurs en het aanpakken van uitbuiting van werknemers. Dit heeft de afgelopen jaren geresulteerd in een verscherpte aanpak van misbruik. Aanpakken van misbruik is van groot belang voor het behouden van draagvlak voor uitkeringen.

De affaire rondom de kinderopvangtoeslagen en de kwestie rondom de terugbetaling van giften in de bijstand hebben wel geleid tot de vraag of een harde aanpak altijd goed is.

Risico's

In de begroting 2022 is rekening gehouden met een aantal onderzoeken door de sociale recherche. De kans bestaat dat meer onderzoeken plaatsvinden dan geraamd.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting en het jaarverslag volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Gemeente	1,7	1,5	1,5
Provincie	1,8	1,8	1,6
Nederland	2,0	1,9	1,7

Eenheid: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Bron: DUO

Toelichting: Percentages rekening 2021 komen uit periode 2020

Gemeente	12	11	12
Provincie	21	22	21
Nederland	26	23	26

Eenheid: Aantal leerplichtigen wel ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig, per 1.000 inw. 5-18 jr.

Bron: DUO

Toelichting: Aantallen rekening 2020/2021 komen uit periode 2019.

Gemeente	8,4	3,5	3,4
Provincie	2,5	2,5	2,4
Nederland	2,4	1,9	2,7

Eenheid: Aantal leerplichtigen niet ingeschreven op een school per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar

Bron: DUO

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2020

Gemeente	44,7	44,7	48,0
Provincie	46,8	46,8	49,4
Nederland	48,7	48,7	49,3

Eenheid: %

Bron: RIVM

Toelichting: Percentages rekening 2021 komen uit periode 2020.

Gemeente	5	5	5
Provincie	5	5	5
Nederland	6	7	6

Eenheid: % kinderen tot 18 jaar

Bron: CBS Jeugd

Toelichting: Percentages rekening 2021 komen uit de periode 2020.

Gemeente	1	1	1
Provincie	1	1	1
Nederland	1	1	1

Eenheid: % 12 t/m 21 jarigen

Bron: CBS Jeugd

Toelichting: Percentages rekening 2021 komen uit de periode 2020.

Gemeente	3		2
Provincie	2		2
Nederland	2		2

Eenheid: % 16 t/m 22 jarigen

Bron: CBS Jeugd

Toelichting: Percentages rekening 2021 komen uit de periode 2020.

Gemeente	395	329	287,1
Provincie	404	320	282,9
Nederland	460	374	349,5

Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2021.

Gemeente	1,3	1,2	1,3
Provincie	1,3	1,1	1,3
Nederland	1,2	1,1	1,1

Eenheid: % van alle jongeren tot 18 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Percentages rekening 2021 komen uit de periode 2020.

Gemeente	11	9,8	10,4
Provincie	12,2	10,6	11,0
Nederland	12,3	10,5	10,5

Eenheid: % van alle jongeren tot 18 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Percentages rekening 2021 komen uit periode 2020.

Gemeente	680	680	690
Provincie	619	610	623
Nederland	640	630	649

Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep

Bron: CBS MSD WMO

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2021.

Gemeente	0,5	0,3	0,2
Provincie	0,3	0,3	0,3
Nederland	0,4	0,3	0,3

Eenheid: % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Percentages rekening 2021 komen uit de periode 2020.

Onze buurt

Je brengt een groot deel van je vrije tijd door in de gemeente en het dorp waar je woont. Je wilt daar fijn kunnen leven en wonen. Dat gaat niet vanzelf. Daar moet aan gewerkt worden. Denk bijvoorbeeld aan een schone buurt, veilige wegen, goede riolering en het onderhouden van bomen en planten. Maar ook aan sport en bewegen. De gemeente heeft daarin een aantal taken, maar inwoners en ondernemers hebben dat ook. We hebben elkaar nodig om deze dingen goed te regelen. Daarbij geeft de gemeente steeds meer ruimte aan inwoners en ondernemers om zelf met ideeën te komen. De gemeente wil niet voor inwoners bedenken wat goed zou kunnen zijn, maar juist helpen de ideeën van inwoners te realiseren.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat wilden we bereiken?

- 2.1 In onze buurt is iedereen, zo veel als mogelijk, lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.
- 2.2 Ik voel me veilig in mijn buurt. Inwoners en ondernemers werken samen met de gemeente, politie en andere (zorg)instanties om dat zo te houden.
- 2.3 In onze buurt is het goed wonen.
- 2.4 We willen een duurzame gemeente zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

2.1.1 Elke inwoner kan dichtbij huis sporten en spelen.

Speeltuinen vernieuwen wij in nauwe samenwerking met kinderen en buurtbewoners. In 2018 is het vervangingsschema voor speelplekken voor het laatst bijgewerkt. Dit herhalen we eens in de drie jaar. Dat betekent dat we dit in 2021 opnieuw doen, op basis van de meest actuele inzichten. In het vervangingsschema staat beschreven welke speeltuin wij in een bepaald jaar vervangen en wat hier de kosten voor zijn. In de praktijk kan dit veranderen doordat speeltoestellen op moment van theoretische vervanging nog heel en veilig zijn. In die situatie stellen wij de vervanging uit.

In het huidige vervangingsschema staan de volgende plekken voor 2021 op de planning:

- Een deel van de Skatebaan bij de Meent in Groesbeek
- Een speelplek aan de Nesciostraat in Beek
- De funramp aan de Roerdompstraat in Beek (tegenover de basisschool)
- Een speelplek aan de Waterstraat in Beek

Naast het vervangen van speelplekken, onderhouden wij de speeltoestellen en de valondergronden. Het onderhoud is uitgebreid beschreven in de paragraaf kapitaalgoederen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Twee speelplekken die voor 2020 op de planning stonden, hebben we vorig jaar niet vernieuwd. Uit de inspectieresultaten bleek dat nog niet nodig te zijn. De speeltoestellen op die plekken waren heel en veilig. Het gaat om:

- De speelplek aan de Gooiseweg / Vincent van Goghweg in Groesbeek.
- De speelplek aan de Burgemeester Hermsenstraat in Millingen aan de Rijn.

Het vernieuwen van deze twee speelplekken staat voor 2021 op de planning, dus in totaal maakt dat zes locaties. Een en ander is nog wel afhankelijk van de inspectieresultaten. Als uit de inspectie blijkt dat een speelplek nog niet aan vervanging toe is, dan stellen we de vervanging uit.

Bij de vernieuwingen zullen we direct omwonenden en kinderen betrekken.

Stand van zaken Jaarrekening

De vervanging van speeltoestellen heeft iets vertraging opgelopen. We willen een intensievere samenwerking met bewoners en kinderen en dat was/is door de coronamaatregelen moeilijker. De speelplek in de Nesciostraat in Beek is wel vervangen. De nieuwe speelplek is een mooi resultaat van een intensievere samenwerking met buurtbewoners en kinderen.

De vervanging van de speelplek aan de Roerdompstraat in Beek realiseren we in maart 2022. De andere twee plekken schuiven door naar de zomer van 2022.

2.1.2 In mijn buurt kunnen alle mensen op een prettige en veilige wijze langer thuis blijven wonen.

Onze inwoners wonen zelfstandig thuis. Soms hebben zij een tijdje in een instelling gewoond, of in een beschermde woonomgeving. Soms komen ze uit een ander land. Ook inwoners met psychische problemen en/of dementie moeten in onze dorpen prettig kunnen leven en wonen.

We streven daarom naar een evenwichtige verdeling van woonruimte. Maar mensen met psychische problemen die uitstromen uit een instelling, zijn altijd aangewezen op een sociale huurwoning. En daar hebben we er niet zo veel van en vaak staan er ook veel bij elkaar in dezelfde wijk. Daarom gaan we inzetten op nieuwe woonvormen zodat iedereen een passend thuis in een leefbare en veilige buurt heeft. Daarin werken we samen met onze partners, zoals woningcorporaties en projectontwikkelaars. En wanneer iemand aanpassingen, hulpmiddelen of begeleiding nodig heeft om thuis zelfstandig te wonen, ondersteunen we daarbij. Wanneer zelfstandig thuis wonen niet meer gaat, willen we graag dat er toch een plek is. In 2021 gaan we daarom voor twintig mensen met dementie een plek maken in de oude Gerardus Majella school.

Samenleven in een buurt waarin sprake is van diversiteit en hulpbehoevendheid, is niet voor iedereen even gemakkelijk. We ondersteunen daarom samen met onze partners alle buurtgenoten. Bijvoorbeeld met een training over hoe verwardheid en/of dementie te herkennen is en hoe je dan met iemand een gesprek kunt voeren. Of waar je op moet letten om samen mee te blijven doen aan activiteiten. Als je er samen niet goed uitkomt, je niet veilig voelt of je zorgen maakt, kan iedereen terecht bij het sociaal team, het meldpunt bijzondere zorg of gebruik maken van buurtbemiddeling.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zien een toename van vragen om hulp en begeleiding. We proberen door de acties zoals genoemd in het koersdocument en herstelplan sociaal domein om de nodige hulp ook betaalbaar te houden. Corona helpt ons daar niet bij. We hebben immers afgesproken dat we van individuele naar meer groepsgerichte ondersteuning willen. Dat is nu niet mogelijk. Niettemin blijven we er alles aan doen om de nodige hulp te bieden en tegelijk de kosten in de hand te houden.

Corona zorgt ervoor dat veel bijeenkomsten niet door kunnen gaan, bijvoorbeeld het Alzheimercafé en het COPD-café.

Zodra het kan gaan we de trainingen voor het omgaan met verwardheid/ dementie starten. De verbouw van de voormalige Gerardus Majella school vordert gestaag; in juni komen de eerste bewoners naar deze locatie voor mensen met dementie.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2021 zijn de volgende acties ingezet, opgestart of afgerond:

- Er hebben, ondanks corona, een aantal preventieve cursussen plaatsgevonden. Een daarvan is de MHFA (Mental Health First Aid). Deelnemers krijgen meer begrip voor mensen met bijvoorbeeld dementie of psychiatrische problemen en krijgen handvatten om hiermee om te gaan. Met het project Samenleven in de wijk willen we leren wat er nodig is om mensen met een psychische kwetsbaarheid langer in de wijk te kunnen laten wonen. We kijken naar voorzieningen, preventie en ook naar de buurt en de burens. We betrekken hier ook externe partners bij en natuurlijk ook ervaringsdeskundigen.
- Het project de Welkome Wijk is ontwikkeld onder andere door de HAN en Trimbos Instituut en biedt een bestaand format om de sociale basis in een buurt te versterken. Hierdoor draagt dit bij aan begrip voor elkaar en het terugdringen van eenzaamheid.
- In december is besloten dat we Dekkerswald gaan transformeren van instellingenterrein naar een zorgzame buurt. In 2022 zal deze zorgzame buurt verder richting krijgen.
- De voormalige Gerardus Majella school is verbouwd en heet nu 'Het Zevenheuvelenhuys'. Er wonen 20 mensen met dementie, waardoor de wachtlijst behoorlijk is gekrompen.
- Veel bestaande wijkvoorzieningen, zoals de zogenaamde Inlopen, het spreekuur op locatie van het sociaal team en allerlei soorten groepsbijeenkomsten, hebben we in stand gehouden. Helaas ging er afgelopen jaar door corona soms tijdelijk een streep door de gezamenlijke voorzieningen of werden de mogelijkheden beperkt.

2.1.3 We zetten in op verbetering van het lokale sport- en beweegklimaat

Onze sportstimuleringsaanpak bestaat vier jaar in zijn huidige vorm. Om de aanpak verder te verbeteren wordt hij geëvalueerd. Dit doen we door de doelen en de professionele inzet tegen het licht te houden. De afspraken die we maken in het lokaal sportakkoord worden daarbij gebruikt.

Meer dan 95 lokale inwoners nemen op dit moment namens sport- en beweegaanbieders, onderwijs, welzijnsorganisaties, gezondheidsinstellingen, lokale ondernemers en gemeente deel aan het proces voor het sluiten van een lokaal sportakkoord. In dit akkoord wordt afgesproken wat de organisaties gaan doen om het lokale sport- en beweegklimaat te verbeteren. In 2021 vormt het lokale sportakkoord voor een belangrijk deel de agenda om inwoners meer te laten bewegen en het sportaanbod te verbeteren. Thema's zijn:

- inclusief sporten, sporten voor kwetsbare doelgroepen, niemand buitenspel;
- gezonde sportorganisaties, samen sterk;
- duurzame sportomgeving, multifunctioneel gebruik sportvoorzieningen;
- sport en onderwijs voor een gezonde toekomst voor onze kinderen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het lokale sport- en beweegakkoord is in november 2020 opgeleverd door de sportformateur. In februari 2021 is het akkoord gelanceerd en vragen we alle lokale sport- en beweegaanbieders in onze gemeente dit te ondertekenen en de initiatieven te ondersteunen. Het gezamenlijk doel is om onze inwoners meer te laten bewegen en het sport- en beweegaanbod in Berg en Dal te verbeteren. Het sportteam van Forte Welzijn en de vaste samenwerkingspartners SPOG, Condor, Uniek Sporten en Kwiek Actieve Leefstijl leggen met hun activiteiten voor 2021 uitdrukkelijk de verbinding met de inhoud en ambities uit het lokale sportakkoord.

Stand van zaken Jaarrekening

Het sportteam Forte Welzijn heeft in 2021 samen met de vaste samenwerkingspartners SPOG, Condor, Montessori College, Uniek Sporten en Kwiek Actieve leefstijl activiteiten georganiseerd om onze inwoners meer te laten bewegen en het sport- en beweegaanbod te versterken. De jaarplannen van de vaste samenwerkingspartners zijn afgestemd op de ambities en inhoud van het Lokaal Sportakkoord. In de jaarrapportage sportstimulering zullen de in 2021 behaalde resultaten worden getoond.

Het lokale sport- en beweegakkoord raakt steeds beter bekend in de gemeente Berg en Dal. Inmiddels hebben 32 organisaties hun handtekening onder het akkoord gezet en daarmee aangegeven bij te willen dragen aan het gezamenlijk doel om onze inwoners meer te laten bewegen en het sport- en beweegaanbod in Berg en Dal te verbeteren. Vanuit het akkoord zijn in 2021 19 initiatieven ondersteund vanuit inwoners en organisaties om onze inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen.

2.2.1 Kinderen kunnen zelfstandig naar school.

Samen met basisscholen en de kinderen zorgen we voor veilige school-thuisroutes met verkeerseducatie (hoe kunnen kinderen de wegen en paden veilig gebruiken) en kleine infrastructurele aanpassingen. In 2021:

- Gaan we verdere met de uitvoering van school-thuisroute projecten die door het Coronavirus en de sluiting van de basisscholen tijdelijk zijn stilgelegd. In 2021 realiseren we bij die basisscholen in Millingen aan de Rijn, Ooij en Breedeweg de maatregelen die uit die projecten naar voren zijn gekomen. In 2021 starten we tevens nieuwe school-thuisroute projecten bij andere basisscholen.
- Realiseren we een veiligere schoolomgeving rond De Biezenkamp in Beek met meer ruimte voor voetgangers en een duidelijke fietsroute naar de fietsenstalling.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor de basisscholen is er opdracht gegeven aan het bureau Megaborn om een aantal voorstellen uit te werken. Deze voorstellen moeten we nog bespreken met de scholen en de ouders. Dit pakken we op korte termijn op. Na afstemming kunnen we de voorgestelde maatregelen in een projectopdracht vertalen.

Voor de Biezenkamp in Beek zijn in overleg met school en ouders meerdere te realiseren maatregelen uitgewerkt. Zo wil de gemeente het trottoir verbreden, is het voorstel om de fietsenstalling te verplaatsen en wordt gekeken naar de aanleg van een zebrapad. Verder bekijken we ook of we de Roerdompstraat tijdens breng- en haal tijden af kunnen sluiten voor auto-verkeer. De uitvoering pakken we dit jaar op.

Stand van zaken Jaarrekening

Voor Breedeweg zijn de maatregelen deels uitgevoerd; deels nemen we ze later mee tijdens het onderhoudsproject in de Pastoor Hoekstraat. Ook voor Ooij en Leuth nemen we enkele aanpassingen later mee, in diverse onderhouds- en ruimtelijke projecten in de omgeving van de scholen.

De aanpak voor 2021 is daarmee afgerond. In 2022 bekijken we opnieuw waar we met verkeersmaatregelen de veiligheid verder kunnen verbeteren.

2.2.2 Fietsers beschikken over een veilig en comfortabel netwerk.

- In regionaal én internationaal verband werken we aan een samenhangend netwerk voor de fietser.
- Om eenzijdige ongevallen te voorkomen hebben we in 2018 – 2020 samen met de Fietsersbond onveilige obstakels op fietspaden rond Millingen aan de Rijn, Kekerdorp, Leuth, Ooij en Beek weggenomen. In 2021 volgen andere gebieden van onze gemeente.
- In het buitengebied gaan we de snelheid van wegen zo veel mogelijk terugbrengen naar 60 km/uur. Dit geldt niet voor de grote verbindingswegen (gebiedsontsluitingswegen) als de Zevenheuvelenweg, Nijmeegsebaan, Wylerbaan en N840.
- Op de route Nijmegen – Beek – Leuth – Millingen aan de Rijn werken we samen met Nijmegen en de Provincie Gelderland aan het verbeteren van de hoofdfietsroute, waaronder:
 - In navolging van de in 2020 aangelegde fietsstraat op de Parallelweg in Ubbergen richten we in 2021 ook het gedeelte van de Rijksstraatweg tussen de Parallelweg en Nijmegen in als fietsstraat.
 - Met het onderhoud aan de N840 realiseren we een in twee rijrichtingen te berijden fietspad tussen de verkeerslichten en Beek en de rotonde bij de St. Hubertusweg. Hierdoor hoeven fietsers minder vaak de drukke provinciale wegen over te steken en ontstaat een goede ontsluiting van en naar de bij Beek te realiseren TOP.
 - Begin 2021 heeft de raad een keuze gemaakt over een fietsrondweg in Leuth. Vervolgens werken we verder aan de uitvoering daarvan met als eerste stap het doortrekken van het bestaande vrijliggende fietspad langs de N840 tot aan de parallelweg in Leuth.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de tweede helft van dit jaar pakken we andere gebieden op binnen het project onveilige obstakels fietspaden. Als er voor die tijd knelpunten worden gemeld, dan reageren we daar meteen op.

De snelheid terugbrengen naar 60 km/uur gaat alleen gelden voor wegen die niet tot de hoofdstructuur behoren. De eerste stap om de snelheid terug te brengen, is het nemen van de benodigde verkeersbesluiten. Aansluitend zullen we de wegen ook overeenkomstig de maximale snelheid moeten inrichten. Om dit integraal te doen, vragen we een extern bureau hiervoor een advies en plan van aanpak op te stellen. Daarbij zoeken we de combinatie met regulier onderhoud, zodat we werk met werk kunnen maken.

Op korte termijn start de provincie met verbeteringen aan de N840. Als gemeente zitten wij aan tafel en brengen daarbij onze wensen en noodzakelijkheden in. De verbetering van de fietspaden en verkeersveiligheid pakken we zowel binnen het project als zelfstandig binnen de gemeente op. Besluitvorming heeft hierover plaatsgevonden en de eerste gesprekken met eigenaren en belanghebbenden zijn geweest.

Het verbeteren van de fietshoofdroute is ook in samenwerking met de provincie (vanuit de aanpak N840) gestart. Het realiseren van een in twee rijrichtingen fietspad loopt, maar zullen we dit jaar nog niet afronden. Dit heeft te maken met de wens van de provincie om binnen het overal-project het bruggetje aan de Hubertusweg over het meer ook te vervangen. Afronding staat zodoende voor volgend jaar. Het onderzoek naar een fietsverbinding om de kern Leuth is afgerond. De raad heeft haar voorkeur uitgesproken voor twee tracés (ten noorden en ten zuiden van de kern) om deze nader te verkennen/ uit te werken en integraal te betrekken bij de omgevingsvisie.

Stand van zaken Jaarrekening

De laatste aanpassingen voeren we begin 2022 uit. In overleg met betrokkenen en op basis van meldingen over obstakels op fietsroutes, beoordelen we of het verstandig is om een nieuwe subsidie aan te vragen.

De verkeersbesluiten voor het verlagen van de snelheid naar 60 km/uur zijn genomen of liggen nog ter inzage. Het aanpassen van de bebording volgt spoedig daarna.

De voorbereidingen voor het realiseren van een twee richtingen fietspad zijn gestart. Afhankelijk van de mogelijkheden om grond te kunnen aankopen proberen we in 2022 tot realisatie over te kunnen gaan.

Zie verder de informatienota VB/Raad/21/01192 Motie 20: meer ruimte voor de fietser, geagendeerd voor de raad van 19 mei 2022 met alle lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen, acties en samenwerkingen op het gebied van het verbeteren van onze fietsinfrastructuur.

2.2.3 We nemen obstakels voor voetgangers en rolstoelgebruikers weg.

Wij ontwikkelen een plan om ondernemers te betrekken bij het maken en beheren van obstakelvrije routes voor mindervalide bezoekers van de gemeente.

Medio 2020 gaan we de obstakels samen met inventariseren. Dit gebeurt samen met inwoners en belangenorganisaties. Dit doen we eerst in Millingen aan de Rijn. De geconstateerde gebreken zullen dan in Q4 en Q1 van 2021 worden hersteld.

In het voorjaar van 2021 zal dezelfde sessie zijn in Beek waarna de aanpassingen worden gerealiseerd in de tweede helft van 2021.

We voeren de werkzaamheden uit in combinatie met onderhoud of investeringen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is voor gekozen om hier niet actief mee aan de slag te gaan en het hiervoor gereserveerde budget te laten vervallen.

Dit was een bezuinigingsmaatregel van het dekkingsplan 2021-2024 van de begroting 2021.

Dat betekent in de praktijk dat op sommige plekken obstakels in de openbare ruimte behouden blijven, totdat we op die locatie werkzaamheden uitvoeren.

Ook maken we tijdens de uitvoering van reconstructies (projecten) de openbare ruimte toegankelijker. Calamiteiten en problemen lossen we uiteraard wel op.

Stand van zaken Jaarrekening

In november is besloten om de bezuiniging voor 2022 deels terug te draaien. Daardoor is er in dat jaar €100.000,- beschikbaar om actief aan de slag te gaan met het wegnemen van obstakels. In 2021 is de Stichting Ongehinderd gestart met het inventariseren van aanwezige obstakels. Het verwijderen van obstakels staat voor 2022 op de planning.

2.2.4 Op de dijken gaan alle verkeersdeelnemers goed samen.

- Gastvrijheid op onze dijken vinden wij belangrijk. Wij willen daarom eerst goede parkeervoorzieningen mogelijk maken alvorens het parkeren op de dijken te verbieden.
- In 2021 realiseren we een TOP nabij Beek. Het parkeren in/nabij Kekerdomein blijft een aandachtspunt.
- In 2019 is bij wijze van proef het parkeren op de Weverstraat verboden, welke we continueren. Wij zien nadrukkelijk ook een taak weggelegd voor Staatsbosbeheer en spreken Staatsbosbeheer aan op hun verantwoordelijkheid. Op een aantal locaties zien we ook aantrekkelijke mogelijkheden voor ondernemers.
- In 2021 richten we de Ooijse Bandijk veiliger in. Nu geldt op bepaalde wegvakken nog een maximum toegestane snelheid van 80 km/uur. Voor de leefbaarheid en onze eigen mobiliteitsvisie verlagen we de snelheid en remmen we het verkeer af.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Het realiseren van goede parkeervoorzieningen is een lastige opgave doordat de gemeente zelf geen gronden heeft. Waar mogelijk kijkt de gemeente of we op particuliere ontwikkelingen aan kunnen sluiten. Dit kost echter tijd.
- De gemeente heeft een verzoek tot wijziging van het bestemmingsplan ontvangen voor de realisatie van de TOP Beek (Toeristisch OpstapPunt). Na beoordeling intern (en afstemming met de provincie) leggen we het ontwerp bestemmingsplan ter inzage. Daarbij bekijken we ook of we de te realiseren HUB (knooppunt in een transportnetwerk) mee kunnen nemen.
- De gemeente is in overleg om een bestaande privé parkeerplaats beschikbaar te maken voor toeristen en recreanten om te parkeren, zodat de overlast in de kern van Kekerdom vermindert of zelf verdwijnt. De pilot met het parkeerverbod is nog lopend, na de coronacrisis evalueren we deze pilot. Daarnaast is ook opnieuw een gesprek geweest met Staatsbosbeheer, dit heeft echter niet geleid tot het innemen van een ander standpunt.
- Voor de herinrichting/aanpassing van de Ooijse Bandijk is een rijkssubsidie beschikbaar gesteld om de weg in te richten naar 60 km/uur inrichting. Binnen het investeringskrediet Mobiliteitsvisie hebben wij voor dit project ruim € 90.000 gereserveerd. De uitvoering vindt nog in 2021 plaats. Hierbij zoeken we ook samenwerking met de gemeente Nijmegen.

Stand van zaken Jaarrekening

De ontwikkeling van de TOP heeft een tijd stil gelegen. Inmiddels zijn de gesprekken over de mogelijkheden weer opgestart. In 2022 verwachten we dat er duidelijkheid is over de mogelijke realisatie.

In overleg met Vitaal Kekerdom en de werkgroep verkeer is besloten om het huidige parkeerbeleid (deels parkeerverboden, deels parkeren voor vergunninghouders) voor onbepaalde tijd door te zetten. Deze maatregelen hebben de parkeeroverlast in het toeristische seizoen niet geheel opgelost, maar wel enigszins verbeterd/verlicht. De gemeente blijft in overleg met Vitaal Kekerdom en andere betrokkenen zoals Staatsbosbeheer over eventuele verbeteringen of ontwikkelingen in de toekomst.

Op basis van een discussienota die in de Raad is behandeld gaan we opdracht geven voor aanpassingen aan delen van de Ooijse Bandijk. Daar zullen we de 60 km/uur uitstraling versterken. Bij clusters woningen zullen we 30 km/uur maatregelen uitwerken. De planning is om dat in 2022 af te ronden.

2.2.5 Alle verkeersdeelnemers reizen veilig en prettig door de gemeente.

In 2017 heeft de raad de mobiliteitsvisie vastgesteld. Deze visie biedt het beleidskader hoe we in de periode tot 2026 werken aan een bereikbare gemeente met veilige en leefbare wegen. In 2018 en 2020 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van en bijdragen aan projecten die opgenomen zijn in de mobiliteitsvisie. In 2021 geven wij u een overzicht van de diverse projecten die we in dit kader uitvoeren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de 2e helft van dit jaar evalueren we (tussentijds) de Mobiliteitsvisie. Een aantal voorgestelde maatregelen en werkzaamheden zijn inmiddels achterhaald of er is gebleken dat deze ruimtelijk niet haalbaar zijn. Zodoende is het tijd voor een evaluatie en een nieuwe planning en (financiële) programmering vanaf 2022. Een voorbeeld van een project dat van invloed is op de voorgestelde activiteiten uit de Mobiliteitsvisie is de herinrichting van het Marktpllein in combinatie met de inrichting van de Dorpsstraat. Een andere activiteit betreft de TOP's. Deze worden op meerdere locaties in andere samenwerking of uitvoering gerealiseerd de komende periode. Denk daarbij aan de Hubertusweg of bij het Reomie-terrein. Ook dit nemen we mee bij de evaluatie.

Verder zijn er meerdere projecten gestart die verderop inhoudelijk een toelichting hebben: school-thuis route projecten, herinrichting centrum van Groesbeek (Marktplein), parkeeronderzoek en een plan voor parkeer-verwijzing welke inmiddels ook is besproken met de ondernemers.

Stand van zaken Jaarrekening

Door een aantal personele wisselingen heeft de evaluatie van de mobiliteitsvisie nog niet plaatsgevonden. In 2022 maken we daar een nieuwe planning voor.

2.2.6 We helpen inwoners hun eigen veiligheid en zelfredzaamheid te vergroten.

Binnen het werkgebied van politieteam Tweestromenland hebben de 6 gemeenten gezamenlijk een integraal veiligheidsplan 2019-2022 vastgesteld, hierin staan belangrijke onderwerpen:

- ondermijning
- drugs
- zorginstellingen
- verward gedrag
- jeugd
- verkeer

Dit sluit ook goed aan op de belangrijkste prioriteiten van politie en OM (drugs, uitbuiting, fraude etc). Zo wordt de aanpak van specifieke casussen via het integrale ondermijningsoverleg Tweestromenland opgepakt en zijn er regionale afspraken gemaakt over een efficiënte toepassing van de Wet verplichte GGZ, die in 2020 in werking is getreden. Naast inzet op deze thema's worden uiteraard ook concrete activiteiten uitgevoerd op lokale actuele thema's als bijv. inbraakpreventie, overlastbestrijding en veiligheid rondom zorginstellingen.

Bestrijding van het coronavirus heeft grote gevolgen gehad voor de crisisbeheersing. Bijna alles met betrekking tot planvorming, opleiden, oefenen en trainen is tijdelijk stil gelegd. Vraag is of veel aanpassingen die nu worden gedaan straks het "nieuwe" normaal moeten worden. Denk hierbij aan grootschalige evenementen, bezoekersaantallen en de 1.5 meter-samenleving. Er zullen evaluaties van de (crisis)aanpak van corona plaatsvinden. Leerpunten die hieruit voortkomen moeten opgepakt en ingebed worden, bijv. onder welke voorwaarden grote evenementen nog veilig kunnen plaatsvinden. Onderzocht moet worden of het regionaal beleidsplan en crisisplan ook om aanpassingen vraagt, gelet op deze praktijkervaringen. Dit zal de nodige inzet en capaciteit vanuit de VRGZ en gemeenten vragen in 2021.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Ondanks de doorgevoerde bezuiniging op de veiligheidsbudgetten en de nodige inzet voor de coronacrisis geven we zo veel mogelijk uitvoering aan de in de regionale jaarplannen opgenomen afspraken. Zo is bijvoorbeeld al geactualiseerd BIBOB-beleid vastgesteld. Eind maart is ook weer een bestuurlijke (digitale) bijeenkomst voor raadsleden geweest, waarbij vooral is ingegaan op de thema's ondermijning en verbinding zorg en veiligheid.

Hoewel we nog volop actief zijn met de gevolgen van de coronacrisis en –maatregelen, is er binnen de VRGZ al wel een uitgebreide tussentijdse evaluatie uitgevoerd over de gezamenlijke bestrijding en aanpak in de regio tot op heden. Leerpunten daarvan worden uiteraard direct benut in deze vervolgfase. Nog steeds wordt veel inzet gevraagd van veiligheidsdiensten en gemeenten om de gewaardeerde regionale samenwerking op peil te houden.

Stand van zaken Jaarrekening

De aanstelling van een gezamenlijke ondermijningscoördinator en het integrale ondermijnings-overleg Tweestromenland, waar specifieke signalen/casussen worden behandeld in samenwerking met o.a. politie, ODRN en RIEC, is structureel gemaakt. Zo mogelijk worden strafrechtelijke en bestuursrechtelijke maatregelen ingezet tegen bijv. fraude en drugshandel. Mede als gevolg van corona is in het algemeen de traditionele criminaliteit (inbraken, diefstallen) wat afgenomen en de digitale criminaliteit (WhatsApp- en marktplaatsfraude, phishing etc.) toegenomen. Hier is naast opsporing ook met preventieacties op ingezet. Een regionale evaluatie heeft aangetoond dat de vastgestelde taakverdeling en werkprocessen (met een belangrijke rol voor Meldpunt Bijzondere Zorg van de GGD) hebben gezorgd voor een efficiënte uitvoering van de Wet verplichte GGZ in Gelderland-Zuid binnen het beschikbare budget. In de fase voor toepassing van deze wet is ons gemeentelijk regieteam zeer waardevol gebleken in de aanpak van multiprobleem-casussen.

Zowel over het verloop van het regionaal beleidsplan van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid als over de aanpak van de coronacrisis in onze regio is inmiddels een evaluatierapport verschenen, dat op 10 februari jl. aan gemeenteraden is aangeboden. De leer- en verbeterpunten daaruit worden onder regionale coördinatie opgepakt. Het als samenleving omgaan met de geldende coronamaatregelen heeft grote impact gehad op de taakuitvoering van hulpdiensten in 2021.

2.2.7 We bevorderen de Veiligheid en Leefbaarheid.

In het kader van verbeteren van veiligheid en leefbaarheid beschikken we over 3 Fte BOA-capaciteit. Deze zetten we in zowel binnen als buiten kantoortijden en zo ze we zichtbaar en aanspreekbaar in de wijk. We vergroten de leefbaarheid in de wijken door:

- ingekomen meldingen te behandelen
- meer te controleren op (zwerf)afval
- bij evenementen controlerend en/of handhavend aanwezig te zijn

Verder handhaven zij onder andere op de parkeer- en stopverboden op de dijken om zo de veiligheid op de weg en de bereikbaarheid voor hulpdiensten te vergroten.

We hopen dat grotere evenementen die voor 2020 gepland stonden maar toen vanwege corona niet zijn doorgegaan, in 2021 alsnog doorgaan (bijvoorbeeld voor 75 jaar bevrijding). Misschien in een andere vorm omdat ze nog aan andere (strengere) voorwaarden en regels moeten voldoen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De beschikbare BOA-capaciteit is grotendeels ingezet voor toezicht en controles op de dan geldende coronamaatregelen. Hierbij is in eerste instantie vooral waarschuwend/ toelichtend opgetreden, maar daar waar nodig is ook geverbaliseerd zowel door politie als door BOA's. We hebben tijdelijk drie toezichthouders kunnen aanstellen, die de BOA's ondersteunen in hun toezichthoudende taken. Deze tijdelijke uitbreiding is mogelijk gemaakt via de zogenaamde 'coronabanen subsidie' van de Rijksoverheid. Grotere evenementen kunnen vooralsnog niet doorgaan.

Stand van zaken Jaarrekening

Voor de taakuitoefening van de BOA's heeft de coronacrisis natuurlijk een grote betekenis gehad en daarmee ook impact op de gewone werkzaamheden. Een groot deel van 2021 hebben we door omstandigheden feitelijk maar twee BOA's tot onze beschikking gehad, die vanwege de controle op geldende coronamaatregelen wel veel inzet hebben gepleegd. Door de inzet van drie tijdelijke toezichthouders vanuit extra coronamiddelen waren we toch in staat om onze slagkracht en zichtbaarheid op straat te vergroten in een tijd waarin veel werd gevraagd. De contracten van de ondersteunende toezichthouders zijn eind 2021 geëindigd, deze waren verbonden aan de extra coronasubsidie. De bij ons opgedane werkervaring kunnen zij weer goed benutten voor het zetten van vervolgstappen. Eind 2021 is gelukkig weer een (nieuwe) derde BOA aangetrokken, zodat we ook formeel weer op sterkte zijn.

2.2.8 In de wijk Stekkenberg krijgt iedereen gelijke kansen

Uit de GGD monitor blijkt dat er in de Stekkenberg meer armoede is, er veel sociale huurwoningen zijn, meer eenoudergezinnen en meer mensen met een lage opleiding. Bij deze groepen is het risico dat er problemen ontstaan groter.

Om die reden is in 2020 een actieplan opgesteld met met activiteiten. Het doel daarbij is een kansrijke wijk voor alle maar vooral ook voor de kwetsbare inwoners.

Samen met de kernpartners in de wijk werken we de actieplannen uit. De kernpartners zijn: SPOG, Forte Welzijn, Stichtingsbestuur Op de Heuvel, Domino, Oosterpoort en een vertegenwoordiger van de GGD.

Wat willen we bereiken:

1. Een kansrijke start voor alle kinderen met daarbij grotere ontwikkelingskansen.
2. Een integraal wijkcentrum met een doorlopende pedagogische aanpak.
3. Betere samenwerking tussen en inzet van organisaties waardoor de doelen makkelijker kunnen worden gehaald.
4. Bruisend wijkcentrum met activiteiten voor en door inwoners en dienstverlening door professionals
5. Vergroten gezondheidskansen en vaardigheden.
6. Minder armoede en schulden.
7. Een goede monitoring en verantwoording van de inzet op de bereikte resultaten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We werken op alle fronten hard samen aan de uitvoering van het vastgestelde actieplan voor deze wijk. Om bewoners beter te bereiken was het de bedoeling dat de participatieconsulenten spreekuur in Op de Heuvel zouden houden. Maar door Corona is dat niet gebeurd. Daarnaast werken we aan een grotere betrokkenheid van inwoners. Met onze partners en in goede samenwerking met de Radboud Universiteit en Pharos gaan we in dialoog met de inwoners. Dat doen we aan de hand van de leefplekmeter. We hopen zo meer aan te kunnen sluiten bij wat inwoners willen voor hun wijk en ook samen met hen aan “goede” zaken voor de wijk te werken.

Stand van zaken Jaarrekening

Zoals besproken tijdens de begrotingsbehandeling 2022, krijgt iedereen in onze gemeente gelijke kansen. Maar niet iedere wijk heeft daar hetzelfde voor nodig. Op basis van signalen en data worden zaken opgepakt en omgevormd tot een aanpak op maat. Daarmee zijn we gestart in de Stekkenberg. Het actieplan dat is vastgesteld voor deze wijk wordt samen met verschillende partners uitgevoerd. Door corona heeft dat vertraging opgelopen. Toch zijn er mooie resultaten te melden bijvoorbeeld: In de gezondheidsmonitor 2021 scoort de Stekkenberg over de hele linie duidelijk beter dan in 2016; de jeugdconsulenten werken goed en flexibel, de spreekuren van de participatieconsulenten zijn gestart, bij het Peutercafé is een sociaal verpleegkundige van de GGD aanwezig.

Er zijn meer spreekuren in de Stekkenberg waardoor het eenvoudiger is om deel te nemen. Ook is de leefplekmeter afgenomen bij de inwoners. De in december bekend geworden resultaten zullen we in 2022 verder oppakken.

2.3.1 Onze dorpscentra zijn aantrekkelijk en gastvrij.

We willen dat er een prettige sfeer is in de verschillende dorpen. Dat doen we in de eerste plaats voor onze inwoners, maar ook voor de toeristen die op onze gemeente af komen en daardoor langer blijven. Op de volgende plekken zijn/gaan we daarom bezig met de voorbereiding van projecten:

- In het centrum van Ooij; herinrichting Reiner van Ooiplein, de uitvoering volgt op zijn vroegst in 2021, waarschijnlijk in de loop van 2022.
- In het centrum van Groesbeek; herinrichting van het marktplein en aanpassingen aan de Dorpsstraat. Medio 2021 besluit de raad na raadpleging van de ondernemers, bewoners en bezoekers, over het te realiseren ontwerp. Uitvoering volgt in 2021-2022.
- In het centrum van Beek; aanpassing winkelcentrum Beek. De inmiddels verouderde plannen zijn in 2020 aangepast en teruggebracht tot de gewenste verkeerskundige verbeteringen zoals het aanpassen van het profiel van de Waterstraat en het aanleggen van een trottoir tussen het Hôfke en de winkels. De uitvoering hiervan vindt plaats in 2021.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het voorlopig ontwerp voor het Reiner van Ooiplein werken we op dit moment uit. Dit is een uitwerking van een eerder gekozen scenario, waarvoor omwonenden en winkeliers hebben gekozen. We verwachten het ontwerp voor de zomervakantie nog te kunnen presenteren. De provincie heeft ongeveer € 10.000 subsidie verleend voor het ontwerp, als onderdeel van groene icoon projecten bij de provincie.

De herinrichting van het Marktplein loopt. Inmiddels zijn de eerste schetsen opgesteld en besproken met de direct aangrenzende bedrijven. Vanuit deze overleggen worden de schetsen nu verder uitgewerkt tot sfeerimpressies die het brede (ook inwoners) participatietraject ingaan. De planning is deze participatie na de meivakantie te starten. Het draaiboek is klaar, maar het is wachten op de (on)mogelijkheden die de Coronamaatregelen bieden.

Het realiseren van watersnelwegen in Beek is losgelaten. Alleen de trottoirs zullen worden aangepast. Dit pakken we dit jaar op.

Stand van zaken Jaarrekening

De klankbordgroep heeft het ontwerp voor het Reiner van Ooiplein aan de buurt gepresenteerd. Met de voorbereiding van de uitvoering van het gekozen scenario zijn we gestart.

Zowel via ons online participatieplatform samenbergendal.nl, een informatiebus op het plein en een enquête in de Rozet hebben we maar liefst meer dan 600 reacties binnengekregen op drie uiteenlopende scenario's voor het marktplein in Groesbeek en de omgeving. Alle opmerkingen zijn, rekening houdend met de door de raad meegegeven kaders, verwerkt in een Voorlopig Ontwerp. Als de spreekwoordelijke laatste puntjes op de i staan, zullen we het ontwerp aan de gemeenteraad voorleggen.

We hebben enkele bewoners van de Waterstraat Beek over het ontwerp gesproken. Begin 2022 presenteren we het ontwerp aan alle omliggende bewoners en ondernemers. In het eerste kwartaal van het nieuwe jaar willen we met de uitvoering starten.

2.3.2 We gebruiken de accommodaties beter.

We zijn gestart met de uitvoering van het projectplan voor de 2e fase van het accommodatiebeleid. Dit plan, met als doel behoud van zoveel mogelijk betaalbare ontmoetingsactiviteiten in het dorp, is gestart in Millingen aan de Rijn. Het project heeft een looptijd van ongeveer 5 jaar. Omdat de omstandigheden zijn gewijzigd door noodzakelijke bezuinigingen en door de corona pandemie is een heroverweging van dit project aan de orde. Om sneller tot resultaten en keuzes te kunnen komen heeft uw raad gevraagd om een evaluatie van het accommodatiebeleid en de daaraan gerelateerde subsidies. Hierin gaan wij voorzien. We gaan daarbij eerst in overleg met de gemeenteraad om hierbij de uitgangspunten te bespreken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De evaluatie van het accommodatiebeleid is gereed. Nadat we in april bij de gemeenteraad de kaders en gewenste ontwikkelingen hebben opgehaald, gaan we in de periode april- november 2021 in gesprek met verenigingen en organisaties over hun wensen en ervaringen.

Stand van zaken Jaarrekening

Op verzoek van de gemeenteraad hebben we het accommodatiebeleid geëvalueerd. De evaluatie hebben we besproken met de accommodatie houdende verenigingen. Zij herkennen zich grotendeels in deze evaluatie inclusief de daarin opgenomen trends. Uit de gesprekken is verder naar voren gekomen dat accommodatiebeheer steeds complexer wordt en dat er een grotere behoefte is aan professionele ondersteuning. Verder is men over het algemeen tevreden over het gevoerde accommodatiebeleid en zijn geen wezenlijke aanpassingen nodig. Wat wel wordt gemist is een verwachting voor de toekomst. Factoren als ledenterugloop, financiële kwetsbaarheid, terugloop van het aantal vrijwilligers en verminderen van bestuurskracht vormen een bedreiging voor de toekomst van verenigingsaccommodaties. Daarom is een koersnotitie aangekondigd met concrete doelen waar we samen met verenigingen aan willen gaan werken.

2.3.3 We zijn zuinig op de bijzondere, oude panden/monumenten in onze gemeente.

De monumenten in gemeente Berg en Dal zijn de pareltjes van onze kernen en ons landschap. Het gemeentelijk beleid op cultureel erfgoed zet dan ook in op duurzame instandhouding van gebouwd erfgoed. De afgelopen jaren is de vraag naar mogelijkheden om monumenten mee te nemen in de energietransitie flink toegenomen. We verkennen hoe we eigenaren informatie kunnen aanbieden waarmee zij hun monument kunnen verduurzamen met behoud van cultuurhistorische waarden.

Voor het duurzaam behoud van (monumentaal) religieus erfgoed gaan we samen met kerkeigenaren en andere belanghebbenden verder met het opstellen van de kerkenvisie. Deze visie geeft antwoord op de vraag hoe we met dit vastgoed om kunnen en willen gaan.

In 2021 bereiden we een aantal zaken voor in het kader van de invoer van de Omgevingswet. Om de regelgeving rondom de bestaande gemeentelijke monumenten te handhaven, moeten we de erfgoedverordening actualiseren. Ook moeten we een regeling opstellen om de advisering van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit in te richten na de invoer van de Omgevingswet. Met de invoering van de Omgevingswet, kijken we vanuit erfgoed of er nog voorbereidingen nodig zijn.

2021 is ook een belangrijk jaar voor het archeologisch erfgoed in de gemeente. Afgelopen jaar heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed het nominatiedossier van de Neder-Germaanse Limes bij UNESCO ingediend. In juli 2021 beslist UNESCO of de Neder-Germaanse Limes op de werelderfgoedlijst komt. Het Romeinse aquaduct van Berg en Dal en de Romeinse baksteen- en aardewerkfabriek op de Holdeurn zijn opgenomen in deze nominatie. Als de nominatie wordt goedgekeurd, krijgen deze locaties in de gemeente een status die vergelijkbaar is met de Piramides van Egypte en de Chinese Muur.

Voor de uitvoer van de wettelijke taken op het gebied van archeologie maakt de gemeente gebruik van archeologische waardenkaarten. Hierop staat waar we archeologische vindplaatsen verwachten en waar bekend is dat er archeologische vindplaatsen zijn. De kaarten zijn opgesteld vóór de herindeling. Dit jaar gaan we de kaarten actualiseren, zodat we met actuele informatie archeologie kunnen meenemen in ruimtelijk beleid.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In 2021 zijn we gestart met het voorbereiden van een nieuwe erfgoedverordening en een verordening op de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit in het kader van de voorbereidingen op de Omgevingswet. Volgens de planning bieden we deze verordeningen in september aan de gemeenteraad aan.

Begin januari diende Bond Heemschut een verzoek aanwijzing gemeentelijk monument in voor het voormalige politiebureau van Groesbeek. Dit verzoek is snel opgepakt. Met de verkenning duurzaamheid van monumenten zijn we om die reden nog niet gestart. Het project rondom de kerkenvisie is hierdoor ook naar de achtergrond geschoven.

Het traject om de Neder-Germaanse Limes UNESCO Werelderfgoed te maken nadert zijn einde. De afgelopen maanden heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed vragen beantwoord van de onderzoekscommissie van UNESCO. Hierbij werkt de Rijksdienst samen met de betrokken provincies en gemeentes. Gemeente Berg en Dal heeft ook bijgedragen aan de antwoorden die de Rijksdienst heeft opgesteld. In mei zal de onderzoekscommissie advies uitbrengen aan UNESCO. In juli neemt UNESCO een besluit op de nominatie.

De gemeente heeft bureau RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. ingeschakeld om de archeologische waardenkaart te actualiseren. Het project bevindt zich nu in de voorbereidende fase. De startbijeenkomst plannen we begin mei in. Voor die bijeenkomst nodigen we ook geïnteresseerden in archeologie uit.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2021 hebben we het monumentenbeleid geactualiseerd in voorbereiding naar de nieuwe Omgevingswet. Er is door uw raad een nieuwe erfgoedverordening vastgesteld en er is een nieuwe verordening vastgesteld die over de taken en werkwijze van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit gaat. In 2022 kijken we wat verder nodig is om erfgoed onder de Omgevingswet goed te borgen onder het nieuwe wettelijk stelsel.

Ten behoeve van monumenten en duurzaamheid is besloten om in de bestaande subsidieregeling kosten voor duurzaamheidsplannen en advies bij monumenten op te nemen. Hiervoor is een aanpassing van de Subsidieverordening instandhouding gemeentelijke monumenten Groesbeek 2015 voorbereid. Ook is een beleidsregel zonnepanelen op en bij beschermde monumenten in concept vastgesteld en ligt nu ter inzage. Hier gaan we mee verder in 2022.

Het afgelopen jaar heeft de gemeente twee monumenten aangewezen: het voormalige politiebureau van Groesbeek en de voormalige instellingskapel van de Sint Maartenskerk in Ubbergen. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft ten behoeve van de UNESCO Werelderfgoednominatie van de Romeinse Limes het archeologisch monument aan het Kops Plateau uitgebreid op het grondgebied van de gemeente. In 2021 hebben we ook opdracht gegeven aan het Monumenten Advies Bureau om de bestaande inventarisaties beeldbepalende en potentiële monumenten te actualiseren.

In de voorjaarsnota schreven we dat het project kerkenvisie door andere gebeurtenissen wat naar de achtergrond is verdwenen. Dat is nog niet veranderd. We merken wel dat kerkeigenaren en initiatiefnemers rondom religieus erfgoed bij concrete vragen en verzoeken de gemeente goed weten te vinden. In goede verstandhouding en met wederzijds respect voor elkaars posities zijn we in gesprek en leveren we maatwerk dat bijdraagt aan de toekomst van dit maatschappelijk vastgoed.

Na de toekenning van het predicaat UNESCO Werelderfgoed aan het Romeins aquaduct en het Romeinse industriële baksteen- en pottenbakkerijcomplex op de Holdeurn, hebben we verkennende gesprekken gevoerd met de lokale heemkundekringen en de STER om te kijken of het Romeins aquaduct en De Holdeurn toeristisch goed ontsloten zijn en of er verbetering in presentatie mogelijk is.

Voor de uitvoer van de wettelijke taken op het gebied van archeologie maakt de gemeente gebruik van archeologische waardenkaarten. Hierop staat waar we archeologische vindplaatsen verwachten en waar bekend is dat er archeologische vindplaatsen zijn. Dit project is grotendeels uitgevoerd in 2021 door archeologisch adviesbureau RAAP B.V. met input van lokale vrijwilligers die zich verdiepen in archeologie. In het eerste kwartaal van 2022 streven we ernaar om dit project af te ronden.

2.3.4 We maken het landschap mooier, diverser en beter bereikbaar.

De onontkoombare grote ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van woningbehoefte, duurzaamheid, klimaatadaptatie en functieverandering dragen bij aan de verbetering van de natuur- en landschapswaarden in onze gemeente. Ook levert meer bewustwording op bij de inwoners en bezoekers over ons mooie landschap en natuur.

In het Landschapsontwikkelingsplan is opgenomen dat we zoveel mogelijk een multifunctioneel landschap willen, waarbij de toegevoegde functies leiden tot meer ruimtelijke kwaliteit. Hiervoor zijn ook basiskwaliteiten en gewenste ontwikkelingen opgenomen.

We zetten hiervoor actief in met beleid en projecten op het gebied van duurzaamheid (landschappelijke inpassing van zonneparken), klimaatadaptatie (grachten tegen wateroverlast Breedeweg) en recreatie (uitbreiding wandel- en fietsnetwerk). We stellen randvoorwaarden vast, overleggen met onze partners over de beste invulling van projecten en beleid. We proberen beleid van andere en hogere overheden en organisaties zodanig te beïnvloeden dat dit leidt tot hogere natuur- en landschapswaarden in onze gemeente.

We ontwikkelen dorpsommetjes op voor inwoners en toeristen. Samen met Via Natura vergroenen we schoolpleinen en maken we buitenlokalen. Hierdoor worden de schoolpleinen minder versteend en krijgen een natuurlijker uitstraling. Natuureducatieprojecten ondersteunen de basisschoolleerlingen om meer kennis op te doen over natuur.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is veel tijd nodig voor de begeleiding van grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen, zoals zonnevelden, klimaatadaptatie- en woningbouwprojecten. We werken aan een optimale landschappelijke en natuurlijke inpassing of compensatie van deze projecten.

De aandacht wordt steeds meer gericht op behoud en verbetering van de biodiversiteit. In maart is vanuit de Radboud Universiteit het Living Lab project Ooijpolder gestart dat met subsidie van het Rijk de komende vijf jaar verbetering van biodiversiteit, verdienmodellen voor de landbouw en draagvlak gaat combineren. Wij ondersteunen dit belangrijke project. Verder zijn we in overleg met de provincie voor financiële ondersteuning van projecten die tot een verbetering van biodiversiteit leiden.

Inmiddels wordt de laatste hand gelegd aan weer enkele dorpsommetjes, zodat waarschijnlijk dit jaar alle kernen een of meerdere ommetjes hebben.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2021 is er veel aandacht besteed aan de begeleiding van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Door de toenemende conflicterende ruimteclaims in het buitengebied verloopt de planvorming hiervan vaak moeizaam. Verder zien we een toenemende vraag naar functieverandering of –verbreding vanuit agrarische bedrijven. Het Voorbeeldenboek ruimtelijke initiatieven in het buitengebied bewijst hierbij zijn waarde voor initiatiefnemers en gemeente. Verder stond 2021 in het teken van een grotere nadruk op het behoud en de ontwikkeling van de biodiversiteit en natuurinclusieve landbouw. We hebben van de provincie subsidie ontvangen voor het opstellen van een biodiversiteitsplan en het ondersteunen van projecten die de biodiversiteit moeten vergroten. Veel landschapsprojecten en activiteiten worden in 2022 onder het biodiversiteitsplan nader uitgewerkt en uitgevoerd. We hebben middels onderzoek of maatregelen ook aandacht geschonken aan het soortenbeleid, zoals akkervogels bij zonnevelden, bevers en jacobskruiskruid in de polder en reptielen in de Spoorkuil.

Tenslotte hebben we al langer lopende succesvolle projecten, zoals het stimuleren van dorpsommetjes, het vergroenen van schoolpleinen en het aanleggen van landschapselementen in het buitengebied voortgezet, evenals de uitvoering van de langjarige onderhoudscontracten in het Voorbeeldgebied Ooijpolder-Groesbeek.

2.3.5 Wij houden groenvoorzieningen op peil.

De contracten voor groenonderhoud zijn in 2018 inbesteed bij Dar. Dat betekent dat er geen aanbesteding plaatsgevonden heeft en wij het werk direct aan Dar hebben gegund. Het contract heeft een looptijd van twee jaar. Daarnaast kunnen we maximaal twee maal het contract met een jaar verlengen. Van die optie is in 2020 gebruik gemaakt. Wegens goede ervaringen zijn wij voornemens om het contract in 2021 voor de laatste keer de verlengen. In 2021 actualiseren we het contract voor de aankomende jaren. Door veranderingen in het areaal is het nodig om de hoeveelheden in het contract aan te passen

In het contract leggen wij onder anderen de onderhoudskwaliteit vast. Wij schrijven A-kwaliteit en inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt voor. A-kwaliteit betekent dat we een hoge onderhoudskwaliteit vragen. Inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt betekent in de praktijk dat ongeveer 20 medewerkers uit deze doelgroep actief zijn met het onderhoud van openbaar groen.

Tot slot herstellen en renoveren wij ook dit jaar weer plantsoenen. Door het veranderende klimaat (langdurige droogte) zien wij dat het assortiment verandert. Niet alle soorten kunnen goed tegen de droogte. Daarnaast is er steeds meer aandacht voor biodiversiteit. Daarom proberen we steeds vaker andere en minder bekende plantsoorten in het openbaar groen uit. Tot slot is het vasthouden van regenwater een actueel onderwerp. Vooral grasvelden richten wij hierop in. Wij leggen bijvoorbeeld zogenaamde wadi's aan voor het bergen van regenwater. Een wadi is een verlaging in het grasveld waar water verzamelt en de bodem in trekt.

Meer informatie over het onderhoud van groen leest u in de paragraaf kapitaalgoederen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn in de voorbereidende fase voor het nieuwe onderhoudsbestek. Dit gaat over de periode 2022 tot en met 2025. We zijn de nieuwe hoeveelheden (uitbreidingen en veranderingen) van groen en grijs in het nieuwe bestek aan het verwerken. Zodra het bestek klaar is, gaan we met de Dar over de prijs in gesprek. We streven ernaar om medio 2021 een uitgewerkt voorstel klaar te hebben.

Stand van zaken Jaarrekening

Het onderhoudsbestek is klaar en bij Dar inbesteed. Dat betekent dat Dar de aankomende vier jaar het groen in onze gemeente onderhoud.

Naast het regulier onderhoud, hebben we in het najaar dode bomen en planten vervangen, zodat het groen op peil blijft. Ook hebben we enkele woonstraten groener gemaakt. Bijvoorbeeld door mee te liften op reconstructies maar ook door het uitvoeren van enkele inwonersinitiatieven. Zo hebben we bijvoorbeeld de bomenlaan langs de Zeelandsestraat in Millingen aan de Rijn compleet gemaakt, naar aanleiding van een idee op platform samenbergendal.nl en in de Parachutistenstraat bomen geplaatst op initiatief van en in samenspraak met inwoners.

2.3.6 We hebben een toekomstbestendige bibliotheek.

We onderzoeken op welke wijze de bibliotheek toekomstbestendig blijft in onze gemeente. Het aantal bezoekers daalt, inwoners lenen minder boeken en de wereld wordt steeds meer digitaal. De maatschappij verandert en de bibliotheek verandert mee. Daarnaast is er minder geld beschikbaar. We moeten dus op zoek naar een bibliotheek die hierbij past.

We stimuleren de 'Bibliotheek Op School' om lezen voor de jeugd bereikbaar te houden. We onderzoeken samen met de bibliotheek hoe zij meer kunnen samenwerken door gebruik te maken van multifunctionele accommodaties, zoals scholen en dorpshuizen. De bibliotheek brengt het aanbod hiermee dichterbij de jeugd, ouderen en laaggeletterden en het wordt gemakkelijker om samen te werken met sociaal-maatschappelijke partners.

We vinden het belangrijk dat inwoners in hun buurt toegang blijven houden tot de bibliotheek. Voor de uitleen van boeken en als laagdrempelige voorziening in de bestrijding van laaggeletterdheid en daarnaast als ontmoetingsplek voor persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid. Deze functies en de bereikbaarheid willen we behouden. We bezuinigen op huisvesting en personeel.

De komende tijd zoeken we samen met de bibliotheek naar creatieve, innovatieve en betaalbare oplossingen. In 2021 zetten we de eerste stappen in de uitvoering van een toekomstbestendige bibliotheek.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Momenteel onderzoeken we of we de openbaar toegankelijke ruimtes in het gemeentehuis kunnen delen met de bibliotheek. We combineren gedeeld gebruik van ruimtes met rustige werk- en vergaderplekken. We maken de hal tot een laagdrempelige ontmoetingsplek waar onze inwoners makkelijk binnenlopen voor een afspraak aan de gemeentebalie of rustig aan de leestafel een boek kunnen lezen. De bibliotheek krijgt hiermee een prominente en makkelijk toegankelijke plek in het centrum van Groesbeek. Voor de zomer verwachten we een voorstel aan de raad voor te leggen. We verwachten hiermee in 2022 aan de bezuinigingsopdracht van € 50.000 te voldoen. Bij de voorstellen over de verhuizing informeren we de raad welke bezuiniging we in 2021 weten te halen.

Stand van zaken Jaarrekening

Het voorstel om de bibliotheek in het gemeentehuis te situeren is door de gemeenteraad niet in behandeling genomen. In de plaats daarvan heeft de gemeenteraad in oktober 2021 een toekomstvisie voor de Mallemolen vastgesteld inclusief de huisvesting van de bibliotheek. Daarmee wordt het sociaal cultureel centrum de Mallemolen behouden en weer bruisend gemaakt. Omdat de bezuinigingen op de bibliotheek daarmee niet haalbaar waren zijn deze door middel van een motie voor 2021 teruggedraaid. Bij de begrotingsbehandelingen voor 2022 is de bezuinigingstaakstelling op de bibliotheek ook teruggedraaid. In de loop van 2022 zal moeten blijken in welke omvang de bezuinigingstaakstelling voor 2023 gehaald kan worden.

2.4.1 We werken aan een duurzame gemeente door te werken aan energiebesparing en het opwekken van duurzame energie.

Met het door de raad vastgestelde Actieplan Duurzaamheid, werken we in onze gemeente langs verschillende lijnen aan duurzaamheid. Komend jaar leggen we hier de focus op:

Duurzame energie

- We stimuleren maatregelen voor duurzame energie, zoals het Loket Duurzaam Wonen Plus, Lening Toekomstbestendig Wonen en de Stimuleringsregeling voor non-profit organisaties.
- We gaan door met het uitrollen van de eerste 3 tot 5 (pilot)projecten voor zonneparken. De initiatiefnemers zijn aan zet om hun aanvraag in te dienen. Samen met de initiatiefnemers en inwoners zorgen we voor een optimale inpassing en draagvlak. We verwachten in 2021 de pilots te kunnen vergunnen.
- We komen na het betrekken van onze inwoners en debat in de Raad tot conclusies of en zo ja, waar er ruimte is voor windmolens.

Aardgasvrij wonen

- We voltooiën onze gemeentelijke Transitievisie Warmte, conform de verplichtingen vanuit het Rijk. Daarna gaan we aan de slag met het opstellen van een concreet uitvoeringsplan, een pilot met daarin de zoektocht naar het meest optimale warmte-alternatief en vervolgens met een aantal projecten om gestructureerd huizen te verduurzamen. We richten ons hierbij op het isoleren van de huizen en het vergroten van de energiebesparing. Dit zijn de eerste stapjes richting een aardgasvrije toekomst, zonder dat we al daadwerkelijk van het aardgas af gaan. Een voorbeeld hiervan is een isolatiecampagne voor woningeigenaren.
- We versterken het thema aardgasvrije gebouwen in de verbinding met het woonbeleid en het vastgoedbeleid.

Duurzame mobiliteit

- We gaan door met het bouwen aan een netwerk van laadpalen voor elektrische auto's. Doelstelling is minimaal enkele openbare laadpunten in elke kern.
- Verouderd straatverlichting gaan we planmatig vervangen door LED-verlichting. Conform planning zijn dit in 2021 200 masten.
- We onderzoeken de mogelijkheden en draagvlak voor deelauto-concepten. Bij een positieve uitkomst, zetten we hierop in en maken we een uitvoeringsplan.

Circulaire Economie

- We blijven vanuit afvalverwerking stappen zetten naar een circulaire economie, en we verkennen hoe we dit breder kunnen trekken naar bijvoorbeeld de bouwsector en de sector toerisme en recreatie. Zie ook het voorbeeld over 'Green Destinations' hieronder.

Klimaatadaptatie

- We geven een nadere invulling aan de Regionale Adaptatie Strategie, stellen met de regio een Regionaal Uitvoering Plan op en werken aan een Lokaal Uitvoeringsplan. Hierin staan ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. Onze inwoner wordt daarbij betrokken. Elders in de begroting wordt nader ingegaan op de invulling hiervan.

Samen duurzaam handelen

- We blijven onze inwoners en inwonersinitiatieven zoveel mogelijk ondersteunen met financiën, kennis en het zoeken naar financieringsmogelijkheden. We helpen ondernemers een verduurzamingsslag te maken. In de sector toerisme en recreatie werken we bijvoorbeeld aan "Green Destinations". Dit zijn pilots voor 1) het verminderen van afval en 2) we onderzoeken bij accommodaties hoe zij hun afval beter kunnen scheiden.
- Samen met de regio werken we aan de verplichte Regionale Energie Strategie (RES). We besluiten over RES 1.0 en bieden RES 1.0 aan het Rijk aan.
- We haken zoveel mogelijk inhoudelijk aan bij regionale initiatieven

Duurzaam organiseren

- We maken een begin met het monitoren van onze eigen CO2 uitstoot en onderzoeken of het zinvol is de CO2-prestatieladder hiervoor te gebruiken.
- We verbeteren de communicatie over duurzaamheid en zetten hiervoor onder andere in op de actualisatie van de gemeentelijke website.
- We hebben een verkenning gedaan naar nieuwe mogelijkheden om het gemeentelijk vastgoed nog verder te verduurzamen. We maken een plan voor uitvoering van deze mogelijkheden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Duurzame energie

- Het Loket Duurzaam Wonen Plus is vanwege Covid-19 alleen digitaal bereikbaar, maar onze inwoners weten het loket nog steeds te vinden. Ook blijft er gebruik gemaakt worden van de Lening Toekomstbestendig Wonen.
- We hebben inmiddels vier pilots voor zonneparken aangewezen. Ook wordt er op één specifieke locatie een zonnepark ontwikkeld. De projectontwikkelaars betrekken op dit moment zoveel mogelijk de inwoners om tot een gedegen en gedragen plan te komen. Als gemeente houden wij de regie goed in handen.
- Daarnaast heeft het college besloten om, mits er geen pilots stoppen, deze coalitieperiode geen nieuwe pilots voor zonneparken aan te wijzen. Zo kunnen we er nu eerst van leren. Initiatieven op specifieke locaties vallen hier niet onder.
- Met de netbeheerder zijn we in gesprek over hoe het elektriciteitsnet in onze gemeente versterkt kan worden.
- De discussie in de raad over windenergie is opgestart. In dat kader is er een thema-avond duurzaamheid en een thema-avond windmolens geweest. Samen met de griffie wordt het vervolg vorm gegeven.

Aardgasvrij wonen

- Eind 2021 moeten we een Transitievisie Warmte vaststellen van het Rijk. We hebben een adviesbureau geselecteerd voor de opdracht. Er is een thema-avond gehouden voor de raad om de participatie in de transitievisie warmte toe te lichten. De eerste stakeholdersbijeenkomst is geweest en we betrekken nu inwoners bij het proces.
- We werken aan het integreren van het duurzaamheidsbeleid in andere beleidsvelden, zoals in het accommodatie-, woon- en vastgoedbeleid.

Duurzame mobiliteit

- Er staan 21 laadpalen voor elektrische auto's in onze gemeente. Om het verder uit te rollen maken we een laadpaalvisie en onderzoeken of we met een nieuwe concessie van de provincies Overijssel en Gelderland voor laadpalen mee gaan doen

Circulaire Economie

- Binnen Green Destinations zijn twee pilots opgezet om in de toeristische sector enerzijds afval te verminderen en anderzijds afval in de circulaire economie te brengen. De pilots zijn voorbeeldprojecten waarin verduurzamen hand-in-hand kan gaan met kostenbesparingen.
- Op regionaal niveau werken we actief mee aan de voorbereidingen van de Circulaire regio.

Klimaatadaptatie

- Klimaatadaptatie maakt onderdeel uit van het Actieplan Duurzaamheid, maar elders in deze voorjaarsnota gaan we hier nader op in.

Samen duurzaam handelen

- We spreken regelmatig met ondernemers en eigenaren van maatschappelijk vastgoed over verduurzaming. We wijzen ze hierbij onder andere op de mogelijkheden van de ISDE subsidie en stimuleren hen om zonnepanelen op de bedrijfsdaken te plaatsen.
- We ondersteunen initiatieven van inwoners en bedrijven zoveel mogelijk.
- Samen met de regio werken we aan de verplichte Regionale Energie Strategie (RES). Het RES-eindbod is gereed en brengen we momenteel in het besluitvormingstraject.
- We zijn aangehaakt bij de diverse regionale initiatieven. Voorbeelden hiervan zijn het Ambitiedocument GWW-sector, nieuwe concessies op gebied van het plaatsen van laadpalen, een nieuwe aardgasconcessie en een haalbaarheidsonderzoek voor warmtelevering door ARN. Ook denken we mee over de invulling van de regionale opgave circulaire regio en zijn we bestuurlijk trekker van het speerpunt Water en Klimaatadaptatie.

Duurzaam organiseren

- In verband met de bezuinigingen is er voor gekozen om deelname aan de CO2-Prestatieladder uit te stellen. We verkennen de mogelijkheden voor alternatieven.
- Bij de ontwikkeling van de Transitievisie Warmte zetten we het nieuwe participatieplatform van de gemeente in.
- Verduurzamen van ons eigen vastgoed heeft continu aandacht. Er zijn een aantal nieuwe maatregelen doorgevoerd, waaronder een Cloud Energy Optimizer voor zwembad De Lubert. Hiermee kunnen we het energieverbruik nog beter regelen. Ook in het gemeentehuis heeft een Cloud Energy Optimizer tot een zeer grote besparing geleid. De verwachting is dat we ook bij zwembad De Lubert goede resultaten gaan bereiken. Daarom monitoren we ook de resultaten.

Stand van zaken Jaarrekening

Met het door de raad vastgestelde Actieplan Duurzaamheid, werken we in onze gemeente langs verschillende lijnen aan duurzaamheid.

Duurzame energie

- Het Loket Duurzaam Wonen Plus adviseert onze inwoners over energie besparen. Hoewel het Loket een groot deel van het jaar alleen maar digitaal bereikbaar was, vonden onze inwoners de weg naar het loket. Wel is een afvlakking te zien van de groei. De verwachting is dat deze afvlakking van tijdelijke aard is.
- Er zijn in 2021 in totaal 41 leningen Toekomstbestendig Wonen/duurzaamheidslening verstrekt. Daardoor is € 168.321,00 uitgeleend.
- De haalbaarheidsstudies voor vier (pilot)projecten voor zonneparken en twee initiatieven op specifieke locaties lopen. Er zijn nog geen vergunningen afgegeven.
- Er is een project "Zon op Dak bij bedrijven" uitgevoerd. Daarin zijn door acht bedrijven voor in totaal bijna 12.000 zonnepanelen aan rijkssubsidies aangevraagd. Deze subsidies zijn inmiddels toegekend. Dit jaar hopen we de zonnepanelen te kunnen laten plaatsen.
- Er is een voorzichtig begin gemaakt met een discussie over windmolens. Er is een kennissessie in de raad geweest en in de toekomstwijzer leefomgeving Berg en Dal zijn de inwoners ook naar hun mening gevraagd.

Aardgasvrij wonen

- In 2021 hebben we de transitievisie warmte opgesteld en hebben wij een webinar over de warmtetransitie georganiseerd. De warmtetransitie ligt ter besluitvorming aan de raad voor.
- Wij zijn begonnen met het opleiden van 10 energiecoaches. Dit organiseren wij samen met een lokale initiatiefgroep; Duurzaamheidscafé Berg en Dal.
- Om straks uitvoering te geven aan de transitievisie warmte is een subsidie van €3.990.754 aangevraagd voor een Proeftuin Aardgasvrije Wijken. In het begin van het tweede kwartaal 2022 is er duidelijkheid over de toekenning.

Duurzame mobiliteit

- Verouderde straatverlichting vervangen we planmatig door LED-verlichting. Conform planning zijn dit jaar circa 250 masten vervangen.
- De laadpaalinfrastructuur binnen onze gemeente wordt steeds verder opgebouwd. Op dit moment zijn er in onze gemeente circa 25 openbare laadpalen voor elektrische auto's. Dit is volgens planning. Omdat de concessie binnenkort afloopt, doen we binnen Gelderland en Overijssel mee aan een gezamenlijke aanbesteding voor een nieuwe concessie. De Laadpaalvisie die nog ontwikkeld wordt dient als input.

Circulaire Economie

- Onder de vlag van Green Destinations lopen er twee pilots op gebied van circulariteit in de sector toerisme. Als gevolg van Covid-19 hebben de pilots vertraging opgelopen, waardoor er nog geen resultaten beschikbaar zijn.
- Circulair bouwen is opgenomen in de prestatieafspraken met de woningcoöperaties.
- Circulariteit is meegenomen in de dit jaar opgestelde werkafspraken voor duurzame nieuwbouw. Deze geven wij mee aan projectontwikkelaars om hun nieuwbouwprojecten te verduurzamen.

Klimaatadaptatie

- Elders in de Jaarrekening wordt nader ingegaan op de invulling hiervan.

Samen duurzaam handelen

- We besteden veel aandacht aan onze inwoners om ze te helpen energie te besparen. Het uitzetten van de RRE-subsidie leidde tot een buitengewoon grote vraag naar de Groene Bon. Met deze voucher konden huiseigenaren bijvoorbeeld LED-lampen en tochtstrips aanschaffen. In totaal zijn 2.250 vouchers van €40,- uitgegeven, circa 97% van de vouchers zijn ingeleverd. Een vergelijkbare subsidie voor huurders is niet aan ons toegekend.
- We zijn gestart met het verkennen hoe wij inwoners die gebukt gaan onder energiearmoede kunnen helpen.
- We zijn begonnen met het verkennen van de mogelijkheden om ondernemers te helpen om een verduurzamingslag te maken;
- We ondersteunen de evenementensector om te verduurzamen. Organisatoren van de 11 grootste evenementen hebben we samengebracht. Een expert heeft een workshop gegeven over verduurzaming van evenementen, we hebben individuele ondersteuning aangeboden en kennis gedeeld. Organisatoren zijn enthousiast over deze aanpak, die in 2022 een vervolg krijgt.
- De Regionale Energie Strategie (RES1.0) is vastgesteld. RES2.0 is opgestart. In dat kader is begonnen met een plan van aanpak voor een Plan-MER, en een uitvoeringsplan.
- In regionaal verband werken we aan gezamenlijke inkoop van aardgas, inkoop van stroom, het Loket Duurzaam wonen Plus, Duurzaam inkopen in de GWW-sector en we zetten een gezamenlijk concessie uit om laadpalen te plaatsen. Daarnaast verkennen we de mogelijkheid om mee te gaan doen in een Gelders project voor banden op spanning.
- We doen mee in de groene metropoolregio. Wij leveren de speerpunttrekker voor het thema Water & Klimaatadaptatie in de regionale opgave Circulaire Regio.

Duurzaam organiseren

- Het zwembad de Lubert is voorzien van een Cloud Energy Optimizer. Hiermee verminderen we het energieverbruik.
- Sommige acties vragen constante aandacht zoals het verbeteren van de informatie over duurzaamheid op onze gemeentelijke website. Onder meer de Regionale Energie Strategie, de transitievisie warmte en de ontwikkeling van een laadpaalinfrastructuur en vroegen meer aandacht dan verwacht. Hierdoor kon er geen extra energie op het verbeteren van de informatie over duurzaamheid op onze gemeentelijke website gezet worden. Komend jaar pakken we dit structureler op.

2.4.2 We nemen maatregelen tegen de effecten van klimaatverandering.

We willen onze gemeente klimaatbestendig maken in 2050.

Als vervolg op de Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal is er een regionaal en een lokaal uitvoeringsprogramma vastgesteld. Daarin wordt duidelijk gemaakt welke prioriteiten we gaan stellen, want we kunnen niet alles tegelijk. We kiezen welke maatregelen en projecten we zelf gaan trekken, of waar we bij aanhaken of wat we laten schieten. We maken een keuze wat we lokaal gaan doen en wat regionaal, welke partners er nodig zijn om de doelen te bereiken en welke middelen er nodig zijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het Regionale Uitvoeringsprogramma (RUP) Rijk van Maas & Waal is gereed en wordt binnenkort vastgesteld. Er zijn 9 speerpunten benoemd die regionaal worden opgepakt en waar wij als gemeente aan meedoen. Een onderdeel van de RUP is een subsidieverzoek van de werkregio aan het Rijk voor cofinanciering van projecten die te maken hebben met wateroverlast of droogte. De werkregio zal 2 subsidieverzoeken indienen, 1 direct voor urgente projecten en volgend jaar nogmaals een voor projecten die nog in voorbereiding zijn. Het project Breedeweg maakt Ruimte voor Water is opgenomen in de 1e tranche van het subsidieverzoek en wordt nu ingediend bij het Rijk.

Stand van zaken Jaarrekening

De RUP is vastgesteld, waarna gestart is met de verschillende speerpunten. We doen actief mee aan de 9 regionale speerpunten: Agenda Landelijk gebied, Herstel blauwe motor, Stenen eruit en groen erin, Klimaatbestendig op weg, Klimaatafspraken in de bouw, Hitteplannen, Klimaatbestendigheid in prestatieafspraken, Communicatie en Klimaatkennis op orde. De gemeente heeft bijna 1 miljoen gekregen van het Rijk uit de Impulsregeling Klimaatadaptatie voor de uitvoering van het project Breedeweg maakt Ruimte voor Water. We zijn gestart met de uitvoering van de in totaal meer dan 40 te nemen maatregelen.

2.4.3 Wij nemen maatregelen om wateroverlast te voorkomen.

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. De overlast bestaat vaak uit schade aan privé en gemeentelijke eigendommen. Vooral in Breedeweg is sprake van overlast; hinder treedt met name op in Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting. Prioriteit wordt gegeven aan situaties waarbij sprake is van overlast. In 2019 is dan ook gestart met het project 'Wateroverlast Breedeweg'. Samen met Waterschap Rivierenland werken we aan ongeveer 40 maatregelen in en rond te kern om wateroverlast (en droogte) tegen te gaan. Dit project loopt door tot en met 2024 (en staat ook vermeld in het MIP).

Het rioolstelsel is ontworpen op neerslag van ongeveer 20 mm (in één uur), en is niet berekend op de waterafvoer van extreme regenval. De te nemen maatregelen voor wateroverlast door extreme neerslag brengen we voor het grootste deel ten laste van de rioolheffing. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) Berg en Dal 2016-2020 wordt in het najaar van 2020 geactualiseerd en kent dan een planperiode van 2021-2025. Het GRP vormt het vertrekpunt om invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.

Door wateroverlastprojecten samen te voegen, proberen we voor subsidies in aanmerking te komen.

Breedeweg

- Door de samenwerking met het Waterschap kunnen we in aanmerking komen voor de landelijke DPRA-subsidie. De aanvraag hiervoor kan in 2020 worden ingediend.
- Door extreme regenval is de parkeerplaats Wilgstraat-Kruksebaan al twee keer ondergelopen met bijna een meter water. Wij hebben een oplossing bedacht voor het traject Knapheideweg richting buurtsuper. Uitvoering staat voor 2019-2021 op de planning.
- Aan het Hemeltje zoeken gemeente en Waterschap Rivierenland ruimte voor een extra wateropvang. Ieder heeft een aandeel van 50% in de kosten.
- Voor de andere grote waterstroom vanaf Klein Amerika-Antoniusweg-Breedeweg is een intentieovereenkomst gesloten tussen gemeente/WSRL en een projectontwikkelaar. De verwachting is dat met de beschikbare grondposities de wateroverlast rondom de "Boys-velden" en de Breedeweg opgelost kunnen worden.
- Vanaf 2021 kunnen we met het Waterschap de uitvoering in de grote waterstromen gaan starten (Knapheidepad-Kruksebaan-buurtsuper en de stroom Klein Amerika-St. Antoniusweg).

Beek

- In 2020/2021 staat de voorbereiding van "watersnelwegen" op de planning. Het water uit het Keteldal kunnen we relatief eenvoudig via de Lindenstraat afvoeren naar de groene ruimte tussen de huizen en de N325. Hiervoor moeten we aanpassingen maken in het straatprofiel. Het water uit het Filosofendal kunnen we afvoeren via het tracé Waterstraat, Bongerdstraat, Colonel Ekmanstraat en Reigerstraat.
- De stuwwal droogt langzaam uit. In het Keteldal bestaat de mogelijkheid om water op te vangen en te laten infiltreren in de bodem. Hiervoor gaan we in gesprek met de betreffende grondeigenaren, de gemeente Nijmegen en Vitens.
- Het project "water werkt" is 20 jaar geleden gerealiseerd. Dit kunstwerk heeft ook een belangrijke watervoerende functie. We gaan het restaureren.

Centrum Groesbeek

In het centrum nemen we bij de uitvoering van projecten het aspect wateroverlast meteen mee. We hebben de knelpuntlocaties namelijk in beeld. De maatregelen worden in de bovengrond gezocht. Door aanpassingen van het maaiveld wordt het water naar plekken geleid waar het geen of minder overlast veroorzaakt. Het betreft de reconstructies Ottenhofstraat en Mooksestraat/Binnenveld.

Heilig Landstichting

In deze kern hebben we nog geen concrete maatregel in beeld. Er zijn wel optimalisaties in de boven- en ondergrond mogelijk waarbij we het hemelwater op een manier verwerken dat het minder overlast veroorzaakt. Het gaat met name om gemengd afvalwater wat dan op straat komt te staan. We denken aan het afkoppelen van woningen.

We onderzoeken structurele oplossingen voor de waterhinder. Deze mogelijkheden hangen samen met de nog in ontwikkeling zijnde plannen van Vitens om waterwinputten te verplaatsen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Breedeweg

De DPRA-subsidie is afgestemd met de regio en is in maart aangevraagd.

- Locatie Wilgstraat (parkeerplaats). Voor deze plek hebben we een technische uitwerking gemaakt. Hierover gaan we binnenkort met de buurtbewoners in gesprek.
- Omgeving Hemeltje en retentie Knapheideweg, hiervoor werken we momenteel plannen uit. Aanleg locatie Hemeltje is voorzien voor eind 2021.
- Voor de waterstroom Kruksebaan geldt dat we in het buitengebied met grondeigenaren in gesprek zijn waarbij tevens de technische uitwerking plaatsvindt. Als hierover meer uitvoeringszekerheid bestaat, zal het omgevingsgesprek plaats kunnen gaan vinden.
- Voor de waterstroom vanaf Klein Amerika geldt dat hiervoor momenteel de grondverwervingsgesprekken lopen.
- De maatregel Operatie Steenbreek is in voorbereiding genomen. De opdracht is verstrekt.

Het GRP is geactualiseerd en we werken nu met het nieuwe GRP 2021-2025. In dit GRP is onder andere jaarlijks geld opgenomen voor het afkoppelen van de openbare ruimte.

Voor het project "Water werkt" is recent een pilot uitgevoerd waarbij een nieuw stuk goot is aangelegd.

Eén van de oplossingen om wateroverlast in Heilig Landstichting tegen te gaan is het realiseren van een overstort op het grondgebied van Nijmegen. De gesprekken met Nijmegen moeten we nog initiëren. Tevens speelt op dit moment ook nog het risico van het verschuiven van het grondwaterbeschermingsgebied van Vitens. Hierdoor zouden onze investeringen (in de vorm van verticale infiltratieputten) die wij hebben gedaan in het verleden, teniet worden gedaan.

Stand van zaken Jaarrekening

De Afkoppelregeling is vastgesteld door de Raad en sinds halverwege november 2021 operationeel.

De pilot bij het project "water werkt" is positief beoordeeld en de opdracht wordt nu aanbesteed.

Overleg met Nijmegen heeft plaats gevonden. Zij hebben vooral nog een aantal vragen omtrent de potentiële overstort. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Dat wordt z.s.m. opgestart.

Project rondom het grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord heeft bij Vitens enige tijd stil gelegen. Afgelopen najaar is dit door Vitens opnieuw opgestart door middel van een kennismakingsgesprek. Sindsdien zijn er nog geen nieuwe ontwikkelingen.

De DPRA-subsidie is toegekend.

In september zijn de plannen voor het eerste gedeelte van stroombaan 1 gepresenteerd aan de omwonenden. Hieruit volgden geen grote wijzigingen en daarna zijn de maatregelen waterhuishoudkundig doorgerekend en hebben er nog enkele (technische) aanpassingen plaats gevonden. De laatste hand wordt nu gelegd aan het technische ontwerp, waarna aanbesteding kan gaan plaats vinden.

Voor stroombaan 2 (de waterstroom vanaf Klein Amerika) zijn de grondverwervingsgesprekken afgerond. Met alle eigenaren is overeenstemming bereikt. De formele overdracht van gronden vindt in februari/maart plaats. Het plan is verder uitgewerkt en er is met een (klein) gedeelte (vanaf de Breedeweg) reeds een aanvang gemaakt met de uitvoering. Een bestaande duiker wordt vergroot. Bij elke fase informeren we de betreffende bewoners vooraf en stellen op basis van hun informatie waar nodig de plannen bij.

2.4.4 We stimuleren het verminderen van de hoeveelheid restafval.

Sinds de herindeling is de hoeveelheid restafval per inwoner langzaam gedaald. Gelet op de landelijke VANG doelstellingen is een verdere daling gewenst.

In 2020 evalueren we het geharmoniseerde afvalbeleid en stellen we verbeteringen voor waarbij de betaalbaarheid van afval uitgangspunt blijft. Aandacht voor bezuinigingsmaatregelen blijft daarom noodzakelijk om te voorkomen dat de afvalstoffenheffing verder stijgt.

Afhankelijk van de besluitvorming werken we de verbeteringen verder uit en implementeren we die. Voorbeelden hiervan zijn gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal en daaraan gekoppeld eventueel het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval.

Ook besteden we meer aandacht aan communicatie en educatie. We bereiden gescheiden inzameling op basisscholen voor welke we na raadsvaststelling kunnen implementeren. Ook besteden we aandacht aan het beperken van zwerfafval. We ondersteunen initiatieven, die ertoe leiden dat afval steeds meer als grondstof wordt gebruikt (circulaire economie). De effecten van het afvalbeleid monitoren we jaarlijks en rapporteren we apart aan de gemeenteraad. Afhankelijk van de resultaten stellen we eventuele aanpassingen voor.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de raadsvergadering van april 2021 heeft de raad een besluit genomen over gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal, de frequentie van restafvalinzameling, en de mogelijkheden voor afvalscheiding op scholen.

In 2021 leveren we een financiële bijdrage aan een pilot met het lokaal verwerken van bermmaaisel. Deze pilot is onderdeel van een landelijk onderzoek naar verwerkingsmethoden van organisch afval. De bijdrage is bedoeld voor het afvalvrij maken van bermen van gemeentelijke wegen zodat het maaisel vervolgens geschikt is voor de pilot.

Stand van zaken Jaarrekening

De gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal is in juli 2021 gestart. Onze inwoners doen heel goed mee. We zamelen meer in dan we verwacht hadden, zelfs zoveel dat de inzamelcontainers soms te vol zitten. Naar aanleiding van de eerste ervaring is bijgestuurd, bijvoorbeeld door aanpassingen aan de containers, locaties en ledigingsfrequentie. We houden dat voortdurend in de gaten en sturen bij waar nodig.

Sinds 2022 zamelen we restafval eens per 4 weken aan huis in. Er staan tijdelijk aparte containers voor tariefzakken op de milieustraten. We monitoren het gebruik daarvan om te bepalen of en wanneer we met die extra service stoppen.

We verlenen extra service voor een beperkt aantal inwoners die door (medische) omstandigheden veel afval hebben.

Op de basisscholen is gescheiden inzameling gestart. We zetten nu steeds meer in op het educatieve deel.

Het lokaal verwerken van bermmaaisel is niet gelukt vanwege het uitblijven van goede (financiële) afspraken te maken met de maaiaannemer.

De bermen zijn wel een aantal maal zwerfafvalvrij gemaakt.

Inmiddels wordt ons bladbakkenblad lokaal verwerkt. Ook dat past binnen het landelijke onderzoek naar de verwerking van organisch afval.

Tevens stimuleren we het verminderen van restafval bij onze evenementen en onze toeristische accommodaties. Zie info bij 2.4.1.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Begroting 2021 Actueel	Rekening 2021	Vershil Begroting Rekening
Lasten	-22.947	-23.307	-25.107	-24.577	530
Baten	10.106	10.102	10.853	11.008	155
Totaal programma	-12.841	-13.204	-14.255	-13.569	686

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Overige gebouwen en terreinen	- We hebben meer reststroken verkocht dan verwacht en er zijn vergoedingen voor gebruik zendmasten van voorgaande jaren afgewikkeld.	32	
Brandweer	- Afrekening van de VRGZ over 2020.	80	I
	- Leges brandveiligheid zijn hoger dan verwacht door een paar grotere projecten waarvoor vergunning is afgegeven.	20	I
Wegen	- Het budget voor het onderzoek fietspad Leuth is niet gebruikt, omdat er inmiddels een nieuwe projectopdracht is. Dit leidt hier tot een voordeel van € 18.000. Hiertegenover staat dat de dekking uit de reserve lopende projecten niet nodig was.	18	I/RES
	- In 2021 is € 14.000 minder uitgegeven aan het schoonhouden van de wegen. Dit komt doordat er in 2021 geen vierdaagse geweest is; daarnaast waren er minder calamiteiten zoals storm, wateroverlast, en dergelijke.	14	I
Gladheidsbestrijding	- De kosten voor gladheidsbestrijding zijn vooraf zeer moeilijk in te schatten, omdat dit afhankelijk is van de weersomstandigheden. Ondanks een forste bijstelling in de Voorjaarsnota, waarbij de bijgestelde raming uitkwam op € 202.000, was er ultimo 2021 € 24.000 meer uitgegeven dan begroot.	-24	I
Kabels en leidingen	- Er is in 2021 veel meer graafwerk verricht in de openbare ruimte, met name als gevolg van de energietransitie. Daardoor is er een voordelig verschil in 2021 met betrekking tot de leges en straatwerkvergoeding van € 38.000.	38	I
Openbare verlichting	- De kosten voor electriciteit en onderhoud openbare verlichting waren in 2021 in totaal € 25.000 hoger dan begroot. Er was onder meer sprake van een hogere stroomprijs dan waarmee rekening was gehouden bij de raming. De kosten voor het onderhoud waren ook hoger, onder meer als gevolg van een indexering.	-25	I

Verkeersplannen	- Het onderzoek naar de fietsverbinding naar Nijmegen is niet uitgevoerd, dit was wel geraamd. Tegenover dit voordeel staan nadelen vanwege diverse incidentele onderzoekskosten, onder meer met betrekking tot herinrichting terrein Schreven (verleggen Gooiseweg) en het meten van overlast door motorengeluid in de gemeente.	14	I
Parkeren	- Het voordelige verschil van € 52.000 wordt, naast diverse kleinere verschillen, grotendeels veroorzaakt door de beheerskosten (te hoog ingeschat) en de onderhoudskosten, die in 2021 lager waren door corona.	52	I
Sportbeleid en activering	- De aanpak sportstimulering wordt gefinancierd door aanspraak te maken op de rijksregeling buurtsportcoaches. In 2021 waren er niet voldoende initiatieven om dit budget volledig op te maken, daardoor is er € 41.000 over.	41	I
Sportaccommodaties	- Aan subsidies voor sportverenigingen is op basis van de aanvragen iets minder uitgegeven.	12	I
	- Vanwege Corona is er minder onderhoud uitgevoerd met betrekking tot sporthal Heuvelland.	12	I
	- De post met betrekking tot onderhoud De Duffelt laat een voordeel zien van € 35.000. Dit voordeel is incidenteel en onder meer veroorzaakt door minder onderhoud als gevolg van corona.	35	I
Zwembad	- De nagekomen afrekening SPUK-bijdrage 2020 leidt tot een voordeel van € 20.000 bij zwembad de Lubert. Vanwege de lockdown en sluiting van het zwembad zijn minder kosten gemaakt aan reclame en promotie. Dit laat een voordeel zien van € 8.000.	28	I
	Kunstbevordering	- Door tijdgebrek en corona is er in 2021 minder onderhoud aan kunstwerken uitgevoerd. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 15.000.	15
Monumentenzorg & Archeologie	- Bedrag voor de Kerkenvisie schuiven we deels door naar 2022. Door de Coronacrisis was het moeilijk om met elkaar in contact te komen over dit onderwerp. Verder zijn er meerdere kleine afwijkingen op verschillende (subsidie)posten op de taakveld. Tegenover dit voordeel staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie programma Ons Geld.	34	I/RES
Natuurlijk groen	- Omdat er in 2021 minder schadeherstel nodig was, zijn er op deze post minder kosten gemaakt. Dit leidde tot een voordeel van € 14.000.	14	I
	- Op onderhoud gazons is er een voordeel van in totaal € 11.000, omdat we in 2021 niet zijn toegekomen aan gazonrenovaties; ook is er een aanbestedingsvoordeel gerealiseerd.	11	I
	- Het onderhoud aan bermen en sloten is in 2021 ruim € 12.000 duurder geworden dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door areaaluitbreiding spoorlijn, het weghalen maaisel door een nieuwe duurdere aannemer, en indexering.	-12	I

	- Er moesten in 2021 onverwacht incidenteel meer bomen vervangen worden dan normaal als gevolg van droogte in voorgaande jaren. Dit leidde tot een nadeel van € 14.000.	-14	I
	De communicatie met de inwoners (in het kader van participatie) heeft vertraging opgelopen door externe overleggen; dit leverde een voordeel op van € 35.000. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2022.	35	I/RES
Speeltuinen	- In 2021 zijn er minder speeltoestellen vervangen, wat leidde tot een voordeel van € 28.000. Dit voordeel storten we in de bestemmingsreserve Speeltuinen. Zie ook programma Ons geld.	28	I/RES
Natuur en landschap	- De uitgaven op natuur en landschap zijn lager dan geraamd. De afspraak is om dit te verrekenen met de reserve natuur en landschap.	27	I/RES
Basisgezondheidszorg	- Diverse projecten hebben vanwege corona niet plaatsgevonden.	20	I
Riolering	- De bijdrage aan de GGD is lager uitgevallen.	15	I
	- Diverse voor- en nadelen op het taakveld riolering. Met name onderhoud hoofdriolen (€ + 42.000), verwerken rioolslib (€ +29.000), diverse studies en onderzoeken die door capaciteitsgebrek niet zijn uitgevoerd (€ + 147.000), reiniging kolken (€ + 17.000) onderhoud rioolgemaal (€ - 35.000), inspecties (€ + 43.000) en projectleiding project wateroverlast (€ - 40.000).	203	I
	- Diverse per saldo voordelige verschillen leiden tot een hogere dotatie aan de voorziening riolering, zodat het geld beschikbaar blijft voor riolering.	-302	I
Afval	- We hebben meer leges ontvangen dan verwacht bij de milieustraten (€ + 41.000). Dit heeft nog steeds te maken met Corona. Daarnaast hebben we meer opbrengst voor het afval ontvangen dan geraamd (€ + 96.000). Onder andere door afrekening voor voorgaande jaren. Tenslotte hebben we minder afvalstoffenheffing ontvangen dan begroot (€ - 41.000).	96	I
Milieubeheer	- Door verschillende oorzaken is een deel van het beschikbare budget voor duurzaamheid niet uitgegeven (€ + 240.000). Hier staat een lagere aanwending van de reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons geld.	240	I/RES
	- Daarnaast zijn er een aantal subsidies afgerekend en hebben we leges ontvangen en toegerekend aan dit taakveld.	66	I
Begraafplaatsen en crematoria	- Lagere opbrengst lijkbezorgingsrechten	-23	I
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	-156	I
Diverse verschillen		42	
Totaal Programma Onze buurt		686	

Beleidskaders

Bovengemeentelijke kaders

Gemeentewet

Algemene wet bestuursrecht

Wet veiligheidsregio's

Politiewet

Wet Natuurbescherming

Aanbestedingswet

Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming

Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten

Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Kaderrichtlijn water

Nationaal bestuursakkoord water

Waterwet

Wet milieubeheer

Gelders Energieakkoord (www.geldersenergieakkoord.nl)

Wegenverkeerswet

Wegenwet

Erfgoedwet

Omgevingswet

Gemeentelijke kaders

Sociaal-maatschappelijke-visie

Nota accommodatiebeleid "ontmoeten en verbinden met accommodaties"

Nota subsidiebeleid

Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal crisisplan Veiligheidsregio VRGZ

Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018

Visiedoc notitie Kernenbeleid

Beheerplan gemeentelijke gebouwen

Basisvisie groen

Beheerverordening begraafplaatsen

Bomenstructuurplan

Landschapsontwikkelingsplan

Vervangingsplan speelvoorzieningen

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen

Verkeerscirculatieplan

Verkeersbeleidsplan

Mobiliteitsplan

Wegenbeheersplan

Wegenbeleidsplan

Verlichtingsbeheerplan

Verordening geurhinder en veehouderij 2017

Bodemnota en bodemkwaliteitskaart

Woonvisie

Energievisie gemeente Berg en Dal 2017-2020

Subsidieverordening Erfgoedprojecten in de kernen gemeente Berg en Dal 2017

Woonvisie Berg en Dal

Verbonden partijen

Dar N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N.Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Algemene vergadering aandeelhouders
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en Mook en Middelaar

Openbaar en gemeentelijk belang

Verwerking van afval in de regio Nijmegen.

Visie

Samen met andere regiogemeenten is er nu een intensieve samenwerking op het gebied van afvalbeheer. Het is de bedoeling de komende jaren het afvalbeheer verder te verduurzamen en schaalvoordelen te realiseren.

Beleidsvoornemens

De bekende slogan is: "Dar, en 't is weer fris!" Fris is de kernboodschap van de visie, 'Dar houdt de regio fris'. Fris is immers ambitieus en zegt meer dan 'schoon'. Wij vinden die bredere visie noodzakelijk. Fris staat ook voor duurzaam ondernemen. Het staat voor intensieve betrokkenheid van medewerkers, partners en burgers bij alles dat wij doen. Fris betekent dat de regio uitstekende dienstverlening krijgt en dat iedereen begrijpt hoe hij of zij daar een directe rol in speelt. Fris betekent niets minder dan op weg zijn naar de schoonste regio van Nederland.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	66	45	56
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%) aandelen	9.789 (8,90%)	9.659 (8,78%)	9.659 (8,78%)
Resultaat verbonden partij	628		1.299
Omvang eigen vermogen verbonden partij	13.951		14.622
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	11.493		12.860

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

De DAR heeft het doel met alle gemeenten minimaal de landelijk wettelijke doelstellingen te realiseren op het gebied van afvalscheiding en recycling.

Sinds juli 2021 is de innovatieve verwerkingsinstallatie voor luiers en incontinentiemateriaal bij ARN in gebruik. Dit draagt bij aan een groter percentage hergebruik.

Via dochteronderneming Roadtework@Dar werkt Dar ook concreet aan het meer circulair maken van de keten van elektrische apparaten. Bovendien zetten we hier specifieke doelgroepen in.

Naast afval groeit Dar ook op het gebied van beheer openbare ruimte.

Risico's

Er zijn geen wijzigingen in de bestaande (financierings)risico's.

Leisurelands

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	22 Gemeenten en een gemeenschappelijke regeling met recreatiegebieden in Gelderland en Noord Limburg.

Openbaar en gemeentelijk belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.

Visie

Leisurelands heeft de ambitie om in een sterk veranderende wereld en markt verder uit te groeien tot een nog slagvaardiger en toonaangevender recreatiebedrijf. Dat vraagt om een bij de tijd passend aanbod dat afgestemd is op de wensen en eisen van gasten (bezoekers, organisaties) en de op de gebieden gevestigde leisure ondernemers. Daartoe zal het productaanbod kwalitatief en kwantitatief verder worden verbreed en uitgebreid.

Beleidsvoornemens

Leisurelands wil het bezoeken van de recreatievoorzieningen laagdrempelig houden. Dit moet er voor zorgen dat de recreatieplassen door meer inwoners wordt bezocht. Bij het Wylermeer stond dit onder druk door de terugkerende algen-problematiek. Het uitbaggeren heeft helaas nog niet tot vermindering van blauwalg geleid. Leisurelands gaat verder onderzoek doen naar blauwalg.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	0	0
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%) aandelen	3.098 (1,57%)	3.098 (1,57%)	3.098 (1,57%)
Resultaat verbonden partij	4.237		3.909
Omvang eigen vermogen verbonden partij	75.742		79.651
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	12.651		15.651

Toelichting

De gemeente Berg en Dal verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en Leisurelands keert geen dividend uit.

Ontwikkelingen

Leisurelands wil het gebied aantrekkelijk houden voor bezoekers, maar is ook op zoek naar mogelijkheden om het gebied verder te ontwikkelen. In 2021 zijn de gesprekken hierover opgestart. Deze gesprekken worden voortgezet als er meer bekend is over het onder controle krijgen van de blauwalg.

Risico's

Als de blauwalgproblematiek aanhoudt of groter wordt, is dat een bedreiging voor het recreatiegebied. De eerdere ingreep lijkt deels zijn effect te hebben gehad.

Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N.Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Dagelijks Bestuur & Algemeen Bestuur
Deelnemers	8 gemeenten in de regio Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

De MARN is een samenwerking tussen een tiental gemeenten in de regio Nijmegen. Deze samenwerking richt zich op het brede terrein van milieu.

Door de regionalisering van de Dar en de komst van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is het (regionale) belang van MARN op het gebied van projecten voor afval en milieu afgenomen. MARN heeft als gemeenschappelijke regeling nog wel een belangrijke rol om met de regiogemeenten onze belangen in de ARN te behartigen.

Visie

De MARN ondersteunt de deelnemende gemeenten bij de bescherming van het milieu op de onderwerpen afval, bodem, externe veiligheid, klimaat en energie.

Beleidsvoornemens

MARN heeft zelfstandig geen beleidsvoornemens. In ieder geval wordt uitvoering gegeven aan het aandeelhouderschap van ARN BV. Daarnaast wordt naar wens samenwerking tussen de regiogemeenten gefaciliteerd op de verschillende beleidsterreinen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	59	60	58
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,21%	10,21%	10,21%
Resultaat verbonden partij	134		114
Omvang eigen vermogen verbonden partij	9.860		8.896
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.788		2.886

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Gemeente West Maas en Waal treedt uit de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2022.

Risico's

De risico's van de MARN zijn beperkt. Het Algemeen Bestuur heeft in de notitie Weerstandsvermogen bepaald dat voor de afdekking van de risico's de begrotingspost Onvoorzien ad € 10.000 voldoende is.

Er dient echter wel onderkend te worden dat er bij ongewijzigd beleid op korte termijn een liquiditeitstekort zal optreden. Doordat de rente-inkomsten ieder jaar afnemen en de component aflossing jaarlijks wordt uitgekeerd aan de gemeente, worden de netto inkomsten ieder jaar lager. De kosten zullen naar verwachting niet afnemen, waardoor er in 2023 een negatief banksaldo zal ontstaan. Ook zal het resultaat vanaf 2027 negatief zijn. In de begroting zullen enkele scenario's uitgedacht en gepresenteerd worden, om dit risico te beheersen.

Indien de Algemene reserve onvoldoende is om in een bepaald jaar tekorten op te vangen, die voortvloeien uit de rekening en er geen andere dekking kan worden gevonden, wordt het bepaalde in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN artikel 28 van toepassing. Daarin is bepaald dat de gemeenten naar rato van het inwonertal dienen bij te dragen in tekorten van de MARN. In onze gemeentelijke begroting houden we rekening met € 0.

Daarnaast is MARN aandeelhouder in ARN B.V. Marn houdt 51% van de aandelen, mede aandeelhouder Remondis houdt 49% van de aandelen.

Marn heeft één lening (in verband met grondverkoop) aan ARN BV uit staan en geen garanties meer uitstaan naar ARN B.V. De lening is afgedekt met een eerste recht van hypotheek. Tevens heeft MARN met ARN B.V. een vast tarief met indexering voor het door de deelnemers in de MARN aangeleverde afval. Het risico dat MARN loopt bedraagt ten hoogste de waarde van de aandelen die MARN heeft in ARN B.V. Deze zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs en wel voor een waarde van € 1.701.675.

Veiligheidsregio Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Dagelijks Bestuur/ Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

Openbaar en gemeentelijk belang

De VRGZ behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

Visie

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid opereert in een samenleving die zich kenmerkt door snelle technologische en infrastructurele ontwikkelingen, een toenemende invloed van de media, individualisering, economische en demografische veranderingen en groter wordende veiligheidsrisico's. De veiligheidsregio signaleert deze maatschappelijke ontwikkelingen, speelt hier alert en proactief op in en stemt haar beleid en taakuitvoering hierop af.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zorgt voor een snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweezorg aan de inwoners van de regio.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is leidend op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zij neemt initiatief en zorgt voor coördinatie tussen gemeenten en alle betrokken organisaties op dit gebied. Zij levert meerwaarde door kwalitatief goede producten, bindend vermogen, betrouwbaarheid en een open communicatie.

Door opleiding, oefening en training, maar ook door het vergroten van het lerend vermogen en professionalisering van de informatievoorziening, zorgt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor een optimale voorbereiding op grootschalige incidenten, rampen en crises.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een expert in het inschatten van veiligheidsrisico's en het voorkomen van onveilige situaties. Deze rol vervult zij via een krachtig netwerk, een proactieve en alerte houding en gevraagde en ongevroegde adviezen van hoogwaardig niveau.

Een focus op vernieuwen, verbeteren en professionele ontwikkeling maakt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid tot een vanzelfsprekende en leidende partner in veiligheid.

Beleidsvoornemens

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is ook een instrument om inspanningen van gemeenten, crisispartners en regio's op elkaar af te stemmen om juiste beleidskeuzes te kunnen maken. Het regionaal risicoprofiel vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan. Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar. Tevens is het conceptplan door de veiligheidsregio voorgelegd aan de diverse crisispartners en afgestemd met de aangrenzende veiligheidsregio's.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.254	-2.389	-2.311
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,76%	5,76%	5,78%
Resultaat verbonden partij	3.722		1.789
Omvang eigen vermogen verbonden partij	7.007		7.071
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	68.824		62.792

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is geheel geactualiseerd en vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan. Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar. Accenten in regionaal beleidsplan 2020-2023:

- Samenwerking en afstemming
- Risicogericht werken
- Een weerbare samenleving
- Een toekomstbestendige veiligheidsregio
- Risico's met extra focus. Deze zijn: gevolgen cyberrisico's, gevolgen criminaliteit voor fysieke leefomgeving/ fysieke veiligheid, gevolgen extreem weer, gevolgen energietransitie.

Risico's

De algemene reserves C&R (Crisisbeheersing en Rampenplan) is onvoldoende op peil om daarmee de gewogen risico's volledig af te dekken. In het uiterste geval staan gemeenten garant voor het restant. Voor ons betekent dit theoretisch een risico van maximaal € 83.556.

Vitens N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S.Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde in Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Deelnemers	Gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens

Openbaar en gemeentelijk belang

Het voorzien in schoon en veilig drinkwater.

Visie

Vitens wil water voor mensen laten werken.

Door te zorgen voor een voortreffelijke dienstverlening, handige producten en diensten en betrouwbare informatieverstrekking. Daarom zoekt Vitens voortdurend naar verbeteringen. Waar iedereen zijn voordeel mee kan doen. De klant, het milieu, de economie en de maatschappij. Daarom gaat Vitens de dialoog aan over de rol van drinkwater, over thema's als duurzaamheid en innovatie, zowel nationaal als internationaal.

Waardevol water voor nu en in de toekomst. Dat is hun missie.

Vitens zorgt ervoor dat er 24/7 betrouwbaar water uit de kraan komt en voor goede service daaromheen. Daarnaast zet Vitens zich ook actief in om onze kostbare drinkwaterbronnen te beschermen.

Beleidsvoornemens

Vitens streeft ernaar dat haar klanten kunnen vertrouwen op de leveringszekerheid van drinkwater, een optimale kwaliteit en een zo laag mogelijke prijs. Deze continuïteitsdoelstelling is de brede en solide basis van ons bedrijf en daar doen we geen concessies aan. Om voldoende drinkwater van topkwaliteit te leveren, zijn we afhankelijk van een robuust toekomstbestendig zoetwatersysteem. Alleen op die manier kunnen wij als drinkwaterbedrijf beschikken over voldoende schone grondwaterbronnen. Dit kunnen we niet alleen. Door de verwachte toename van weersextremen door klimaatverandering en de grote infrastructurele veranderingen die de energietransitie met zich meebrengt, is het besef gegroeid dat het zoetwatersysteem in Nederland een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle gebruikers.

Zowel drinkwaterbedrijven, waterschappen, natuurorganisaties, provincies als de landbouw moeten de handen ineenslaan voor een duurzaam watersysteem. Dit betekent dat we de grote zoetwatervoorzieningen zo goed mogelijk vast moeten houden en dat we verstandiger met ons zoete water om moeten gaan. Denk hierbij aan maatregelen waarbij we zowel het water bewaren en beschermen, als maatregelen waarbij bedrijven en consumenten besparen op het gebruik van water. We willen naar een watersysteem waar de landbouw zijn voordeel mee doet, de continuïteit van het drinkwater gegarandeerd is én waar de natuur overeind van blijft staan.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	13	0
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	13.352 aandelen(0,231%)	13.352 aandelen(0,231%)	13.352 aandelen(0,231%)
Resultaat verbonden partij	23.900		19.400
Omvang eigen vermogen verbonden partij	559.200		600.300
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.340.100		1.387.800

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Het financieel jaarplan 2019-2021 liet al op meerdere onderdelen een trendbreuk zien ten opzichte van voorgaande jaren. Het jaarplan 2020-2022 laat een verdere trendbreuk zien ten opzichte van 2019. Het investeringsplan 2020-2029 laat een structurele verhoging zien. De bruto investeringen stijgen naar een niveau van € 170 - € 180 miljoen (netto € 138 - € 160 miljoen). Op de langere termijn verwacht Vitens het hogere investeringsniveau nodig te hebben om aan de drinkwatervraag te kunnen blijven voldoen, de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen en te voldoen aan wet- en regelgeving. Deze ontwikkeling heeft zijn weerslag op het balanstotaal (toename), rentedragende schulden (toename aan te trekken financiering), solvabiliteit en het uit te keren dividend. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in de herziening van het financieel beleid zoals in het voorjaar van 2019 door de AvA is goedgekeurd.

Risico's

Grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord: Verplaatsing van het grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord. In de afgelopen jaren hebben wij als gemeente vanwege de wateroverlast in Heilig Landstichting ruim honderd infiltratiekolken gerealiseerd. De verschuiving van het grondwaterbeschermingsgebied zou – afhankelijk van de te kiezen variant - betekenen dat hemelwater niet meer in de bodem geïnfiltreerd mag worden. In een worst-case scenario zou dit betekenen dat al deze infiltratiekolken verwijderd moeten worden, alle investeringen van de afgelopen jaren teniet worden gedaan en dat er een andere oplossing gevonden moet worden om wateroverlast te beperken. Andere gemeenten gaan ook bekijken wat de impact voor hen is. Tot op heden is er geen definitief besluit genomen met welke variant wordt verder gegaan. Het project heeft intern bij Vitens enige tijd stilgelegen. Binnenkort vindt er, als onderdeel van de herstart van dit project door Vitens weer overleg plaats tussen de gemeenten en Vitens. Wij zullen nauw betrokken worden en blijven in dit project aangezien er potentieel grote consequenties voor ons zijn. Zodra meer bekend is over de consequenties zal dit uiteraard zo snel mogelijk worden gemeld.

www.droogteschade.nl: Agrariërs zijn gefrustreerd over snelheid en omvang bepaling van droogteschade. Gesprekken leiden in hun optiek niet tot gewenst resultaat en daarom is Redbreast (organisatie die middels 'no cure no pay' rechtbank- en arbitrageprocedures financiert) middels een zeer intensieve wervingscampagne www.droogteschade.nl, individuele agrariërs aan het binden om een grote rechtszaak aan te gaan spannen.

Bestuurlijke overeenkomst Nitraat: In het jaarplan is een bedrag voor 2020 begroot van € 358k t.b.v. acties die uit de uitvoeringsplannen ontstaan. Echter is door Vitens een impliciete toestemming gedaan tot een bedrag van ruim € 570k per jaar bij te dragen.

Grondwaterbeschermingsgebieden (GWBG) Gelderland: De herziening van de GWBG-een in Gelderland kan ertoe leiden dat bedrijven binnen een GWBG komen te liggen. Gevolg zijn maatregelen om winningen te beschermen, wat grote financiële consequenties met zich mee kan brengen. Onduidelijk is wat de effecten zijn van de aanpassingen van het GWBG dus het is onduidelijk of, hoe groot en wanneer het risico zich voordoet. De eventuele kosten zullen verdeeld over de tijd ontstaan. Op dit moment betreffen het ruwe ramingen.

Programma aanpak stikstof (PAS): Op dit moment worden meerdere vergunningstrajecten stilgelegd, niet opgestart of vergunningen ingetrokken. Dit heeft grote impact op de doorlooptijd en daarmee ook op de continuïteit. Daarnaast zal dit ook resulteren in uitloop en dus hogere investeringskosten van projecten.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting en het jaarverslag volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Gemeente	11	114	15
Provincie	10	102	10
Nederland	13	132	11

Eenheid: Aantal per 1000 jongeren 12-18 jaar

Bron: Bureau Halt

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2020.

Gemeente	0,4	0,4	0,7
Provincie	1,9	1,7	1,8
Nederland	2,3	2,2	2,0

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2020

Gemeente	5,7	4,2	4,0
Provincie	3,8	4,1	3,7
Nederland	4,8	4,9	4,5

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen begroting 2020/2021 komen uit periode 2018

Gemeente	2,9	1,7	1,3
Provincie	2,0	2,0	1,6
Nederland	2,3	2,5	1,8

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2020

Gemeente	4,6	4,4	4,7
Provincie	5,2	5,0	5,5
Nederland	5,9	5,8	6,2

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2020

Gemeente	54	56	54
Provincie	111	123	111
Nederland	163	172	161

Eenheid: Kg/inwoner

Bron: CBS

Toelichting: Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval. Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2019.

Gemeente	6,3	6,3	7,7
Provincie	9,3	9,5	10,7
Nederland	17,6	18,5	20

Eenheid: %

Bron: RWS

Toelichting: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Percentage rekening 2021 is uit periode 2019.

Onze gemeente

Sommige dingen die de gemeente voor je regelt ken je. Bijvoorbeeld een nieuw paspoort, trouwen of het registreren van een pas geboren kind. Maar we regelen meer voor je. Dingen waar je niet zoveel van merkt en die verder gaan dan onze gemeentegrenzen. Denk aan het versterken van de economie, zodat er genoeg bedrijven en banen zijn. Of woningbouwafspraken om woningen te mogen bouwen of het organiseren van zorg. Om dat goed te kunnen doen, werken we samen met andere gemeenten om ons heen. Wat we ook doen, het belang van onze inwoners staat voorop!

In dit programma maken we duidelijk wat je van ons kan verwachten als dienstverlener.

In het belang van onze inwoners zijn we ook actief buiten de gemeentegrens. Vaak juist om de zaken dichtbij inwoners goed te regelen. We hebben als gemeente de laatste jaren steeds meer taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Om de taken goed en goedkoop te kunnen uitvoeren, werken we samen met andere gemeenten uit onze regio. Maar we werken ook samen met andere gemeenten om de economie in de regio te bevorderen. Een sterke economie in de regio heeft namelijk tot gevolg dat in Berg en Dal de werkgelegenheid groeit.

Ook de woningmarkt houdt zich niet aan de gemeentegrens. Wanneer er te veel woningen in een buurgemeente gebouwd worden, is er een grote kans dat in andere gemeenten huizen leeg komen te staan. Dit willen we niet en daarom maken we samen met de gemeenten in onze regio afspraken over hoeveel woningen elke gemeente mag bouwen.

In dit programma vind je dus de onderwerpen die zich binnen én buiten onze gemeentegrens afspelen.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat wilden we bereiken?

- 3.1 Onze inwoners weten ons te vinden en zijn tevreden over hoe ze worden geholpen.
- 3.2 Behoud van zo veel mogelijk werkgelegenheid ook na de corona crisis.
- 3.3 We hebben in 2050 een circulaire economie.
- 3.4 De juiste woning, op de juiste plek, voor de juiste doelgroep.
- 3.5 We willen goede en betaalbare dienstverlening voor onze inwoners. En om dit te kunnen bieden, werken we samen met andere gemeenten.
- 3.6 Toeristen en recreanten bezoeken graag Berg en Dal.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

3.1.1 We verbeteren onze dienstverlening en blijven ons hiervoor inzetten.

Om onze dienstverlening verder te verbeteren gaan we in 2021:

- verder met de digitalisering van onze dienstverlening. Inwoners kunnen op deze manier steeds meer zaken ook online vanuit huis regelen. Hierbij blijven er uiteraard voldoende mogelijkheden voor persoonlijk contact en voldoende aandacht voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn.
- GT Connect invoeren. Berg en Dal heeft meegedaan aan een gezamenlijke aanbesteding van overheidscommunicatie: GT Connect. Dit communicatieplatform geeft ons diverse nieuwe mogelijkheden om onze klantcontacten nog verder te verbeteren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- We zijn bezig met het verder digitaliseren en het verbeteren van onze processen. Hierbij is de inwoner en zijn of haar aanvraag altijd ons uitgangspunt. Ook blijven we een open oog houden voor de minder digitaal vaardige inwoner.
- GT Connect is de overeenkomst niet nagekomen. Hierdoor heeft de VNG het contract met GT Connect beëindigd. Wij sluiten met de IRVN aan bij de nieuwe (landelijke) aanbesteding. Hiermee is de implementatie van een nieuw communicatieplatform uitgesteld.
- We zijn gestart met het vernieuwen van onze website. Onze website voldeed niet meer aan de strengere toegankelijkheidseisen vanuit het ministerie. De nieuwe website is overzichtelijker dan de oude en gebruiksvriendelijker en toegankelijker voor inwoners met een (visuele) beperking. Ook is de zoekfunctie verbeterd waardoor inwoners sneller de onderwerpen vinden waar ze naar op zoek zijn. De nieuwe website is gelanceerd op 29 april 2021.
- We zijn gestart met een pilot voor een digitaal platform voor participatie met inwoners. We gaan dit binnenkort inzetten voor diverse projecten zoals bij het project Afronding Centrum Groesbeek.

Stand van zaken Jaarrekening

- Naast dat het mogelijk is om steeds meer aanvragen digitaal via de gemeentelijke website te regelen, is het sinds december ook mogelijk om een rijbewijs (verlenging of categorie uitbreiding) digitaal aan te vragen. Dit kan via een RDW erkende fotograaf, waar ook de pasfoto voor het rijbewijs wordt gemaakt. Omdat de gemeente wettelijk verplicht is om de aanvrager minimaal 1 keer in persoon te zien, moeten deze digitaal aangevraagde rijbewijzen nog wel op het gemeentehuis afgehaald worden.
- Vanaf april/ mei 2021 hebben we een digitaal participatieplatform, genaamd: www.samenbergendal.nl. Na een korte evaluatie in december hebben we besloten om ook in 2022 door te gaan met dit platform. Het platform is in 2021 al goed gebruikt en een aanvulling om met onze inwoners (zeker in coronatijd) het goede gesprek te voeren. Een greep uit de resultaten. (1) Bij de Toekomstwijzer (onderdeel van de omgevingsvisie) heeft een kleine 400 inwoners gereageerd waarvan een kwart tot ongeveer 40 jaar. Een groep die minder snel naar een inloopavond komt. (2) Er zijn twee enquêtes uitgezet bij het project 'Nieuwe woningen voor Kekerdom'. Hier hebben 120 mensen gereageerd. Dit is bijna een derde van het aantal inwoners uit Kekerdom. (3) Ruim 90 inwoners hebben actief meegedaan in het project vergroenen van je straat. Wij vroegen aan de inwoners: wie wil zijn straat vergroenen? Uiteindelijk hebben meerdere inwoners hun straat aangemeld. We hebben zelfs moeten kiezen wat we wel/niet doen. Terwijl als we uit onszelf een straat vergroenen, we vaak tegen klachten aanlopen.

3.1.2 Regelmatig meten hoe de tevredenheid bij inwoners is over onze dienstverlening.

We blijven in 2021 de statistieken vanuit onze eigen systemen bekijken. De telefonische bereikbaarheid blijft daarbij uiteraard erg belangrijk. Maar ook de mening over onze dienstverlening aan de balie en de digitale mogelijkheden verliezen wij niet uit het oog. Daarom gaan we door met het maandelijkse telefonisch klantonderzoek. Wij sturen bij zodra de uitkomsten aangeven dat dit nodig is.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In verband met corona hebben wij het maandelijkse telefonisch klantenonderzoek tijdelijk stilgelegd. Gedurende deze periode komen inwoners alleen voor noodzakelijke aanvragen naar het gemeentehuis. We starten deze telefonische klantenonderzoeken weer op zodra we weer volledige dienstverlening kunnen bieden.

Stand van zaken Jaarrekening

Vanaf juli zijn we weer gestart met de maandelijkse telefonische klantenonderzoeken. De uitkomsten hiervan delen we met het college en gebruiken we voor de verbetering van onze dienstverlening.

3.1.3 Zichtbaarheid raad en betrokkenheid inwoners vergroten

De nota participatie 'In Berg en Dal maken we samen de gemeente' stellen we eind 2020 vast. Dit is het resultaat van meerdere gesprekken tussen inwoners, maatschappelijk middenveld, ondernemers en raadsleden en ambtenaren van de gemeente.

In 2021 gaan we met elkaar samenwerken volgens de spelregels en vragen uit deze nota. Ieder vanuit zijn eigen rol zoals beschreven in de nota.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De nota participatie 'Samen maken we Berg en Dal' is op 25 februari 2021 door de raad unaniem vastgesteld. We willen dat een initiatiefnemer (een ambtenaar, een inwoner, een projectontwikkelaar, ...) volgens de ambities en uitgangspunten uit de nota aan de slag gaat met participatie. Daarom starten we een proces om dit binnen en buiten de gemeentelijke organisatie aandacht te geven en te implementeren. Dit proces bestaat uit allerlei acties die in een tijdlijn worden gezet. We gaan ook met de raads werkgroep bestuurlijke vernieuwing en de werkgroep burgerparticipatie bestaande uit vrijwilligers in gesprek om te kijken wat hun rol in dit proces kan zijn.

Zo houden we de nota levend. Door te evalueren blijft de nota up-to-date en verbeteren we deze wanneer dit nodig is.

Bij projecten in de openbare ruimte betrekken we onze inwoners. Doorgaans zijn dit ongeveer 50 bewonersavonden in een jaar. Door Corona moeten we op zoek naar andere mogelijkheden. We maken gebruik van enquêtes, verkiezingen, huis aan huis bevragen en binnenkort van het digitale platform.

Stand van zaken Jaarrekening

De nota participatie 'Samen maken we Berg en Dal' is op 25 februari 2021 door de raad unaniem vastgesteld. We willen dat een initiatiefnemer (een ambtenaar, een inwoner, een projectontwikkelaar, ...) volgens de ambities en uitgangspunten uit de nota aan de slag gaat met participatie. Daarom starten we een proces om dit binnen en buiten de gemeentelijke organisatie aandacht te geven en te implementeren. Dit proces bestaat uit allerlei acties die in een tijdlijn worden gezet.

Eén van de acties: Op 23 september is een masterclass 'Democratie, participatie en uw rol als raadslid' georganiseerd voor raadsleden. Tijdens deze masterclass is besproken wat het betekent voor de rol van een raadslid als je als gemeente meer en in een vroeger stadium gaat samenwerken met inwoners in onze (veranderende) samenleving.

3.2.1 We hebben een goed ondernemersklimaat.

Hiervoor zetten wij in 2021 op de volgende zaken in:

- Continuering van de samenwerking met ondernemersverenigingen en de BIZ-en in Millingen en Groesbeek.
- Blijvende inzet van een bedrijfscontactfunctionaris als scharnierpunt tussen ondernemers en gemeente.
- Realiseren van voldoende uitgeefbare bedrijfskavels.
- Aantrekkelijke en concurrerende winkelgebieden en dorpscentra: Winkelgebieden hebben het door de groei van digitale bestedingen moeilijk. Ook de coronacrisis zal zijn sporen op fysiek winkelen vermoedelijk nalaten. Samen met ondernemers gaan we kijken hoe we daarop gaan inspelen (wellicht is transformatie van leegkomende panden nodig). Voor het centrum van Groesbeek werken we aan de afronding van de centrumplannen. De resultaten van dit project staan beschreven in programma 2 van deze begroting.
- Verbetering kwaliteit bedrijventerreinen:
 - Door de coronacrisis is de vraag naar bedrijventerreinen gedaald. Structureel effect van de coronacrisis zal zijn dat er meer vanuit huis zal worden gewerkt. Tegelijkertijd zien we dat de vraag naar grond voor (tijdelijke vormen van) woningbouw en opwekking van duurzame energie is toegenomen. We gaan daarom in 2021 onderzoeken of fase 2 van Hulsbeek nog moet worden ontwikkeld en/of dat deze grond – al dan niet tijdelijk – voor andere functies kan worden bestemd.
 - In 2021 gaan we met de initiatiefnemer van het bedrijventerrein komen tot een kwalitatieve afronding van Lieskes Wengs.
 - Verder blijven wij in 2021 parkmanagement nadrukkelijk aanbevelen. Zowel bij de gevestigde bedrijven als bij de verkoop van kavels aan nieuwe bedrijven. Mocht er draagvlak ontstaan voor parkmanagement dan bieden wij ondersteuning aan bij het vormgeven hiervan. Parkmanagement stimuleert de samenwerking tussen de bedrijven. Goede samenwerking tussen bedrijven (en de gemeente) is essentieel voor het behoud en op termijn verbetering van de kwaliteit van een bedrijventerrein. Het verduurzamen van het bedrijventerrein is een mogelijk thema voor meer samenwerking. Wel zal gewerkt moeten worden aan de vergroting van het draagvlak hiervoor bij ondernemers.
- Versterking van ondernemersnetwerken:
 - Op economisch gebied werken we samen met ondernemers en andere partners, waaronder RvN@. We werken samen aan de versterking en vernieuwing van de lokale economie. We leggen het accent op verduurzaming, circulariteit en de korte voedselketen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Ondersteuning lokaal bedrijfsleven tijdens de coronacrisis

Het rijk ondersteunt het bedrijfsleven met diverse financiële regelingen. Aanvullend proberen wij waar mogelijk de ondernemers in Berg en Dal te helpen. Door met name zaken mogelijk te maken en initiatieven te ondersteunen. Hieronder een niet gelimiteerde opsomming van de zaken die wij hebben opgepakt:

- een verlaging van de huur van de terrassen voor 2021;
- Toestaan uitgebreidere terrassen in verband met de 1,5 meter maatregel;
- Versneld mogelijk maken overkappingen bij horeca en winkels;
- Hulp bij diverse vragen: hulp bij schuld, hulp bij ondernemen in coronatijd, meekijken en -zoeken naar (financiële) hulp, mentale en praktische hulp, studieaanbod, meezoeken naar ander werk etcetera;
- Kosteloos verlengen opties op bedrijfskavels (normaal gesproken kost dit geld);
- Niet in rekening brengen marktgelden (1ste kwartaal 2021) voor marktkooplieden die zogenoemde niet-essentiële producten verkopen en dus niet op de markt kunnen staan;
- Gedurende een bepaalde periode: uitstel van betalingen, niet opleggen dwanginvorderingsmaatregelen, ruim omgaan met betalingsregelingen voor ondernemers;
- Subsidie voor lokale initiatieven, zoals de Mega Outlet Groesbeek;
- Via de regio Arnhem Nijmegen biedt de gemeente digitaliseringsvouchers aan. Nu is er bijvoorbeeld veel vraag naar het bouwen van een webshop;
- De gemeente roept op om lokaal te kopen;
- Bij de provincie en in de regio zoekt de gemeente steun voor onze ondernemers;

Daarnaast zijn er landelijke regelingen waarbij de gemeente de lokale ondernemers helpt en zorgt voor de uitvoering. Dat zijn bijvoorbeeld de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en de tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK).

Verkoop bedrijfskavels

Ondanks de coronacrisis is er nog wel vraag naar de vrije kavels. We zijn in gesprek met een aantal geïnteresseerde ondernemers en hopen dit jaar een aantal kavels te verkopen.

Winkelgebieden

Met name de detailhandel en de horeca hebben last van de coronamaatregelen. Dit zorgt voor extra druk op de centrumgebieden. Dit heeft tot nu toe niet geleid tot veel leegstand. In Millingen aan de Rijn is de leegstand in het centrum zelfs afgenomen.

De ondernemers proberen in deze tijd op vernieuwende wijzen toch omzet te genereren. In Groesbeek is een outlet store geopend, zodat de kledingwinkels de wintervoorraad alsnog kunnen verkopen. En in Millingen is een actie Koop lokaal! gestart. Als gemeente ondersteunen wij deze initiatieven, onder andere met subsidie.

Lieskes Wengs fase 2

Voor de afwikkeling van fase 2 van bedrijventerrein Lieskes Wengs zijn wij in gesprek met de ontwikkelaar. Er zijn stappen gezet in de afronding. Onder andere wat betreft de aanplant van het groen en de verbetering van de weg.

Stand van zaken Jaarrekening

Ondersteuning lokaal bedrijfsleven tijdens de coronacrisis

- Door de enorme vraag naar de digitaliseringsvouchers (mede door de coronacrisis) hebben wij het aanvankelijke budget vanuit de regio Arnhem Nijmegen verhoogd met ca. € 25.000. Hierdoor zijn alle 22 aanvragen vanuit Berg en Dal gehonoreerd. De vouchers zijn bedoeld voor hulp bij digitalisering. Bijvoorbeeld om een webwinkel op te starten of app te ontwikkelen.
- Extra budget voor de bedrijveninvesteringszones (BIZ) in Millingen en Groesbeek. Op de Dag van de Ondernemers hebben wij de twee BIZ-verengingen ieder € 4.000 subsidie gegeven. Het bedrag is bedoeld voor een versnelde uitvoering van de programma's van de verenigingen. Deze programma's richten zich op het aantrekkelijk maken van de centra.

Winkelgebieden

In de tweede helft van 2021 hebben wij de vereniging BIZ-Groesbeek centrum geholpen bij het verlengen van de bedrijveninvesteringszone. Onder andere met het vaststellen van de benodigde belastingverordening en met het organiseren van de draagvlakmeting. Uit de draagvlakmeting blijkt dat maar liefst 78% van de centrumondernemers vóór de verlenging is. Dit benadrukt hoe belangrijk de ondernemers de BIZ vinden.

Verkoop bedrijfskavels

In 2021 hebben wij 3 kavels verkocht. In totaal hebben wij nog 8 vrije kavels. Eén op Bedrijventerrein Lieskes Wengs, 5 op Bedrijventerrein De Hulsbeek en twee op Bedrijventerrein De Mies. De vrije kavels zijn allen in optie. Daarnaast hebben wij een wachtlijst met gegadigden.

Lieskes Wengs fase 2

Met de ontwikkelaar hebben wij een afrondingsovereenkomst afgesloten en inmiddels zijn bijna alle afspraken nagekomen. Zo is bijvoorbeeld recent het openbaar gebied overgedragen aan de gemeente.

Hulsbeek fase 2

De mogelijke uitbreiding van Bedrijventerrein Hulsbeek met fase 2 is als discussiepunt opgenomen bij het opstellen van de omgevingsvisie. Wat willen wij met dit gebied? Willen wij het (op termijn) ontwikkelen als bedrijventerrein of kan het ook voor andere functies worden bestemd?

Zon op Dak

In de tweede helft van 2021 hebben wij het project Zon op Dak uitgevoerd. Met dit project hebben wij ondernemers gestimuleerd om zonnepanelen te plaatsen. Het project werkte toe naar een nieuwe SDE++ aanvraagronde. Met een onlinecampagne, een belronde, een informatiebijeenkomst zijn ondernemers in aanraking gekomen met het project. 8 bedrijven hebben uiteindelijk, met behulp van ons, een aanvraag ingediend voor in totaal ca. 12.000 panelen.

Versterken ondernemersnetwerken

In de herfst van 2021 hebben wij samen met RvN@ en andere gemeenten uit het Rijk van Nijmegen Ondernemerspitches georganiseerd. Ondernemers met een innovatief idee kregen de kans om hun idee te pitchen voor een jury. De Ondernemerspitches moedigt ondernemerschap aan en maakt goede ideeën zichtbaar voor een groot publiek. De drie winnende businessideeën krijgen ondersteuning van experts uit het netwerk van de samenwerkende organisaties, publiciteit en een geldprijs. Twee finalisten kwamen uit Berg en Dal.

Met de ondernemersverenigingen en de BIZ-en in Millingen en Groesbeek hebben wij het structurele overleg in 2021 doorgezet.

Voor wat betreft het ondernemersklimaat in de sector toerisme hebben we een intensieve samenwerking met de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal op tal van fronten, zoals Duurzaam toerisme/Green Destinations, Zorgeloos op vakantie, dorpsommetjes en herinneringstoerisme/Vrijheid. In tijden van Corona is er door de wethouder en ambtenaar van Toerisme frequent contact geweest met de zwaar gedupeerde ondernemers. Horeca ondernemers en eigenaren van groepsaccommodaties kregen lange tijd te maken met de lockdown, maar ook andere logiesverstrekkers, recreatiebedrijven, de Draisine en andere toeristische bedrijven leden forse omzetverliezen. Het inkomend toerisme (= verblijf buitenlandse gasten) viel volledig weg. De voor onze gemeente zo belangrijke sector zal tijd nodig hebben zich te herstellen.

3.2.2 We helpen inwoners die een baan zoeken.

De in oktober 2019 door alle gemeenteraden in onze regio vastgestelde beleidsnota: 'Werk voorop' is sinds 2020 in uitvoering. De coronacrisis en de daarmee gepaard gaande economische krimp zorgen er voor dat de voorgenomen plannen sterk beïnvloed worden. We verwachten de volgende ontwikkelingen

Gevolgen Corona effect

Deze ontwikkelingen vragen een aanpassing van beleid voor 2021. Deze aanpassing kunnen we alleen regionaal met elkaar vormgeven. De mogelijkheden voor een antwoord op de problemen die zullen ontstaan, hangen voor een groot deel ook af van de maatregelen die het Rijk nog neemt. Bijvoorbeeld op het gebied van scholing en omscholing en het herstel van de economie. In het schema is te zien dat er ook nog na-ijleffecten zijn te verwachten doordat sommige ondernemers die gebruik maakten van de Tijdelijke Overbrugging Zelfstandig Ondernemers (TOZO 1 en TOZO 2) de crisis niet zullen overleven. De kans dat deze ondernemers in eerste instantie een gemeentelijke uitkering aanvragen is groot.

In het beleidsplan zijn vier focusgroepen benoemd waar extra aandacht naar uit zal gaan, dit zijn jongeren, 50-plussers, statushouders en kandidaten met een arbeidsbeperking. Door de focusgroepen los te laten en andere keuzen te maken is duidelijk dat de arbeidsmarktpositie van de focusgroepen verder verslechtert. Als we het basisscenario van het Centraal Planbureau (CPB) volgen verdubbelt de werkloosheid in 2021, maar zet een economisch herstel zich in 2021 ook weer in.

Naast de focusgroepen zijn tien ambities genoemd in het beleidsplan. Ondanks de coronacrisis handhaven we deze, maar de ambities: 'maximaal inspelen op economische ontwikkelingen' en 'beperken van de instroom en bevorderen van de uitstroom uit de uitkering' vragen wel bijzondere aandacht de komende jaren. Via omscholing zullen we werkzoekenden geschikt moeten maken voor sectoren waar een toenemende vraag ontstaat. Wat betreft de instroom in de WW vanuit het UWV en doorstroom naar de bijstand is de voorgenomen preventieve aanpak en samenwerking met UWV belangrijker dan ooit.

De in de Voorjaarsnota 2020 beschreven ontwikkelingen en initiatieven en de participatieaanpak (toepassing Tegenprestatie voor uitkeringsgerechtigden die nog niet bemiddelbaar zijn) dienen versterkt te worden opgepakt. We gaan daarom kijken hoe de effectiviteit van onze aanpakken en methoden nog beter kan. Concreet gaat het om het volgende:

- Met het oog op de komst van de nieuwe Wet inburgering per 1-7-2021 gaan we op basis van de huidige praktijk kijken naar de nieuwe taken met alle betrokken partijen en onderzoeken we waar de uitvoering kan worden verbeterd en hoe. Onze ervaringen met de uitvoering van de Pilot-Z-route samen met Beuningen, Heumen en Mook- en Middelaar zal ons helpen daar een weg in te vinden.
- De inzet van de participatieconsulenten bij het activeren tot optimale participatie van kandidaten is op wetenschappelijke basis onderzocht. Dit onderzoek biedt handvatten voor verdere verbetering van onze aanpak met motiveringstechnieken, competentieontwikkeling, versterking van de autonomie en verbetering van de samenwerking met WerkBedrijf.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de decembercirculaire 2020 heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld voor re-integratie. De gemeenten in het Rijk van Nijmegen hebben de afspraak dat ze het geld dat gemeenten ontvangen voor re-integratie overhevelen naar het Werkbedrijf. Onze gemeente heeft verzocht om het extra geld van het Rijk, éénmalig in deze coronatijd, te houden met de volgende doestellingen:

- De brede dienstverlening voor ondernemers doorzetten en beschikbaar stellen voor een bredere doelgroep (alle ondernemers in onze gemeente).
- Extra inzetten op de begeleiding van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Inwoners die op korte termijn (binnen twee jaar) geen betaald werk kunnen verrichten worden begeleid door onze participatieconsulenten. De participatieconsulenten bekijken of de inwoner op een andere manier kan participeren in onze samenleving bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk te doen. De afgelopen jaren is het aantal inwoners die begeleiding krijgen van de participatieconsulenten heel erg gegroeid. We willen intensief aan de slag met deze groep, omdat het verrichten van vrijwilligerswerk een opstap kan zijn naar een betaalde baan. Daarnaast is het belangrijk om deze inwoners te blijven activeren zodat ze niet vereenzamen, uit beeld raken en de afstand tot de arbeidsmarkt alleen maar groter wordt.

Het Werkbedrijf is akkoord gegaan met ons verzoek om de extra middelen voor re-integratie dit keer zelf te houden. Het Werkbedrijf ontvangt wel gewoon de reguliere middelen voor re-integratie en heeft daarmee voldoende middelen om de dienstverlening voort te kunnen zetten.

Stand van zaken Jaarrekening

Bij de voorjaarsnota zijn er extra middelen beschikbaar gesteld om de kandidaten uit de Participatiewet werkfit te maken. Door corona hebben we daar vertraging in opgelopen. Het Werkbedrijf heeft meer mensen naar werk begeleid dan in 2020 en daar zijn wij trots op.

	Gerealiseerd 30 juni 2020	Gerealiseerd 30 juni 2021
Plaatsing en begeleiding onbetaald werk		
Kandidaten begeleid op werkplek met behoud van uitkering	32	47
Kandidaten actief (geweest) binnen Op Weg Naar Werk	36	33
Plaatsing betaald werk		
Plaatsing op werk 0-28 uur	16	25
Plaatsing op werk > 28 uur	24	27
Plaatsing betaald werk prioritaire doelgroep		
Met arbeidsbeperking	3	13
Jongeren	8	15
55-plussers	6	6
Statushouders	7	4

3.3.1. Onze inwoners kunnen meer streekproducten kopen, eten en drinken.

In 2018 en 2019 hebben wij samen met de gemeente Heumen en de Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie (ZLTO) gewerkt aan het project "Meer streekproducten in Berg en Dal en Heumen". Streekproducten zijn goed voor het milieu (minder voedselkilometers bijvoorbeeld) en voor de economie (betere prijs voor de boeren bijvoorbeeld). Tijdens het project hebben wij onder andere producenten geholpen met de ontwikkeling en het op de markt brengen van nieuwe streekproducten. In 2020 hebben wij door de coronacrisis een pas op de plaats moeten maken. In 2021 pakten wij samen met de gemeente Heumen, ZLTO en RvN@ de activiteiten weer op.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Fysieke bijeenkomsten zijn van belang voor het slagen van dit project. Door de coronacrisis is het organiseren hiervan nog niet mogelijk.

Stand van zaken Jaarrekening

Fysieke bijeenkomsten zijn van belang voor het slagen van dit project. Door de coronacrisis was het organiseren hiervan nog niet mogelijk.

Vanuit Toerisme is er samen met de Stichting Toerisme en Recreatie gewerkt aan drie routes met streekproducten. Met Pasen 2022 verschijnt de folder. Hieraan hebben veel lokale ondernemers een bijdrage geleverd.

3.4.1 We gaan de in 2020 geactualiseerde woonagenda uitvoeren.

Op basis van de door de raad gemaakte keuzes gaan we over tot uitvoering van het Actieplan Wonen.

- We gaan op zoek naar nieuwe bouwlocaties om te komen tot de vernieuwde ambitie om van 2020 tot 2030 netto 1.200 woningen aan de voorraad toe te voegen. We houden hierbij rekening met de omstandigheden en houden hierdoor rekening met 30% planuitval. We gaan in gesprek over locaties die ruimte bieden voor mogelijke nieuwe plannen. Ook kan worden gedacht aan vrije kavels, CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) en vormen van duurzame huisvesting (energie neutraal en circulair bouwen), huisvesting voor spoedzoekers, al dan niet in de vorm van experimenten.
- We gaan prioriteren op woningbouwprojecten/locaties die snelheid en aantallen hebben, zodat het woningtekort zo min mogelijk oploopt en het liefst teruggedrongen.
- We gaan met de woningcorporaties verder om bij reeds bekende locaties te komen tot het beoogde aantal sociale huurwoningen.
- We proberen in overleg met de corporaties en marktpartijen de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen zodat meer woningen voor starters vrijkomen.
- We onderzoeken hoe we meer woningen beschikbaar kunnen krijgen voor jongeren. We starten met een pilot met het jongerencontract (woningcorporaties), en kijken naar sturingsmogelijkheden op de koopmarkt (zelfbewoningsplicht).

Stand van zaken Voorjaarsnota

De huidige woningbouwplanning bevat ruim 1.400 netto toe te voegen wooneenheden. Deze lijst bestaat uit alle plannen: hard en zacht (mits enige vorm van slagingskans). Ook zijn er nog potentiële locaties waar we herontwikkeling wenselijk vinden, maar waar nog geen beweging is vanuit de eigenaar. Knelpunt om te komen tot de beoogde aantallen is dan ook niet de beschikbare locaties maar in de capaciteit en beschikbaarheid van geschikt personeel op de arbeidsmarkt. Hiervoor komen we met een voorstel.

De focus ligt nu op het toetsen van de plannen die snel tot wooneenheden kunnen leiden. Bij diverse locaties is Collectief-Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) onderdeel van gesprek. Afgelopen jaar zijn er 88 wooneenheden opgeleverd (netto). Het eerste jongerencontract is getekend in Millingen. Ook is in Millingen gestart met een onderzoek naar flexibele huisvesting.

Stand van zaken Jaarrekening

Het afgelopen jaar zijn voor diverse locaties intentieovereenkomsten gesloten en/of zijn we gestart met de bestemmingsplanprocedure. De grotere locaties waarvoor dit gebeurd is zijn Dekkerswald, Reomie, Vijverhof, DAC-terrein, Groen Groesbeek, Pastoor van Tielstraat Leuth en Bredeweg Leuth. Ook is de woningbouwplanning verder gegroeid naar 1.600 eenheden. Momenteel wordt er gebouwd in Beek (Hubertushof), Millingen (Oefenhoek), Groesbeek (Spoorlocatie fase 2, Kloosterpad-west, Schreven). Het afgelopen jaar zijn de laatste woningen van het project Heikant in de Horst verkocht. In september is in een uitgebreide raadsinformatienota stilgestaan bij de vorderingen en belemmeringen van de woningbouwopgave.

3.4.2 We helpen woningzoekenden met een laag inkomen om een passende woning te vinden.

We maken afspraken met de woningcorporaties over het bouwen en verkopen van huurwoningen.

Daarnaast hebben wij bijzondere aandacht voor de groep inwoners die net teveel verdienen om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning, maar te weinig om een goede kans te maken op de reguliere woningmarkt. Daarom gaan we door met het verstrekken van startersleningen aan starters die geen passende woning kunnen kopen.

Als er van een soort woning te weinig zijn, geven we voorrang aan plannen waarin dat soort woningen is opgenomen. Hierbij letten we ook op de betaalbaarheid.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De verordening Starterslening 2021 is recent vastgesteld door de raad (maximale koopsom verhoogd, leeftijdsgrens laten vallen). Ook is het budget verhoogd met € 500.000. Daarmee kunnen we de regeling continueren en maken we gebruik van een provinciale regeling. In de prioritering van plannen focussen we naast snelheid op betaalbaarheid.

Stand van zaken Jaarrekening

Afgelopen jaar zijn er (naast de reguliere jaarlijkse afspraken met beide corporaties) meerjarenafspraken gemaakt met Waardwonen. Met Oosterpoort wordt de meerjarenset in 2022 herijkt. De verordening starterslening is begin 2021 door de raad vastgesteld, er is nog voldoende budget beschikbaar. De starterslening wordt goed gevonden, in 2021 zijn er 11 aanvragen goedgekeurd (2020 - 11, 2019 - 12).

3.4.3 De woningen in Berg en Dal zijn van goede kwaliteit. Mensen kunnen goed wonen en blijven wonen.

We stimuleren het aanpassen van bestaande woningen. Hiervoor is in 2019 de regeling Toekomstbestendig wonen vastgesteld als vervanger van de Blijverslening en de Duurzaamheidslening. Hierdoor kunnen mensen maatregelen om langer thuis blijven wonen combineren met het verduurzamen van de woning.

We stemmen middels een regionale woningbouwmonitor met onze buurgemeenten af welke woningen waar worden gebouwd, zodat er binnen de regio voldoende woningaanbod en keuzevrijheid is voor woningzoekenden. Hierbij is uiteraard ook aandacht voor de groter wordende groep één- en tweepersoonshuishoudens, de betaalbaarheid van de huisvesting, en alternatieve woonvormen (waaronder woonvormen die sociale interactie bevorderen).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Binnen de (sub)regio Rijk van Nijmegen is de nieuwe regionale woonagenda vastgesteld. In deze agenda hebben we afspraken gemaakt over onder andere betaalbaarheid. Hiermee zorgen we ervoor dat wij niet als enige ambitieus zijn op betaalbaarheid. Een deel van de gemeenten overweegt ook een ambitiekader op te nemen, vergelijkbaar met de variant die wij in september 2020 hebben vastgesteld in het Actieplan Wonen 2020 (50% vrij; 20% betaalbaar: tot € 250.000 koop of € 950 huur; 30% sociaal: huur tot € 752).

Stand van zaken Jaarrekening

De regionale afstemming is opgegaan in de Groene Groeiregio. Momenteel wordt gewerkt aan de verstedelijkingsstrategie. Onderdeel hiervan is de bekende en doorlopende afstemming van regionale woningbouwaantallen. In 2022 wordt ingezet op een nieuw regionaal woningmarktonderzoek hierin zal ook gekeken worden naar de horizon tot 2040.

3.4.4 Steeds meer woningen in Berg en Dal zijn duurzaam.

Met de corporaties Waardwonen en Oosterpoort zijn afspraken gemaakt om gemiddeld energielabel A te halen in respectievelijk 2025 en uiterlijk 2028.

We zetten de samenwerking met Oosterpoort en andere belanghebbende partijen voort om te komen tot een aardgasloze buurt. We onderzoeken het draagvlak om in een buurt te beginnen met een pilot.

Energieneutraal wonen blijft uitgangspunt in alle bouwplannen.

De doelstelling voor verduurzaming van de particuliere woningvoorraad valt binnen de gehele duurzaamheidsdoelstelling van een jaarlijkse energiebesparing van 1,5% in de gemeente. De regeling Toekomstbestendig Wonen levert een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van de woningen in de gemeente (zie verder onder 3.3.2).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Naast de al ambitieuze afspraken met corporaties is afgelopen jaar tijdens de prestatieafspraken gesproken over extra inspanningen voor zonnepanelen op daken: meer dan voor de eigen huurders. Corporaties onderzoeken hiervoor de mogelijkheden. Inwoners weten de regeling Toekomstbestendig Wonen goed te vinden. Hier moeten zij een energiebesparende of –opwekkende maatregel nemen om gebruik te kunnen maken van de lening.

Stand van zaken Jaarrekening

Beide woningcorporaties zijn dit jaar opgenomen in de top 50 duurzaamste woningcorporaties van Republiq (<https://www.republiq.nl/duurzaamheidsprijs>). Maar daarmee zijn we er nog niet. Beide corporaties blijven jaarlijks inzetten op het verduurzamen van woningen. Dit jaar is extra aandacht besteed aan de woningen met een laag energielabel gezien de hoge gasprijzen. Eind 2021 is de Groene Bon beschikbaar gesteld aan inwoners in onze gemeente met een koopwoning. Met deze bon konden inwoners kleine energiebesparende maatregelen nemen (tochtstrips, lampen). Ook is afgelopen jaar het concept transitievisie warmte opgesteld en zijn de zienswijzen van inwoners verwerkt. In 2022 wordt de visie ter vaststelling aan de raad aangeboden.

3.5.1 We willen meer grip op de financiën van de verschillende samenwerkingen zodat deze beter in de pas lopen met de ontwikkeling van de gemeentefinanciën.

De organisatorische en financiële problematiek van de ODRN is geanalyseerd. De analyse is vertaald naar een ontwikkelagenda. Inmiddels is gestart met de uitvoering hiervan op basis van drie pijlers: Gezamenlijkheid, Zakelijkheid en Nieuwe wetgeving. Voor de uitvoering van het ontwikkelplan, is in het voorjaar 2020 ingestemd met een begrotingswijziging, welke ziet op een bedrag voor het ontwikkelplan, een aangepast budget voor het werkplan, en een tariefsverhoging van € 6. In de raadsvergadering van 11 juni 2020 werd vervolgens ingestemd met de begroting 2021 ODRN, waarin de verdere doorontwikkeling is voorzien. De voortgang binnen de drie pijlers, welke moet leiden tot een verbeterde bedrijfsvoering van de ODRN en regionale samenwerking, wordt nadrukkelijk gemonitord.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op basis van de door de raad aangenomen motie 'Uniformering indexeringen en bezuinigingen regelingen' is het onderwerp van taakstellende bezuiniging en indexering in de besturen van de regelingen op de agenda gezet en besproken. De uitkomsten van dit overleg zijn door het college in de vorm van een informatienota aan de raad aangeboden, en als overwegend positief op te vatten. Zo kan onder andere gemeld worden dat de MGR, de GGD en Bvo DRAN erin zijn geslaagd zich te houden aan de opgelegde bezuinigingen.

ODRN

De ODRN doet er veel aan om zijn financiële huishouding op orde te krijgen in het kader van de ontwikkelagenda. Er is een controller aangesteld die reëel kijkt naar zaken die in de bedrijfsvoering en de financiële huishouding kunnen worden verbeterd. De BRN indexering is onder de loep genomen en er is een benchmark gedaan. Hieruit blijkt dat de ODRN concurrerend is in zijn uurtarieven, zelfs met de € 6,- tariefsverhoging en dat de BRN indexering voor de ODRN niet toepasbaar is.

Daarnaast is er een adviseur bedrijfsvoering aangesteld. Deze professionaliseert het proces rondom de werkplannen. Per product worden de uren en producten ingeschat die de ODRN verwacht te realiseren per jaar. De redentatie achter deze prognose wordt steeds beter. Een en ander leidt niet per definitie tot inverdienen. De verwachting is dat de begroting voor 2022 nog onvoldoende zal aansluiten bij de daadwerkelijke kosten. Hier komen we bij de raad in juni op terug in het kader van de ontwerp-begroting 2022.

VRGZ

Net als in de vastgestelde begroting 2021 heeft VRGZ ook in de Kaderbrief 2022 aangegeven dat het hen niet lukt om de gewenste generieke korting van jaarlijks 1% (volgend uit de BRN-richtlijnen) door te voeren. In onze zienswijze op deze kaderbrief hebben wij de VRGZ verzocht om een overzicht op welke posten concreet bezuinigd kan/ moet worden inclusief de mogelijke effecten daarvan. Dan krijgen colleges en raden beter inzicht in hoe (on)wenselijk, (on)mogelijk en (on)verantwoord dat is.

De DB van de VRGZ heeft dit ondersteund en hiertoe opdracht verstrekt. Op basis daarvan is door de VRGZ een notitie gemaakt met 6 concrete bezuinigingsopties. De hierin voorgestelde opties leveren naar ons oordeel echter een te duidelijke aantasting van de kerntaken en bestaande operationele hulpverlening op. De gevolgen voor (de kwaliteit van) een adequate en tijdige dienstverlening aan inwoners en gemeenten zijn te groot. Wij vinden het doorvoeren van elke van deze bezuinigingsopties maatschappelijk niet verantwoord. Anderzijds willen we druk houden op het bereiken van de gewenste 1% jaarlijkse korting. Vandaar dat we in onze zienswijze op de aangeboden begroting van de VRGZ toch nogmaals willen vragen intern te zoeken naar alternatieve bezuinigingsopties tot een bedrag van ruim € 4 ton, die vanuit bestuurlijk en maatschappelijk oogpunt wel haalbaar en aanvaardbaar zijn. Deze zienswijze staat in juni op de raadsagenda. Uiteindelijk besluit het AB van VRGZ, met daarin alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, over vaststelling van de begroting inclusief de mogelijke bezuinigingen.

Stand van zaken Jaarrekening

Algemeen

Bij de behandeling van de begroting 2022 is door de raad motie 19 aangenomen. Deze motie roept het college op te onderzoeken hoe de samenwerking tussen gemeenten in de regio Nijmegen (BRN is Begrotingsrichtlijn Rijk van Nijmegen) verder kan worden versterkt en uitgebreid (ook buiten het Rijk van Nijmegen) en hierover in overleg te treden met de andere gemeenten.

Deze motie is gedeeld in zowel het ambtelijk als bestuurlijk overleg Financiën van het Rijk van Nijmegen. In het tweede kwartaal 2022 zal het onderwerp hier worden besproken.

Ook wordt bekeken of en op welke wijze dit ook bespreekbaar wordt gemaakt op het niveau Gelderland-Zuid en / of Regio Arnhem – Nijmegen. Dit laatste via de Kring gemeentesecretarissen en de Kring griffiers.

Tenslotte is deze motie gedeeld met alle gemeentes (14) in de regio Gelderland-Zuid.

ODRN

Afgelopen jaar is er door de controller en de adviseur bedrijfsvoering gewerkt aan meer inzicht en transparantie in de financiële huishouding van de ODRN. Zo is er een dashboard (visuele weergave van bedrijfsdata) in gebruik genomen dat meer overzicht creëert in de informatie. En zijn er Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI) vastgesteld waar op wordt gemonitord. Een voorbeeld van zo'n KPI is het productiviteitscijfer. Een en ander moet uiteindelijk leiden tot meer grip op de financiële situatie.

De ontwikkelagenda loopt tegen zijn einde en wordt geëvalueerd. Er wordt nagedacht over een ontwikkelagenda 2.0 om ook in de toekomst te kunnen blijven ontwikkelen. Hierbij valt te denken aan opleidingen voor het personeel, maar ook aan de versterking van het stelsel van omgevingsdiensten dat momenteel landelijke aandacht heeft.

In het Rijk van Nijmegen speelt er een discussie over het uitbesteden van de BRIKS (Bouw, Reclame, Inrit, Kap en Sloop) taken bij de omgevingsdienst. De gemeente Nijmegen heeft aangegeven dat een heroverweging hiervan op zijn plaats is door de komst van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsboring Bouw. Momenteel (2022) wordt er onderzocht wat de consequenties en gevolgen zijn van deze heroverweging van Nijmegen. De heroverweging van Nijmegen geeft ook aanleiding voor de gemeente Berg en Dal om serieus te kijken naar de optie om de BRIKS taken weer in eigen beheer te nemen. Het onderzoek hiernaar wordt zowel intern als regionaal opgepakt.

VRGZ

Het AB van VRGZ heeft de begroting 2022 vastgesteld, waarbij het zoals verwacht niet mogelijk is gebleken om de 1% generieke korting te realiseren zonder een ongewenste aantasting van de kerntaken en de bestaande/noodzakelijke operationele hulpverlening. In de net uitgebrachte Kaderbrief 2023 van VRGZ wordt deze besluitvorming ongewijzigd voortgezet en wordt een extra bijdrage gevraagd voor de structurele invulling van duiktaak en concerncontroller. Omdat echter de jaarrekening 2020 en 2021 van VRGZ een fors positief exploitatieresultaat laat zien en de uitkomsten van een quick scan naar de bedrijfsvoeringskosten binnenkort beschikbaar komt, vragen we in onze zienswijze op de kaderbrief nogmaals aan VRGZ om eerst nadrukkelijk naar financieringsmogelijkheden binnen de eigen begroting te zoeken voordat een verhoogde bijdrage aan gemeenten wordt gevraagd. Mede op basis van de ingebrachte zienswijzen zal VRGZ een conceptbegroting 2023 opstellen en aan deelnemende gemeenten aanbieden.

3.5.2 Portefeuillehouders koppelen duidelijk terug naar de raad over zaken die spelen in de samenwerkingen.

In de raadswerkgroep Samenwerkingen bespreken we:

- De samenwerkingsopdrachten. Hoe kunnen we duidelijk onze wensen aangeven en hoe sturen we hierop? We richten ons op de ODRN en het GO Arnhem Nijmegen. GO Arnhem Nijmegen: Besluitvorming over de versterkte regionale samenwerking vindt in het najaar van 2020 plaats. Afhankelijk van de besluitvorming in 18 gemeenten gaat de nieuwe samenwerking in 2021 van start. Door de nieuwe opgavegerichte manier van werken worden lobby, beleid, plannen en projecten slagvaardiger opgepakt dan in de bestaande situatie. Dit geldt uiteraard alleen voor die opgaven waar de gemeente aan deelneemt. 2021 is een aanloopjaar waarin de nieuwe samenwerking naar verwachting nog niet op volle kracht zal draaien. In de loop van 2021 bespreken we aan welke regionale opgaven we wel of juist niet willen meedoen vanaf 2022. ODRN: zie onder resultaat 3.4.1.
- Wat raadsleden in de samenleving hebben opgehaald over de effecten van de samenwerkingen. Bedoeling is dat raadsleden de samenwerkingen aansturen op basis van de inhoud. Dus op wat samenwerkingen doen voor de eigen gemeente. Deels gaat dat goed. Raadsleden zijn bijvoorbeeld alert op aanrijtijden ambulances en de controles van de brandweer. Actueel is de inzet van de Veiligheidsregio vanwege de Covid 19 en de effecten daarvan in de samenleving. Raadsleden zijn daar duidelijk zeer bij betrokken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De portefeuillehouders praten de raad regelmatig bij over onder andere de ontwikkelingen bij de diverse GR-en waaraan we als gemeente deelnemen.

Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen (GMRAN)

De raad heeft in december 2020 besloten om toe te treden tot de Groene Metropoolregio. De regionale opgaven zijn inmiddels verder uitgewerkt en aangeboden aan de 18 gemeenten. Eind tweede kwartaal zal het college aan de raad een voorstel voorleggen om wel of niet in te schrijven op de 5 regionale opgaven. Ook kan de raad dan nog een reactie geven op de inhoud van de opgaven. De inschrijving wordt pas definitief als in november de raad ook besluit om de voor de opgaven benodigde middelen in de begroting voor 2022 op te nemen.

ODRN

Het college informeert de raad regelmatig over de samenwerking tussen de gemeente en de ODRN. Zo is er in maart aan de raad een presentatie gegeven door de nieuwe directeur van de ODRN. Zij gaf aan dat de ODRN het jaar 2020 met positieve cijfers heeft afgesloten.

Stand van zaken Jaarrekening

- Behandeling van de jaarrekening en begrotingen van de GR-en in juni: de betreffende wethouders hebben in juni 2021 het voortouw genomen om highlights uit de stukken te presenteren en hierover met de raad in gesprek te gaan. Dit is goed bevallen in vergelijking met het alleen verzenden van een voorstel en een stapel stukken. Deze werkwijze zal – al naar gelang de behoefte van de nieuwe raad – wellicht worden gecontinueerd. Daarnaast hebben de portefeuillehouders ook gebruik gemaakt van het agendapunt Mededelingen uit GR'n in de raad, en ze hebben de raad ook op de hoogte gehouden via onze "bijpraatsessies" die in coronatijd zijn georganiseerd
- Opgaven Groene Metropoolregio: In december is door de raad het besluit genomen om voor 2022 op alle 5 opgaven in te schrijven. In het tweede kwartaal komt er een voorstel voor eventuele intekening in 2023 en verder (meerjarige intekening).

ODRN

In de P&C cyclus van de Omgevingsdienst staat opgenomen dat er twee bestuursrapportages verschijnen per jaar, één rond april en één rond augustus. Beiden zijn dit jaar verschenen en aan de raad gezonden ter informatie. Dit is een verbetering ten opzichte van 2020, toen er maar één bestuursrapportage is verschenen. Daarnaast is de ODRN voornemens om ook de evaluatie van de ontwikkelagenda aan de Raad te presenteren. Daarbij komt dat de Portefeuillehouder zo goed mogelijk geïnformeerd wordt van hetgeen er speelt in de samenwerking en dit zo nodig (of op verzoek van de raad) terugkoppelt aan de raad.

3.5.3 We bereiden ons voor op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2022 in werking. Door dit uitstel hebben we de tijd om ons beter voor te bereiden. De Omgevingswet vervangt een groot aantal wetten op ruimtelijk gebied. De werkzaamheden voor 2020 waren gericht op een soepele overgang naar de Omgevingswet. Dat betekent onder andere het opleiden van personeel en het uitwerken van werkprocessen. Dit doen wij in samenwerking met de ODRN, omdat de ODRN een groot deel van de Omgevingswet voor ons gaat uitvoeren. Daarnaast beginnen we in 2021 met het opstellen van een Omgevingsvisie als beleidskader voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn gestart met de omgevingsvisie. De startnotitie willen wij in het tweede kwartaal 2021 voorleggen aan de raad. Na vaststelling van de startnotitie starten wij in het derde kwartaal de werkzaamheden voor het koersdocument. Vaststelling van het koersdocument voorzien wij in 2022. In het proces van het koersdocument krijgen inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden de mogelijkheid om te participeren.

We organiseren diverse themabijeenkomsten voor de gemeenteraad in 2021. Begin maart hadden we een themabijeenkomst over de omgevingsvisie. Eind mei 2021 was er een themabijeenkomst over de rollen van de gemeenteraad onder de Omgevingswet. Mogelijk organiseren wij in het derde of vierde kwartaal ook nog een themabijeenkomst.

De regionale samenwerking komt goed van de grond. Met de gemeenten die zijn aangesloten bij de ODRN hebben we een regionale procesregisseur aangesteld. De procesregisseur begeleidt het regionale proces en bereidt het regionale portefeuillehoudersoverleg voor. Voor verschillende thema's hebben wij regionale werkgroepen geformeerd.

In het derde en vierde kwartaal komen wij met een aantal raadsvoorstellen, die belangrijk zijn voor een goede en soepele invoering van de Omgevingswet die op 1 januari 2022 in werking treedt.

Stand van zaken Jaarrekening

De startnotitie voor de omgevingsvisie is door de raad vastgesteld. Ook is een enquête verspreid onder de inwoners van de gemeente. De antwoorden van deze enquête zijn ontvangen en gebundeld.

De raad heeft een besluit genomen over de erfgoedverordening en het aanstellen van de commissie CRK.

Eind 2021 is een drietal raadsbesluiten in de carrousel behandeld. Besluitvorming volgt begin 2022. Deze drie besluiten van de raad zijn nodig voor inwerkingtreding van de wet en het opstellen van de werkprocessen.

De werkzaamheden voor een nieuwe legesverordening zijn gestart. Ook de werkzaamheden voor het proces 'wijzigen van het omgevingsplan' en 'behandelen ruimtelijk initiatief' zijn gestart. Deze processen krijgen een vervolg in 2022.

Met de ODRN zijn werkafspraken gemaakt over verschillende thema's die met de Omgevingswet te maken hebben.

3.5.4 Onze opdrachten naar de ODRN zijn duidelijk en inhoud en financiën zijn in evenwicht.

Het verbetertraject van de samenwerking bij de ODRN is al ingezet. Het eerste zichtbare resultaat is dat de opdrachtgevers, gemeenten en provincie, het gezamenlijke eigenaarschap op zich nemen. Daardoor is er in het Algemeen Bestuur consensus over de te volgen koers. Voor de zomer zijn alle gemeenteraden op de hoogte gebracht en in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze op dit traject te geven.

De aanname dat we binnen de basistaken nog kunnen prioriteren vinden we bij nader inzien niet realistisch. We zijn tot het inzicht gekomen dat we vooral realistisch moeten begroten, om achteraf niet steeds met grotere aantallen aanvragen en handhavingzaken geconfronteerd te worden. Binnen het Algemeen Bestuur van de ODRN is ook de lijn afgesproken dat een gemeente die niet realistisch begroot, achteraf een hoger uurtarief gaat betalen voor de meerkosten. Dit moet stimuleren dat gemeenten realistisch begroten. Tegelijkertijd verlangen we van de ODRN ook dat zij meerwerk tijdig signaleren en voortgang van werkzaamheden binnen het werkplan met regelmaat aan de gemeente rapporteren. Deze verbeterde afstemming en samenwerking krijgt zijn beslag in een aangescherpte (regionale)

Dienstverleningsovereenkomst.

Zie ook onder resultaat 3.4.1.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een blijvend spanningsveld tussen de wens om realistisch te begroten en het gereserveerde budget in de gemeentelijke begroting. Dit blijft voor de gemeente een punt van zorg. We proberen te bezuinigen waar mogelijk. Bij het bepalen of een handhavingzaak verder wordt opgepakt wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de prioriteitenlijst in het VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) beleid. Als er een handavingsverzoek of klacht binnenkomt behandelen we die altijd.

In de planning & control cyclus van de ODRN is vastgesteld dat de ODRN op drie vaste momenten rapporteert over de realisatie van het werkplan middels een klantrapportage. Daarnaast wordt er nu tijdelijk een proef gedaan waarbij voor 4 maanden een tussenrapportage wordt gestuurd. Deze proef zal in de zomer van dit jaar geëvalueerd worden. Voor onvoorziene opdrachten die niet in het werkplan zijn opgenomen bestaat een opdrachtenformulier. De kosten van deze opdrachten worden achteraf op de eindrekening in rekening gebracht en betekenen een overschrijding op het begrootte budget.

Stand van zaken Jaarrekening

De ODRN heeft ons er op gewezen dat er, in vergelijking met andere regiogemeenten, veel afstemming wordt gezocht en advies wordt gevraagd. Intern in de Gemeente Berg en Dal wordt er daarom gewerkt aan een verdere bewustwording onder de medewerkers dat vragen, afstemming en het beleggen van taken kosten veroorzaken bij de ODRN en daarmee dus bij onze gemeente. Dit om ook meer grip te krijgen op de uitvraag bij de ODRN. De drie vaste rapportagemomenten, die beschreven zijn in de voorjaarsnota, worden gecontinueerd. Het pilotproject met tussentijdse rapportages is in 2021 verlengd tot het einde van het jaar en zal naar verwachting in 2022 geëvalueerd worden. Dan wordt ook besloten of er mee door wordt gegaan.

3.6.1 Door goede regionale samenwerking bereiken we meer op toerisme

We werken op verschillende niveaus samen in de regio om onze toeristische doelen te bereiken. We doen dit met (één of meerdere) gemeenten op thema's, met 7 gemeenten in het Rijk van Nijmegen en met 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Samen met de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen werken we aan een uitvoeringsplan dat gekoppeld is aan het Toeristisch Toekomstperspectief; "toerisme in balans". Toerisme is geen doel op zich maar een middel om de leefbaarheid te verbeteren. Hiervan profiteren zowel inwoners als bezoekers. Denk aan thema's als fiets- en wandelnetwerk, een Green Destination (een duurzame toeristische bestemming), zorgtoerisme en herinneringstoerisme. Dit uitvoeringsplan helpt de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen om projectmatig beter te kunnen samenwerken. Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en de Provincie Gelderland werken met de gemeenten samen aan dit uitvoeringsplan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstperspectief Regio Arnhem Nijmegen 2030 is klaar. Besloten is dat deze onderdeel uit gaat maken van de Opgave Ontspannen Regio. Dit is één van de 5 opgaves van de Groene Metropoolregio; een samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Op dit moment zijn we bezig met het uitwerken van de 4 speerpunten die onderdeel uitmaken van de Opgave Ontspannen Regio. Eén van die speerpunten is Duurzaam Toerisme. Wij prioriteren binnen dit speerpunt een aantal projecten voor de jaren 2021 en 2022 uit de uitvoeringsagenda. In het tweede kwartaal van 2021 liggen de Opgaven ter besluitvorming voor aan de raden van de 18 gemeenten (zie ook paragraaf 3.5.2).

Stand van zaken Jaarrekening

Binnen de opgave Ontspannen Regio, speerpunt Duurzaam toerisme is in 2021 intensief samenwerkt door 18 gemeenten. Gezamenlijk is er een actieagenda opgesteld voor de lange en korte termijn. De actiepunten waar in 2021 een begin mee is gemaakt, zijn:

- definiëren belevingsgebieden
- vitaliteit recreatief aanbod
- dekkend wandelnetwerk

Binnen de opgave Ontspannen regio zijn naast speerpunt Duurzaam toerisme ook de speerpunten Bruisende binnensteden en krachtige kernen, Groen-blauw raamwerk en Sterke culturele infrastructuur. Tussen deze speerpunten vindt goede afstemming plaats.

3.6.2 Toeristen die zorg nodig hebben, kunnen op vakantie in onze gemeente.

We gaan zoveel mogelijk attracties en locaties toegankelijk maken. Dat doen we op verschillende manieren, onder andere:

- Toegankelijkheidsscans bij ondernemers afnemen met inzet van subsidie en enthousiasmeren voor toegankelijkheid;
- Kennis- en netwerkbijeenkomst organiseren;
- Gebruik van Hoge Nood App stimuleren;
- Toegankelijke pleisterplaatsen realiseren met daaraan gekoppeld toegankelijke routes;
- Onze gemeente (regio Rijk van Nijmegen) promotie en als toegankelijke regio door de inzet van passende media;
- Bij noodzakelijke aanpassingen van onze speeltuinen nemen we de verbetering van de toegankelijkheid van de speeltuin mee in het nieuwe ontwerp. Er zijn al contacten met de organisatie Speeltuinbende. Inwoners en bezoekers profiteren van deze aanpassingen;
- Participeren aan landelijke acties zoals Week van Toegankelijkheid.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn volop bezig met voorbereidingen zodat we na de coronacrisis kunnen uitpakken met bijeenkomsten en promotie over onze gastvrije gemeente/regio.

- Wij stimuleren de scans die door Ongehinderd en MKB Nederland worden aangeboden aan ondernemers.
- Wij stimuleren het gebruik van de Hoge Nood App door deze onder de aandacht te brengen van ondernemers.
- Bij de aanleg van Ommetjes is toegankelijkheid altijd een aandachtspunt. Soms is het niet haalbaar in een gebied. De WMO adviesraad scant diverse routes en geeft hierover advies.
- Wij dienen een subsidieverzoek in bij het fiets- en wandelfonds voor een aantrekkelijke gevarieerde én toegankelijke 4-daagse wandelroute door het Rijk van Nijmegen.
- Een braillekaart met daarop de toeristische toppers voor slechtziende/blinde bezoekers is klaar. Deze ligt straks in de VVV.
- Het VVV kantoor is aangepast zodat het Keurmerk voor Toegankelijkheid nu geldt.
- Wij zetten ons in om het te realiseren fiets-voetveer tussen Bemmelen en Ooij toegankelijk te maken voor de diverse gebruikers; (elektrische) rolstoelen, scootmobielen, duofietsen. Duidelijk is dat dit meerkosten met zich meebrengt die wij in beeld zullen brengen.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2021 hebben we meegedaan met de Week van de Toegankelijkheid. We hebben een MKB toegankelijke toertocht georganiseerd samen met de organisatie Ongehinderd. Daarbij zijn 22 ondernemers in Millingen en Groesbeek getoetst op hun toegankelijkheid. Veel gehoorde opmerking: "dit bezoek was een eyeopener". Meerdere ondernemers ontvingen het keurmerk voor Toegankelijkheid. Twee ondernemers zelfs het bronzen keurmerk en één het zilveren keurmerk. We merken dat het stimulerend werkt naar andere ondernemers. Steeds meer willen ook de stap naar een toegankelijker bedrijf maken.

In onze communicatie naar ondernemers wezen wij regelmatig op het gebruik van de Hoge Nood App. Dat blijven we doen want wij vinden dit een waardevol hulpmiddel.

De subsidie voor een 4 daagse toegankelijke wandelroute door het Rijk van Nijmegen is toegekend. Deze is in 2022 gereed.

De braillekaart met de toeristische toppers in Berg en Dal is klaar en ligt onder andere bij de VVV maar ook bij het Muzieum. De opening hiervan was bij het Vrijheidsmuseum in aanwezigheid van de WMO adviesraad, waarvan de leden ons erg behulpzaam zijn.

Een subsidietoekenning is door de Provincie Gelderland verleend voor de pilot Toegankelijke bestemmingen. In deze pilot werken de community Toegankelijke Recreatie, de regio Achterhoek en Vechtdal en het Rijk van Nijmegen samen. Resultaten verwachten we in het eerste half jaar van 2022.

Omdat er vanwege corona fysiek niet veel mogelijk was in 2021 hebben we ingezet op promotie van Berg en Dal als toegankelijke bestemming. Diverse influencers hebben Berg en Dal bezocht en hierover geschreven. Dit heeft bijgedragen aan veel bezoek aan de website zorgeloosopvakantie.nl. Bovendien leidt contact met de doelgroep tot bewustwording en bereidheid tot aanpassing bij ondernemers.

We hebben samen met Rvnhub, Stichting Ongehinderd en Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen een [e-learning](#) ontwikkeld voor ondernemers in de gastvrijheidssector. Hier begint bewustwording van personeel dat contact heeft met gasten met een beperking. Andere info en zelfscans voor ondernemers is te vinden op de website van [Rvnhub](#).

We sturen drie keer per jaar een nieuwsbrief over ontwikkelingen over Zorgeloos op vakantie.

De resultaten van Zorgeloos op vakantie in Berg en Dal zijn [hier](#) te zien. De resultaten van alle gemeenten in het Rijk van Nijmegen zijn [hier](#) te zien.

3.6.3 Wandelaars en fietsers weten onze gemeente te vinden.

Wandelaars: We hebben in 2020 meegedaan aan de wedstrijd “wandalgemeente van het jaar” en zijn uitverkozen tot Wandelgemeente van het jaar 2020. Tot in ieder geval april 2021 publiceren wij samen met wandelkrant Te Voet over het mooie wandelaanbod in onze gemeente. Daarnaast besteden wij via lokale, regionale en landelijke kanalen aandacht aan deze nominatie.

Afhankelijk van de behoefte, realiseren we nog meer dorpsommetjes, samen met inwoners uit onze dorpen. We zorgen ervoor dat er ook routes en/of wandelmogelijkheden toegankelijk zijn voor minder validen en dat deze goed gevonden kunnen worden.

Fietsers: Wij gaan samen met de Stichting Toerisme en Recreatie thematische fietsroutes ontwikkelen. Hiermee maken we het fietsaanbod in onze gemeente aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers.

Berg en Dal wil een aantrekkelijke fietsgemeente zijn. We staan nu in de top 100 van de Fietsersbond (plaats 62): <https://www.fietsersbond.nl/fietsstad2020/fietsstad-2020-de-top-100/>. We willen in 2021 ons fietsaanbod verbeteren met het doel dat we in 2022 eindigen in de top 10 van Fietsstad van het jaar. Meedoen aan een competitie blijkt een heel goed instrument om partijen te verenigen en het aanbod in orde te maken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Wij publiceren in ieder geval één keer per maand over het wandelaanbod in Berg en Dal. Soms lokaal, soms regionaal, soms landelijk. Dat doen we in samenwerking met de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal (STER), Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) en Wandelkrant Te Voet. Deze berichten worden gewaardeerd. Met name in coronatijd is men op zoek naar inspirerende wandelroutes.
- Er zijn inmiddels 14 dorpsommetjes. Veel dorpen hebben interesse om een dorpsommetje te ontwikkelen. De VVV geeft aan dat er veel belangstelling is voor de ommetjes.
- De website wandeleninbergendal.nl is voortdurend in ontwikkeling. Op dit moment staan er al meer dan 50 wandelingen op de website. Wij blijven de website verbeteren in samenwerking met TVAN.
- Wij ontwikkelen in samenwerking met de STER thematische routes. Wij verwachten dat deze voor de zomer klaar zijn.
- Wij kunnen nog niets melden als het gaat om de verkiezing Fietsstad van het jaar. Wel zijn we de update van het fietsknooppuntennetwerk nu aan het uitvoeren in samenwerking met TVAN. Dit is voor de zomer klaar.

Stand van zaken Jaarrekening

- Er is een nieuw dorpsommetje gemaakt; de teller staat op 15. De laatste ommetjes zijn in de maak.
- De ontwikkeling van de streekproductenroutes is in het voorjaar van 2022 klaar.
- We publiceren regelmatig onze wandelroutes via Te Voet, via onze marketingpartner TVAN en via de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal. Deze worden veel gelezen en bewandeld. Hier is veel interesse in; mede door corona.
- De update voor het fietsknooppuntennetwerk is gereed. Deze is in de Ooijpolder fijnmaziger gemaakt zodat fietsers ook gestimuleerd worden op andere wegen dan de dijk te fietsen en de afslag nemen naar onze horeca en interessante cultuurhistorische plekken.
- Er is contact geweest met de Fietsersbond. Zij willen een rol vervullen; op welke wijze gaan we verder uitwerken. Verdere stappen worden gezet in 2022.

3.6.4 We bewegen met de consument mee; we veranderen onze definitie van goed Gastheerschap.

Het gastheerschap verandert omdat de wens van de consument verandert. Bij gastheerschap gaat het om alle aspecten van daadwerkelijke ontvangst van een bezoeker in onze regio. Gastheerschap omvat zowel de online vorm (apps, websites en social media-kanalen) als de fysieke vorm (VVV's). Goed gastheerschap is belangrijk omdat je daarmee de consument kan informeren en inspireren, maar ook sturen. Daarom gaan wij opnieuw invulling geven aan het gastheerschap, passend bij onze gemeente en het Rijk van Nijmegen. Wij werken daarbij samen met diverse partijen zoals Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal en de regiogemeenten. In 2021 weten wij hoe actueel gastheerschap eruit ziet voor Berg en Dal (en het Rijk van Nijmegen) en wat de kosten hiervan zijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De gesprekken hierover in de regio Rijk van Nijmegen zijn gaande. Daarover kunnen we nu nog niets melden.

Stand van zaken Jaarrekening

Er is een plan voor gastheerschap voor de gemeenten in het Rijk van Nijmegen gemaakt. De invulling hiervan start in 2022. Over de wijze waarop gaan we in 2022 in gesprek met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal.

3.6.5 Berg en Dal wordt een Green Destination.

Green Destinations is een middel om duurzaamheid en toerisme te verbinden. Vanuit toeristisch oogpunt biedt het kansen om ons te positioneren en verder te ontwikkelen als groene, duurzame bestemming en daarmee een nieuwe doelgroep te bereiken. Vanuit duurzaamheid biedt het kansen om de toeristische sector te motiveren en activeren om te verduurzamen met aandacht voor de thema's milieu, mens, landschap, cultuur.

Wij werken samen met de provincie en Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal aan een Green Key programma voor toeristische bedrijven.

Wij ondersteunen een aantal bedrijven bij het verminderen, beter scheiden en afvoeren van afval. Er is een kleinschalig onderzoek uitgevoerd bij een aantal toeristische bedrijven. Met de aanbevelingen hieruit gaan we aan de slag.

Eén van de aanbevelingen uit de Green Destination beoordeling was het opstellen van een toeristische analyse. Doel hiervan is zicht krijgen op de effecten van toerisme op natuur en landschap, milieu en klimaat, cultuur en traditie en de lokale gemeenschap. Wij gaan met deze aanbeveling aan de slag.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het Green Key programma kunnen we pas opstarten met STER en met ondersteuning van de provincie als er weer bijeenkomsten mogelijk zijn.

- De kleinschalige onderzoeken bij een aantal toeristische bedrijven zijn nog niet afgerond.
- Wij zijn gestart met het benaderen van ongeveer 10 grotere, beeldbepalende evenementen in onze gemeente en bieden informatie en ondersteuning aan om hun evenement te verduurzamen.

Stand van zaken Jaarrekening

- We zijn een pilot gestart met Maikenshof Recreatie met als doel afvalbesparing en betere scheiding. Vanwege corona zijn de uitkomsten van deze pilot vertraagd. We gaan er nu vanuit dat we in het eerste half jaar van 2022 de resultaten in handen hebben en kunnen delen met de toeristische sector (via de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal).
- De pilot met Villapark Zevenheuvelen is afgerond. Doel hiervan was afval- en reststoffen te verminderen en bewustwording vergroten en gedragsverandering stimuleren. Het park heeft de aanbevelingen opgevolgd en flink geïnvesteerd in verbeteringen. We monitoren de uitkomsten.
- In 2022 gaan een aantal van de evenementen aan de slag met het aanbod voor verduurzaming van hun evenement.
- We hebben ondernemers opgeroepen zich aan te melden voor een Green Key traject dat nog gratis wordt aangeboden door de provincie Gelderland. Vanuit onze gemeenten hebben 4 ondernemers zich aangemeld. Via de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal koppelen we de bevindingen terug aan alle toeristische ondernemers.
- De Neder Germaanse Limes staat vanaf halverwege 2021 op de Unesco Werelderfgoedlijst. Samen met lokale, regionale en provinciale partijen werken we aan het verbeteren van de kwaliteit, zichtbaarheid en beleefbaarheid van het aanbod.

3.6.6 We hebben een (extra) seizoens fiets-voetveer tussen Bommel en Ooij.

Stichting Uiterwaarde exploiteert voor diverse gemeenten al diverse veren. Zij hebben kenbaar gemaakt dat zij op ons verzoek ook deze veerverbinding willen exploiteren. Inmiddels is er op hoofdlijnen inzicht in de eenmalige en structurele kosten. Vinden van budget voor deze kosten is nog een opgave. De eis waarmee we zijn gestart aan dit project was een duurzaam en toegankelijk veer. Inmiddels is gebleken dat deze eis omgebogen moet worden naar een wens. De kosten voor een toegankelijke, duurzaam veer zijn namelijk veel hoger. Tusseloplossing kan zijn: beginnen met een veer dat niet aan alle eisen voldoet en na verloop van tijd, als de exploitatiebijdragen van gemeenten lager worden (door meer gasten) hierin investeren.

De gesprekken met Rijkswaterstaat over vergunningen verlopen goed. De tekeningen van de paden en aanlegplekken zijn bijna afgerond. Binnenkort kunnen we deze formeel indienen bij Rijkswaterstaat.

Ter hoogte van de locatie van het veer zijn cultuurhistorische sporen te vinden van de IJssellinie en de Mauritslinie. Via het veer willen we deze met de gemeenten Lingewaard en Zevenaar en Stichting Beleef onze Waal zichtbaar en beleefbaar maken. Het fiets-voetveer draagt dus bij aan uiteenlopende opgaven van onze gemeente.

Als alles meezit, kan er al een veer varen in de loop van het seizoen van 2021. Dit veer betekent een uitbreiding van het toeristisch/ recreatieve aanbod voor bezoekers en inwoners waarmee we onze gemeente als fiets- en wandelgemeente nóg beter op de kaart kunnen zetten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De vergunningaanvraag bij Rijkswaterstaat is inmiddels ingediend.

Wij zijn weer een stap verder in het onderzoek naar de mogelijkheden voor een zo toegankelijk en duurzaam mogelijk veer. We brengen de (meer)kosten hiervan in beeld. Daarmee is er straks echt iets te kiezen voor het bestuur.

Wij zijn op zoek naar en in gesprek met partijen voor financiële ondersteuningsmogelijkheden (Verenfondsen, provincie, fondsen). De mogelijkheden lijken op dit moment nog beperkt.

Wij zijn bezig met het voorbereiden van de overeenkomsten met Uiterwaarde.

Stand van zaken Jaarrekening

- De Vergunning van Rijkswaterstaat is toegekend en de contacten met Rijksvastgoed zijn gestart.
- De gemeente Lingewaard heeft ingestemd met het beschikbaar stellen van krediet voor de aanschaf van een toegankelijk fiets-voetveer. Dit voorstel is in onze gemeente in december 2021 en opnieuw in februari 2022 van de raadsagenda gehaald en komt terug op de raadsagenda van mei 2022.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Begroting 2021 Actueel	Rekening 2021	Verschil Begroting Rekening
Lasten	-8.463	-7.626	-9.547	-8.486	1.061
Baten	2.065	1.892	2.282	3.195	913
Totaal programma	-6.398	-5.734	-7.265	-5.291	1.974

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Bestuur	- Lagere loonkosten griffie door later invullen vacature griffier.	13	I
	- Lagere dotatie aan de voorziening pensioenverplichtingen vm wethouders. Doordat de rekenrente is gestegen is een lagere dotatie nodig om op einddatum het doelvermogen te behalen.	53	I
	- Er zijn in 2021 twee onderzoeken uitgevoerd. Een in eigen beheer en een in samenwerking met andere gemeenten. Dit onderzoek (naar informatieveiligheid) heeft vertraging opgelopen waardoor er nog niets in rekening is gebracht. Daarom zijn er geen onderzoekskosten gemaakt in 2021.	20	I
Burgerzaken	-	57	I
	Door coronaversoepelingen werd het in de zomer weer mogelijk om meer te reizen. Daardoor hebben we meer aanvragen gehad voor reisdocumenten.		
	- Het extra geld dat we hebben gekregen voor het organiseren van de verkiezingen is niet helemaal uitgegeven. Het restant (€ 15.000) hevelen we over naar 2022 via storting in reserve lopende projecten.	15	I/RES
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- We hebben in 2021 meer kavels verkocht dan verwacht. We hebben tussentijds winst genomen op de locatie Bedrijventerrein Hulsbeek.	276	I

Toerisme	- De kosten voor Gelderland Herdenkt die we in 2021 nog gemaakt hebben zijn lager dan geraamd. Verder is de subsidie van de provincie afgerekend en is ook nog een deel van voorgaande jaren vijfgevallen.	35	I
	- Door coronamaatregelen zijn er een aantal activiteiten niet doorgedaan. Hierdoor is er minder subsidie uitgekeerd dan waarmee rekening was gehouden een deel van dit budget willen we meenemen naar volgend jaar.	23	I/RES
Musea	- Voor Museumpark Orientalis was een restantbudget van € 520.000 beschikbaar. Hiervan is € 120.000 besteed. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	400	I/RES
Arbeidsparticipatie	- De bijdrage aan de MGR voor reïntegratietrajecten viel € 127.000 lager uit. Dit is met name veroorzaakt door teruggave van belastingdienst en minder uitvoering van de te ambitieuze plannen.	127	I
	- Voor de Pilot Veranderopgave inburgering is €66.000 uitgegeven. Deze uitgaaf komt ten laste van de reserve lopende projecten. Voor aanwending van deze reserve zie programma Ons geld.	66	RES
Ruimtelijke ordening	Aan Inburgering hebben minder kosten gemaakt voor maatschappelijke begeleiding, inhuur en implementatie nieuwe wet.	41	I
	- Er lopen meer ruimtelijke ontwikkelingen dan verwacht, waardoor de advieskosten hoger zijn dan de raming.	-16	I
	- Investeringsbijdrage Project Omgevingswet 580K. Door uitstel van de wet en corona is het project vertraagd. Ook de uitgaven verschuiven naar de toekomst. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	389	I/RES
Grondexploitaties	- Door stijging van de kavelrijzen en lagere kosten is de dotatie aan de voorziening exploitatietekort grondexploitaties bij bedrijventerrein De Mies lager dan voorzien.	56	I
	- De bijdrage aan bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn is lager dan de raming die is meegenomen bij de budgetoverheveling van de jaarstukken 2020. Dit bedrag moeten we weer overhevelen naar 2022.	20	I
	- Plan Kloosterpad-West is onderdeel van het voormalige Centrumplan Groesbeek. Bij de actualisatie van de grondexploitaties in 2021 is de rente berekend. Deze is in werkelijkheid niet geboekt.	33	I
Bouwvergunningen	- De bijdrage aan de ODRN is hoger dan de laatste bijgestelde begroting. Deze afwijking is minimaal.	-11	I
	- Er zijn meer leges bouwvergunningen en welstand gerealiseerd dan verwacht. Dit komt door een paar grote vergunningaanvragen die nog in 2021 zijn vergund.	217	I

Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	108	I
Diverse verschillen		52	
Totaal Programma Onze gemeente		1.974	

Beleidskaders

Wet gemeenschappelijke regelingen

RE-INTEGRATIEVERORDENING PARTICIPATIEWET RIJK VAN NIJMEGEN
Nadere regels en beleidsregels Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen

Financiële verordening Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen 2015

Inkoopbeleid MGR 2017

Arbeidsmarkt- en Re-integratiebeleid 2020 t/m 2023 Rijk van Nijmegen: 'Werk Voorop'

Het Werkbedrijf
Inrichtingsplan-module-werkbedrijf
Werkzoekende

Sociaal Maatschappelijke Visie 2015

Sterke werkwoorden

Werk is de uitkomst

Visie document Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Structuurvisie Berg en Dal

Economische Visie Hier wordt gewerkt

Kadernota Toerisme Van trots naar topbestemming

Integraal toezicht en handhavingsbeleid

Notitie grondexploitatie van de commissie BBV
Strategische agenda 2020 Euregio

Woonagenda 2017-2025

Verbonden partijen

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S.Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De vervoersorganisatie heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.

De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de vervoersorganisatie.

Visie

De BVO DRAN is een gemeenschappelijke regeling van de 18 gemeenten in de regio Arnhem en Nijmegen. De BVO DRAN koopt voor de gemeenten het doelgroepenvervoer in (Wmo-, leerlingen-, dagbestedings- en Jeugdwetvervoer) en ziet toe op de uitvoering ervan.

Beleidsvoornemens

De achttien gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland werken samen aan het regionale doelgroepenvervoer. Doelgroepenvervoer is vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. De samenwerkende gemeenten hebben hiervoor de Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen opgericht.

De vervoersorganisatie brengt de belangen van de gemeenten samen op het gebied van aanvullend vervoer. Samen werken de gemeenten aan het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken vervoersysteem. Dit vervoer rijdt per 1 september 2016 onder de naam Avan. Het houdt rekening met de mogelijkheden van de reizigers en hun sociale netwerk. En het bedient ook het buitengebied en de kleine kernen, met optimale aansluiting op het reguliere openbaar vervoer.

In de vervoersorganisatie sturen en beheersen de gemeenten samen de uitvoering en ondersteunende processen voor dit aanvullend openbaar vervoer.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-794	-1.017	-743
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	4,7%	4,7%	3,5%
Resultaat verbonden partij	0		
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	13.003		

Toelichting

Opgenomen zijn de cijfers uit het laatst bekende verantwoordingsjaar 2020. Cijfers 2021 nog niet bekend.

Ontwikkelingen

Per 1 juni 2020 zijn er nieuwe contracten afgesloten met vervoerders en zijn we overgestapt naar een callcentermodel in plaats van een regiemodel. Dit houdt onder meer in dat de BVO DRAN nu zelf managementrapportages opstelt en monitoringsinstrumenten gaat ontwikkelen. Doel hiervan is meer inzicht verkrijgen in vervoersbehoefte en oneigenlijk gebruik van de vervoerspas tegengaan. Verder wordt de planning van het vervoer meer aan de vervoersbedrijven over gelaten. In december 2020 is er een rapportage opgeleverd van een marktonderzoek. Hieruit zijn een aantal mogelijke maatregelen naar voren gekomen om de kosten te beheersen. Deze zijn in de thema-avond van 23 maart 2021 met uw raad gedeeld. Zo gaat de vervoersorganisatie onder andere aan de slag met het terugdringen van loosmeldingen.

Zowel 2020 als 2021 zijn vanwege de coronacrisis atypische jaren geweest. Daar hebben zowel de vervoersorganisatie als onze eigen uitvoering de gevolgen van ondervonden. Vooralsnog is er sprake van een overschot op het vraagafhankelijke doelgroepenvervoer. Daarom zullen wij pas later in het jaar bij uw raad terugkomen met eventuele vervolgmaatregelen.

Risico's

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een "open einde" systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Zodoende moet er periodiek inzicht zijn in het volume van het aantal ritten en moeten de gevolgen van verwachte toenames van ritten tijdig worden gecommuniceerd met de gemeente. Op dit moment is het nog niet mogelijk aan het risico een concreet bedrag te koppelen.

Door de coronacrisis zijn er in 2020 veel minder ritten uitgevoerd dan gepland. Om de sector overeind te houden is afgesproken dat toch 80% van de begrote kosten worden uitgekeerd. Dit loopt in 2021 door. We zien wel dat halverwege 2021 het vraagafhankelijk vervoer weer op 80% van de capaciteit zit, en het route gebonden vervoer op 100% (prognose juli 2021).

Euregio (Rhein-Waal)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleve
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Euregioraad
Deelnemers	Duitse en Nederlandse gemeenten, regionale overheden

Openbaar en gemeentelijk belang

Stimuleren van de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duits grensgebied.

Visie

De Euregio Rijn-Waal geldt als pleitbezorger voor de gehele grensregio. Wij zetten ons bij Nederlandse, Duitse en Europese instellingen en organen in voor de belangen van de grensregio, om de grensoverschrijdende toegankelijkheid duurzaam te verbeteren. De belangenbehartiging vindt plaats op alle maatschappelijk relevante gebieden, van economie en infrastructuur tot onderwijs en cultuur.

Daarnaast biedt de Euregio Rijn-Waal ook een platform voor diverse doelgroepen in de regio. Enkele voorbeelden zijn het Euregionale Forum voor Grensoverschrijdende Gezondheidszorg en de Ronde Tafel Openbare Orde en Veiligheid. Ook faciliteert de Euregio Rijn-Waal desgewenst grensoverschrijdende ad-hoc werkgroepen rondom diverse actuele thema's.

Beleidsvoornemens

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij circa 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten.

De Euregio Rijn-Waal wil zich nog duidelijker positioneren en onderscheiden als expert op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking. De Euregio Rijn-Waal is vertegenwoordigd in vele netwerken aan beide zijden van de grens en heeft veel expertise in huis om grensoverschrijdende vragen te kunnen beantwoorden. De Euregio Rijn-Waal is niet alleen expert op het gebied van het Europese subsidieprogramma's als INTERREG en Eures, maar is ook het aanspreekpunt voor haar inwoners als het gaat om grensoverschrijdend wonen en werken. De Euregio Rijn-Waal faciliteert actief de netwerken op het gebied van onder andere intergemeentelijke samenwerking, gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid. Met haar brede kennis wil de Euregio Rijn-Waal haar leden en stakeholders motiveren grensoverschrijdend actief te worden.

Meer beleidsvoornemens zijn te vinden in de Strategische Agenda 2020 Euregio.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-8	-8	-9
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	112		-12
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.763		1.750
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	3.395		3.338

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

De Euregio gaat een grensoverschrijdend mobiliteitsonderzoek uitvoeren. Dit betreft een breed onderzoek dat diverse (grensoverschrijdende) mobiliteitsaspecten zal bekijken (weg, spoor, water, OV, fiets). Er zal op basis hiervan ook een uitvoeringsplan worden opgesteld. Niet duidelijk is of dit uitvoeringsplan ook betrekking zal hebben op ons grondgebied. Wij blijven uiteraard zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken bij dit traject.

Risico's

Risico's van enige omvang zijn niet te verwachten. De Euregio heeft een stabiele en solide financiële positie.

Grenzland Draisine GmbH

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Kranenburg (Duitsland)
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid toezichtsraad
Deelnemers	Kleve, Kranenburg en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Toeristische exploitatie van het spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve

Visie

Het exploiteren van het voormalig spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve.

Beleidsvoornemens

Door corona heeft de draisine/fietstrein moeilijke jaren achter de rug. De organisatie probeert zoveel mogelijk bezoekers via de Nederlandse en Duitse markt aan te trekken door zichtbaar en aantrekkelijk (w.o. toegankelijk) te zijn. Ook probeert de organisatie nieuwe samenwerkingen te realiseren met de toeristische ondernemers, o.a. via de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-35	0	-30
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	33,33%	33,33%	33,33%
Resultaat verbonden partij	-90		-77
Omvang eigen vermogen verbonden partij	34		48
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	68		57

Toelichting

In 2020 en 2021 is de organisatie in aanmerking gekomen voor eenmalige steun in verband met misgelopen inkomsten door corona. In 2020 was de bijdrage € 35.000 en in 2021 € 30.000. Een deel van deze steun kon worden gedeclareerd uit het coronafonds van de provincie.

Ontwikkelingen

Vanwege corona heeft de fietstrein in 2020 en 2021 weinig gasten kunnen ontvangen. De fietstrein heeft onvoldoende reserves om dit tekort aan inkomsten op te vangen. Ook op andere manieren konden ze deze tekorten niet opvangen, bv via steun van de Duitse overheid. Daarom vroeg de fietstrein in 2020 en 2021 aan de deelnemende gemeenten een eenmalig bijdrage. De drie gemeenten hebben deze bijdrage toegekend. De tekorten zijn volledig toe te rekenen aan de Coronacrisis. In 2022 gaat de Draisine GmbH hun aanbod uitbreiden met avondritten in de zomerperiode en themaritten in het najaar, bijvoorbeeld tijdens Halloween. Ook wordt een deel van de familie-draisinen voorzien van elektrische ondersteuning en een overkapping.

Risico's

We verwachten dat de organisatie weer voldoende bezoekers kan aantrekken als de crisis achter de rug is. Omdat dit op voorhand niet met zekerheid te zeggen is, is dit een klein risico.

Groene Metropoolregio

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

Na de opheffing van de Stadsregio Arnhem – Nijmegen is in de regio Arnhem-Nijmegen de wens blijven bestaan om op een aantal gebieden samen te blijven werken. Dit zijn de gebieden economie, wonen, mobiliteit en duurzaamheid. Deze samenwerking is geregeld in een lichte vorm van een gemeenschappelijke regeling: het Gemeenschappelijk Orgaan (GO).

Het GO richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het doel van het GO is om op de gebieden economie, mobiliteit, wonen en duurzaamheid het beleid onderling en met de provincie af te stemmen.

Het GO bestaat uit een Bestuurlijk Overleg (hier nemen over het algemeen de burgemeesters in plaats). Onder dit Bestuurlijk Overleg hangen 4 regionale portefeuillehoudersoverleggen: economie, wonen, duurzaamheid en mobiliteit.

Visie

Groene Metropoolregio is een regionaal samenwerkingsverband tussen 18 gemeenten gericht op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem Nijmegen, in nationaal en internationaal perspectief. De visie beschrijft de uitdagingen waar we als 18 regiogemeenten afzonderlijk en als regio gezamenlijk voor staan. Vanuit de ambitie van kwalitatieve groei zijn in de regionale agenda deze gemeentelijke uitdagingen gegroepeerd in een vijftal opgaven, die onderling met elkaar samenhangen en de basis vormen voor een krachtenbundeling van gemeenten door samenwerking. De vijf opgaven zijn:

- De Productieve regio
- De Verbonden regio
- De Circulaire regio
- De Ontspannen regio
- De Groene groeiregio

Beleidsvoornemens

Zie onder het kopje 'Ontwikkelingen'.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij		-347	-61
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)		4,44%	4,46%
Resultaat verbonden partij			331
Omvang eigen vermogen verbonden partij			331
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			1.364

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Na een eerste aanloopjaar (2022) wordt er nu gewerkt aan een meerjarenagenda 2023 – 2025. Eind tweede kwartaal 2022 moet door de 18 deelnemende gemeenten worden besloten over verlenging van de intekening op de 5 opgaven. Om meerjarig de continuïteit van de opgaven te borgen is het de bedoeling om voor een periode van 3 jaar in te tekenen.

Risico's

- Meedoen aan de opgaven is niet verplicht. Hierdoor kan er in theorie een 'lappendeken' ontstaan van gemeenten die wel en niet aan een bepaalde opgave meedoen. Jaarlijks nemen de 18 raden daarover een besluit.
- In 2022 doen verreweg de gemeenten aan alle opgaven mee. Alleen aan de randen van het gebied zijn er enkele gemeenten die niet aan alle opgaven deelnemen, wegens oriëntatie op andere regio's.
- Voor de jaren daarna moet er blijvend aan draagvlak worden gewerkt.
- De nieuwe samenwerking vraagt een flink financieel commitment van gemeenten. Hier staat tegenover dat grote maatschappelijke opgaven met meer slagkracht kunnen worden aangepakt en hiervoor meer bijdragen uit Arnhem, Den Haag en Brussel kunnen worden binnengehaald. Gezien de extra financiële inzet moeten we daarom scherp blijven op de resultaten die de samenwerking voor onze inwoners oplevert.
- Niet meedoen met een opgave leidt tot verlies van invloed en zeggenschap op het terrein van deze opgave.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren/l.v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Dagelijks Bestuur/ Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Mook en Middelaar, Wijchen, Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

De MGR heeft twee modules, het Werkbedrijf en IRvN. De gemeente Berg en Dal is deelnemer in beide modules. Het Werkbedrijf voert voor de regiogemeenten de wettelijke re-integratie taken uit op grond van de Participatiewet. Daarnaast voert ze de wettelijke taken uit op grond van de Wet sociale werkvoorziening. De module IRvN voert een aantal ICT-taken uit voor de regiogemeenten.

Visie

In het koersdocument "In een goede relatie geef je elkaar de ruimte" staat een aantal principes gedefinieerd voor regionale samenwerking. Principes die tot stand zijn gekomen na een traject van ruim 2 jaar met raden en colleges:

1. Samenwerking haalt het maximale uit de uitvoering.
2. Samenwerking laat beleid een lokale aangelegenheid.
3. Samenwerking levert geen bestuurlijke drukte op.
4. Samenwerking gaat uit van ontkokering en integraliteit.

Het werkbedrijf en ICT Rijk van Nijmegen staan als modules van de MGR voor de uitdaging vorm te geven aan de eerste twee principes. Het is aan de MGR om invulling te geven aan de laatste twee principes. Dit wordt onder meer gedaan door de platformfunctie, waarmee gesprekken op het niveau van het Rijk van Nijmegen over thema's die meerdere gemeenten aangaan gefaciliteerd kunnen worden. Ook de overige ondersteuning van het bestuur, breder dan alleen voor wat betreft de invulling van de platformfunctie, val onder dit kopje. Hiermee is er aansluiting bij de praktijk, waarin dit ook geen gescheiden taken en werkzaamheden betreft.

Beleidsvoornemens

Met betrekking tot het Werkbedrijf zijn de voornemens:

- Meer arbeidsgehandicapten aan de slag.
- Dienstverlening aan statushouders.
- Invullen wettelijke verplichting beschut Werk Participatiewet.
- Verbeteren samenspel met afdelingen Inkomen en participatieconsulenten.
- De toegevoegde waarde per SW-medewerker wordt zoveel mogelijk op peil gehouden, ondanks het feit dat de inzetbaarheid van deze groep onder druk staat.
- Terugdringen van het hoge ziekteverzuim.
- Verder bouwen aan de keten van loonvormende arbeid.
- Kandidaten die zich ontwikkelen in de niet-loonvormende keten, de stap naar de loonvormende keten te laten zetten. Iemand die door bepaalde omstandigheden niet meer in staat is tot loonvormende arbeid, toe te leiden naar de lokale situatie voor een niet-loonvormende activiteit.

Met betrekking tot de platformfunctie zijn de voornemens:

- In samenwerking met de Agendacommissie drie regionale (raads)bijeenkomsten organiseren;

Voor nadere informatie: zie Begroting 2021 – 2024 en bijstelling 2020 MGR Rijk van Nijmegen

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-6.125	-7.627	-7.291
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	8,86%	8,86%	9,38%
Resultaat verbonden partij	0		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	25.104		32.394

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

- Er wordt mogelijk een (sterk) aan de MGR gerelateerde detachingsstichting opgericht met als doel om een lastige bemiddelbare categorie werkzoekenden aan structureel werk te helpen. Het kan zijn dat het oprichten van de faciliteit juridisch nu niet meer nodig is doordat 1 juli 2021 de "CAO aan de slag" ingaat. De lastig bemiddelbare kandidaten kunnen met deze CAO mogelijk in dienst worden genomen bij het Werkbedrijf waardoor de stichting niet meer nodig is. Het Werkbedrijf onderzoekt nog of dit inderdaad het geval is.

- Er vinden op dit moment evaluaties plaats van het Werkbedrijf, iRvN en de platformfunctie. Met de uitkomsten van de evaluatie wordt in 2022 aan de slag gegaan.

Risico's

De risico's van het werkbedrijf zijn gekwantificeerd in de begroting van het werkbedrijf. Aangezien het werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. De verwachtingswaarde van de risico's bedraagt € 6,605 mln. en het risico op € 2,554 mln. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer 11%.

Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur/Lid dagelijks bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en provincie Gelderland

Openbaar en gemeentelijk belang

De ODRN behartigt de belangen van de deelnemers op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht.

Het doel van de vorming van de ODRN is het bereiken van een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en door bundeling van deze taken de efficiency te verbeteren.

Alle deelnemende gemeenten hebben hun milieutaken ingebracht (verplichting vanuit het Rijk). De gemeente Berg en Dal, gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland hebben ook de uitvoering van de bouwtaken (Wabo-breed) ingebracht.

Visie

De opgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving zodanig uitvoeren dat deze dienstbaar zijn aan een veilige fysieke leefomgeving. Hierbij vindt de uitvoering plaats op kwalitatief goed niveau, efficiënt en met het oog voor de klant. Extra aandacht wordt hierbij gegeven aan het toezicht op risicobedrijven en de vergunningverlening bij complexe bedrijven.

Beleidsvoornemens

Bij uitvoering van de taken gelden, naast wettelijke voorschriften, de beleids- en/of toetsingskaders die worden ingebracht door de deelnemers.. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk harmonisering van deze beleidskaders om éénduidige werkafspraken te kunnen maken. Een voorbeeld hiervan is het opstellen van een regionaal VTH-beleid.

De ODRN bereidt zich voor op de komst van de omgevingswet.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.222	-2.065	-2.117
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,80%	10,80%	9,95%
Resultaat verbonden partij	483		599
Omvang eigen vermogen verbonden partij	494		1.057
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	6.929		4.071

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

- Implementatie Omgevingswet
- Implementatie Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)
- Ontwikkelplan ODRN
- Nieuwe financieringsystematiek en vereenvoudigde PDC (vanaf 2023)

Risico's

Het totaal van de risico's bedraagt € 1.225.000. Omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen passen we een dempingsfactor toe van 0,61. Dit geeft een benodigd weerstandsvermogen van € 735.000. Als dekking voor optredende risico's is binnen de ODRN in de vorm van een algemene reserve € 457.704 beschikbaar. Dit betekent dat er voor een bedrag van € 277.776 (€ 735.000 - € 457.704) geen dekking van de risico's is, en dat over de deelnemers verdeeld wordt. Het aandeel van Berg en Dal hierin bedraagt € 17.317.

Stichting Rijk van Nijmegen@

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur (vanaf 1-1-2021)
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Bestuurslid
Deelnemers	7 gemeenten, provincie Gelderland en de Rabobank

Openbaar en gemeentelijk belang

In onderlinge samenwerking de vele kwaliteiten van het Rijk van Nijmegen aan elkaar te verbinden en te versterken. Het doel van de stichting is de sociaal economische ontwikkeling van onze regio te stimuleren

Visie

Om de sociaal-economische potentie van het MKB in het Rijk van Nijmegen te verzilveren, is het essentieel om de krachten in de regio te verbinden en te versterken in een intensieve samenwerking tussen inwoners, bedrijven, instellingen en gemeenten.

- Op regionaal niveau creëert RvN@ een cultuur van samenwerken, waarin communities over gemeentegrenzen heen samen sociaal-economische uitdagingen aanpakken. Het belang van relaties, partnerschappen en samenwerkingsverbanden is natuurlijk niet nieuw, maar het groeit. Daarom stimuleren ze dat communities hun kennis en ervaringen delen op virtuele en fysieke 'marktplaatsen'.
- RvN@ stimuleert projecten met kennis, toegang tot een groot netwerk en financiële middelen. Ook werven ze nieuwe projecten, die de economie aanjagen.

Beleidsvoornemens

De ambitie van RvN@ voor de periode 2020-2025 is: Het versterken van de innovatiekracht van het MKB in de regio Rijk van Nijmegen om een topregio van Nederland te worden. Een regio waarin de ontwikkeling van innovaties leidt tot meer economische groei in de vorm van o.a. vergroting van de arbeidsparticipatie, minder werkloosheid en behoud van talent voor de regio.

De ambitie is vertaald in drie strategische doelen:

- Het versterken van de samenwerking en kennisuitwisseling binnen de regio door het verbinden van MKB-bedrijven, overheden, studenten en (onderwijs)instellingen;
- Het behouden en ontwikkelen van talent voor het MKB in de regio Rijk van Nijmegen;
- Het bevorderen van markt- en productinnovaties in het MKB.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-19	-22	-17
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	-15		2
Omvang eigen vermogen verbonden partij	-25		-24
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	269		194

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Door de coronacrisis heeft RvN@ in 2020 en 2021 de activiteiten voor haar netwerk grotendeels online georganiseerd. RvN@ heeft laten zien snel en flexibel te kunnen schakelen. Er zijn bijvoorbeeld meerdere webinars georganiseerd om ondernemers te helpen bij vernieuwing in de coronacrisis.

RvN@ is voor de financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en de Rabobank in het Rijk van Nijmegen. Dit maakt RvN@ kwetsbaar. Om deze reden is er in 2020 onderzoek gedaan naar andere inkomstenbronnen, met name uit het bedrijfsleven. Een projectwaardemodel is als meest kansrijke optie benoemd. Dit model houdt in dat RvN@ haar programmabureau gaat inzetten voor projectmanagement en uitvoering van innovatieve projecten die niet behoren tot de basisactiviteiten van RvN@. Uiteraard moeten deze projecten binnen de gekozen thema's en doelstellingen vallen. Zowel overheid, ondernemers als onderwijs kunnen hier tegen betaling gebruik van maken. In 2021 is RvN@ hiermee aan de slag gegaan. Zo heeft bijvoorbeeld voor de regio Arnhem Nijmegen de MKB-deal Sm@rt Together uitgevoerd.

Risico's

De RvN@ is voor financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en Rabobank Rijk van Nijmegen. Bij een aantal gemeenten is de financiering van RvN@ onderwerp van discussie. Daarnaast heeft de Rabobank Rijk van Nijmegen aangegeven de financiering te willen koppelen aan de uitvoering van projecten.

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Elst
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	33 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Het vergroten van het toeristisch marktaandeel van de Regio Arnhem Nijmegen.

Visie

De vrijetijdseconomie vormt een belangrijk onderdeel van de economie in de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Het streven naar economische groei binnen recreatie en toerisme zorgt voor meer bestedingen en werkgelegenheid. Hierdoor ontstaat een kwalitatief goed verblijfsklimaat. Een klimaat dat uitnodigt om te bezoeken, in te wonen en in te werken. TVAN heeft de ambitie een belangrijke partner te zijn in deze regionale ontwikkelingen.

Beleidsvoornemens

De missie van TVAN is het in gang zetten en beschikbaar stellen van een collectieve marketingaanpak die ingezet kan worden om duurzame groei te realiseren in de vrijetijdseconomie van de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Daarvoor werkt TVAN intensief samen met een grote hoeveelheid aan partners binnen en buiten de regio. Ze werken intensief samen met de provincie. TVAN zet naast promotie ook steeds meer in op bestemmingsontwikkeling en –management. In 2022 rolt TVAN haar nieuwe visie op gastheerschap in het Rijk van Nijmegen uit. Ze gaan werken met toeristische informatiepunten op plekken waar veel bezoekers zijn, naast een Brandstore in Nijmegen en een VVV in Groesbeek.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-49	-49	-43
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	-14		-6
Omvang eigen vermogen verbonden partij	181		175
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.138		789

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen hebben uniformering van de bijdrage aan TVAN afgesproken vanaf 2021. Dit leidt vanaf 2021 tot een lagere regionale bijdrage aan TVAN. Vanwege ontwikkelingen rondom gastheerschap en VVV's in de regio Nijmegen verwachten wij dat we dit bedrag moeten gaan inzetten voor verbeteringen rondom gastheerschap en VVV. Dit gaan we nader invullen in 2022.

Risico's

Zes gemeenten in het Rijk van Nijmegen maken onderdeel uit van de GR. TVAN doet de marketing en promotie voor het Rijk van Nijmegen. Als één van de gemeenten besluit uit de GR te treden, betekent dit minder budget en marketingkracht voor het gehele Rijk van Nijmegen.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting en het jaarverslag volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Gemeente	47,1	47,1	47,5
Provincie	53,6	53,6	53,5
Nederland	53,2	53,2	53,2

Eenheid: %

Bron: LISA

Toelichting: De mate van menging van wonen en/of werken. 0 is alleen wonen en 100 is alleen werken.
Percentages rekening 2021 komen uit periode 2020.

Gemeente	138,5	138,5	144,4
Provincie	144,5	144,5	150,1
Nederland	151,6	151,6	158,4

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar

Bron: LISA

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2020.

Gemeente	642,7	642,7	658,7
Provincie	786,5	786,5	786
Nederland	792,1	792,1	795,9

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 / 64 jaar

Bron: LISA

Toelichting: Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.
Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2020.

Gemeente	66,3	66,3	66,7
Provincie	68,7	68,7	69
Nederland	68,8	68,8	68,4

Eenheid: % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking

Bron: CBS

Toelichting: Percentage rekening 2021 komt uit periode 2020.

Gemeente	42	83,1	41,5
Provincie	193	223,6	192,6
Nederland	202	305,2	202

Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2020.

Gemeente	7,9	7,9	4,0
Provincie	9,8	9,8	10,3
Nederland	9,2	9,2	8,9

Eenheid: Aantal per 1.000 woningen

Bron: Eigen gegevens

Toelichting: Aantallen rekening 2021 komen uit periode 2020.

Gemeente	78,8	78,8	79,2
Provincie	73,6	73,6	73,7
Nederland	70,0	70,0	70,1

Eenheid: %

Bron: CBS

Toelichting: Percentage rekening 2021 komt uit periode 2021.

Ons geld

In dit programma staat:

- waar ons geld vandaan komt: overzicht van de algemene dekkingsmiddelen (inclusief financiering en reserves);
- hoeveel vennootschapsbelasting we moeten betalen;
- hoe we het bedrag voor dingen hebben besteed, die we niet hadden kunnen voorzien.

Algemeen

Wij willen een financieel gezonde gemeente zijn voor nu en in de toekomst. Dit betekent dat wij een verantwoord financieel beleid voeren met sluitende begrotingen. Daarbinnen maken we ruimte voor noodzakelijke en gewenste veranderingen van beleid en het opvangen van onvoorziene omstandigheden. Wij maken steeds de afweging tussen onze bestuurlijke ambities en de daarvoor beschikbare middelen.

Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Volgens artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat het overzicht algemene dekkingsmiddelen ten minste:

- a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- b. algemene uitkeringen;
- c. dividend;
- d. saldo van de financieringsfunctie;
- e. overige algemene dekkingsmiddelen.

Hieronder staat een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen met een toelichting per onderdeel.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Begroting 2021 Actueel	Rekening 2021	Vershil Begroting Realisatie 2021
Lokale heffingen					
- OZB	5.486	5.914	6.141	6.183	42
- Baatbelasting	1	1	1	-	-1
- Toeristenbelasting*	324	580	580	580	-0
- Forensenbelasting*	24	30	30	30	-0
- BIZ-belasting*	47	46	46	46	0
- Uitvoeringskosten*	-516	-432	-481	-480	1
Totaal lokale heffingen	5.366	6.139	6.318	6.359	41
Algemene uitkering					
- uitkering	56.744	56.722	60.245	60.759	514
- uitvoeringskosten	-16	-16	-16	-16	0
Totaal algemene uitkering	56.729	56.706	60.229	60.743	515
Dividend					
- opbrengsten	131	160	186	186	0
- kosten	-5	-5	-5	-5	-0
Totaal dividend	126	155	182	182	-0
Saldo financieringsfunctie	428	29	225	327	101
Overige dekkingsmiddelen					
- Post onvoorzien	-	-100	-25	-	25
- Stelposten / diversen	-	-20	-	-	-
- Saldo kapitaallasten	417	879	473	474	0
- Diversen	-275	-	-	-	-
Totaal overige dekkingsmiddelen	142	759	448	474	25
Totaal algemene dekkingsmiddelen	62.792	63.788	67.402	68.084	683
Mutaties op reserves					
- toevoeging aan	-2.470	-1.005	-3.258	-4.138	-880
- onttrekking aan	4.418	2.102	5.343	4.023	-1.319
Totaal reserves	1.948	1.097	2.085	-115	-2.199
Batig resultaat	0	-3.010	164	1.896	1.732

* De BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting met de daarbij horende uitvoeringskosten zijn vermeld bij programma 3 Onze gemeente. Dit is verplicht op grond van het BBV.

a. Lokale heffingen

Onder de lokale heffingen verstaan we de Onroerende zaakbelastingen, Toeristenbelasting, Forensenbelasting, BIZ-belasting en de Baatbelasting. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf "Lokale heffingen".

De uitvoeringskosten zijn in het overzicht apart zichtbaar gemaakt. Dit om de ontwikkeling van de opbrengsten goed zichtbaar te maken.

b. Algemene uitkeringen

De belangrijkste inkomstenbron van de gemeente is de uitkering die wij ontvangen van het Rijk uit het Gemeentefonds. Deze algemene uitkering is berekend op basis van de meest actuele gegevens voor onze gemeente, zoals aantallen inwoners, uitkeringsgerechtigden enzovoort.

In 2021 zijn ook afrekeningen over oude jaren verantwoord. De raming is gebaseerd op de septembercirculaire 2021. Het voordelige verschil ten opzichte van de actuele begroting is als volgt te verklaren:

• aanvullende compensatie coronamaatregelen	€ 263.000
• afrekening oude jaren (2019-2020)	€ 81.000
• Versterking dienstverlening gemeenten	€ 171.000
• Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	€ 18.000
• Inburgering	€ 12.000
• aanpassing diverse maatstaven 2021	€ - 31.000
Totaal verschil begroting - rekening	€ 514.000

Wij ontvangen een compensatie voor de extra kosten en de gederfde inkomsten als gevolg van de coronacrisis. De bedragen die het Rijk in 2021 via de algemene uitkering heeft uitgekeerd, verantwoorden we in onze jaarrekening 2021. De compensatie die het Rijk in 2022 eventueel aanvullend verstrekt over 2021 maakt onderdeel uit van de algemene uitkering 2022 en komt ten gunste van het boekjaar 2022.

c. Dividend

Het verantwoorde bedrag van € 186.000 betreft de dividenduitkering over 2021 die we van de BNG ontvangen.

d. Saldo financieringsfunctie

In de regelgeving is het saldo van de financieringsfunctie apart vermeld als onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen. Onder dit saldo wordt verstaan: het saldo van de kosten en opbrengsten die samenhangen met het uitzetten en opnemen van geld, en de renteopbrengsten van de eigen financieringsmiddelen. De eigen financieringsmiddelen zijn de reserves en voorzieningen. Het saldo bedroeg in 2021 € 327.000.

e. Overige algemene dekkingsmiddelen

Vennootschapsbelasting

De gemeente moet belasting afdragen over de winst die ze met "commerciële activiteiten" maakt. Met commerciële activiteiten worden in dit verband activiteiten bedoeld, die zowel door de gemeente als door ondernemers (kunnen) worden verricht. Te denken valt hierbij aan de grondexploitatie. Over 2021 hoeven wij geen vennootschapsbelasting te betalen.

Onvoorzien/ stelposten

In de begroting 2021 hadden we een stelpost opgenomen onvoorzien uitgaven. Hieronder vindt u een overzicht van de inzet van de stelpost en de post onvoorzien.

Bedragen x €1.000

Begrotingswijziging	Toelichting	Bedrag
<u>Post onvoorzien</u>		
Primaire begroting	Beginstand van de stelpost onvoorzien	-100
1e wijz 2021/Dekkingplan	Aframen post onvoorzien	75
Adm wijz tot VJN	Inzet stelpost onvoorzien voor tijdelijke urenuitbreiding BOA's	4
Voorjaarsnota	Decembercirculaire 2020 (coronagelden)	-155
Adm wijz tot NJN	Inzet stelpost onvoorzien voor eenmalige extra bijdrage Draisine	21
14e wijz 2021/Jaarstukken 2020	Budgetoverheveling	-118
Najaarsnota	Coronagelden lokale cultuur en dorps- en buurthuizen	-92
	Inzet coronagelden lokale cultuur en dorps- en buurthuizen voor Vrijheidsmuseum	80
	Budgetoverheveling coronagelden naar 2022	260
Eindstand stelpost onvoorzien		-25

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Begroting 2021 Actueel	Rekening 2021	Verschil Begroting Rekening
Lasten	-8.410	-7.230	-9.066	-9.828	-762
Baten	72.794	71.500	77.943	77.198	-746
Totaal programma	64.384	64.271	68.877	67.370	-1.508

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Treasury	- We hebben in 2021 geen langlopende lening af hoeven te sluiten, omdat de investeringen achter zijn gebleven.	103	I
OZB	- De ozb opbrengst is € 42.000 hoger dan verwacht. € 15.000 daarvan heeft betrekking over voorgaande belastingjaren.	42	I
Uitkering gemeentefonds	- De hogere algemene uitkering is als volgt te verklaren: aanvullende compensatie corona € + 263.000, afrekening over 2019 en 2020 € + 81.000, versterking dienstverlening gemeenten € + 171.000, kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht € + 18.000, inburgering € + 12.000 en actualisatie maatstaven 2021 € - 31.000.	514	I
Overige baten en lasten	- De stelposten zijn niet volledig ingezet in 2021.	25	I
Mutaties reserves	- Zie de toelichting op de verschillen in de reserves	-2.199	I
Diverse verschillen		7	I
Totaal Ons Geld		-1.508	

Toelichting verschillen reserves Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen op de reserves tussen de begroting en de jaarrekening weergegeven.

Naam reserve	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Algemene reserve	- Er zijn diverse bezuinigingsmaatregelen genomen waardoor het tekort op het sociaal domein niet meer uit de Algemene reserve gedekt hoeft te worden (voordeel € 51.000). Daarnaast is bijdrage voor de grondexploitatie Bedrijventerrein Mies € 45.000 lager, omdat de grondexploitatie geactualiseerd is.	-96	I
	- Conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen moesten de reserve aankoop kunstwerken en de reserve attributen sportcomplexen opgeheven worden. Deze bedragen zijn conform besluit toegevoegd aan de Algemene reserve.	-249	I
Reserve rekeningresultaten	- Er was geen onttrekking nodig, omdat er geen tekort.	-351	I
Reserve attributen sportcomplexen	- Conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen moest de reserve attributen sportcomplexen opgeheven worden. Dit bedrag is conform besluit toegevoegd aan de Algemene reserve.	242	I
Reserve aankoop kunstwerken	- Conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen moest de reserve aankoop kunstwerken opgeheven worden. Dit bedrag is conform besluit toegevoegd aan de Algemene reserve.	7	I
Reserve Natuur & landschap	- Dit betreft de dotatie aan de reserve Natuur & Landschap volgens de werkelijke uitgaven in 2021.	-18	I
Reserve exploitatietekort Den Ienloop	- Hogere bijdrage uit de reserve om het exploitatietekort te dekken.	15	I

Reserve lopende projecten	<p>- Dit verschil is veroorzaakt door diverse mutaties. Er is een lagere onttrekking uit de reserve geweest door lagere lasten op diverse producten/projecten. Dit betreft publicatie bouw- en milieudossiers (- € 10.000), Kerkenvisie (- € 15.000), Actieplan duurzaamheid (- € 240.000), Subsidie Behoud Museumpark Orientalis (- € 400.000), bijstellen bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn (- € 20.000) actieplan Stekkenberg (- € 40.000), verkiezingen (- € 15.000), pilot inburgering veranderopgave (- € 66.000) en investeringsbijdrage invoering Omgevingswet (- € 349.000). Er zijn ook onttrekkingen gedaan voor de volgende projecten. Project centrum Beek (€ 6.000) en stimuleringslening duurzaamheidsmaatregelen non-profitorganisaties (€ 18.000).</p> <p>Daarnaast is voor een aantal budgetten het (restant) budget gestort in deze reserve, omdat de betreffende projecten niet zijn afgerond in 2021. Per saldo gaat het om een bedrag van € - 585.000 voor coronabudget impuls reïntegratie (- € 5.000 extra), meerwerk en actiecentra participatie (- € 5.000 extra), coronamiddelen voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen (- €20.000 extra), coronagelden lokale cultuur en dorps/buurthuizen (- € 89.000 extra), ambulantisering GGZ wmo (- € 20.000 extra), opleidingen personeel (- € 100.000), automaatjes/vervoersmaatjes (- € 52.000), participatie groenprojecten (- € 35.000), versterking dienstverlening gemeenten (- € 170.000), kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht (- € 18.000), onderwijsachterstandenbeleid (€ - 48.000), en toerisme (€ - 23.000).</p>	-1.716	I
Reserve speeltuinen	- Dit betreft de dotatie aan de reserve Speeltuinen volgens de werkelijke uitgaven in 2021.	-28	I
Afrondingsverschillen		-5	
Totaal reserves		-2.199	

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie rente van de commissie BBV

Notitie overhead van de commissie BBV

Notitie riolering van de commissie BBV

Notitie waardering vastgoed van de commissie BBV

Financiële verordening Berg en Dal 2021 (art. 212)

Nota reserves en voorzieningen 2021

Controleverordening Berg en Dal (2021)

Belastingenverordeningen gemeente Berg en Dal

Budgethoudersregeling Berg en Dal 2021

Nota inkoopbeleid Berg en Dal 2016

Financieringsstatuut gemeente Berg en Dal 2021

Financiële verhoudingswet

Verbonden partijen

Bank Nederlandse gemeenten

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Den Haag
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	Overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang

Openbaar en gemeentelijk belang

BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.

Visie

De primaire doelstelling van de BNG is uitoefening van het bankbedrijf voor overheden. Missie en strategie hierbij zijn:

- behoud van een substantieel marktaandeel in de Nederlandse (semi)publieke sector;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders;
- behoud van een excellente kredietwaardigheid.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend.

	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	131	147	186
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%) aandelen(0,19%)	103.116	103.116	103.116
Resultaat verbonden partij	221.000		236.000
Omvang eigen vermogen verbonden partij	5.097		5.062
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	155.262		143.995

Toelichting

Gemeente Berg en Dal heeft 103.116 aandelen van de BNG. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.

Risico's

De onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten en de lage langlopende rente heeft een drukkend effect over de verwachte nettowinst.

Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Beuningen
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Beuningen, Heumen, Wijchen, Druten en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Munitax is de uitvoeringsorganisatie van vijf regiogemeenten op het gebied van belastingen. Deze organisatie is ondergebracht bij de centrumgemeente Beuningen, op basis van de wet Gemeenschappelijke Regelingen.

De taken van Munitax zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en bestaan uit:

- de heffing en invordering van belastingen;
- de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ);
- het administreren van de relevante vastgoedgegevens;
- het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en aan derden.

Visie

Munitax staat voor kwaliteit en efficiënt werken. Dit merken de deelnemende gemeenten en hun inwoners. We zijn continu bezig met het optimaliseren van onze dienstverlening. Verbetering van (interne) processen, digitalisering en het uitbreiden en delen van onze kennis zijn daarbij essentieel. We zijn transparant naar de inwoners, bedrijven en deelnemende gemeenten. Informeel contact is daarbij erg belangrijk voor ons. Daarom moedigen we persoonlijk, telefonisch contact aan. Want een eenvoudig telefoontje met een van onze specialisten kan veel verhelderen.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-667	-607	-688
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	23,80%	23,80%	24,03%
Resultaat verbonden partij	-365		-134
Omvang eigen vermogen verbonden partij			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen ieder voor hun aandeel bij in de kosten van de gemeenschappelijke regeling.

Ontwikkelingen

We zien een grote toename van het aantal woz-bezwaarschriften dat ingediend wordt door no cure no pay bureaus (NCNP). De verwachting is dat deze trend in 2022 ook doorzet. Daarmee stijgen de kosten voor vergoeding van proceskosten ook verder.

Sinds 2017 is er een verdubbeling van het aantal bezwaarschriften. Hier was de organisatie van Munitax niet op berekend. Uw raad heeft op 28 januari 2021 ingestemd met voorstel voor een uitbreiding van ons aandeel in de kosten van Munitax van € 70.000 voor 2021. Dit was nodig vanwege de extra capaciteit die nodig is op de functies van juridisch medewerker, WOZ-medewerker en op de functie van taxateur. Munitax verwacht deze uitbreiding ook in 2022 en 2023 nodig te hebben en dat deze uitbreiding mogelijk een structureel karakter gaat krijgen. Deze kosten zijn in de begroting 2022 meegenomen.

Vanaf 2022 is de waardering op basis van oppervlakte verplicht. Munitax verwacht dat de eerste taxatie op basis van gebruiksoppervlakte meer tijd gaat vergen.

Risico's

Risico van uitzetting van kosten door het stijgend aantal bezwaarschriften en het aandeel van de ncp-bureaus. Deze ncp-bezwaren zorgen niet alleen voor een toename van de proceskostenvergoeding maar zorgen ook voor meer kosten doordat deze drie keer zoveel tijd kosten dan een particulier bezwaar. We verwachten dat deze trend doorzet in 2022, ondanks extra aandacht hiervoor bij de communicatie bij de aanslagoplegging. Munitax ziet ook risico's bij de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen in verband met de Coronacrisis.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting en het jaarverslag volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Gemeente	257	241	276
Provincie	261	243	281
Nederland	270	248	290

Eenheid: Duizend euro

Bron: CBS

Toelichting: Waarde rekening 2021 is waarde uit periode 2021.

Gemeente	534	534	594
Provincie	712	712	740
Nederland	700	700	733

Eenheid: In Euro's

Bron: COELO

Toelichting: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Bedrag rekening 2021 betreft periode 2021.

Gemeente	737	737	814
Provincie	779	779	800
Nederland	773	773	810

Eenheid: In Euro's

Bron: COELO

Toelichting: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Bedrag rekening 2021 betreft periode 2021.

Overhead

We moeten de overheadkosten apart in de begroting en jaarrekening verwerken. Het gaat hier om kosten die te maken hebben met de ondersteuning van de organisatie.

Wat is overhead?

De commissie BBV legt de overhead uit als alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het primaire proces zijn de kerntaken van de gemeente. Dit zijn de producten en diensten waar de inwoner mee geholpen wordt. Alle kosten die gemaakt worden bij de sturing en ondersteuning hiervan zijn dus overheadkosten.

Welke indeling?

In de regelgeving is de overhead verdeeld in vier hoofdgroepen.

1. Loonkosten overhead

Het gaat hier om de loonkosten van:

- a. Leidinggevenden in het primaire proces
- b. Financiën, toezicht en controle
- c. P&O
- d. Inkoopfunctie
- e. Communicatiefunctie
- f. Juridische zaken
- g. Bestuurszaken en bestuursondersteuning
- h. Informatievoorziening en automatisering
- i. Documentaire informatie voorziening (DIV) / informatiebeheer
- j. Facilitaire Zaken en huisvesting
- k. Managementondersteuning in het primaire proces

2. ICT-kosten

Dit zijn bijvoorbeeld de computers, intranet, applicatiebeheer en de Windows software.

3. Huisvestingskosten

De onderhoudskosten en kapitaallasten (rente en afschrijving) van bijvoorbeeld het gemeentehuis horen hier ook bij.

4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering

Het gaat hier om uitbesteding van reguliere overheadtaken (bijv. schoonmaak) of inhuur van overheadpersoneel.

Overhead in cijfers:

Hieronder staat het overzicht van de overheadkosten in 2021.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Begroting 2021 Actueel	Rekening 2021
1. Loonkosten overhead	-4.433	-5.727	-4.799	-5.417
2. ICT-kosten	-2.256	-2.256	-2.241	-2.263
3. Huisvestingskosten	-520	-537	-461	-433
4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	-1.870	-1.481	-1.730	-1.334
Totaal	-9.079	-10.001	-9.231	-9.446
Toerekening aan projecten/grondexploitatie	131	357	390	132
Overhead ten laste van exploitatie	-8.949	-9.644	-8.842	-9.314

ad 1 Loonkosten overhead

In deze raming zijn naast de directe loonkosten ook opgenomen:

- de kosten van participatiebanen;
- diverse kosten, waaronder opleidingen, abonnementen, vakliteratuur en lidmaatschappen.

ad 2 ICT-kosten

In deze raming zijn onder meer opgenomen:

- kosten van onderhoud software;
- leasekosten van de PC's;
- bijdrage aan de IRVN (ICT Rijk van Nijmegen).

ad 3 Huisvestingskosten

In deze raming zijn opgenomen:

- kosten gemeentehuis in Groesbeek;

ad 4 Uitbestedingskosten bedrijfsvoering

In deze raming zijn opgenomen:

- stelpost inhuur
- stelpost flexibele schil

Een stelpost is een raming/reservering voor uitgaven waarvan we nog niet weten waar die precies thuishoren. Een voorbeeld hiervan is de stelpost voor inhuur. Deze wordt ingezet als vervanging bij uitval van een zieke medewerker of bij het opvangen van werkzaamheden als er een vacature niet kan worden ingevuld. Bij de raming van zo'n stelpost inhuur weten wij wel vooraf dat het nodig is maar niet door welke afdelingen dit budget ingezet gaat worden. We kunnen daarom deze ramingen niet vooraf toerekenen aan de programma's. Dat is de reden dat deze meegenomen zijn in de overhead.

Daarnaast is er een flexibele schil, dat zijn middelen (mensen en geld) die we vanuit de flexibele schil inzetten om goed in te kunnen spelen op externe ontwikkelingen.

Toerekening aan projecten/grondexploitatie

Een deel van de overheadkosten kan worden toegerekend aan de projecten/grondexploitatie. Deze overheadkosten drukken daardoor niet op het resultaat.

Opslag overhead

De overheadkosten worden niet verdeeld, maar moeten in de begroting apart zichtbaar gemaakt worden. Dat gebeurt in dit programma.

De kosten die we doorrekenen aan de programma's mogen alleen nog maar zogenaamde directe kosten zijn en dat is overhead niet.

Bij het berekenen van kostendekkendheid (bij tarieven) mogen we echter wel een opslag voor overhead meenemen, zodat de kosten juist en volledig zijn. De kosten worden dan verhoogd met een percentage voor de overhead.

Bij de begroting is het opslagpercentage voor 2021 berekend op 90,95%.

Voor meer informatie over de organisatie en de bedrijfsvoering verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Begroting 2021 Actueel	Rekening 2021	Vershil Begroting Rekening
Lasten	-8.940	-9.608	-8.841	-9.314	-473
Baten	0	0	0	0	0
Totaal programma	-8.939	-9.608	-8.841	-9.314	-473

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Taakveld	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	-321	I
Overige kosten bedrijfsvoering	- Overige doorbelastingen van de kostenverdeelstaat (= kosten organisatie) zijn € 154.000 voordelig. De grootste oorzaak van dit verschil is een voordeel van € 100.000 op opleidingskosten. Dit bedrag schuiven we door naar 2022. Hier staat ook een storting aan de reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons Geld. Verder zijn er diverse kleine verschillen die per saldo leiden tot een voordeel van € 54.000.	154	I
	- Niet verrekenbare BTW 2021	-58	I
	- Lagere doorbelasting naar projecten, dit leidt tot een nadeel van € 258.000. Het gaat hier om uren die geraamd waren op projecten, maar die ten laste van de reguliere exploitatie komen.	-258	I
Diverse verschillen		10	I
Totaal Overhead		-473	

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie overhead van de commissie BBV

Verbonden partijen

Er zijn geen Verbonden partijen die onder dit programma vallen.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting en het jaarverslag volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Gemeente	606	629	618
Provincie			
Nederland			

Eenheid: Kosten per inwoner

Bron: Eigen begroting

Berekening: € 21.630 (x 1.000) / 35.000 inwoners = € 618

Toelichting: Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvesting-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Gemeente	5,6	5,7	5,7
Provincie			
Nederland			

Eenheid: Fte per 1.000 inwoners

Bron: Eigen gegevens

Toelichting: Berekening: 201 fte / (35.000 inwoners / 1.000) = 5,7. De bezetting is de werkelijke invulling van de werkplekken.

Gemeente	6,2	6,33	6,37
Provincie			

Nederland

Eenheid: Fte per 1.000 inwoners

Bron: Eigen gegevens

Toelichting: Berekening: $223 \text{ fte} / (35.000 \text{ inwoners} / 1.000) = 6,37$. De formatie is het aantal werkplekken volgens het formatieplan.

Gemeente	5,9	5,3	11,6
----------	-----	-----	------

Provincie

Nederland

Eenheid: Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen

Bron: Eigen begroting

Toelichting: Berekening: $\text{€ } 2.134 / (\text{€ } 16.242 + \text{€ } 2.134) \times 100\% = 11,6\%$.

Gemeente	9,02	10,35	9,48
----------	------	-------	------

Provincie

Nederland

Eenheid: % van totale lasten

Bron: Eigen begroting

Toelichting: Berekening: $\text{€ } 9.314 / \text{€ } 98.251 \times 100\% = 9,48\%$. De totale lasten zijn alle lasten, exclusief de stortingen in reserves.

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over de belastingen en heffingen die een gemeente mag innen. We gaan in op de volgende onderdelen:

- de verwachte en werkelijke belastinginkomsten
- het beleid over de lokale heffingen
- een overzicht van de diverse heffingen
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
- een aanduiding van de lokale lastendruk

De gemeente mag een aantal belastingen en heffingen innen. Deze gemeentelijke belastingen en heffingen maken voor ongeveer 14% deel uit van de gemeentelijke inkomsten. We maken in het gemeentelijk belastinggebied onderscheid tussen:

- belastingen, dit zijn onder andere de onroerendezaakbelastingen (OZB), BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting: de opbrengst hiervan is niet gekoppeld aan bepaalde diensten die wij aanbieden.
- bestemmingsheffingen, zijn heffingen die gekoppeld zijn aan een bepaalde dienst van de gemeente. Dit zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

Geraamde en werkelijke inkomsten

Hieronder vindt u een overzicht van de verwachte belastinginkomsten 2021 en de werkelijke inkomsten 2020 en 2021. De regels over belastingen zijn vastgelegd in een zogenaamde verordening. Per verordening of belastingsoort zijn de inkomsten afzonderlijk vermeld.

In vergelijking met de verwachte opbrengsten 2021 is de werkelijke belastingopbrengst bijna 2,0% hoger dan verwacht.

Onder het kopje 'Overzicht op hoofdlijnen per heffing' leggen we uit welke ontwikkelingen er per heffing zijn.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Actueel	Rekening 2021	Verschil Begroting- Rekening
Legesverordening	1.021	1.164	1.509	345
Verordening marktgeden				
- Marktgeden	14	20	13	-7
Verordening afvalstoffenheffing				
- Afvalstoffenheffing	3.129	3.860	3.819	-41
- Huisvuilzakken	306	288	297	9
Verordening rioolheffing				
- Rioolheffing	3.916	3.945	3.936	-9
Verordening Grafrechten				
- Grafrechten	50	75	52	-23
Verordening OZB				
- Onroerendezaakbelasting	5.486	6.141	6.183	42
Verordening Forensenbelasting				
- Forensenbelasting	24	30	30	0
Verordening Toeristenbelasting				
- Toeristenbelasting	324	580	580	0
Verordening BIZ-belasting				
- BIZ-belasting	47	46	46	0
Totaal belastinginkomsten	14.317	16.149	16.465	316

Beleid lokale heffingen

Bij het opstellen van de begroting 2021 is uitgegaan van de financiële kaders zoals die hieronder zijn de genoemd.

Voor de Ozb is uitgegaan van een stijging 9,8%. Deze verhoging bestaat uit 1,8% inflatiecorrectie en 2 x 4% verhoging in het kader van de bezuinigingen.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn gestegen met ruim 20%.

Voor de rioolheffing, het riolaansluitrecht en de leges is ervan uitgegaan dat ze 100% kostendekkend zijn. Dit betekent dat de opbrengsten en kosten aan elkaar gelijk zijn.

De tarieven toeristenbelasting zijn verdubbeld ten opzichte van 2019. Onze inwoners en onze bezoekers gebruiken onze voorzieningen. We vragen dus ook van onze bezoekers een bijdrage. De tarieven voor de toeristenbelasting zijn in 2021 gestegen met 33% ten opzichte van 2020.

Voor de forensenbelasting sluiten we aan bij ons gemeentelijk beleid over de toeristenbelasting. Daarom zijn ook deze tarieven verhoogd met 33% ten opzichte van 2020.

Voor de BedrijfsInvesteringsZone (BIZ) is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met de Vereniging BIZ Groesbeek Centrum voor een periode van 5 jaar (2016-2021). Eind 2019 is ook voor Vereniging BIZ Millingen Centrum een uitvoeringsovereenkomst aangegaan voor een periode van 5 jaar.

Munitax voert voor onze gemeente de belastingwerkzaamheden en de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ) uit. Munitax is het gemeenschappelijk belastingkantoor waar wij bij zijn aangesloten. Munitax verzendt de belastingaanslagen.

Overzicht op hoofdlijnen per heffing

Onroerende zaakbelastingen

De inkomsten Onroerendezaakbelastingen (OZB) zijn niet bestemd voor bepaalde producten of diensten. Het is een zogenaamd algemeen dekkingsmiddel.

De OZB kent twee soorten belastingen:

- een eigenarenbelasting
dit is belasting die de eigenaar van een gebouw moet betalen.
- een gebruikersbelasting
dit is een belasting die een gebruiker, bijvoorbeeld een huurder van een gebouw moet betalen.

De eigenarenbelasting heffen we van de eigenaren van woningen en niet-woningen. De gebruikersbelasting heffen we alleen van de gebruikers van niet-woningen. Deze belasting is een zogenaamde tijdstipbelasting. Dit betekent dat de toestand per 1 januari van het betreffende jaar bepalend is voor de OZB-heffing. We berekenen de OZB op basis van de vastgestelde waarde van het pand. Het tarief is een percentage van de waarde van een gebouw. Deze waarde bepalen we op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ).

Voor 2021 zijn de percentages (tarieven) vastgesteld op:

a. gebruikersbelasting niet-woning	0,1866%
b. eigenarenbelasting woning	0,0949%
eigenarenbelasting niet-woning	0,2256%

Voor 2021 waren de OZB- inkomsten begroot op € 6.141.000. De werkelijke OZB- inkomsten waren € 6.183.000. Hiervan heeft € 15.000 betrekking op eerdere belastingjaren.

Toeristenbelasting

De inkomsten uit de Toeristenbelasting zijn ook algemene dekkingsmiddelen. Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2020 is besloten om de tarieven toeristenbelasting 2019 te verdubbelen. Hierbij is de keus gemaakt om deze verhoging in twee jaar door te voeren. Daardoor zijn de tarieven in 2021 met 33% gestegen. Het tarief voor 2021 is

vastgesteld op € 1,56 per overnachting voor de categorie 'hotels'. Voor de categorie 'campings' was het tarief € 0,98.

De werkelijke en begrote opbrengst voor 2021 is € 580.000.

Forensenbelasting

Forensen zijn mensen die meer dan 90 dagen, maar minder dan 9 maanden in één kalenderjaar, in een woning in onze gemeente verblijven en geen inwoner zijn van onze gemeente. Zij moeten in onze gemeente ook belasting betalen. Dit noemen we de forensenbelasting.

Mensen die forensenbelasting betalen hoeven geen toeristenbelasting te betalen. Dit is geregeld in de verordening.

Omdat de tarieven voor de forensenbelasting de ontwikkeling van de toeristenbelasting volgen, zijn ook de tarieven forensenbelasting met 33% gestegen. Voor 2021 is het tarief vastgesteld op € 306,- per woning per jaar.

Voor 2021 zijn de verwachte en werkelijke inkomsten € 30.000.

Afvalstoffenheffing

Wij brengen afvalstoffenheffing in rekening op grond van de Wet milieubeheer. Iedereen waarvoor de gemeente huishoudelijk afval in moet zamelen moet daarvoor belasting betalen.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn voor 2021 gestegen met 20%. Op begrotingsbasis was het dekkingspercentage 100%. Het tekort tussen de werkelijk gerealiseerde baten en lasten is € 55.000. Hiermee komt het dekkingspercentage over 2021 uit op 99%.

Afvalstoffenheffing

7.3 Afval incl btw	-4.485.550
6.3 Kwijtschelding incl btw	-243.075
0.4 Overhead	-230.927
Overige opbrengsten	<u>1.085.211</u>

Totale kosten -3.874.341

Opbrengst afvalstoffenheffing 3.819.396

Totale opbrengst afvalstoffenheffing 3.819.396

Dekking 99%

Rioolheffing

De gemeente moet zorgen voor de afvoer van het stedelijk afvalwater (rioolwater) en hemelwater (regenwater). De kosten betalen we uit de rioolheffing.

Eind 2020 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2021-2025 vastgesteld. De tarieven voor 2021 zijn verhoogd met 1,8% (inflatiecorrectie).

De totale opbrengst voor 2021 was begroot op € 3.945.000. Op basis van de begroting is de rioolheffing 100% kostendekkend. Dit betekent dat de kosten net zo hoog zijn als de

inkomsten. Het verschil tussen de werkelijk gerealiseerde lasten en baten is € 727.723. Dit bedrag is in 2021 gestort in de voorziening 'egalisatie riolering'.

Rioolheffing

7.2 Riolering incl btw	-2.602.468
7.2 Overige opbrengsten	60.518
7.2 Dotatie aan voorziening	-727.723
0.9 Onttrekking reserve	12.150
5.7 Natuurlijk groen incl btw	-92.696
6.3 Kwijtschelding incl btw	-226.789
2.1 Schoonhouden wegen incl btw	-82.783
0.4 Overhead	<u>-276.288</u>

Totale kosten -3.936.077

Opbrengst Rioolheffing 3.936.077

Totale opbrengst Rioolheffing 3.936.077

Dekking 100%

Rioolaansluitrecht

We hanteren een vast tarief als we een standaard aansluiting op het riool moeten maken. Uitgangspunt hierbij is dat we met de opbrengsten de kosten kunnen betalen. In 2021 was het dekkingspercentage 100%.

Rioolaansluitrecht

7.2 Huisaansluitingen incl btw	-17.169
0.4 Overhead	<u>-842</u>

Totale kosten -18.011

Leges 18.084

Totale opbrengsten 18.084

Dekking 100%

Marktgeden

In de marktgeldverordening staan de gemeentelijke regels over de markt. De tarieven voor 2021 zijn verhoogd met 1,8% (inflatie).

Het dekkingspercentage, inclusief de inkomsten uit staangelden, is 46%. Dit betekent dat we met de totale opbrengsten uit marktgeden (€ 12.542 in 2021, 46% van de kosten (€ 27.204) konden betalen. Er is dus een tekort van € 14.662 (zie ook tabel Marktgeden).

Kostendekkende tarieven vinden we niet haalbaar.

Marktgeden

3.3 Kosten markten	-27.179
0.4 Overhead	-10.145
3.3 Overige opbrengsten	<u>10.120</u>

Totale kosten -27.204

Opbrengst marktgeden 12.542

Totale opbrengst marktgeden 12.542

Dekking 46%

Lijkbezorgingsrechten/Grafrechten

Met de opbrengst uit de begraafrechten betalen we de kosten van het begraven en onderhouden van de begraafplaatsen. Voor 2021 zijn de tarieven verhoogd met 1,8% (inflatie). Volgens de begrotingsgegevens kwam het dekkingspercentage uit op 58%. Kostendekkende tarieven vinden we niet haalbaar.

Het werkelijke dekkingspercentage over 2021 is 34%. Dit betekent een tekort op de exploitatie van ruim € 102.000.

Begraafplaatsrechten

7.5 Kosten begraafplaatsen	-137.918
0.4 Overhead	-16.550
7.5 Overige opbrengsten	<u>5.760</u>

Totale kosten -154.468

Opbrengst lijkbezorgingsrechten 52.101

Totale opbrengsten 52.101

Dekking 34%

BIZ-belasting

Per 1 januari 2017 is de Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Centrum Groesbeek 2017 in werking getreden. Per 1 januari 2020 is de Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Millingen Centrum 2020 tot en met 2024 in werking getreden.

Het hoofddoel van de BIZ is om de concurrentiekracht van het winkelgebied te vergroten, zodat de omzet van de ondernemers in het werkgebied toeneemt. Hiervoor hebben we een

Uitvoeringsovereenkomst gesloten met de Vereniging BIZ Groesbeek Centrum en de Vereniging BIZ Millingen Centrum voor een periode van vijf jaar.

De BIZ-bijdrage dragen wij over aan de genoemde verenigingen, waarvan de leden gezamenlijk bepalen welke activiteiten ze voor dit bedrag (laten) organiseren. In hun jaarplan staat onder andere gezamenlijke online marketing, evenementen en verfraaiing van het centrum.

Leges

Leges zijn kosten die de gemeente in rekening brengt bij inwoners voor bepaalde diensten waar zij gebruik van maken. Dit gebeurt op basis van de legesverordening.

De Tarieventabel bij de verordening is overeenkomstig het VNG-model ingedeeld in drie titels:

Titel 1 Algemene dienstverlening;

Titel 2 Dienstverlening vallende onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen.

In artikel 229b van de Gemeentewet is bepaald dat de geraamde baten van de leges niet uitgaan boven de geraamde lasten. Daar waar rijksnormen of maximumtarieven gelden (zoals bij reisdocumenten), zijn deze leidend. De overige tarieven in de legesverordening zijn - los van overige wijzigingen van de legesverordening - verhoogd met 1,8% (inflatie). Dit percentage is bij de Begroting 2021 vastgesteld.

De totale legesopbrengst over 2021 is € 345.000 hoger dan verwacht. De belangrijkste oorzaken van dit verschil zijn:

- bouwleges € + 217.000
- leges ruimtelijke ordening € + 28.000
- leges kabels en leidingen € + 24.000
- diverse leges burgerzaken € + 46.000

Kwijtscheldingsbeleid

Het is voor belastingplichtigen mogelijk om voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en de rioolheffing kwijtschelding aan te vragen.

In 2021 is voor een bedrag van ruim € 408.000 kwijtschelding verleend. Ruim 78% hiervan is automatisch verleend.

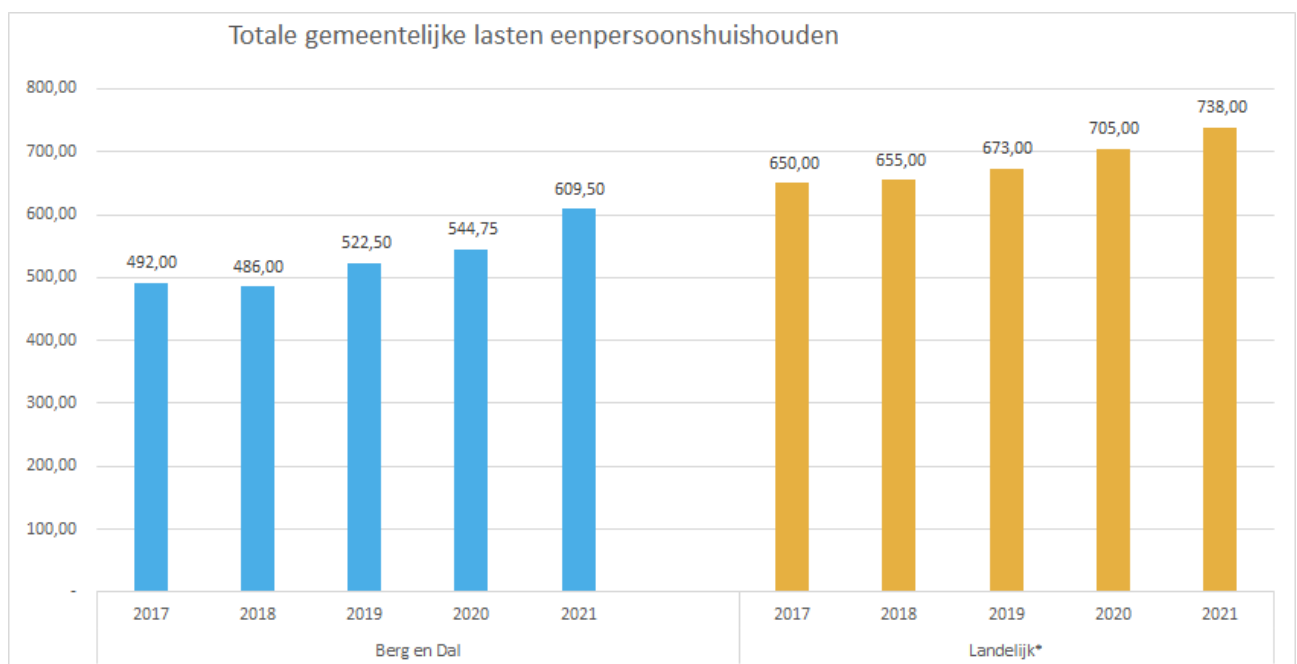
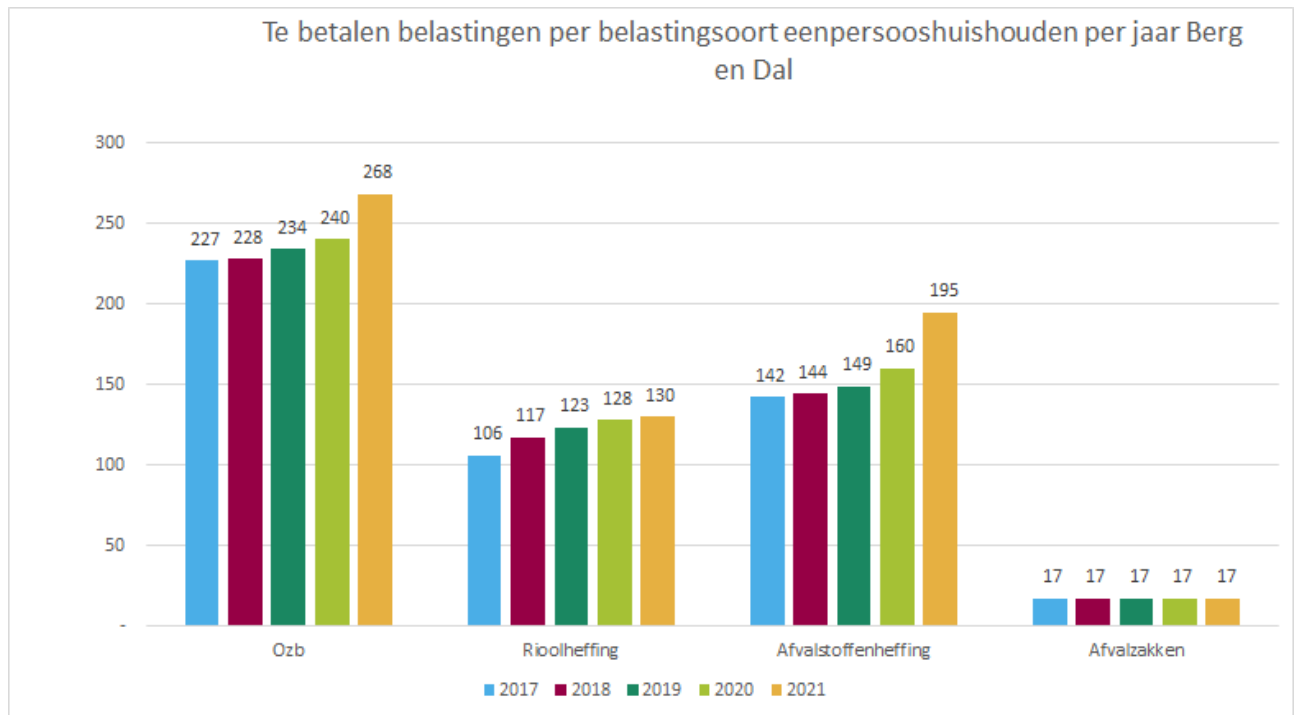
Of de aanvrager in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van zijn persoonlijke financiële situatie. Wij verlenen kwijtschelding als aan alle voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100 procent kwijtscheldingsnorm. Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen (bijvoorbeeld spaargeld of het bezit van een auto), altijd in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Belastingkantoor Munitax regelt voor ons de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid. Het kantoor maakt voor het verlenen van geautomatiseerde kwijtschelding gebruik van de informatie van het landelijk Inlichtingenbureau. Aan de hand van gegevens van het UWV, de Belastingdienst en de RDW toetst dit bureau welke huishoudens in aanmerking komen voor kwijtschelding. Afhankelijk van wat er uit de toetsing komt verlenen we ambtshalve wel/niet kwijtschelding.

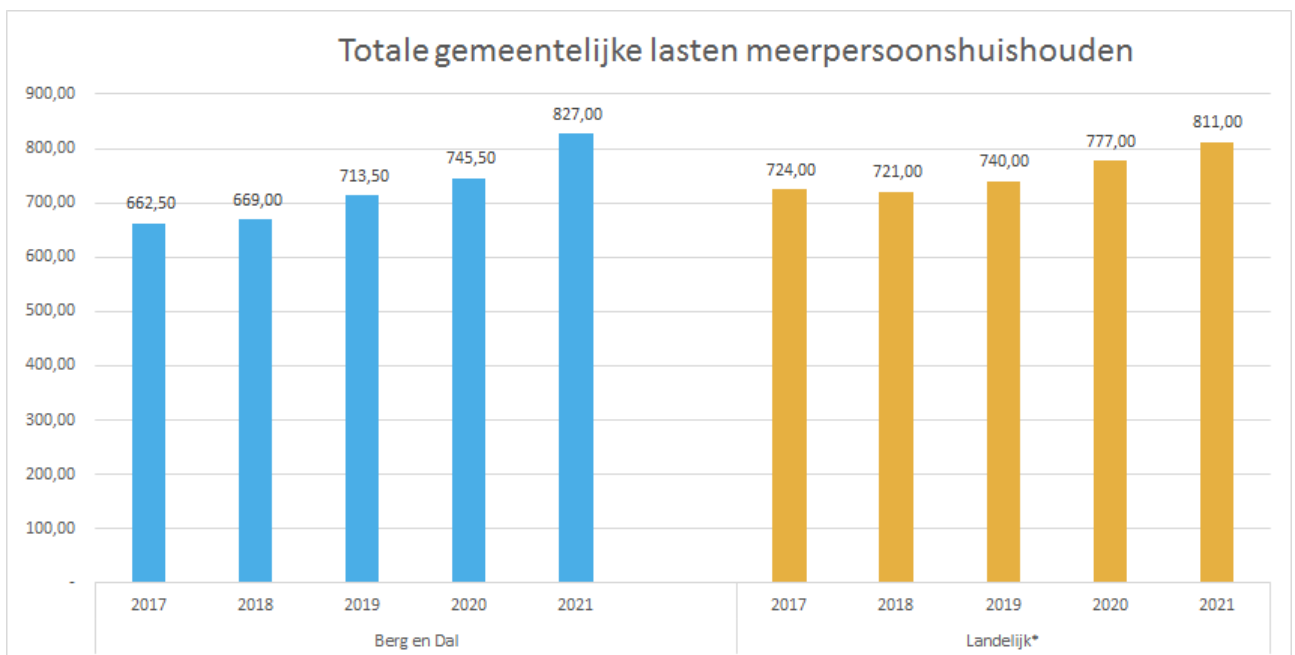
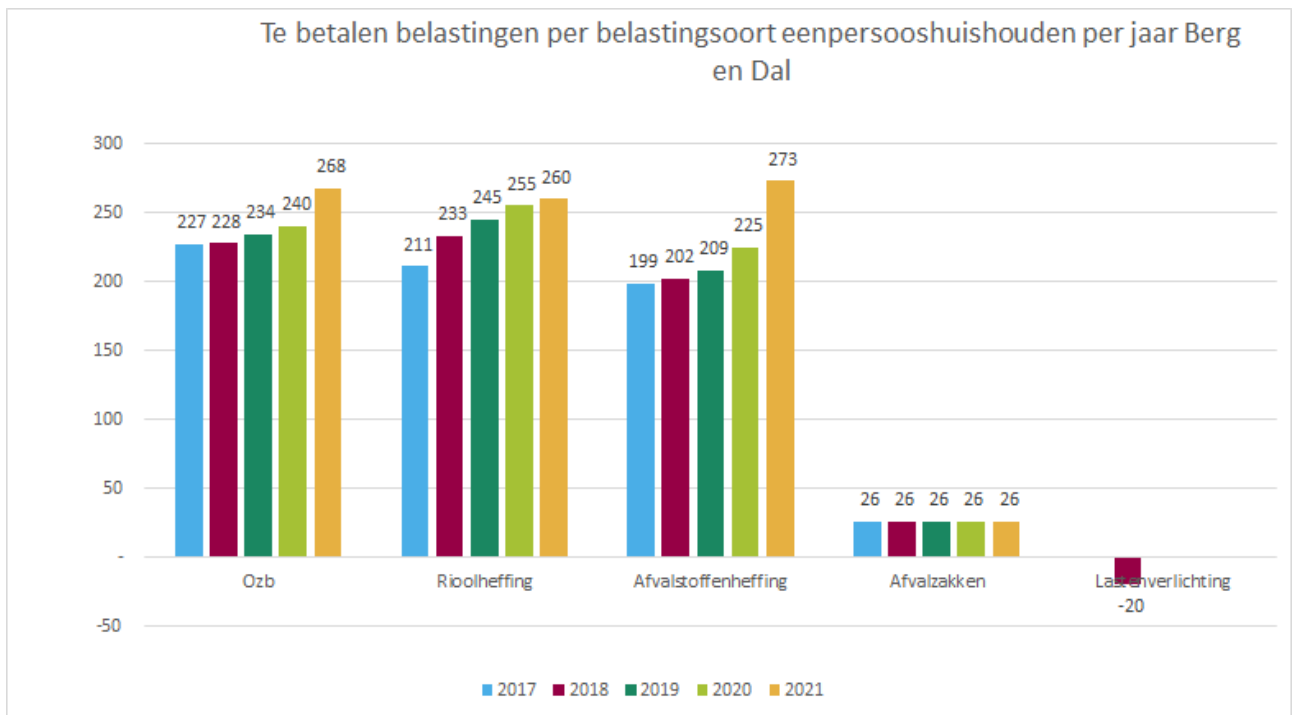
Lokale lastendruk

De belastingen en heffingen die inwoners betalen, verschillen per persoon. Toch bestaat de behoefte om gemeenten te vergelijken. Voor die vergelijking maken we gebruik van de gemeentelijke lastendruk. Hierbij gaan we uit van een standaard situatie met de tarieven van onze gemeente. In de berekening van de lastendruk houden we rekening met de Onroerende-zaakbelastingen, Afvalstoffenheffing en Rioolheffing.

Hieronder is in een grafiek weergegeven wat de lasten per belastingsoort zijn voor een eenpersoonshuishouden en de totale lasten in vergelijking met het landelijk gemiddelde.

Hieronder is in een grafiek weergegeven wat de lasten per belastingsoort zijn voor een meerpersoonshuishouden en de totale lasten in vergelijking met het landelijk gemiddelde.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om onverwachte, hoge kosten op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe sterk de financiële positie van de gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten beschikbaar zijn. In deze paragraaf gaan wij in op onze risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Algemeen

Wet- en regelgeving

De wettelijke kaders op het gebied van weerstandsvermogen zijn opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierin is bepaald dat bij de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen wordt opgenomen. De bepalingen luiden als volgt (citaat uit BBV):

Artikel 11.

1. *Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:*
 - a. *de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;*
 - b. *alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*
2. *De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat ten minste:*
 - a. *een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;*
 - b. *een inventarisatie van de risico's;*
 - c. *het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;*
 - d. *een kengetal voor de:*
 - 1a°. *netto schuldquote;*
 - 1b°. *netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;*
 - 2°. *solvabiliteitsratio;*
 - 3°. *grondexploitatie;*
 - 4°. *structurele exploitatieruimte; en*
 - 5°. *belastingcapaciteit*
 - e. *een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.*
3. *Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over de wijze waarop de kengetallen, genoemd in het tweede lid, onderdeel d, door provincies en gemeenten worden vastgesteld en in de begroting en het jaarverslag worden opgenomen.*

Gemeentelijke regelgeving

Op 9 juli 2020 heeft de gemeenteraad onder meer de nota 'Reserves en Voorzieningen 2021 gemeente Berg en Dal' en de 'Financiële verordening Berg en Dal 2021' vastgesteld. Met deze verordening is de nota 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing Groesbeek 2015' met ingang van het begrotingsjaar 2021 ingetrokken.

Risicoregister

In het risicoregister hebben wij alle bekende risico's in beeld gebracht, beoordeeld en geanalyseerd. Vervolgens geven wij aan hoe wij met het risico willen omgaan in termen van beheersing. De risico's zijn uitgedrukt in geld en de risicoscore is bepaald. Per risico geven we het financiële belang aan, vervolgens bepalen wij de kans dat het risico zich

daadwerkelijk voordoet, uitgedrukt in een percentage. Hierna hebben wij de risicoscore bepaald door het financieel belang te vermenigvuldigen met de kans.

Klasse-indeling

De gehanteerde klasse-indeling ziet er als volgt uit:

Klasse	Referentiebeelden	Kans	Kwantitatief
1	Zeer klein (< of 1 keer per 10 jaar). Zeer onwaarschijnlijk, komt niet voor in de branche, voor zover bekend		1 - 20%
2	Klein (1 keer per 5 - 10 jaar). Niet waarschijnlijk maar mogelijk, is binnen andere gemeenten wel eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)		21 - 40%
3	Gemiddeld (1 keer per 2 - 5 jaar). Komt zelden voor maar is wel al eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)		41 - 60%
4	Groot (1 keer per 1 - 2 jaar). Is verscheidene malen voorgekomen (3x of vaker in de afgelopen 5 jaar)		61 - 80%
5	Zeer groot (1 keer per jaar of >). Komt met enige regelmaat voor (1 of meerdere keren per jaar)		81 - 100%

Beheersen van risico's

In deze fase bepalen wij oplossingen om de benoemde risico's te beheersen. Het is van belang dat wij ook iets met de risico's doen. Voor elk risico maken wij een keuze uit de volgende vier maatregelen:

1. Beëindigen (B)

Dit houdt in dat wij beleid waar een risico door ontstaat (adviseren te) beëindigen, op een andere manier vorm geven of geen beleid starten dat een risico met zich meebrengt. Ook kunnen wij werkprocessen zodanig invullen, dat we bepaalde risico's vermijden.

2. Verminderen (V)

Door het risico af te dekken middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de begroting kunnen wij het risico verminderen. Hiermee worden de gevolgen van een risico dus beperkt. Tevens kan bij verminderen gedacht worden aan het aanpakken of wegnemen van de oorzaak van het risico.

3. Overdragen (O)

Dit kan door het beleid dat een risico met zich meebrengt, uit te laten voeren door een andere betrokken partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt.

4. Accepteren (A)

Als wij een risico niet (kunnen) vermijden, verminderen of overdragen accepteren wij het risico en zullen wij de eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit moeten afdekken. Dit betekent niet dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat wij het risico op dit moment accepteren en niet op één of andere wijze afdekken. Mocht de wens bestaan om het risico in de toekomst anders te beheersen dan zullen wij moeten kiezen voor beëindigen, verminderen of overdragen.

Inventarisatie risico's

Bij dit onderdeel presenteren wij de risico's. Wij hebben een inventarisatie uitgevoerd, de risico's geanalyseerd en beoordeeld en vervolgens zoveel als mogelijk gekwantificeerd.

We kunnen de risico's als volgt onderverdelen:

- Aansprakelijkheidsrisico's
- Risico's op eigendommen
- Risico's van de bedrijfsvoering
- Financiële risico's
 - Grondexploitatie
 - Verbonden partijen
 - Open-einde regelingen
 - Grote projecten
 - Overige financiële risico's

Hieronder staat het totaaloverzicht van de risico's.

Bedragen x € 1.000

Categorie	Risico
1. Aansprakelijkheid	250
2. Eigendommen	114
3. Bedrijfsvoering	345
4. Financieel	3.173
Totaal risico's	3.882

1. Aansprakelijkheid (totaal risico € 250.000)

Bedragen x €1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin.	Kans		Risico
		Belang	Kl.	%	score
		€			€
Nalatigheid of onrechtmatig handelen	V	100	1	5%	5
Wateroverlast	A	1.000	1	4%	40
Planschade / nadeelcompensatie	O/V	50	1	10%	5
Schadeclaims	A	1.000	1	20%	200
Totaal		2.150			250

Nalatigheid of onrechtmatig handelen

De risico's zijn in de meeste gevallen beperkt, doordat waar mogelijk verzekeringen zijn afgesloten. Ook hebben wij in de begroting diverse budgetten beschikbaar, bijvoorbeeld om ons eigen risico af te dekken.

Wateroverlast

Voor aansprakelijkheidsstellingen als gevolg van wateroverlast na hevige regenval hebben wij ons als gemeente altijd nog kunnen beroepen op overmacht. Aangezien we als gemeente verplicht zijn om zogenaamde stresstesten uit te voeren kunnen we dit niet meer tot in lengte van dagen volhouden. In grote delen van de gemeente zijn inmiddels voorzieningen getroffen.

We gaan ervan uit dat een dergelijke situatie 1 keer in de 25 jaar kan voorkomen. Voor de schade voor de gemeente in dat geval gaan we uit van een bedrag van € 1.000.000.

Planschade / nadeelcompensatie

Planschade dekken we zoveel mogelijk af in contracten met ontwikkelaars. In geval van een gemeentelijke ontwikkeling (waar geen verhaal kan plaatsvinden), houden we hier bij de kredietvotering rekening mee.

Er loopt een aanvraag (zendmast Oranjelaan), de verwachting is dat we geen planschade hoeven toe te kennen, het bedrag is niet bekend. We maken wel kosten voor advisering.

Nadeelcompensatie

De gemeente wordt heel sporadisch aangesproken op een schadevergoeding ten gevolgen van rechtmatig overheidshandelen. Als een inwoner of bedrijf van mening is meer dan gemiddeld getroffen te zijn door rechtmatig gemeentelijk handelen dan kan men een claim indienen. Als is getoetst dat de claim aan bepaalde voorwaarden voldoet schakelt de gemeente een deskundig bureau in. Aan de hand van wetgeving wordt beoordeeld of er een oorzakelijk verband bestaat. Is dat het geval dan wordt de geclaimde schade beoordeeld. Op de vastgestelde schade wordt het bepaald hoe hoog het maatschappelijk of het ondernemersrisico is. Dit wordt dan op de vastgestelde schade in mindering gebracht. De materie is heel specialistisch waardoor de kennis van een deskundige noodzakelijk is.

Schadeclaims

De gemeente loopt altijd het risico op schadeclaims. Over het algemeen zijn dit langlopende procedures waarvan de risico's moeilijk in te schatten zijn. Daarom is hiervoor in de exploitatie geen raming opgenomen. Om de risico's toch mee te kunnen nemen in deze paragraaf, zijn we uitgegaan van een totaal bedrag van € 1 miljoen met een kans van 20%.

2. Eigendommen (totaal risico € 114.000)

Categorie Onderwerp	Beh.	Bedragen x €1.000			
		Fin. Belang	Kans		Risico score
		€	Kl.	%	€
Eigen risico schadegevallen	V	25	3	50%	13
Schade door vandalisme/diefstal (in openb. ruimte)	V	40	3	50%	20
Onderhoud gemeentelijke gebouwen en terreinen	A	1500	1	1%	15
Onderhoud wegen	A	100	1	10%	10
Gladheidsbestrijding	A	80	1	10%	8
Zwembad	A	160	1	2,5%	4
Niet bereikbare en/of beheerbare rioleringen	A	50	1	15%	8
Ruiming explosieven	V	50	1	10%	5
Bodemsanering	V	100	2	25%	25
Archeologie	V (A)	25	2	25%	6
Totaal		2.130			114

Eigen risico schadegevallen

De risico's met betrekking tot onze eigendommen hebben wij aanzienlijk beperkt door het afsluiten van brand- en stormverzekeringen. Hiervoor geldt een eigen risico van € 2.500 per gebeurtenis. Zaken als bijvoorbeeld vandalisme zijn uitgesloten van de verzekering.

Schade door vandalisme/diefstal (in de openbare ruimte)

Graffiti-schade is niet verzekerd, vandalismeschade wel voor zover het per geval het eigen risico van € 2.500,- te boven gaat. De kosten vangen we op binnen de normale budgetten en leiden niet tot grote overschrijdingen. We maken ook bewuste keuzes bij het gebruik van materialen in de openbare ruimte, risicomijdend.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen en terreinen

Wij voeren voor onze eigendommen planmatig beheer en onderhoud uit. Dit doen wij op basis van de beheerplannen en actuele inspecties. De noodzakelijke dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen zijn in 2020 geactualiseerd. Er bestaat altijd het risico dat het budget voor groot onderhoud niet toereikend is, omdat er onverwacht, onvoorzien onderhoud nodig kan zijn, waarmee we in de ramingen geen rekening hebben gehouden.

Onderhoud wegen

Er bestaat altijd het risico dat het budget voor groot onderhoud wegen niet toereikend is, omdat er onverwacht, onvoorzien onderhoud nodig kan zijn, waarmee we in de ramingen geen rekening hebben gehouden.

Gladheidsbestrijding

Er bestaat altijd het risico dat het budget voor gladheidsbestrijding niet toereikend is, omdat de weersomstandigheden slechter kunnen zijn dan waarmee we in de raming rekening hebben gehouden.

De gemeente heeft ten aanzien van dit onderdeel een inspanningsverplichting, geen resultaatverplichting.

Zwembad

Temperatuurschommelingen kunnen nadelige gevolgen hebben voor de tegelvloer. De kans is niet groot, maar mocht dit risico zich voordoen, dan schatten wij de kosten in op ca. € 100.000 voor de tegelvloer en € 60.000 aan gedeerde omzet.

Niet bereikbare en/of beheerbare rioleringen

In onze gemeente ligt zo'n 21 km riolering die gewoonweg niet meer bereikbaar is voor beheer en onderhoud. Van deze 21 km zijn de meeste leidingen van een relatief kleine diameter en mochten hier problemen zijn dan kan hier relatief snel en simpel ingegrepen worden.

Zo'n 5 km is van een iets grotere diameter en heeft een redelijke tot behoorlijke afvoerfunctie. Deze leidingen liggen ook dusdanig dat wanneer hier problemen optreden dit aardig in de papieren zal gaan lopen.

Uitgaande van een vervangingsprijs van € 450/m schatten wij de schade per gebeurtenis op € 50.000 met een kans van 15%.

Ruiming explosieven

Er is een risico dat we bij grondwerken explosieven aantreffen waarvoor onderzoeken, dan wel ruiming moeten plaatsvinden. De kosten hiervan ramen we zoveel mogelijk vooraf in de projectkosten en/of brengen we in rekening bij de ontwikkelaars. Daarnaast declareren we een deel van de kosten bij het Rijk (70%).

Bodemsanering

Op basis van de bodemkaart van onze gemeente bekijken we of er aanleiding is op basis van onder meer historische gegevens of verkennend onderzoek noodzakelijk is. Indien een locatie verdacht is maken we op basis van dit onderzoek een inschatting van de kosten. Tijdens het werk voeren we partijkeringen uit op vrijgekomen grond. Bij het aantreffen van ernstige verontreiniging kan dit tot aanzienlijke verwerkingskosten leiden.

Teerhoudend asfalt: In asfalt kan altijd een gedeelte tevoorschijn komen waar nog teer in verwerkt is; zeker in oude reparatievakken of onderlagen van voor 1991, vanaf toen is het verboden.

Het is onmogelijk om de hele asfaltconstructie van te voren te bemonsteren om zeker te weten dat het schoon is.

Afhankelijk van het project dan dit mee of tegenvallen.

Archeologie

We lopen het risico op archeologische vondsten bij projecten in de openbare ruimte. Dit risico inventariseren we door middel van het maken van proefsleuven voor de start van een project.

3. Bedrijfsvoering (totaal risico € 345.000)

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin.	Kans		Risico
		Belang	Kl.	%	score
		€			€
Bedrijfsongevallen	V/A	250	1	2%	5
Fraude en diefstal	B	p.m.	1	1%	p.m.
Afwezigheid personeel wegens ziekte of anderszins	V	900	2	25%	225
Vertrek personeel	V	100	1	10%	10
ICT	V	129	3	50%	65
Informatiebeveiliging en cybercrime	V	800	1	5%	40
Totaal		2.179			345

Bedrijfsongevallen

Wij hebben de "Goed Werkgeverschapsverzekering" afgesloten. Werkgevers hebben de wettelijke zorgplicht voor de veiligheid van werknemers en die zorgplicht wordt uitgebreid. De werkgever is aansprakelijk voor bedrijfsongevallen en beroepsziektes van werknemers. Ook molest is meeverzekerd. Naast ambtenaren vallen ook raadsleden, wethouders en de burgemeester onder de polis.

Fraude en diefstal

De huidige economische ontwikkelingen kunnen voor de gemeente leiden tot verhoogde prikkels of gelegenheden tot het doen van of meewerken aan fraude.

Er zijn fysieke en/of administratieve maatregelen genomen (functiescheiding, procesbeschrijvingen). De interne controle richt zich ook op deze zaken. Gezien er nooit een aanspraak is gedaan en er steeds minder met contant geld wordt gewerkt is de polis per 31-12-2021 beëindigd. Dit ook omdat de interne controle en de administratieve processen goed op orde zijn.

Afwezigheid van personeel wegens ziekte of anderszins

Kennis en kunde zijn (tijdelijk) niet beschikbaar waardoor de kwaliteit van de organisatie en de door de organisatie geleverde producten lager worden. Uitgangspunt bij ziekteverzuim is een interne oplossing en geen externe inhuur, afhankelijk van de duur van de afwezigheid en taak. Totstandkoming inschatting: loonsom € 16.628.476 x 5,41% (bron: loonsom begroot 2022; ziekteverzuimpercentage over 2020) = € 900.000

Vertrek personeel

Als gevolg van vertrek van personeel kunnen er kennis en kunde verloren gaan. Daarnaast is er bij het huidige personeel veel ervaring en kennis van de lokale situatie aanwezig, welke bij vertrek verloren gaat. Dit kan leiden tot inefficiëntie.

ICT

Computeruitval kan tot gevolg hebben dat we onze dienstverlening niet meer uitvoeren en onze medewerkers niet meer optimaal kunnen werken. Vooral de laatste tijd zijn bedreigingen van virussen in het nieuws, hetzelfde geldt voor datalekken.

Informatiebeveiliging en cybercrime

Informatiebeveiliging is steeds actueler. Er is weliswaar steeds meer aandacht voor, maar het risico wordt ook steeds groter. Denk hierbij aan datalekken. Er is vooralsnog besloten om geen cybercrime verzekering af te sluiten, maar de actuele ontwikkelingen laten zien dat de risico's groter zijn.

Bij de IRVN heeft men een goed doordacht plan opgesteld hoe men hackers kan weren. Daarbij is ingezoomd op Preventie, Detectie en Eliminatie. Hoe goed je de beveiliging ook op orde hebt, het garandeert niet dat hacken onmogelijk is. Hackers bedenken steeds weer nieuwe mogelijkheden en schade ten gevolge daarvan is niet uit te sluiten. Vooralsnog is het risico door de gemeente niet verzekerd.

4. Financieel (totaal risico € 3.173.000)

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang €	Kans Kl.	%	Risico score €
Open-einde regelingen					
Doelgroepenvervoer (Wmo-cliënten en leerlingen)	A	93	2	25%	23
Nieuwe Wmo en Jeugdwet	A	2.500	3	50%	1.250
Beschermd Wonen	A	pm	2	25%	pm
Hulp bij het huishouden	A	380	3	50%	190
Af-/toename aantal uitkeringen PW/IOAW/IOAZ	V/A	170	3	50%	85
Toename aanvragen bijz.bijstand/armoedebestrijding	V	184	2	25%	46
Toename aanvragen schuldhulpverlening	V	60	3	50%	30
Toename aantal Bbz regeling (leningen)	A	50	3	50%	25
Toename aanvragen voorzieningen Wmo	V	104	3	50%	52
Vermindering legesopbrengsten bouwvergunningen	V	183	2	25%	46
Toename bezwaar/kwijtschelding	V	100	1	5%	5
Lagere opbrengsten OZB, AH en RH door leegstand	V/A	200	1	5%	10
Verbonden partijen					
GGD	V/A	146	3	50%	73
MARN	V/A	-	1	5%	-
ODRN	V/A	17	3	50%	9
VRGZ	V/A	84	1	10%	8
MGR Werkbedrijf en ICT	V/A	295	2	25%	74
IBO	V/A	22	3	50%	11
Grondexploitatie					
Toerekening apparaatskosten grex	V	171	1	5%	9

Economische risico's en vertraging	V/A	346	1	10%	34
Grote projecten					
Toerekenen apparaatskosten aan projecten	V	513	1	10%	51
Gemis subsidies a.g.v. uitloop projecten	V	200	1	10%	20
Overige financiële risico's					
BTW subsidies sport	A	89	1	10%	9
Loonontwikkelingen	A/V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Ontwikkeling pensioenpremie	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Prijzontwikkelingen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Algemene uitkering	A/V	1.518	2	25%	380
Renterisico	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Beleggingen - dividend	A	233	1	15%	35
Decentralisatie Rijkstaken	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bezwaarschriften	V	5	4	80%	4
Garanties en borgstellingen	A	137.324	1	0,5%	687
Hypotheek personeel	V/B	100	1	3%	3
Wachtgeld/pensioenen bestuurders	V	30	1	10%	3
Eigendommenadministratie gemeentelijke gronden	A	25	1	2%	1
Corona / Covid-19	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal		145.141			3.173

De risico's bij dit onderdeel hebben betrekking op open-einde regelingen, verbonden partijen, grondexploitatie, grote projecten en overige financiële risico's.

Open-einde regelingen (totaal risico € 1.762.000)

Doelgroepenvervoer (Wmo-cliënten en leerlingen)

De aanbesteding heeft geleid tot een positief resultaat. Voor volgende jaren houdt de DRAN rekening met een toename van het wmo vervoer en leerlingenvervoer. We lopen het risico dat deze toename verder stijgt. Het risico voor de kostentoe name schatten we in op 10% van € 934.000.

Nieuwe Wmo en Jeugdwet

De ramingen hebben we zo realistisch mogelijk ingeschat. Hierbij is rekening gehouden met de taakstellende bezuiniging en de vermindering van de lasten als gevolg van de aanpassing van het woonplaatsbeginsel per 2022. We lopen het risico dat de aanvragen en de duur van de zorg nog meer toenemen. Ook lopen we het risico dat we de taakstellende ombuiging van ca € 1 mln in de begroting 2022 (deels) niet halen. De herijking van de algemene uitkering, cluster sociaal domein per 2023 en het daadwerkelijk effect van de aanpassing van het woonplaatsbeginsel per 2022 zijn onzekere factoren. We schatten het risico in op 20% van € 15.000.000 en de kans hierop op 50%.

Beschermd Wonen

Beschermd wonen decentraliseert het Rijk vanaf 1 januari 2023 naar alle gemeenten. Er komt een nieuw objectief verdeelmodel en een overgangstermijn van 10 jaar. We verwachten dat we in de eerste jaren met de nieuwe verdeling uitkomen maar daarna niet meer. Voorlopig ramen we pm.

Hulp bij het huishouden

De tarieven voor hulp bij het huishouden zijn onderbouwd en reëel. We hebben in onze begroting 2022 € 3,8 mln aan kosten geraamd. Hierbij is rekening gehouden met een toename van aanvragen met 5%. Het risico dat dit verder toeneemt ramen we op 10% van € 3.800.000. De kans hierop schatten we in op 50%.

Af-/toename aantal uitkeringen Participatiewet PW / IOAW / IOAZ

In de begroting 2022 hebben we rekening gehouden met de vangnetuitkering. Het eigen risico bedraagt hierbij 50% van ca. € 520.000. Hiervan is € 90.000 (50%) aan uitkering geraamd. Toename van het aantal klanten leidt tot een hogere uitgaaf maar tegelijkertijd tot een hogere vangnetuitkering. Het risico schatten we in op 50% van € 340.000 (€520.000 - 2x € 90.000) en de kans hierop op 50%.

Toename aanvragen bijzondere bijstand/armoedebestrijding

De uitgaven ramen we op € 1,84 miljoen. Het risico dat de uitgaaf verder toeneemt, is aanwezig. Dit risico schatten we in op 10% en de kans hierop op 25%.

Toename aanvragen schuldhulpverlening

De kosten voor schuldhulpverlening bleven afgelopen jaren binnen de raming. We lopen het risico dat het aantal aanvragen groter is dan waarmee we in de begroting rekening gehouden hebben. Het risico schatten we in op 50% en de kans hierop op 50%

Toename aantal Bbz regeling (leningen)

We lopen het risico dat het aantal aanvragen groter is dan waarmee we in de begroting rekening gehouden hebben. Gezien de ervaring schatten we het risico in op 50% van € 100.000 en de kans hierop op 50% gezien de beëindiging van de Tozo regeling in 2021.

Toename aanvragen voorzieningen Wmo

In de begroting 2022 hebben we rekening gehouden met een toename van de kosten als gevolg van de aanbesteding en de overgang van de oude naar de nieuwe zorgaanbieder. Ook is rekening gehouden met een toename van woonvoorzieningen als gevolg van langer thuis wonen. We lopen risico als het aantal aanvragen groter is dan begroot. Het risico schatten we in op 10% van €1.035.000 en de kans hierop op 50%.

Vermindering legesopbrengsten bouwvergunningen

Dit risico is gebaseerd op 25% van de geraamde opbrengst van € 730.500 en een kans van 25%.

De uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof zorgt voor een lichte onrust in politiek Den Haag en dat is niet helemaal zonder reden. Kort gezegd komt het er op neer dat de Nederlandse wetgeving op het gebied van natuurbescherming niet voldoet aan de Europese richtlijnen. Eigenlijk was dat niet eens zo heel verrassend. In de Urgenda zaak vond de rechter al dat de Staat een paar tandjes moet bijzetten tegen de uitstoot van broeikasgassen. Ondertussen staan veel ontwikkelingen even stil, omdat er nu geen manier is om vergunning te verlenen voor de uitstoot van stikstof in de buurt van beschermde natuurgebieden.

We houden rekening met een hoger bedrag aan risico in verband met de uitspraak Programma Aanpak Stikstof.

In 2021 hebben we de raming van de leges ruimschoots gehaald. Dit komt door een paar grote projecten.

Toename bezwaar/kwijtschelding - kosten/minder opbrengsten

Dit risico is altijd aanwezig, maar wij schatten de kans relatief laag in.

Lagere opbrengsten onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing door leegstand bedrijfsvastgoed

We lopen altijd het risico dat we minder opbrengsten realiseren door leegstand van (bedrijfs)vastgoed.

Verbonden partijen (risico € 175.000)

Hierbij gaat het om partijen waarin de gemeente zowel een financieel als een bestuurlijk belang heeft. De verbonden partijen met de grootste financiële belangen zijn de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ), de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Nijmegen (GGD), de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN), de Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) en de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) werkbedrijf en ICT. Voor een nadere toelichting op de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen in deze jaarstukken. Het totale risico ten aanzien van verbonden partijen is vooralsnog gekwantificeerd op € 180.000.

GGD

De bijdrage aan de GGD staat onder druk door de taakstellende bezuiniging van 3% en doordat de algemene reserve al enige tijd minder dan haar norm bedraagt. Daarnaast bestaat de kans dat de instroom voor Veilig Thuis toeneemt. We lopen het risico dat het begrotingsbudget van de GGD niet toereikend is. We schatten het risico in op 10% van € 1.463.000.

MARN

De risico's van de MARN zijn beperkt. Het Algemeen Bestuur heeft in de notitie Weerstandsvermogen bepaald dat voor de afdekking van de risico's de begrotingspost Onvoorzien voldoende is. Daarnaast is MARN aandeelhouder in ARN B.V.. Zij heeft één lening (in verband met grondverkoop) en geen garanties meer uitstaan naar ARN B.V.. De lening is afgedekt met een eerste recht van hypotheek. Tevens heeft MARN met ARN B.V. een vast tarief met indexering voor het door de deelnemers in de MARN aangeleverde afval. Het risico dat MARN loopt bedraagt ten hoogste de waarde van de aandelen die MARN heeft in ARN B.V. Deze zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs en wel voor een waarde van € 1.701.675. Verder wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen. Indien de Algemene reserve onvoldoende is om in een bepaald jaar tekorten op te vangen, die voortvloeien uit de rekening en er geen andere dekking kan worden gevonden, wordt het bepaalde in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN artikel 28 van toepassing. Daarin is bepaald dat de gemeenten naar rato van het inwonertal dienen bij te dragen in tekorten van de MARN. In onze begroting houden we rekening met € 0.

ODRN

Het totaal van de risico's van de ODRN bedraagt € 1.225.000. De ODRN rekent vervolgens met een dempingsfactor van 0,6 omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. $0,6 \times € 1.225.000 = € 735.000$. Als dekking voor optredende risico's is binnen de ODRN in de vorm van een algemene reserve € 457.704 beschikbaar. Dit betekent dat er voor een bedrag van € 277.776 ($€ 735.000 - € 457.704$) geen dekking van de risico's is, en dat over de deelnemers verdeeld wordt. Het aandeel van Berg en Dal hierin bedraagt € 17.317. Het verwachte resultaat van het boekjaar 2021 van de ODRN is een kleine plus.

VRGZ

De algemene reserves C&R (Crisisbeheersing en Rampenplan) is onvoldoende op peil om daarmee de gewogen risico's volledig af te dekken. In het uiterste geval staan gemeenten garant voor het restant. Voor ons betekent dit theoretisch een risico van maximaal € 83.556. Dit is op basis van de begroting 2022 van de VRGZ.

MGR Werkbedrijf en ICT

De risico's van het werkbedrijf zijn gekwantificeerd in de begroting van het werkbedrijf. Aangezien het werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. De verwachtingswaarde van de risico's wordt ingeschat op € 6,475 mln. en het risico op € 2,684 mln. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer 11%.

IBO

In de begroting 2022 is rekening gehouden met een aantal onderzoeken door de sociale recherche. De kans is aanwezig dat meer onderzoeken plaatsvinden dan geraamd. Het risico schatten we in op 25% van € 88.000 en de kans hierop op 50%.

Grondexploitatie (risico € 43.000)

Toerekening apparaatskosten Grex

Om de risico's te beperken hanteert de gemeente een overwegend faciliterend grondbeleid. De specifieke risico's met betrekking tot de grondexploitaties zijn omschreven in de paragraaf grondbeleid.

Een ander risico schuilt in de toerekening van apparaatskosten aan de grondexploitaties. Wanneer projecten niet doorgaan komen de apparaatskosten mogelijk ten laste van de exploitatie. Meer informatie over de complexen van de grondexploitatie staat in de paragraaf grondbeleid.

Economische risico's en vertraging

De risico's in de sfeer van de grondexploitatie hebben vooral te maken met algemene economische ontwikkelingen die leiden tot lagere opbrengsten of hogere kosten. Hier valt bijvoorbeeld te denken aan vertraging van bouwprojecten (vooral rentekosten), het terugtrekken van partners, of het lager uitvallen van grondprijzen ten opzichte van de ramingen. Hoewel de economische vooruitzichten weer wat gunstiger lijken te zijn, is het in de huidige economische situatie nog steeds de vraag of de geraamde opbrengsten van de bouwkevels kunnen worden gerealiseerd en op welke termijn. Om de economische risico's te kwantificeren is uitgegaan van een scenario waarin de nog te realiseren opbrengsten na 1 januari 2021 10% lager uitvallen dan geraamd en de nog te realiseren kosten 5% hoger uitvallen dan geraamd in de meest recente rapportage grondexploitaties.

Grote projecten (risico € 71.000)

Toerekening apparaatskosten aan projecten

Er wordt risico gelopen ten aanzien van toegerekende apparaatskosten. Net zoals bij de grondexploitatie komen deze kosten, bij het niet doorgaan van de projecten, ten laste van de exploitatie.

Gemis subsidies als gevolg van uitloop projecten

Mislopen (provinciale) subsidies als gevolg van uitloop project over de subsidieperiode.

Overige financiële risico's (risico € 1.122.000)

BTW subsidies sport

De sportstichtingen kunnen geen inkoop-BTW meer terugvragen, maar kunnen wel een beroep doen op een subsidieregeling (BOSA) van het rijk. De maximale subsidie bedraagt 20% van de subsidiabele kosten. Voor deze regeling geldt echter een subsidieplafond en een minimumbedrag aan uitgaven. Wanneer de subsidieaanvragen niet gehonoreerd worden lopen we het risico dat de investeringslasten met 20% toenemen. In het meerjarig investeringsplan 2022 (investeringsplan in sportcomplexen) is in 2022 voor € 446.500 aan

investeringen geraamd. Het risico bedraagt 20% van dit bedrag. De kans hierop schatten we in op 10%.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is aan fluctuaties onderhevig zonder dat wij daarop invloed hebben. De hoogte van deze uitkering is gekoppeld aan de omvang van de rijksuitgaven en het rijksbeleid. De gemeenten claimen bij het rijk een extra rijksbijdrage in verband met oplopende tekorten bij Sociaal Domein en de ten onrechte opgelegde opschalingskorting. De koek moet groter volgens de VNG.

In het Regeerakkoord zijn extra gelden voor jeugd geraamd, is de opschalingskorting tot 2026 geschrapt en delen de gemeenten mee in de stijging van de rijksuitgaven. Na 2025 daalt de omvang van het gemeentefonds.

Officiële besluitvorming moet nog plaatsvinden.

Daarnaast speelt de herijking van de algemene uitkering. We zijn een voordeelgemeente. Er is veel kritiek op deze herverdeling. De kans is groot dat het rijk het herverdeelmiddel nog aanpast.

Vooralsnog schatten we het totale risico met betrekking tot de algemene uitkering in op 2,5% van € 60,7 mln is € 1,518 mln. De kans hierop is 25%.

Corona / Covid-19

Het is onzeker wat de financiële gevolgen van de coronacrisis zijn. In de begroting 2022 hebben we geen rekening gehouden met extra uitgaven of derving van inkomsten als gevolg van de coronacrisis. Het Rijk heeft toegezegd de financiële gevolgen te compenseren. Voorlopig ramen we pm.

Overig

Dit betreft risico's met betrekking tot loon- en prijsontwikkelingen, ontwikkelingen van pensioenpremie, renterisico, dividenduitkeringen, decentralisatie van rijkstaken, ontvangen van bezwaarschriften, garanties en borgstellingen, hypotheek voor personeel, wachtgeld/pensioenen voor bestuurders, eigendommenadministratie gemeentelijke gronden.

Berekening weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen wij beschikbaar hebben om eventuele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande zaken. De weerstandscapaciteit is onderverdeeld in structureel en incidenteel.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:

1. onbenutte belastingcapaciteit;
2. post onvoorzien;
3. vrije begrotingsruimte;
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die wij als gemeente nog hebben om onze belastingopbrengsten te verhogen binnen de wettelijke grenzen.

De totale onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

Bedragen x € 1.000

Belasting c.q. recht	Bedrag
1. OZB	4.161
2. Afvalstoffenheffing	-
3. Rioolheffing	-
4. Leges	p.m.
Totaal	4.161

Toelichting onbenutte belastingcapaciteit.

Onroerende zaakbelastingen

Voor de OZB hanteren we de zogenaamde artikel 12 norm. Op basis van de meicirculaire 2020 is deze norm 0,1853% (voor 2021). De onbenutte belastingcapaciteit is als volgt berekend.

Onderdeel	Bedrag
Berekende waarde woningen*	4.720.964
Berekende waarde niet-woningen - eigenaren*	535.076
Berekende waarde niet-woningen - gebruikers*	462.092
Totaal waarde	5.718.132
Minimale opbrengst artikel 12-norm	10.344
Opbrengsten 2021	6.183
Onbenutte belastingcapaciteit	4.161

Bedragen x € 1.000

* basis = overzicht totale capaciteit

Afvalstoffenheffing

Het uitgangspunt is volledige kostendeckking ofwel 100% kostendeckkendheid. Dit betekent dat er geen sprake is van onbenutte belastingcapaciteit met betrekking tot de afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Het uitgangspunt is volledige kostendeckking ofwel 100% kostendeckkendheid. Dit betekent dat er geen sprake is van een onbenutte belastingcapaciteit met betrekking tot de rioolheffing.

Leges

Bij de heffing van leges hanteren we volledige kostendeckking als uitgangspunt, wat betekent dat het totale bedrag aan legesinkomsten de kosten volledig dekt. Wij kunnen deze kosten niet volledig in beeld brengen. Hiervoor is een verfijning van de huidige kostenverdeelssystematiek noodzakelijk. De onbenutte belastingcapaciteit kunnen wij daarom niet in een bedrag uitdrukken. In de tabel is dit aangeduid met p.m. (pro memorie).

2. Post Onvoorzien

In de vastgestelde begroting 2021 (incl. 1e wijziging) was € 25.000 geraamd als stelpost voor onvoorzien uitgaven. Dit is in de loop van het jaar niet meer gewijzigd.

3. Vrije begrotingsruimte

In de begroting was geen stelpost opgenomen voor nieuw beleid. Dit betekent dat er geen vrije begrotingsruimte is.

4. Structurele bezuinigingsmogelijkheden

Er zijn geen structurele bezuinigingsmogelijkheden die ingezet worden als onderdeel van de structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:

1. algemene reserve;
2. bestemmingsreserves, waarvan de bestemming nog kan worden gewijzigd;
3. stille reserves;
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Algemene reserve

De stand van de algemene reserve vrij besteedbaar per 31 december 2021 is € 6.081.000. De stand van de vaste algemene reserve bedraagt € 17.220.000. Totaal: € 23.300.000.

2. Bestemmingsreserves

Er zijn geen bestanddelen van de bestemmingsreserves beschikbaar als weerstandscapaciteit.

3. Stille reserves

Het gaat bij stille reserves om de overwaarde van gemeentelijke bezittingen die direct verkoopbaar zijn zonder dat de bedrijfsvoering of het gemeentelijke beleid hierdoor wordt beïnvloed. De overwaarde (stille reserve) betreft het verschil tussen de verwachte verkoopopbrengst en de begrote boekwaarde per 31 december 2021.

Wij hebben onze bezittingen beoordeeld op de benoemde uitgangspunten. Een groot deel van onze bezittingen is nodig voor de bedrijfsvoering en de uitvoering van ons beleid. Ons gemeentehuis gebruiken we voor ons bestuur en de publieksservice. De onderwijs- en welzijnsgebouwen zijn beleidsmatig noodzakelijke voorzieningen.

De enige stille reserve die we hebben is de waarde van de gronden, die op de balans verantwoord is onder de materiële vaste activa. De actuele waarde ligt € 637.000 hoger dan de boekwaarde van € 539.000.

4. Incidentele bezuinigingsmaatregelen

Er is geen sprake van incidentele bezuinigingsmaatregelen die kunnen bijdragen aan de incidentele weerstandscapaciteit.

Totaaloverzicht weerstandscapaciteit

De totale weerstandscapaciteit van de gemeente ziet er als volgt uit:

Onderdeel	Bedrag
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Structurele weerstandscapaciteit	
1. onbenutte belastingcapaciteit	4.161
2. post onvoorzien	25
3. vrije begrotingsruimte	-
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	-
Totaal structurele weerstandscapaciteit	4.186
Incidentele weerstandscapaciteit	
1. algemene reserve	23.300
2. bestemmingsreserves	-
3. stille reserves	637
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	-
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	23.937
Totaal weerstandscapaciteit per 31-12-2021	28.123

Ratio weerstandsvermogen

Op basis van het risicoprofiel en de inventarisatie van de weerstandscapaciteit bepalen wij ons weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen drukken wij uit in een verhoudingsgetal.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (= totaal risicoscore)}}$$

Op basis van de jaarrekening 2021 ziet de weerstandsratio er als volgt uit:

		Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
Ratio	$\frac{28.123}{3.882}$	7,24	8,59	7,38	9,58	8,80
weerstandsvmogen						

Conclusie

Onze weerstandsratio is uitstekend.

Hierbij maken wij de volgende kanttekening:

Veel risico's zijn niet of nauwelijks in te schatten. Deze hebben we als "p.m." (pro memorie) meegenomen. We weten dat we de risico's lopen, maar weten niet hoe hoog deze zijn. Deze risico's nemen we niet (of met de waarde 0) mee in de totaaltellingen. Dit betekent eigenlijk dat het totaal van de risico's te laag is.

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dienen we dit te normeren. Hiervoor maken we gebruik van onderstaande waarderingstabel. Deze tabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Diverse gemeenten gebruiken deze tabel, die een goed inzicht geeft in de vraag of er genoeg weerstandscapaciteit is.

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
$> 2,0$	Uitstekend
$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
$0,8 < x < 1,0$	Matig
$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Met een ratio weerstandsvermogen van 7,24 beschikken wij op dit moment over een uitstekend weerstandsvermogen. Er zijn voldoende middelen om de in beeld gebrachte risico's op te kunnen vangen.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten gemeenten een vijftal financiële kengetallen opnemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en de jaarstukken. Het doel is om op deze wijze makkelijker inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente.

De vijf kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weer- en wendbaarheid. Hoe de kengetallen in relatie tot de financiële positie moeten worden beoordeeld, is voorbehouden aan de raad. Hiervoor zijn geen algemene normen gegeven.

Toelichting kengetallen

De kengetallen betreffen:

- 1a. de netto schuldquote;
- 1b. de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
2. de solvabiliteitsratio;
3. de grondexploitatie;
4. de structurele exploitatieruimte;
5. de belastingcapaciteit.

De kengetallen worden hieronder inhoudelijk toegelicht.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden te berekenen. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is én wat dat betekent voor de schuldenlast.

De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal verstaan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Kengetal grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar bij de jaarrekening of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een negatief percentage betekent dat de structurele lasten hoger zijn waardoor deze niet geheel gedekt zijn.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente.

Berekening kengetallen

Kengetal	Rekening Begroting		Rekening 2021	Normering Categorie
	2020	2021		
1a. Netto schuldquote	40%	68%	35%	A
1b. Netto schuldquote met correctie alle verstrekte leningen	29%	62%	25%	A
2. Solvabiliteitsratio	44%	36%	47%	B
3. Grondexploitatie	2%	0%	1%	A
4. Structurele exploitatieruimte	-2,5%	-3,6%	0,8%	A
5. Belastingcapaciteit	96%	105%	102%	B

Beoordeling kengetallen

Zoals eerder aangegeven bestaan er geen algemeen geldende of wettelijk voorgeschreven normen voor de beoordeling van de financiële kengetallen in relatie tot de financiële positie van de gemeente. Voor een goede beoordeling van de financiële positie moeten de financiële kengetallen in hun onderlinge samenhang en binnen de specifieke context van de gemeente worden bekeken.

Om de beoordeling gemakkelijker te maken hebben wij in de laatste kolom van bovenstaande tabel een normering opgenomen. Deze normering is gelijk aan de normen die de provincie Gelderland in het kader van haar financiële toezichtsfunctie gebruikt. Hierbij wordt gewerkt met de drie categorieën 'A', 'B' en 'C'. Aan deze categorieën is geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient te vinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

In samenhang geven de kengetallen een positief beeld van de financiële positie van de gemeente Berg en Dal. De schuldpositie is op een aanvaardbaar niveau. Daarnaast is het weerstandsvermogen uitstekend. De conclusie is dat wij in staat zijn om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. de netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
1b. de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
2. de solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3. de grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4. de structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
5. de belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

De grondexploitaties moeten we jaarlijks actualiseren. De accountant neemt de waardering van de grondexploitaties mee in zijn oordeel van de getrouwheid van de jaarrekening. Dit oordeel is tot nu toe positief. Waar nodig zijn voor verwachte exploitatietekorten voldoende voorzieningen getroffen.

Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente heeft veel wegen, riolen, lichtmasten, speeltuinen en gebouwen in eigendom. Dit noemen we kapitaalgoederen. De gemeente zorgt voor het onderhoud van kapitaalgoederen, dit is belangrijk om prettig en veilig te kunnen leven in de gemeente. Om de kapitaalgoederen goed te onderhouden hebben we beleidsplannen opgesteld en vertaald naar beheerplannen. Zo weten we wat we willen, wat we hebben, wat nodig is en wat het ons kost.

Algemeen

In deze paragraaf beschrijven we op welke wijze wij onze kapitaalgoederen beheren. Maar wat zijn kapitaalgoederen? Kapitaalgoederen vertegenwoordigen over het algemeen het grootste kapitaal van de gemeente. Beheer en onderhoud kost ons jaarlijks veel geld. De volgende kapitaalgoederen moeten we minimaal benoemen volgens het “besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”:

1. wegen;
2. riolering;
3. water;
4. groen;
5. gebouwen;

Van deze kapitaalgoederen moeten in de begroting.

- Het beleidskader;
- De financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien;
- De vertaling van de financiële consequenties

Aan dit rijtje hebben wij zelf twee kapitaalgoederen toegevoegd:

6. openbare verlichting;
7. speelruimten.

Wetten en regels

Er bestaat geen algemene wet waarin staat hoe gemeentes kapitaalgoederen moeten onderhouden. Dit is namelijk in verschillende wetten beschreven. Bijvoorbeeld vanuit de provincie en waterschappen bestaan er specifieke wetten en regels.

Algemeen uitgangspunt is dat de gemeente verplicht is om te zorgen voor een veilige openbare ruimte. Wij moeten aan kunnen tonen dat er voldoende gedaan is om de openbare ruimte veilig te houden. Dit doen wij onder anderen door regelmatig inspecties uit te voeren. De gegevens uit deze inspecties in combinatie met beleidskaders zijn de basis voor de onderhoudsplannen.

Actuele beleids- en beheerplannen

In onderstaand schema hebben we per kapitaalgoed de relevante beleids- en beheerplannen genoemd. Het jaar geeft aan wanneer het plan vastgesteld is. De frequentie gaat over de houdbaarheid van het plan. Onder volgende actualisatie staat in welk jaar we de bestaande versie actualiseren. In de laatste kolom is aangegeven waar en of het beleids- beheerplan in de begroting staat.

Beheerplan	Jaar	Frequentie actualisatie	Volgende actualisatie	Financiële vertaling in begroting
1. Onderhoudsplan Wegen	2021	Een keer per 5 jaar	2026	MIP* en voorziening
2. Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	2020	Een keer per 5 jaar	2025	MIP, reserve en exploitatie
3. Water (onderdeel van GRP)	2020	Een keer per 5 jaar	2025	MIP en exploitatie
4.1. Bomenstructuurplan	2013	Een keer per 10 jaar	2023	Exploitatie
4.2. Lijst bijzondere houtopstanden	2013	Een keer per 10 jaar	2023	Exploitatie
5. Gebouwen	2020	Een keer per 3 jaar	2022	MIP en voorziening
6. Openbare verlichting	2020			Exploitatie
7. Vervangingsplan Speelvoorzieningen	2018	Een keer per 5 jaar	2022	Bestemmingsreserve

* MIP = Meerjaren investeringsplan

1. Wegen

Wat willen we?

In 2015 heeft de gemeenteraad bepaald wat de onderhoudsniveaus van elke weg zijn. Wij noemen dit het uitgebalanceerde onderhoudsniveau. De kwaliteitsnormen zijn als volgt bepaald.

Soort weg	Kwaliteitsnorm	Toelichting
Verhardingen in centrum (Mlg, Grb, Bk)	Hoog	Visitekaartje gemeente
Ontsluitingswegen (rijbanen/fietspaden)	Hoog	Representatie en verkeersveiligheid
Wegen op dijken langs de Rijn en de Waal	Hoog	Waterveiligheid, representatie
Binnen bebouwde kom		
- Trottoirs en fietspaden	Minimaal basis	Comfort en veiligheid van personen
- Rijbanen en parkeerplaatsen	Laag	Lage snelheid; weinig risico
Buiten bebouwde kom, m.u.v. wijk-ontsluitingswegen		
	Laag (tijdelijk)	Eens per 40 jaar groot onderhoud

Er is bijna 2 miljoen vierkante meter aan wegen, fietspaden en voetpaden in de gemeente.

Hiervan onderhouden wij:

- 29 % op hoog niveau;
- 15 % op basishoog niveau;
- 56 % op laag niveau.

Onderhoud, beheer en inspecties van wegen zijn nodig om de functionaliteit en de veiligheid van de wegen te garanderen. Met een tweejaarlijkse inspectie brengen we de onderhoudstoestand in kaart. In 2020 voerden we deze tweejaarlijkse inspectie voor het laatst uit. Het Beheerplan wegen 2020 wordt in het najaar van 2020 vastgesteld.

De volgende inspectie staat gepland voor 2022. De inspectie geeft per wegvak inzicht in de kwalitatieve toestand.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Wegen: oppervlakte van het wegennet	2.006.402	m ²
Wegen: binnen bebouwde kom	1.431.126	m ²
Wegen: buiten bebouwde kom	575.276	m ²
Wegen: elementen bestrating	1.097.107	m ²
Wegen: asfalt	850.171	m ²

Wat is nodig?

Uit de weginspectie van 2020 blijkt welk onderhoud wij in 2021 uit moeten voeren. Daarnaast voeren we ook nog onderhoud uit dat in 2020 niet uitgevoerd is. In 2021 staat het volgende groot onderhoud op de planning:

- Heumensebaan/Rijlaan/Biesseltsebaan (Groesbeek)
- Hogewaldseweg (Groesbeek)
- Hubertusweg (Beek)
- Gedeelte Wylerbaan (Groesbeek)
- Gedeelte Oude Kleefsebaan (Berg en Dal)
- Wegkantverbeteringen op diverse locaties

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben een nieuw onderhoudsplan wegen op laten stellen. Dit is in april door de raad vastgesteld. Het plan gaat uit van een 100% laag onderhoudsniveau. Dat betekent dat we de kwaliteit gaan verlagen. Dit is een gevolg en uitwerking van de bezuinigingsopgave.

De hierboven genoemde planning blijft ongewijzigd. Daar komen nog wel twee projecten bij vanuit het Meerjaren InvesteringsPlan. Dit jaar gaan we de omgeving van de Bosstraat / Lindelaan in Groesbeek vernieuwen. Daar vervangen we het asfalt door klinkers. Hetzelfde geldt voor de Herwendaalsehoek in Groesbeek. Ook daar gaan we het asfalt door klinkers vervangen. Daarnaast zijn/ gaan we bezig met een aantal reconstructies, die ook als project op het MIP staan. De projecten 'Het Zand' in Ooij en 'Nassaustraat' in Ooij zijn eind april van start gegaan. We verwachten beide projecten medio augustus 2021 af te ronden. Met het project 'Koningin Wilhelminastraat' in Ooij starten we medio juli en zal een looptijd van ongeveer een half jaar hebben.

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben afgesproken dat we het nieuwe onderhoudsplan in 2023 evalueren, in verband met de onduidelijke effecten van de grote bezuiniging met ingang van 2021.

Het project Bosstraat/Lindelaan is inmiddels gereed en naar tevredenheid afgerond. We hebben daar tevens het riool afgekoppeld, waardoor regenwater in de bodem infiltreert. Project Herwendaalsehoek is nog in voorbereiding en gaat in 2022 van start. Redenen hiervoor zijn de werkzaamheden van de nutsbedrijven, de gewijzigde projectscoop en integrale aanpak.

De Wylerbaan is gereed maar in planning wel uitgelopen. Daardoor is onderhoud aan de Hubertusweg naar 2022 verschoven.

De Oude Kleefsebaan, Heumensebaan/Rijlaan/Biesseltsebaan en wegkantverbeteringen (Ooijse Bandijk) zijn afgerond.

Wat kost het?

Samen met de planning uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vormen de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water, en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Voor groot onderhoud werken we met raamovereenkomsten. Op basis van deze overeenkomsten kunnen wij diverse onderhoudswerkzaamheden in uitvoering brengen.

Voor financiering van de onderhoudsplannen maken wij gebruik van een voorziening onderhoud wegen. Hier voegen we jaarlijks € 1.278.000 aan toe.

Onze eigen buitendienst voert vooral klein onderhoud uit. Door klein onderhoud tijdig uit te voeren kunnen we groot onderhoud uitstellen.

Voor het verloop van de voorziening onderhoud wegen verwijzen wij u naar het overzicht "reserves en voorzieningen".

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het klein onderhoud van wegen betalen we gedeeltelijk uit de exploitatie en verloopt volgens verwachting.

Voor het kleinschalig groot onderhoud gaan we vanaf 1 april met een onderhoudsvoorziening werken, die met terugwerkende kracht vanaf 1 januari in gaat. De dotatie aan deze voorziening is € 1.023.000 per jaar (raad 1 april).

Voor het kleinschalig groot onderhoud maken we onder anderen gebruik van twee raamovereenkomsten. Een raamovereenkomst is een schriftelijke overeenkomst tussen aanbestedende diensten en de gemeente, met als doel het plaatsen van een stroom van toekomstige opdrachten.

Stand van zaken Jaarrekening

De raamovereenkomst voor het onderhoud van asfalt is begin 2021 opnieuw aanbesteed. Voor het onderhoud van elementenverharding (klinkers) is de raamovereenkomst eind 2021 opnieuw aanbesteed. Beide overeenkomsten hebben een looptijd van twee jaar. Via deze contracten kunnen wij klein en groot onderhoud uit laten voeren, zonder dat telkens aan te hoeven besteden.

2. Riolering

Wat willen we?

De riolering beschermt de volksgezondheid en het milieu, door het afvalwater af te voeren naar de afvalwaterzuivering. Het inzamelen en afvoeren van afvalwater naar de afvalwaterzuivering is een belangrijke wettelijke zorgplicht voor de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente ook de zorgplicht voor het doelmatig inzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van structureel nadelige gevolgen door grondwater. De riolering maakt deel uit van het watersysteem, waarbij zowel boven- als ondergrondse voorzieningen aanwezig zijn. Daarmee is het een belangrijk onderdeel van de leefomgeving.

Een aantal ontwikkelingen hebben een directe relatie met riolering en een effect op onze werkzaamheden hierin.

- Klimaatadaptatie. Het klimaat verandert. Het gaat vaker en harder regenen, het wordt warmer en droger voor lange aaneengesloten perioden. De droge zomers van 2018 en 2019 maar ook het droge voorjaar van 2020 hebben effect op onze waterhuishouding: grondwaterstanden dalen en beekdalen vallen droog. Daarvoor, in

2016, maar ook in 2018, hebben we in onze gemeente ook te maken gehad met zware buien die voor veel overlast hebben gezorgd, vooral in Breedeweg.

- **Duurzaamheid / circulariteit.** We houden de ontwikkelingen om de riolering te verduurzamen in de gaten. Je kunt hierbij denken aan materialen die we kunnen hergebruiken en/of herbruikbare materialen toepassen. Daarnaast kunnen we uit afvalwater grondstoffen winnen en energie opwekken.
- **Omgevingswet** (invoering per 1-1-2022). De invoering van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om zaken die nu nog op nationaal niveau geregeld zijn, straks lokaal te regelen. Dit betekent dat er straks meer keuze is hoe we de gemeentelijke watertaken vormgeven. De gemeentelijke zorgplichten blijven overigens onveranderd gelden en komen terug in de Omgevingswet.

Ook vinden we aansluiting bij de Werkeenheid Regio Nijmegen (WRN), die een visie op de waterketen heeft opgesteld: 'Doelmatige en klimaatbestendige waterketen door gebalanceerde innovatie van de watertaken'. De visie is gebaseerd op de watertaken en gericht op de lange termijn (2050). Hierin staan onder andere de volgende zaken beschreven: stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en drinkwater.

Het beleid rondom riolering, de gemeentelijke watertaken, staat in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2016-2020. Momenteel actualiseren we dit plan. Het nieuwe GRP 2021-2025 is eind 2020 vastgesteld. Het GRP biedt eveneens de onderbouwing voor (ontwikkeling van) de rioolheffing.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is geactualiseerd en vastgesteld. Vanaf 1 januari 2021 is het nieuwe GRP in werking getreden. Samen met de projecten uit andere vakgebieden zijn de verschillende projecten uit het GRP op het Meerjaren InvesteringsPlan gezet.

Stand van zaken Jaarrekening

Door beperkte personele capaciteit blijven werkzaamheden zoals onderhoud, reiniging en inspectie van het riool liggen. Ook geplande onderzoeken en studies moeten we daardoor uitstellen.

Wat hebben we?

Onderstaande tabel geeft een globaal overzicht van de voorzieningen binnen gemeente Berg en Dal voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, het verwerken van hemelwater en grondwater.

Taakveld	Omvang	Eenheid
Riolering: lengte vrijvervalriool	273	km
Riolering: lengte drukriool	82	km
Riolering: gemalen	53	stuks
Riolering: bergbezinkvoorziening	7	stuks
Riolering: drainage	8	km
Riolering: pompunits	219	stuks
Riolering: straatkolken	11.500	stuks

Wat is nodig?

Onderstaande reguliere beheerwerkzaamheden en projecten voeren we jaarlijks uit om te voldoen aan de visie / beleidsdoelen:

- Reinigen en inspecteren riolering.
- Reinigen van straat- en trottoirkolken (2 keer per jaar).
- Reinigen en inspecteren rioolgemalen / pompunits.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan riolering en kolken.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan gemalen / pompunits.
- Meten en monitoren van riolering / grondwater.
- Het ondersteunen van inwoners bij nieuwe projecten.

Afhankelijk van ontwikkelingen en het functioneren van bestaande voorzieningen, berekenen we het hydraulisch (en milieutechnisch) functioneren van de riolering met een computermodel. In het kader van klimaatadaptatie voeren we op korte termijn enkele zogenaamde stresstesten uit voor de woonkernen waar dit nog niet heeft plaatsgevonden. Breedeweg, Beek en Ubbergen zijn inmiddels uitgevoerd.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De reiniging en inspectie van de riolering is in uitvoering. Ongeveer 40% van het riool dat voor inspectie op de planning staat, is inmiddels geïnspecteerd. In het 1e en 2e kwartaal zijn we in Millingen aan de Rijn en Kekerdome bezig.

Ook met het reinigen van de kolken is onze aannemer bezig. De kernen Millingen aan de Rijn, Ooij, Leuth en Breedeweg zijn klaar. Met het reinigen van de kolken in Groesbeek zijn we nog bezig. We verwachten de reiniging medio dit jaar af te ronden.

Het reinigen en inspecteren van de rioolgemalen/pompunits is voor 50% gereed. Na het inspecteren/reinigen volgen de maatregelenplannen en de uitvoering daarvan.

Het onderhoud aan de meetpunten van de riolering is uitgevoerd. Tevens zijn er op twee locaties nieuwe meetpunten ingericht. In het voorjaar laten we pijlbuizen plaatsen voor het nieuwe grondwatermeetnet.

Stand van zaken Jaarrekening

De reiniging en inspectie van de riolering in Millingen aan de Rijn en Kekerdome is gereed. De inspectieresultaten hebben we grotendeels al beoordeeld. Blijkt het riool slecht te zijn, dan schrijven we een startnotitie. Deze bespreken we met de andere disciplines (wegbeheer en groen). Uiteindelijk leidt dit tot een (integraal) project op het Meerjaren investeringsplan (MIP).

In december hebben we de kolken voor het laatst gereinigd. Ook de reiniging en inspecties van de rioolgemalen zijn compleet.

Het nieuwe grondwatermeetnet is op dit moment operationeel, met de bijbehorende online portal. We moeten nog 1 meetpunt herplaatsen, omdat de meetapparatuur op deze plek gestolen is.

Wat kost het?

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) Berg en Dal 2016-2020 is eind 2020 vastgesteld.

De planning uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vormt samen met de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water, en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Om de lasten gelijkmatig over de jaren te verdelen gebruiken we de voorziening riolering. Het uitgangspunt voor de rioolheffing is volledige kostendekkendheid. Tekorten of overschotten verrekenen we met deze voorziening.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen financiële wijzigingen.

Stand van zaken Jaarrekening

Uitgangspunt voor de rioolheffing is volledige kostendekkendheid. Dit betekent dat de kosten net zo hoog zijn als de inkomsten. Het verschil tussen de werkelijk gerealiseerde lasten en baten is € 727.723. Dit bedrag is in 2021 gestort in de voorziening 'egalisatie riolering'.

3. Water

Wat willen we?

In 2019 hebben de regiogemeenten samen met veel andere partijen de visie Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal ondertekend. In deze visie staan veel ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. In een uitvoeringsprogramma staat wat prioriteit heeft, wat we regionaal of lokaal gaan doen en welke partijen bij welke maatregelen betrokken zijn. Er is in ieder geval een bewustwordingscampagne nodig om inwoners duidelijk te maken dat de klimaatverandering eraan komt, dat we ons daarop moeten voorbereiden en dat de overheid niet alles kan en wil oplossen. Ook inwoners en organisaties staan aan de lat om maatregelen te nemen. Er moet hierbij een goede balans zijn tussen maatregelen die de gemeente voorbereidt en uitvoert en ruimte geven aan initiatieven van inwoners en organisaties.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Water: infiltratieputten	516	stuks
Water: wadi's (23 stuks)	15.830	m ²
Water: waterwerkt Beek	4	km
Water: sloten	64	km
Water: waterdoorlatende verharding	6.150	m ²

Wat is nodig?

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. Vooral Breedeweg, Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting zijn plekken die hiermee regelmatig te maken hebben. We maken onderscheid tussen wateroverlast en waterhinder. Met overlast bedoelen we dat er daadwerkelijk schade op treedt aan privé of gemeentelijke eigendommen. Met hinder bedoelen we situaties waarbij water op straat staat. Overlast heeft de hoogste prioriteit.

In 2019/2020 zijn we gestart met het project Wateroverlast Breedeweg. Samen met het Waterschap treffen we maatregelen in en rond de kern van de Breedeweg, om zo de wateroverlast te verminderen. Een bewustwordingscampagne zoals hierboven genoemd, maakt deel uit van het project. De geplande projectduur voor wateroverlast Breedeweg is 2020 tot en met 2024. Verder bekijken we in de andere kernen wat nodig is.

Daarnaast hangt het omgaan met hevige neerslag samen met de hemelwaterzorgplicht van de gemeente. Hemelwater gaat via het oppervlak maar gedeeltelijk ook via het rioolstelsel. Het houdt daarom verband met elkaar. De invulling van de zorgplicht staat in het Gemeentelijk Rioleringsplan Berg en Dal.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De DPRA-subsidie (DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie) is afgestemd met de regio en is in maart aangevraagd. Voor een overzicht van de projecten in Breedeweg verwijzen we naar resultaat 2.4.3 van programma 2 in de begroting.

Voor het project “Water werkt” is recent een pilot uitgevoerd waarbij een nieuw stuk goot is aangelegd. Deze nieuwe goot maken we van beton waar we stenen in drukken. Hierdoor krijgt deze dezelfde uitstraling als de bestaande goot, maar is de goot gemakkelijker te onderhouden. Medio juni weten we de resultaten van deze pilot en kunnen we de bevindingen meenemen in het onderhoud van de rest van het project Water Werkt in Beek.

In het verleden hebben wij in Heilig Landstichting infiltratie-units geplaatst. Hierdoor kan hemelwater in de bodem infiltreren. Vitens is aan het onderzoeken of ze het grondwaterbeschermingsgebied richting Heilig Landstichting kunnen verschuiven. Als dat gebeurt, dan mogen we hoogstwaarschijnlijk niet meer zomaar infiltreren. Het verplaatsen van het beschermingsgebied kan dus gevolgen hebben voor het gebruik en/of in stand houden van onze infiltratie-units.

Stand van zaken Jaarrekening

We zijn nog bezig met de aanbesteding voor het project “water werkt” in Beek. We verwachten dit begin volgend jaar af te ronden.

Het project rondom het grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord heeft bij Vitens enige tijd stilgelegen. Dit najaar is dit door Vitens opnieuw opgestart door middel van een kennismakingsgesprek.

We hebben Vitens gevraagd om de consequenties voor de kern Heilig Landstichting goed in beeld te brengen.

De DPRA-subsidie is inmiddels toegekend door het Rijk. Dat betekent dat er vanuit deze subsidie een stevige bijdrage is voor project Breedeweg van € 784.000.

Wat kost het?

De totale project omvang van aanpak extreme wateroverlast in Breedeweg bedraagt € 8 miljoen, waarbij het Waterschap € 3,65 miljoen bijdraagt. Daarnaast ramen we € 0,3 miljoen aan bijdragen van derden.

In het meerjaren investeringsplan is een bedrag van ruim € 3,1 miljoen beschikbaar voor de aanpak van extreme wateroverlast. Het plan is nog niet volledig gedekt. Deze dekking halen we uit extra subsidies en/of een versoerde uitvoering van de maatregelen.

De gemeenteraad heeft de afgelopen jaren voor de aanpak van wateroverlast € 900.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag is gestort in de bestemmingsreserve aanpak extreme wateroverlast. Hiermee dekken we de een deel van de kapitaallasten voor de investeringen van de aanpak van wateroverlast.

Bij gecombineerde projecten (bijvoorbeeld; groen, wegen en riolering) op het Meerjaren investeringsplan is ook aandacht voor het hemelwater. In die plannen maken we ruimte om water tijdelijk op te vangen en in het gebied te verwerken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- **Aanpak wateroverlast**

De regio heeft ingestemd met de DPRA (DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie) aanvraag, waarbij Berg en Dal een behoorlijk beroep mag doen op de gezamenlijke beschikbare middelen, namelijk € 965.000 van de € 3,1 miljoen. In juni verwachten we het

antwoord van het Rijk. Daarnaast heeft de provincie toegezegd de maatregelen aan de provinciale weg voor haar rekening te zullen uitvoeren voor € 600.000. Rond de zomer zal er een update van dit project aan de raad gegeven worden. Voor het overige zijn er sinds de vaststelling van de kredieten geen bijzondere bijstellingen te melden. Momenteel werken we vooral aan de benodigde grondverwerving en voorbereiding voor de inrichting van de percelen op de hoek Hemeltje/Knapheideweg.

Breedeweg maakt ruimte voor water

Een van de maatregelen is deelname aan operatie steenbreek. In de praktijk betekent dat; stenen eruit, groen erin! We zijn nu bezig met de voorbereiding van deze maatregel uit het klimaatfonds.

Klimaatfonds

Met het Klimaatfonds zetten we in op stimuleren we maatregelen die we nemen om de negatieve effecten van klimaatverandering tegen te gaan. Allereerst willen we het afkoppelen van hemelwaterafvoer door particulieren stimuleren. Daarvoor zijn we een regeling op aan het stellen. Verder willen we uit het Klimaatfonds maatregelen die voortvloeien uit het Regionaal Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie (RUP) betalen, voor zover deze een relatie met water hebben. In het RUP zijn in totaal negen speerpunten benoemd, die we met voorrang oppakken. Voor de uitvoering van de speerpunten neemt elke deelnemer een deel van de kosten voor zijn rekening. Voor zover de speerpunten betrekking hebben op de waterhuishouding doen we een beroep op het aan het Gemeentelijke Rioleringsplan gekoppelde Klimaatfonds. Voor de meeste speerpunten moet op dit moment nog een plan van aanpak worden uitgewerkt.

- **Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)**

Het GRP is inmiddels geactualiseerd en we werken nu met het nieuwe GRP 2021-2025. In dit GRP is onder andere jaarlijks geld opgenomen voor het afkoppelen van de openbare ruimte.

Stand van zaken Jaarrekening

De DPRA-subsidie is inmiddels toegekend door het Rijk (€ 784.000).

Daarnaast hebben we een extra subsidieverzoek ingediend in het kader van het derde Plattelandsontwikkelingsprogramma (afgekort Pop3). Dit betreft een Europese regeling die door de provincie wordt uitgevoerd. De aanvraag is positief beoordeeld.

Het gaat om een bedrag van € 1,5 miljoen. We kunnen nog niet rekenen met dit bedrag. Of het tot uitkering komt, zal pas in 2024 blijken. Dat heeft niet direct met het project zelf te maken. In principe was er binnen de regeling geen ruimte meer, maar de inschatting is geweest dat de in eerste instantie ingediende projecten binnen deze Pop3 regeling niet allemaal doorgang vinden, waardoor er mogelijk sprake is van vrijval.

Het al dan niet toegekend krijgen van de Pop3 subsidie heeft geen financiële consequenties voor het project. De dekking zoals oorspronkelijk voorzien in het GRP blijft leidend. Dat geldt ook voor het vooralsnog ontbrekende deel in de dekking.

De afkoppelregeling is sinds november van start gegaan. Inwoners kunnen subsidie krijgen. Daarvoor moeten zij hun daken van het rioolstelsel afkoppelen, én regenwater in hun eigen tuin opvangen. Inmiddels hebben we ongeveer 50 aanvragen ontvangen, waarvan er zes uitgevoerd en betaald zijn.

4. Groen

Wat willen we?

Wij laten het gemeentelijk stedelijke groen zoals plantsoenen en hagen op A-kwaliteit (net straatbeeld) onderhouden. Grasvelden onderhouden we op hetzelfde kwaliteitsniveau en maaien we vaak. Onze eigen buitendienst onderhoudt bomen eens per drie jaar. Deze frequentie is voldoende om een gezond bomenbestand na te streven.

Natuurlijk groen, zoals bermen en sloten maaien en onderhouden we over het algemeen tweemaal per jaar. De tendens is om meer in te zetten op biodiversiteit en ecologisch bermenbeheer. Dit betekent dat we bermen minder vaak maaien en maaiersten opruimen voor de ontwikkeling van bloemen en kruiden.

Voor het boombeheer hebben wij een lijst met de meest bijzondere bomen (lijst bijzondere houtopstanden) en een bomenstructuurplan (meest waardevolle rijen van bomen). In deze documenten staat welke bomen/structuren wij het meest belangrijk vinden. Daarnaast onderhouden wij ongeveer 16.000 gemeentebomen. Hiervoor is budget opgenomen in de exploitatie.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Groen: aantal bomen (exclusief bospercelen)	15.320	stuks
Groen: oppervlakte cultuurrijke beplanting	182.037	m ²
Groen: gazon	386.110	m ²
Groen: bermen	849.253	m ²

Wat is nodig?

Voor het regulier onderhoud van het stedelijk groen hebben we een contract met de DAR. Zij voert het onderhoud in het groeiseizoen uit met 20 medewerkers van het werkbedrijf, die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. In de wintermaanden zijn dit er 10.

Naast regulier onderhoud moeten we groen soms vernieuwen. Elk najaar vervangen wij ruim 15.000 planten en struiken. Bomen vervangen we als ze ziek of dood zijn. Ons uitgangspunt is dat wij minimaal één nieuwe boom planten, voor iedere boom die wij kappen. Door groen en bomen tijdig te vervangen ontstaat er geen achterstand en blijft het gemeentelijk groen gezond. Langdurige droogte vormt een bedreiging voor de nieuwe aanplant. Op deze ontwikkeling passen wij onze plant- en boomkeuze aan. Ook geven wij jonge aanplant water.

Het onderhoud van gazon, bermen en sloten besteden wij uit. De laagste inschrijver mag het werk uitvoeren. Het gazonbestek brengen wij in 2021 opnieuw in de markt. Dat doen wij omdat een contractvorm mogelijk is, welke bij aanhoudende droogte leidt tot lagere kosten. Nu betalen wij een vast bedrag voor een bepaalde kwaliteit. Daarbij rekent de aannemer met een x aantal maaibeurten. Door aanhoudende droogte blijkt dat het aantal maaibeurten in de praktijk minder is. Daarom is het voordeliger om per maaibeurt te gaan betalen.

Onze buitendienst onderhoudt de bomen. Wij vinden het belangrijk om ons bomenbestand goed te kennen en hoogwaardig onderhoud na te streven. Daarnaast houden we rekening met snoeiverzoeken en wensen van onze inwoners.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In voorbereiding op de actualisatie van de bestekken, zijn we het areaal in beeld aan het brengen. Doordat de gemeente steeds groter wordt (nieuwe wijken), neemt ook het oppervlakte gazon, bermen enzovoort toe. Ten opzichte van de laatste actualisatie zijn de hoeveelheden gewijzigd. De gemeente heeft:

- 15.103 gemeentelijke bomen.
- 182.037 m² cultuurrijke beplanting

- 374.171 m² gazon
- 849.253 m² bermen

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben een vierjarig contract met de Dar kunnen sluiten voor het onderhouden van openbaar groen. In dit contract hebben we de actuele hoeveelheden opgenomen. De nieuwe cijfers zijn als volgt:

- 15.121 Gemeentelijke bomen
- 198.153 m² Cultuurrijke beplanting
- 398.232 m² Gazon
- 855.448 m² Bermen

Doordat we dode en zieke bomen jaarlijks vervangen, hebben we het bomenbestand op peil weten te houden.

Uit de geactualiseerde hoeveelheid blijkt dat het totale oppervlakte groen met 46.503 vierkante meter toegenomen is. Dat komt door herstel van (teken)foutjes maar vooral nieuw aangelegd groen. Onze gemeente wordt steeds een beetje groener!

Wat kost het?

Voor onderhoud van stedelijk groen zoals plantsoenen, hagen en grasvelden is in de exploitatie in totaal € 830.000 opgenomen.

Voor onderhoud van natuurlijk groen zoals landschapselementen, parken en bermen is in de exploitatie in totaal € 262.500 opgenomen.

Voor onderhoud en inspectie én het vervangen van bomen is jaarlijks ongeveer € 80.000 beschikbaar in de exploitatie. Daarnaast is eens per drie jaar ongeveer € 75.000 extra beschikbaar voor groot onderhoud aan boomstructuren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De wijziging in de hoeveelheden zal naar verwachting tot hogere onderhoudskosten leiden. Of en in welke maten dat zo is, zal blijken uit de directieraming en aanbidding van Dar. Met het opstellen van het bestek en de directieraming zijn we nu bezig. Medio 2021 willen we de raad een geactualiseerd bestek en bijbehorende aanbidding van de Dar voorleggen.

Ook zijn er een aantal bomenlanen in beheer van de gemeente gekomen. Bijvoorbeeld de bomen langs het Groene straatje in Leuth en de bomen langs de Rijlaan in Groesbeek. Daarbij moeten we de bomen langs de Mooksebaan vaker onderhouden. Uit jaarlijkse inspecties blijkt dat deze bomen in kwaliteit achteruitgaan en er vaker onderhoud nodig is.

Het onderhoud van deze bomen is relatief kostbaar. Dit komt doordat het veel bomen zijn en dat we de weg af moeten sluiten. Ook moeten we het verkeer omleiden. De financiële gevolgen hiervan werken we dit jaar uit.

Stand van zaken Jaarrekening

Door uitbreidingen en vergroenen van ons areaal zijn de kosten gestegen met ongeveer 3%.

De bomen van de laan aan de zuidzijde van de Rijlaan/Heumensebaan zijn bij ons in beheer gekomen. Dat was een voorwaarde bij de aanleg van het fietspad. Wij hebben de bomen inmiddels gesnoeid en geïnspecteerd. Bij deze inspectie bleek dat de conditie van de helft van de oude bomen matig of slecht is. Met ruim 7.000 verkeersbewegingen per etmaal is dit een onwenselijke situatie. We zijn met Staatsbosbeheer in gesprek over een plan voor de lange termijn en behoud van deze bomenlaan.

5. Gebouwen

Wat willen we?

In 2020 werken we aan een strategische visie voor alle gemeentelijk vastgoed. Wij verwachten dat deze visie eind 2020 gereed zal zijn.

In 2019 zijn alle gemeentelijke panden opnieuw in kaart gebracht. Het onderhoudsplan is in 2020 voorgelegd aan de gemeenteraad. In het plan is rekening gehouden met de stijging van de bouw- en loonkosten en meer wet- en regelgeving.

Momenteel onderhouden we al onze panden doelmatig en sober. Het gemeentehuis dient daarbij in conditie redelijk tot goed te blijven. De overige panden in conditie redelijk. Veiligheid /gezondheid en duurzaamheid /circulariteit (hergebruik van materialen) zijn hierin de belangrijkste onderhoudsaspecten.

Iedere drie jaar laten we onze gebouwen inspecteren en stellen we een onderhoudsplan op. Daaruit blijkt hoeveel geld we in dat jaar nodig hebben voor onderhoud. Daadwerkelijk onderhoud voeren wij overigens pas uit na een actuele inspectie. Bij deze inspectie wordt beoordeeld of het geplande onderhoud echt noodzakelijk is en of we het nog uit kunnen stellen.

Het aantal voorzieningen brengen we terug naar vier:

1. gemeentelijke gebouwen, zoals het gemeentehuis en de gemeentewerf
2. sportaccommodaties, zoals de sporthal en het zwembad
3. welzijnsaccommodaties, zoals de Mallemolen en het kulturhus in Millingen a/d Rijn
4. overige accommodaties, zoals het draisine gebouw en parkeergarage Bellevue

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het meerjarig onderhoudsplan is inmiddels door de gemeenteraad vastgesteld. Komende periode financieren wij de onderhoudstaken aan de verschillende panden op onderstaande wijze:

E: Exploitatiebudget (dagelijks/contractueel onderhoud)	Jaarlijks € 331.000
P: Planmatig onderhoud vanuit de Voorziening	Jaarlijks € 354.000
V: Vervangingsinvesteringen vanuit kredieten (MIP)	Nader te bepalen

Stand van zaken Jaarrekening

Er zijn geen nieuwe bijzonderheden.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Vastgoed: aantal gemeentelijke accommodaties (al dan niet in eigen beheer)	26.289	m ² /bvo
Gemeentelijke gebouwen	9	stuks
Sportaccommodaties	4	stuks
Welzijnsaccommodaties	4	stuks
Overige accommodaties	15	stuks

Wat is nodig?

Wij organiseren aanbestedingen en stellen contracten op voor een periode van minimaal 3 jaar. Deze contracten gaan over: dakwerk, schilderwerk, bouwkundig onderhoud, werktuigbouwkundig onderhoud en elektrotechnisch onderhoud.

Overige projecten zijn:

- revitalisering Cultureel Centrum de Mallemolen
- bouw zoutloods in Millingen aan de Rijn
- verdere verduurzaming van gemeentelijke gebouwen/accommodaties, waaronder de sporthal De Duffelt in Millingen aan de Rijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Momenteel bereiden we de bouw van een nieuwe overkapping en zoutloods in Millingen aan de Rijn voor. Ook de start van het onderhoud aan de spoorbrug in Groesbeek is in zicht. Naar verwachting ronden we beide projecten dit jaar af.

De revitalisering van de hele Mallemolen laat op zich wachten. Dit is ook afhankelijk van de keuze wat we op lange termijn willen met het pand. Wel wordt er binnenkort gestart met de interne verhuizing van het Agora onderwijs, van de kelder naar de ruimte op de begane grond waar nu de bibliotheek is gehuisvest. Onderzocht wordt welke minimale bouwkundige aanpassingen nodig zijn voor onderwijshuisvesting. Voorwaarde voor deze verhuizing is het vertrek van de bibliotheek uit de Mallemolen naar het gemeentehuis. Momenteel wordt door HEVO onderzocht of gedeeld gebruik van het gemeentehuis mogelijk is.

We hebben geïnvesteerd in een Cloud Energy Optimizer voor zwembad De Lubert. Hiermee verwachten we een energiebesparing te behalen van 14 %.

Stand van zaken Jaarrekening

Helaas heeft de bouw van de overkapping en zoutloods vertraging opgelopen. Dit komt door verontreiniging van de bodem en de situering binnen het geldende bestemmingsplan. De spoorbrug nabij de Hoge Hoenderberg is wel volgens planning eind dit jaar opgeleverd.

In november heeft de Raad besloten te starten met de revitalisering van de Mallemolen en in beginsel het Agora onderwijs te huisvesten in een deel van de bibliotheek. Daarmee kan het sociaal cultureel centrum het bruisende hart van Groesbeek worden. Een voorbereidingskrediet van € 155.000 is beschikbaar gesteld voor de verdere uitwerking van de revitalisering. Ook is een stelpost van maximaal € 224.000 per jaar in de begroting 2022 opgenomen ter dekking van het nog uit te werken kredietvoorstel. Inmiddels is er een externe projectleider aangetrokken en is gestart met de voorbereiding van de werkzaamheden.

Eind september hebben we de vloer van zwembad De Lubert gerenoveerd. De werkzaamheden stonden eigenlijk voor 2022 gepland, maar zijn naar voren gehaald omdat de kwaliteit van de oude vloer sneller achteruit ging dan voorzien. De bescherm laag liet los en dat zorgde voor een gevaarlijke en onveilige situatie.

Voor de renovatie moest het zwembad dicht. Dat moment hebben we benut om ook een aantal technische installaties aan te passen.

In de begroting 2021 was als bezuinigingsopdracht de verkoop van het Zalmkerkje opgenomen. Enkele geïnteresseerde kopers hebben zich bij ons gemeld. Vanwege de bijzonderheid van het object laten we in 2022 eerst een herbestemmingsonderzoek doen, waarna we een advies over mogelijke herbestemming aan het college voorleggen. Bij de begrotingsbehandeling voor 2022 is de bezuinigingstaakstelling voor dit jaar teruggedraaid.

Wat kost het?

Voor financiering van de onderhoudsplannen maken wij gebruik van een voorziening onderhoud gebouwen. De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening is € 354.000 voor groot onderhoud. Daarnaast is € 331.000 beschikbaar in de exploitatie voor dagelijks en contractueel onderhoud.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Buiten de vaststelling van het actualiseerde onderhoudsplan zijn er geen financiële wijzingen te noemen.

Stand van zaken Jaarrekening

Buiten de vaststelling van het geactualiseerde onderhoudsplan zijn er geen nieuwe bijzonderheden.

6. Openbare verlichting

Wat willen we?

Duurzaamheid is steeds belangrijker. Onze gezamenlijke doelstelling is om in 2030 nog maar de helft van de stroom verbruiken ten opzichte van 2013. Dat hebben de gemeenten in Nederland samen afgesproken. De oude lampen verbruiken veel (gemiddeld 40 Watt) stroom. Daarom gebruiken we sinds 2013 ledlampen. Deze verbruiken nog maar 16 Watt. In de gemeente Berg en Dal staan ongeveer 5.950 lichtmasten. Daarvan zijn er 2.100 ouder dan 30 jaar. Ongeveer 2.100 lichtmasten zijn nieuw en hebben zuinige lampen. De overige lichtmasten zijn nog niet afgeschreven.

Door de oude verlichting te vervangen is:

- het veiliger op straat, want er zijn minder donkere plekken;
- dit goedkoper en beter voor het milieu, want de lampen verbruiken minder stroom;
- het risico op ongelukken kleiner.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Verlichting: masten en armaturen	6.500	stuks

Wat is nodig?

In een gedeelte van Beek, Leuth, Groesbeek en Ooij is de verlichting nu nog slecht. Er staan te weinig lichtmasten en er zijn veel donkere plekken. Zoals beschreven in het beheerplan "Openbare Verlichting" gaan we daar in veel wijken oude lichtmasten en lampen vervangen. Tot 2030 willen we 300 lichtmasten per jaar vervangen. Daarnaast vervangen we lichtmasten tijdens integrale projecten omdat we dan in het werk mee kunnen nemen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dit jaar hebben we de verlichting in de wijk Heidebloem-/Erica-/Boterbloemstraat in Groesbeek vervangen.

De verlichting in de Baron Voorst tot Voorststraat in Beek en de Bongerdstraat in Beek gaan we dit jaar in combinatie met andere werkzaamheden vernieuwen.

Tevens gaan we in de omgeving Hendrikstraat, Vissenbuurt en Nassaustraat in Ooij alle oude verlichting door Led vervangen. Het vervangen van de verlichting combineren we met de civiele werkzaamheden.

Interessant om te benoemen is dat ons lichtnetwerk steeds duurzamer wordt. Inmiddels bestaat 57% van onze lichtmasten uit LEDverlichting.

Stand van zaken Jaarrekening

De verlichting in de Hendrikstraat, Vissenbuurt en Nassaustraat in Ooij is vervangen door LED. De verlichting in de Baron Voorst tot Voorststraat en Bongerdstraat in Beek nemen we mee in een project, dat voor 2022 op de planning staat.

Door deze verschuiving ontstond er ruimte en hebben we de verlichting in de Plataan-, Linde- en Meidoornstraat in Beek vervangen. Dit stond eigenlijk voor volgend jaar op de planning.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 332.000 beschikbaar voor onderhoud en vervanging van lichtmasten en openbare verlichting.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het vervangen van de verlichting verloopt volgens (financiële) planning.

Stand van zaken Jaarrekening

Door het aanpassen van de volgorde van de genoemde projecten klopt de financiële planning ook weer.

7. Speelruimten

Wat willen we?

Wij willen speelplekken heel en veilig houden. Ook moeten wij voldoen aan wet- en regelgeving. Voor speeltoestellen is het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' van toepassing. Daarin staat exact beschreven waaraan speeltoestellen in de openbare ruimte moeten voldoen.

Wij kiezen ervoor om alle speeltoestellen op één plek tegelijkertijd te vervangen. Hierdoor kunnen we met het volledige budget een totaal nieuwe speeltuin maken. Samen met de kinderen uit de buurt maken wij een ontwerp. De kinderen mogen dan zelf kiezen welke speeltoestellen zij het leukste vinden.

Onze ervaring is dat metalen speeltoestellen na 18 jaar aan vervanging toe zijn. Houten toestellen zijn na 12 jaar al aan vervanging toe. Na die periodes zien we dat de kwaliteit snel achteruit gaat. Toestellen zijn niet meer op verantwoorde manieren te herstellen. Dit leidt tot onveilige situaties en opmerkingen van de inspecteur.

We hebben een vervangingsplan dat gebaseerd is op de leeftijd van de speelplekken. Speeltoestellen vervangen wij in principe na 12 (hout) of 18 jaar (kunststof en metaal). Dit is afhankelijk van het materiaal en hoeveel de toestellen gebruikt zijn. Op basis van de kwaliteit en inspectieresultaten passen wij het onderhouds- en vervangingsplan aan. Na de afschrijvingstermijn beslissen we of we de speelplek moeten vervangen. Dit is afhankelijk van de behoefte in de wijk.

Soms is een speelplek eerder aan vervanging toe doordat toestellen slecht zijn. Dit verwerken wij in de actualisatie van het vervangingsplan. Dit schema leggen wij eens in de drie jaar voor aan de gemeenteraad.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Speelruimten: aantal speelplekken in de openbare ruimte	73	stuks

Wat is nodig?

Een specialist inspecteert de speeltoestellen één keer per jaar. Daarnaast controleert onze buitendienst de speeltoestellen. Dat doen wij twee tot drie keer per jaar. Als er iets kapot is, dan maken we dat meteen.

Voor 2021 staat het vervangen van speelplekken op de volgende locaties gepland:

- Gooiseweg / De Meent (skatebaan) in Groesbeek
- Nesciostraat 2 in Beek
- Roerdompstraat in Beek
- Waterstraat in Beek

Stand van zaken Voorjaarsnota

Twee speelplekken die voor 2020 op de planning stonden, hebben we vorig jaar niet vernieuwd. Uit de inspectieresultaten bleek dat nog niet nodig te zijn. De speeltoestellen waren heel en veilig. Het gaat om:

- De speelplek aan de Gooiseweg / Vincent van Goghweg in Groesbeek.
- De speelplek aan de Burgemeester Hermsenstraat in Millingen aan de Rijn.

Het vernieuwen van deze twee speelplekken hebben we in de planning van 2021 opgenomen, dus in totaal gaan we zes speelplekken vernieuwen. Een en ander is nog wel afhankelijk van de inspectieresultaten. Ook hier geldt; als uit de inspectie blijkt dat een speelplek nog niet aan vervanging toe is, dan stellen we de vervanging uit.

Bij de vernieuwingen zullen we direct omwonenden en kinderen betrekken.

Stand van zaken Jaarrekening

De vervanging van speeltoestellen voor 2021 heeft iets vertraging opgelopen door de corona maatregelen en de intensieve samenwerking met de bewoners en kinderen.

De speelplek in de Nesciostraat is inmiddels wel vervangen. De speelplek aan de Roerdompstraat realiseren we in maart 2022. De andere twee plekken realiseren we in de zomer van 2022.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 90.000 beschikbaar voor vervanging, klein en groot onderhoud van speeltoestellen. Vanaf 2021 werken we met een bestemmingsreserve voor speelruimten. Overschotten of tekorten verrekenen we met deze reserve, zodat het geld beschikbaar blijft voor de speeltuinen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De planning en vervanging past binnen het vervangingsschema en de beschikbaar gestelde budgetten. Er zijn geen financiële afwijkingen.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2021 hadden we een overschot van € 28.000 op het budget voor speeltuinen. Dit bedrag is aan de reserve speeltuinen toegevoegd.

Financiering

Op grond van het BBV, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, moeten we een paragraaf financiering opstellen. In deze paragraaf staat hoe wij de risico's op het geld dat we uitlenen en lenen beheersen. De risico's die we moeten beheersen zijn koersrisico's en renterisico's.

Financiering

Financieringsstatuut

In het financieringsstatuut zijn door het college de richtlijnen vastgesteld voor het sturen en beheersen van, het verantwoorden over, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet)

Met het vaststellen van de financiële verordening heeft de raad de kaders aangegeven voor de inrichting van de financiële functie en de uitgangspunten voor het financieel beleid en het financieel beheer. Er is een relatie gelegd met het financieringsstatuut.

Financieringspositie

De financieringspositie geeft de financieringsbehoefte van de gemeente aan.

Financieringspositie	31-12-2020	31-12-2021
<u>Financieringsbehoefte</u>		
Totaal vaste activa (a)	91.545	92.237
<u>Financieringsmiddelen</u>		
Reserves en voorzieningen	54.136	58.109
Langlopende leningen	35.647	33.354
Voorziening grondexploitatie	132	200
Totaal financieringsmiddelen (b)	89.915	91.663
Financieringspositie (b-a)	-1.630	-574

Bovenstaande berekening geeft aan dat er begin 2021 een klein financieringstekort was. Dit tekort is met kasgeldleningen (kort geld) gefinancierd.

Langlopende leningen

Op 1 januari 2021 was het totaal aan opgenomen geldleningen € 35,6 miljoen. In 2021 is € 2,3 miljoen afgelost. Het totaalbedrag aan langlopende geldleningen is op 31 december 2021 € 33,3 miljoen.

Liquiditeitenplanning

Op 31 december 2020 was er sprake van een liquiditeitstekort van ongeveer € 1,6 miljoen. Wij zijn binnen de wettelijk voorgeschreven kasgeldlimiet gebleven. Dit is een norm die aangeeft hoeveel geld we mogen lenen voor een periode korter dan een jaar. Zolang deze situatie zich

voordoet en we binnen de kasgeldlimiet blijven kan het liquiditeitstekort met kort geld gefinancierd blijven. Omdat de rente op kort geld (< 1jaar) in 2021 negatief was is het liquiditeitstekort met kasgeldleningen (kort geld) gefinancierd. Wij hebben in totaal een bedrag van € 10.000 aan rente ontvangen over de afgesloten kasgeldleningen (kort geld).

Stijgt de rente op korte termijn dan maken wij de afweging om een deel van het liquiditeitstekort met een langlopende geldlening te financieren. Het verloop van de liquiditeiten is sterk afhankelijk van de tijd en de mate waarin de voorgenomen investeringen feitelijk worden gerealiseerd. Per kwartaal brengen we de liquiditeiten in beeld.

Relatiebeheer

De NV Bank voor Nederlandse Gemeenten is de huisbankier van de gemeente. Dit betekent dat nagenoeg al het gemeentelijk betalingsverkeer via deze bank loopt. Uit oogpunt van doelmatig kasbeheer proberen wij het contante geldverkeer zo veel mogelijk te beperken.

Schatkistbankieren

Per 15 december 2013 is Schatkistbankieren wettelijk verplicht. Dagelijks worden alle overtollige liquiditeiten boven een drempelbedrag afgeroomd en aangehouden in de schatkist bij het Ministerie van Financiën. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Dit betekent voor ons een drempel van € 708.000 (0,75% van afgerond € 94.400.000). Vanaf 1 juli 2021 is de drempel voor gemeenten met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen verhoogd van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. Dit betekent voor ons dat wij 1 miljoen buiten de schatkist mogen houden. Overigens hebben wij met de BNG een automatische saldogregulatie schatkistbankieren afgesproken. Alle overtollige geldmiddelen boven de € 500.000 worden automatisch afgeroomd naar schatkistbankieren. Het voordeel hiervan is om te voorkomen dat wij creditrente aan de BNG moeten betalen zodra wij meer dan € 500.000 in kas hebben. Het doel van de deelname aan schatkistbankieren is om de EMU-schuld van de collectieve sector te verlagen. De decentrale overheden krijgen geen leenfaciliteit bij de schatkist.

Rente

Koersrisico

Het koersrisico is het risico dat de waarde van aandelen of obligaties daalt door koersontwikkelingen. Wij lopen weinig koersrisico, omdat onze gelden zijn uitgezet op vastrentende waarden die niet gevoelig zijn voor koersontwikkelingen.

Renterisico

Er zijn twee normen die aangeven hoe groot het renterisico is.

1. Kasgeldlimiet

Dit is een norm die aangeeft hoeveel geld we mogen lenen voor een periode korter dan een jaar. De kasgeldlimiet voor 2021 bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal naar de stand van 1 januari. Volgens deze norm mogen wij 8,5% van 94.045.000 = € 8 miljoen lenen.

In de Wet financiering decentrale overheden staat dat de kasgeldlimiet gedurende twee achtereenvolgende kwartalen mag worden overschreden. Wij voldoen in 2021 aan de gestelde norm. In onderstaand overzicht is het verloop per kwartaal aangegeven.

2. Renterisiconorm

Deze norm geeft aan dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen van huidige en nieuwe leningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (€ 94.045.000). Voor onze gemeente betekent dit dat de aflossingen en de renteherzieningen onder de € 18,8 miljoen moeten blijven. In 2021 zijn de lasten voor renteherziening en aflossing € 2,3 miljoen. Wij blijven in 2021 dus ruim onder de norm.

Rentebeleid

Zowel de korte als de lange rente is momenteel historisch laag. De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB heeft in 2021 nog verklaard "dat voor langere tijd de rentes op een laag niveau zullen blijven".

In de jaarrekening 2021 hebben wij gerekend met een rente percentage van 1,50% voor de reserves en vaste activa. Voor de grondexploitatie zijn we uitgegaan van een rentepercentage van 0,69% te nemen.

(bedragen x € 1.000)

	1e kwartaal 2021	2e kwartaal 2021	3e kwartaal 2021	4e kwartaal 2021
1) <u>Toegestane kasgeldlimiet</u>				
- in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedragen	7.994	7.994	7.994	7.994
<u>Netto vlottende schuld</u>				
2) Omvang vlottende korte schuld	5.500	4.750	0	0
3) Vlottende middelen	3.011	6.009	5.822	4.342
4) Totaal netto vlottende schuld (2-3)	2.489	-1.259	-5.822	-4.342
Ruimte+/Overschrijding- (1-4)	5.505	9.253	13.816	12.336

De commissie BBV adviseert een schema rentetoerekening op te nemen. Doelstelling is het bevorderen van een eenduidige handelwijze over rente door gemeenten. Dit schema geeft inzicht in de rentelasten van externe financiering en het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Hieronder vindt u het schema rentetoerekening.

Schema rentetoerekening zonder bespaarde rente

Externe rente korte en lange financiering	645.225
Externe rentebaten	-152.719
	<hr/> 492.506
Af : rente grondexploitatie	-13.260
Af: rente projectfinanciering	0
Saldo door te rekenen externe rente	<hr/> 479.246
Rente eigen vermogen	915.694
Rente voorzieningen contante waarde	91.716
Toe te rekenen rente taakvelden	<hr/> 1.486.656
Werkelijk aan taakvelden toegerekend	1,50% <hr/> 1.373.176
Renteresultaat	-113.480

Staat herkomst en besteding van middelen

De Staat herkomst en besteding van middelen geeft inzicht in de achterliggende bronnen die de ingaande en uitgaande kasstromen veroorzaken.

Operationele activiteiten die bestaan uit transacties die veelal direct leiden tot opbrengsten en kosten. Investeringsactiviteiten zijn de investeringen in en de desinvesteringen van immateriële, materiële en financiële vaste activa.

Financieringsactiviteiten bestaan uit de activiteiten ter financiering van de operationele en investeringsactiviteiten.

Bedragen x €1.000

Kasstroom uit operationele activiteiten	2021
Saldo programmarekening	1.896
Afschrijvingen	3.682
Mutatie werkkapitaal:	
- Mutatie voorraden	1.145
- Mutatie vorderingen	-167
- Mutatie kortlopende schulden excl. Bankschulden	1.248
Totaal mutatie werkkapitaal	2.226
Onttrekkingen reserves	-4.023
Toevoegingen reserves	4.138
Onttrekkingen / vrijval voorzieningen	-1.165
Toevoegingen voorzieningen	2.996
Totaal uit operationele activiteiten	9.749
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	
Investerings immateriële vaste activa	-1.659
Desinvesteringen immateriële vaste activa	191
Investerings materiële vaste activa	-5.096
Desinvesteringen materiële vaste activa (bijdrage derden)	694
Investerings financiële vaste activa	-229
Desinvesteringen financiële vaste activa	1.726
Totaal investeringsactiviteiten	-4.373
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	
Opname langlopende geldleningen	-
Aflossing langlopende geldleningen	-2.292
Mutatie kasgeldleningen	-4.000
Totaal financieringsactiviteiten	-6.292
Mutatie geldmiddelen	-917
De mutatie in geldmiddelen is als volgt te specificeren:	
Liquide middelen ultimo vorig dienstjaar:	727
Liquide middelen ultimo dienstjaar:	-190
Afname liquide middelen	-917

Bedrijfsvoering

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2021 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Algemeen

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2021 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Personeel

Diversiteit

Het onderwerp gelijke behandeling is wereldwijd een thema waar veel aandacht voor is. De gemeente Berg en Dal vindt het belangrijk de nodige aandacht te schenken aan de manier waarop wij omgaan met gelijke behandeling en diversiteit van ons personeelsbestand. We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Hier investeert onze organisatie in. We gaan aan de slag met het opstellen van een diversiteitsbeleid. Kwaliteiten, vaardigheden en talenten zijn van belang. Hier selecteert de organisatie op in werving en selectie procedures. We zoeken de juiste kanalen om verschillende doelgroepen te benaderen. Wat er niet toe doet is geslacht, leeftijd, herkomst of handicap.

In de hele organisatie maken we ruimte voor werkervaringsplaatsen en banen die onder de banenafpraak vallen. Ook statushouders voorzien wij wanneer dit kan van een werkervaringsplaats of taalstage. Een taalstage is een combinatie tussen een kennismaking met de arbeidsmarkt en de ontwikkeling van de Nederlandse taal. Iedereen verdient een kans om aan het werk te zijn en om zijn of haar plaats op de arbeidsmarkt te verbeteren. Als gemeente vinden we onszelf een voorbeeld. We werken aan verjonging door onder andere stages en traineeships beschikbaar te stellen. Dit heeft als gevolg dat wij soms banen, werkplekken of opdrachten creëren voor stagiairs en trainees. Ondanks de Corona crisis blijven wij dit doen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben in 2021 goed oog kunnen houden voor de diversiteit in onze organisatie. We hebben diverse werkervaringsplaatsen gerealiseerd, verschillende stagiaires en trainees gehad. Dit jaar hadden wij 10 collega's die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben in dienst (participatiebanen). In 2021 zijn er geen taalstages geweest, omdat we onvoldoende begeleiding konden bieden door het veelvuldig thuiswerken.

Flexibel werken

De principes van flexibel werken worden in de samenleving steeds belangrijker. De organisatie biedt deze mogelijkheid, maar de faciliteiten zijn daar nog niet op ingericht. Waar het eerst vanzelfsprekend was dat werknemers veelal voor het werk naar het gemeentehuis kwamen is dat nu anders. We gaan flexibel(er) werken. Deze nieuwe manier van werken vraagt om meer flexibiliteit en loslaten van 'oude vertrouwde gewoontes'.

De corona crisis heeft ons in sneltreinvaart doen inzien dat het gemeentehuis als werkplek niet meer in alle gevallen voldoet. Een 'ontmoetingsplaats' waar werknemers, inwoners, klanten, leveranciers en partners samenkomen is wat aansluit bij onze doelen en ambities. Voor de binding met de organisatie is het belangrijk dat werknemers elkaar kunnen blijven zien als dat nodig is. Dit hoeft niet enkel in het gemeentehuis, maar kan ook op een andere locatie. We gaan uit van creativiteit, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Er is aandacht voor duurzame inzetbaarheid door het faciliteren van een veilige en fijne werkomgeving en een prettige werksfeer. Flexibel werken is 'activity based', oftewel je kiest de plek die het best bij je activiteit past. Thuis is dan slechts één optie. We faciliteren een verantwoorde overgang naar het nieuwe normaal. Om dit mogelijk te maken passen we werkprocessen, werkplekken en vergaderruimtes aan en faciliteren in wat er nodig is om op een prettige en veilige manier flexibel te kunnen werken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanaf eind 2020 is onze thuiswerkregeling van kracht. Met deze regeling faciliteren wij de medewerkers om ook thuis een goede werkplek in te kunnen richten.

Door de aanhoudende coronacrisis blijven we veelal digitaal werken. We werken op afstand van elkaar via een digitale verbinding. Dit geldt niet alleen voor de ambtenaren, maar ook voor de leden van het College van Burgemeester en Wethouders, Raads- en Carrouselleden. Met ICT partner iRvN zorgen we ervoor dat de benodigde middelen voor digitaal werken en vergaderen beschikbaar zijn. Daarnaast dient IRvN zoveel als mogelijk een veilig en stabiel netwerk te faciliteren. Naar verwachting blijven we in 2021 grotendeels digitaal werken en vergaderen. Hierbij volgen we de landelijk geldende maatregelen en adviezen.

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben de nodige middelen om overal goed en veilig te kunnen werken. Maar maken, door de aanhoudende coronamaatregelen, momenteel vooral gebruik van de digitale middelen om vanuit thuis te werken. Wanneer de coronasituatie verbetert en we ook weer meer op het gemeentehuis werken, besteden we opnieuw aandacht aan wat het hybride werken voor ons betekent.

Gezond werken

Onderdeel van goed werkgeverschap is de zorg voor ons personeel. Hier hoort een arbobeleid bij. Dit arbobeleid is gericht op het voorkomen van verzuim en het bieden van een veilige werkomgeving. In sommige gevallen is verzuim niet te voorkomen. In die gevallen zorgen we ervoor dat dit zo kort mogelijk duurt en dat we dit goed begeleiden. Dit is niet alleen belangrijk voor onze medewerkers, maar heeft ook invloed op het imago van de gemeente, het vinden en behouden van goed personeel en lage verzuimcijfers en -kosten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Corona heeft de organisatie een andere invalshoek gegeven om andere aandacht te besteden aan een veilige werkomgeving met nieuwe interventies. Wij springen hier op in en houden de landelijke en regionale ontwikkelingen goed in de gaten.

Stand van zaken Jaarrekening

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Opleidingsplan

De organisatie is continue in ontwikkeling. Dit komt door veranderingen in wet – en regelgeving, organisatorische ontwikkelingen en trends in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Opgavegericht werken, digitalisering, de omgevingswet en projectmatig samenwerken zijn voorbeelden van deze ontwikkelingen. Dit stelt eisen aan de kennis en kunde van onze medewerkers. Om hier gericht actie op te ondernemen krijgt de organisatie

een strategisch opleidingsvisie- en plan. Hiermee dagen we iedere werknemer uit om het beste uit zichzelf te halen, waarbij de werknemer zich ontwikkelt op basis van persoonlijke en professionele motivatie. Elke werknemer beschikt over de juiste competenties, kennis en vaardigheden om niet alleen de functie uit te voeren zoals de organisatie dat verwacht, maar ook flexibel inzetbaar te zijn in projecten en opgaven. De leidinggevende is hier medeverantwoordelijk voor en stimuleert en monitort de ontwikkeling van de werknemer aan de hand van ontwikkelgesprekken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De opleidingsvisie is vastgesteld en vanaf 2021 werkt de organisatie met opleidingsjaarplannen. In 2022 gaan we deze evalueren.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2021 hebben wij de ontwikkeling van medewerkers door opleiding en coaching elk kwartaal verwerkt in het opleidingsplan op team en organisatieniveau. Met deze plannen is er zicht op de behoefte van de medewerkers en waar we op investeren. Door de maatregelen rondom corona zijn helaas veel opleidingen, trainingen en cursussen verplaatst naar 2022. Deze worden in 2022 alsnog opgepakt.

Ontwikkeling van de formatie

Formatie

We bekijken de formatie en inhuur steeds opnieuw als er nieuwe of veranderende taken ontstaan. Door veranderende taken kunnen functies veranderen. De kans bestaat dat er nieuwe functies komen of dat we functies anders of niet meer invullen. In 2021 voeren we een benchmark (vergelijkingsonderzoek) uit. Dit onderzoek geeft inzicht in hoe onze kosten en formatie per taak zich verhouden tot die van andere, vergelijkbare gemeenten.

Voor 2021 is de geraamde formatie 219,49 Fte (exclusief flexibele schil). Ten opzichte van de raming in 2020 (216,95 Fte) is dit 2,54 Fte meer. Deze groei komt doordat een aantal inhuurcontracten bij het team Informatie (Informatiemanager en Data-analist) omgezet zijn naar een vaste aanstellingen bij onze gemeente (ongeveer 1,5 Fte). Ook is voor een deel van deze omzetting, de flexibele schil ingezet.

Daarnaast zetten we tijdelijk extra formatie in voor schuldhulpverlening (ongeveer 1 Fte). Voor een totaaloverzicht van de formatie is een bijlage opgenomen.

Vanaf 2021 bereiken 30 medewerkers binnen vijf jaar hun AOW gerechtigde leeftijd. Hierdoor kunnen vacatures ontstaan net als door interne of externe veranderingen. Mede in het kader van de huidige financiële positie van de gemeente bekijken we bij iedere vacature of en op welke manier we deze moeten invullen. Het overdragen van kennis is door het vertrek van de medewerkers de komende jaren belangrijk. De bestaande kennis mag niet verdwijnen uit de organisatie. Hierdoor blijft de kwaliteit van onze dienstverlening richting de inwoners op peil.

De organisatie biedt medewerkers van 60 jaar of ouder de mogelijkheid om gebruik te maken van het generatiepact.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

Er werkten op 31 december 2021 248 medewerkers in onze organisatie. Het aantal fte werkzaam op 31 december 2021 is 209,58 Fte. Dit is exclusief raad, college en Babs-en met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd.

Dat er minder Fte ingevuld is dan er geraamd is voor 2021 komt met name door de schaarste op de arbeidsmarkt; vacatures staan langer open waardoor er tijdelijk geen bezetting is op de formatieplekken die vacant zijn gekomen.

Flexibele schil

De totale formatie is afgestemd op de omvang van de taken die de gemeente uitvoert. Om goed in te kunnen spelen op externe ontwikkelingen en niet voortdurend een beroep te hoeven doen op extra (belasting)gelden, is de organisatie in 2015 gestart met een flexibele schil (± 15 fte). De flexibele schil is onderdeel van de totale formatie.

Het belangrijkste deel van de flexibele schil is na de herindeling ingezet om niet voorziene taken in de formatie op te vangen. Daarnaast zetten we dit budget in om tijdelijke schommelingen in de werklast of tijdelijke knelpunten op te lossen. De flexibele schil is daarmee inmiddels niet zo flexibel meer.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

Vanaf de herindeling is regelmatig een beroep gedaan op inzet vanuit de flexibele schil. Zoals eerder aangegeven is de flexibele schil steeds minder flexibel geworden, omdat een groot deel van de taken die uit de flexibele schil bekostigd zijn, toch een structureel karakter kennen. Op dit moment is van het oorspronkelijke flexibele budget nog € 160.000 over (ongeveer 20%).

Onze manier van werken - organisatie ontwikkeling

Onze belangrijkste taak is het leveren van optimale dienstverlening aan onze inwoners. En het ondersteunen van de ambities van ons bestuur. Dat doen wij ook, maar de samenleving en onze rol als (gemeentelijke) overheid verandert. Om onze taak goed uit te kunnen blijven voeren, moeten wij mee veranderen. Daarom passen we de organisatiestructuur aan zodat deze nieuwe manieren van werken beter ondersteunt. Daarnaast willen we opgavegericht gaan werken. Dit vraagt om nieuwe manieren van werken, vaardigheden en gedrag.

De aanpassing van de structuur zorgt ervoor dat er twee lijnen ontstaan waarlangs gewerkt wordt. De lijn van de reguliere werkzaamheden (lijnorganisatie) en de lijn van opgaven. De lijnorganisatie bestaat uit 15 teams, aangestuurd en gefaciliteerd door teamleiders en bedrijfsleiders. Deze teams zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de reguliere taken van de organisatie, efficiënt en effectief. Grotere, complexe vraagstukken pakken we aan als opgaven, waar we kennis en kunde rond het thema samenbrengen.

Een manier van werken om te werken aan een opgave is projectmatig samenwerken. Maar niet alleen in opgaven gebruiken we dit. Projectmatig samenwerken gebeurt ook in de lijnorganisatie en is een onderdeel van onze werkwijze en cultuur. Wij werken zo om in onze organisatie projecten beter kunnen aansturen en beheersen. De risico's maken we op deze manier inzichtelijk. We hebben hiervoor een handboek ontwikkelt en verschillende tools. Er zijn al veel collega's die de training hebben gevolgd en we gaan nog even door het met aanbieden van trainingen. Daarnaast is er begeleiding voor projectleiders en projectmedewerkers om het projectmatig samenwerken in het dagelijks werk in te voeren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

We blijven in ontwikkeling. In 2021 hebben we door de nieuwe vacatures die zijn ontstaan op management en teamleidersniveau verder gebouwd aan de basis op orde brengen. We zijn actief bezig geweest met arbeidsmarktcommunicatie om te anticiperen op de krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast zijn we doorgedaan met het doorontwikkelen van opgavegericht werken en zijn we actief bezig met de opgaven die zijn vastgesteld.

Organisatie

Wij willen een betrouwbare en service verlenende organisatie zijn. Hierbij luisteren we goed naar de klant en bieden we waar nodig maatwerk aan. Onze omgeving verandert voortdurend. Daarom moeten wij als moderne organisatie ons werk hierop aanpassen.

Contact Centrum Berg en Dal (CCB)

Ontwikkeling CCB

De collega's van telefonie/receptie en Burgerzaken vormen samen het CCB van de gemeente Berg en Dal. Het CCB is de eerste toegang voor onder andere inwoners en ondernemers met hun vragen. Het CCB blijft in ontwikkeling. Het is de bedoeling dat het CCB op zo veel mogelijk eenvoudige vragen zelf antwoord kan geven. Op deze manier krijgt de inwoner snel antwoord en belasten we de afdelingen niet met eenvoudige vragen.

In 2021 blijven we ons richten op de inrichting en ontwikkeling van het CCB. Steeds stellen wij onszelf de vraag: "Hoe kunnen wij nog beter invulling geven aan de 'eerstelijns' dienstverlening van de gemeente." Voor Burgerzaken gaan we daarom in 2021 procesgericht werken in plaats van taakgericht. Het doel is om eind 2021 alle producten nog efficiënter en doelmatiger te kunnen verwerken. Dit komt de snelheid en kwaliteit van onze dienstverlening ten goede.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn bezig met het verder digitaliseren en het verbeteren van onze processen. Hierbij is de inwoner en zijn of haar aanvraag altijd ons uitgangspunt. Ook blijven we een open oog houden voor de minder digitaal vaardige inwoner.

We zijn in afwachting van een nieuw communicatieplatform. Met dit communicatieplatform kunnen we onze klantcontacten verder verbeteren en meer datagedreven gaan werken.

We zijn gestart met het vernieuwen van onze website. De nieuwe website is gelanceerd op 29 april 2021.

Stand van zaken Jaarrekening

De nieuwe website werkt naar tevredenheid en in de tweede helft van 2021 zijn we verder gegaan met het doorvoeren van verbeteringen. De website is op de volgende punten verbeterd:

- Digitale toegankelijkheid: er is een nieuw onafhankelijk onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van de website en naar aanleiding van dit onderzoek zijn er verbeteringen doorgevoerd op onder andere video's en opmaak van pagina's;
- Beheer van de website: er is een nieuwe webredactie opgericht met redacteurs uit elk team van de gemeente, zodat we de actualiteit beter kunnen waarborgen. De coördinatie van de webredactie wordt gedaan vanuit CCB.
- De productencatalogus van de website is overgezet naar een nieuw systeem (Felix), wat ook gekoppeld zit aan het klantcontactstelsel wat CCB gebruikt. Dit leidt tot een grote verbetering van de informatievoorziening aan het CCB/telefonie en eenduidigheid van informatievoorziening aan onze inwoners.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie gaat over de regels, procedures en werkafspraken van onze organisatie. Die regels zijn er om onze organisatie goed en betrouwbaar te laten werken. Dit sluit aan bij onze ambitie "Zichtbaar en betrouwbaar".

Accountantskantoor Konings & Meeuwsen voert sinds afgelopen jaar de controle van de jaarrekening uit. Deze controle gaan ze begin 2021 ook weer uitvoeren. We hebben de mogelijkheid om het contract nog tweemaal met 1 jaar te verlengen. Als onderdeel van de controle zullen zij een beoordeling doen van onze administratieve organisatie en interne controle maatregelen.

Na de controle komen zij met adviezen ter verbetering in onze auditcommissie. Dit is één van onze raadscommissies. Het college stelt vervolgens op basis van de bevindingen van de accountant een plan op. Dit plan noemen we de bedrijfsvoeringsagenda. In de bedrijfsvoering agenda staat hoe we de adviezen verder uitwerken en aanpakken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

Konings & Meeuwissen heeft ons medio 2021 laten weten geen gebruik te maken van de verlengingsoptie van het contract met betrekking tot de accountantscontrole. Dit was aanleiding voor ons om een aanbestedingstraject te starten voor de accountantscontrole over de komende jaren. In november 2021 heeft de raad besloten om accountantskantoor Astrium aan te wijzen als onze nieuwe accountant voor de boekjaren 2021-2023.

Als gevolg van capaciteitstekort door het niet direct invullen van vacatures heeft de bedrijfsvoeringsagenda in 2021 minder prioriteit gekregen. In 2022 pakken wij dit weer op.

Informatievoorziening

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente blijft een betrouwbare partner voor inwoners en bedrijven. We gaan zorgvuldig om met de gegevens van inwoners en andere partners. We vragen geen onnodige informatie op. De gegevens die we gebruiken, beveiligen we via de meest bijgewerkte normen. Dit kunnen we aantonen en verantwoorden we jaarlijks.

Informatiebeveiliging en privacy staan niet op zichzelf. Het zijn onderdelen van ons brede informatiebeleid. We geven deze onderwerpen vorm in onze inhoudelijke processen en inrichting van de gebruikte systemen. We brengen per domein in kaart welke privacy- en beveiligingsrisico's er bestaan. Waar nodig passen we extra maatregelen toe. We doen dit volgens de landelijke normen. Dit zijn de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

In de maand mei leggen we verantwoording af over hoe we omgaan met privacy en informatiebeveiliging. Dit doen we via de landelijke methoden. Voor informatiebeveiliging voeren we de ENSIA-zelfevaluatie uit. Deze evaluatie wordt gevolgd door een externe audit op de belangrijkste onderdelen. Voor privacy vullen we de zelfevaluatie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) in. Het college van B&W stelt beide verantwoordingsrapportages vast.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben onze jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd en we zijn getoetst door een externe auditor. De aandachtspunten die hier naar voren kwamen hebben we verwerkt in een verbeterplan waar we de komende tijd mee aan de slag gaan.

We blijven continu aandacht vragen voor bewustwording en het belang van informatiebeveiliging en privacy. We faciliteren medewerkers ook om veilig met informatie om te gaan. Hiervoor hebben we inmiddels een wachtwoordkluis geïntroduceerd. Alle medewerkers kunnen deze eenvoudig gebruiken om wachtwoorden te beheren. Zo verkleinen we de risico's op beveiligingsincidenten.

Samen met gemeenten in de regio hebben wij een crisisplan geschreven. We zijn in gesprek over nieuwe maatregelen voor het beveiligen van ons mailverkeer. De ontwikkelingen staan niet stil, waardoor er regelmatig nieuwe maatregelen nodig zijn. We hebben in kaart gebracht welke nieuwe beveiliging er nodig is en onderzoeken nu de beste manier om dit vorm te geven.

Ook hebben we verschillende inzageverzoeken gehad van inwoners. Zij hebben een kopie ontvangen van de dossiers die we van hen hebben. Zo blijven we open en transparant over hoe we met privacy omgaan.

Stand van zaken Jaarrekening

Eind van het jaar kregen we te maken met een landelijk beveiligingslek. Onze nieuwe regionale ICT-crisisprocedure is toen voor de eerste keer in werking getreden. Samen met iRvN hebben we de crisis regionaal aangepakt. Er zijn tijdig de juiste maatregelen genomen. Hierdoor zijn er tot nu geen beveiligingsproblemen of datalekken ontstaan. En is onze dienstverlening gewoon doorgegaan. Regionaal blijven we oog houden op mogelijke risico's.

Om bewustwording onder medewerkers structureel te verhogen, hebben we een introductietraining Informatiebeveiliging en Privacy beschikbaar gesteld voor alle medewerkers. Voor nieuwe medewerkers is deze training onderdeel van hun inwerkprogramma.

Naast de jaarlijkse verantwoording via de ENSIA en privacy jaarrapportage, is er een onderzoek uitgevoerd door de rekenkamercommissie naar informatiebeveiliging en privacy. De resultaten hiervan verwachten we binnenkort.

Informatiemanagement & Archief

We voeren acties uit die in het informatiebeleidsplan 2021 – 2025 zijn opgenomen. In dit informatiebeleidsplan is ook aandacht voor de voorwaarden om flexibeler en digitaal werken. Door de Corona crisis ervaren we dat we ook vanuit thuis of een andere werkplek op afstand kunnen werken. Maar dit moet wel op een juiste manier ondersteund worden. Hiervoor zijn projecten opgenomen in deze begroting.

Het nieuwe contract voor ons Document Management Systeem (DMS) is in 2020 getekend en er zijn nieuwe mogelijkheden gerealiseerd (waaronder Join Mobile en Join search). Het komend jaar willen wij verder werken aan het gebruikersvriendelijk maken van dit systeem. Wat het juist gebruik, en daarmee juist archiveren en nog beter vindbaar maken van stukken, stimuleert. Ook zullen wij komend jaar investeren in een koppeling tussen JOIN en iBurgerzaken. Hierdoor zullen aan zowel de kant van Burgerzaken als de kant van het archief minder handelingen verricht worden om stukken op een juiste manier in ons digitale archief te krijgen.

Het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) wil een nieuwe dienstverleningsovereenkomst afsluiten met alle regiogemeenten. De dienstverlening die het RAN aan ons gaat leveren is het beheren en beschikbaar stellen van onze analoge en digitale archieven. Ook worden zij volgens dit voorstel onze archivaris zodat we voldoen aan de nieuwe archiefwet.

De nieuwe archiefwet en de Wet Open Overheid (WOO) hebben in 2021 gevolgen voor de inrichting van het informatiebeheer. In 2021 starten we met een duidelijke vormgeving van al onze informatie. Dit wordt ook wel informatiearchitectuur genoemd. De verbeteracties uit de verplichte controle archief- en informatiebeheer voeren we in 2021 uit.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Doordat medewerkers veelal thuiswerken is er meer behoefte aan, en noodzaak om digitaal te werken. Medewerkers werken thuis waar dit kan. Om hier goed in te voorzien is de projectgroep Flexibel en Digitaal werken gestart. Binnen dit project faciliteren we wat nodig is om thuis- en op kantoor werken te kunnen combineren. We zorgen dat medewerkers thuis een werkplek kunnen inrichten, dat medewerkers de juiste ICT-middelen hebben en dat we verschillende processen digitaliseren.

De koppeling tussen i-Burgerzaken en Join is actief. Tevens is er ook vervanging voor dit proces aangevraagd. Dat betekent dat we de papieren documenten mogen vernietigen. We kunnen vertrouwen op de digitale exemplaren. De sjabloongenerator Xential is in gebruik genomen. Ook zijn de systemen aangepast aan de organisatieontwikkeling.

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben in 2021 veel vanuit thuis moeten werken. De faciliteiten en de digitale processen zijn daarop aangepast. Voorbeelden hiervan zijn dat:

- medewerkers in staat zijn om digitaal handtekeningen te zetten;
- de uitgaande post een digitaal proces is geworden; en
- dat collega's van het sociaal team dossiers digitaal kunnen raadplegen.

Het nieuwe contract met het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) is getekend. Er is direct mee gewerkt. Er zijn 430 meter papieren archieven overgebracht naar het Regionaal Archief Nijmegen. Dit zijn papieren archieven tot het jaar 2000. Het RAN gaat deze archieven beheren en beschikbaar stellen voor belangstellenden. Ook is er een archivaris vanuit het RAN toegewezen aan de gemeente Berg en Dal en is er een aansluiting op het digitaal archief gerealiseerd. Dit wordt ook wel een E-depot genoemd. We gaan ons meer richten op de complexe wereld van digitaal archiveren.

De nieuwe Wet Open Overheid heeft gevolgen voor de inrichting van ons informatiebeheer. Er is regionaal samengewerkt aan de gevolgen van deze nieuwe wet. In 2022 krijgt dit verder vorm.

Gegevensbeheer

In 2020 zijn een aantal projecten afgerond. Dit zijn projecten die de kwaliteit van onze data in de basisregistraties sterk verbeterd hebben. Er zijn daarnaast achterstanden weggewerkt. We hebben nu een goede basis voor de reguliere werkprocessen van de BAG en BGT in 2021. Hiermee wordt ook de ambitie om altijd te voldoen aan de wettelijke gestelde termijnen meer haalbaar. Vanaf 2021 voeren we jaarlijks een mutatiesignalering uit voor de BAG, BGT en ook (deels) voor de WOZ. Dit laatste stelt ons in staat om de kwaliteit van onze data op een constant hoog niveau te houden.

In 2021 moeten we nieuwe werkafspraken maken met Munitax over de verschillende mutatiestromingen. De geregistreerde gebruiksoppervlakte in de BAG zal vanaf 1-1-2022 de basis gaan vormen voor de waardebeoordeling van de WOZ. De landelijke ontwikkeling om tot één "Samengestelde Objectenregistratie (SOR)" te komen speelt hierbij een belangrijke rol. De "Samengestelde Objectenregistratie" gaat in per 1-1-2025 en wordt een soort van samenvoeging van de BAG, BGT en een groot gedeelte van de WOZ.

De invoering en ontwikkeling van de Omgevingswet heeft ook zijn uitwerking op de werkzaamheden van het cluster Gegevensbeheer. Indien nodig passen wij werkprocessen hierop aan. Dit doen wij als onderdeel van het project Omgevingswet.

De basisregistratie ondergrond (BRO) bouwen we stap voor stap. Dit gebeurt in vier stappen. De vierde stap heeft als ingangsdatum 1-1-2022. Met iedere stap bevat de BRO steeds meer

gegevens en modellen over de ondergrond. Bronhouders leveren deze gegevens per registratieobject aan. De gemeente ziet erop toe dat de gegevens worden geregistreerd.

In 2021 gaat de ontwikkeling van diverse dashboards organisatie breed verder. Dit om resultaten van processen zichtbaar te maken. Ook kaartviewer zal steeds meer thema's gaan bevatten voor zowel intern als extern gebruik.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Ter voorbereiding op de komst van de SOR (Samengestelde Objecten registratie) en de overgang van een nieuw Beheersysteem voor Openbare Ruimten in 2022 starten wij in april 2021 met de afstemming van de data die geregistreerd zijn in de BGT en in de huidige beheerapplicatie GBI. In de 2e helft van 2021 zal de jaarlijkse mutatiesignalering voor de BAG en de BGT worden uitgevoerd. Gestart wordt met een analyse van de data.

De gemeente Berg en Dal heeft onlangs besloten minder diensten af te nemen bij de ODRN, dit heeft gevolgen voor de uitvoering van met name de BAG. We moeten processen aanpassen, waardoor de nadruk steeds meer komt te liggen op de mutatiesignalering. In februari 2021 is de nieuwe versie van Kaartviewer gelanceerd en in gebruik genomen.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2021 lag de nadruk op het afstemmen en verbeteren van de diverse (werk)processen tussen de BAG en BGT. Wettelijke termijnen worden daardoor beter gehaald. Kanttekening is wel dat door het wegbezuinigen van verschillende taken bij de ODRN de actualiteit in het gedrang komt. Dit zijn onder andere taken die direct gevolgen hebben voor de uitvoering van de BAG. Dit heeft indirect gevolgen voor de WOZ-bepaling door Munitax. De jaarlijkse mutatiesignalering wordt daarom steeds belangrijker.

In 2021 is een start gemaakt met het afstemmen van de BGT en de gegevens in de beheerapplicatie van Openbare Ruimte. Dit moet een overgang naar een nieuwe beheerapplicatie in 2022 vereenvoudigen. Daarnaast is de kwaliteit van de aanwezige data sterk verbeterd en actueler. Aanbestedingen etcetera kunnen dan ook plaatsvinden op basis van juiste basisgegevens. Ook hier speelt de jaarlijkse mutatiesignalering een zeer belangrijke rol.

In 2021 is de nieuwe versie van Kaartviewer geïnstalleerd en in gebruik genomen. Er is in samenwerking met Team Openbare Ruimte gewerkt aan de ontwikkeling van een KIP kaart (Kaart Integrale Projecten). Deze zal in 2022 verder worden ontwikkeld en door andere teams gebruikt gaan worden. Het doel van deze kaart is het inzichtelijk brengen van alle (ruimtelijke) projecten in de gemeente Berg en Dal.

Rondom de Basisregistratie ondergrond (BRO) is de derde fase in werking getreden in 2021. De laatste fase staat gepland voor 2022. In het afgelopen jaar is met name gezocht naar de samenwerking met andere teams binnen de gemeente Berg en Dal, die verantwoordelijk zijn voor de aanlevering van de gegevens. Hiervoor een procesomschrijving opgesteld.

Digitale dienstverlening

We digitaliseren onze dienstverlening en bedrijfsvoering steeds meer. Ook stimuleren we inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen om gebruik te maken van de digitale mogelijkheden die we bieden. Onze gemeentelijke website is daarbij erg belangrijk. Daarom zorgen we ervoor dat de informatie op de website steeds vernieuwd wordt, leesbaar en volledig is. In 2021 ontwikkelen wij de website weer door zodat de voldoet aan toegankelijkheidseisen die volgend jaar gaan gelden. Door de digitalisering kunnen inwoners steeds vaker zelf bepalen waar en wanneer ze iets willen regelen.

Ook in de komende jaren gaan we verder met het aanbieden en uitbreiden van de digitale diensten via de website. We blijven de digitale formulieren die we al hebben verbeteren. Ook aanvragen bij Burgerzaken kan de inwoner steeds meer digitaal doen. Soms zelfs zonder naar het gemeentehuis te hoeven komen. Verder kan de inwoner steeds meer informatie vinden op de website mijn.overheid.nl. Dit is uw persoonlijke website voor al uw overheidszaken. De gemeente verstuurt al een aantal brieven digitaal via MijnOverheid. In de toekomst zal dit steeds meer worden, maar hierin blijven wij ook oog houden voor de minder digitaal vaardige inwoners. Zo zorgen we ervoor dat we iedereen bereiken op de manier zoals onze inwoner dat wenst.

Waar in 2020 aandacht is geweest voor het kwalitatief verbeteren van een aantal applicaties gaan wij in 2021 de aandacht leggen op de onderlinge samenhang tussen de applicaties. Dit met het oog op efficiënter werken, datakwaliteit, informatiebeveiliging en privacy. Als voorbeeld geldt de eerdergenoemde koppeling tussen JOIN en iBurgerzaken. Maar bijvoorbeeld ook tussen JOIN en Notubiz Koppelingen voorkomen handelingen van medewerkers en zijn daarmee efficiënter. En belangrijker het is minder foutgevoelig waarmee de kwaliteit en terugvindbaarheid van onze data omhoog gaat.

De functie van data analist heeft in de organisatie zijn meerwaarde bewezen. De pilot binnen het Sociaal Domein is succesvol. Data gedreven sturing heeft ervoor gezorgd dat wij voor een deel van de werkzaamheden actuele informatie beschikbaar hebben. Dit wordt gepresenteerd in dashboards voor de medewerkers. Het wordt ook gebruikt voor rapportage naar het college en de raad. Hiernaast zijn er een aantal operationele dashboards gebouwd voor de afdeling Dienstverlening. Al met al heeft dit ervoor gezorgd dat de behoefte naar data gedreven te werken groter is geworden. In 2021 zetten wij deze lijn door, door te werken aan de infrastructuur achter data gedreven sturing. En door vanuit data analyse bij te blijven dragen aan besluitvorming.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

Inmiddels bieden we al een aanzienlijk groter deel van de brieven aan via MijnOverheid berichtenbox. Komend jaar bieden we ook de laatste poststromen aan via MijnOverheid berichtenbox. Inwoners die aangesloten zijn op MijnOverheid berichtenbox en ook hebben aangegeven de post van de gemeente Berg en Dal hier te willen ontvangen, ontvangen hun brieven steeds vaker in de berichtenbox. Inwoners die dat niet hebben aangegeven, ontvangen hun post gewoon nog in een envelop in de brievenbus.

Naast dat het mogelijk is om steeds meer aanvragen digitaal via de gemeentelijke website te regelen, is het inmiddels ook mogelijk om een rijbewijs (verlenging of categorie uitbreiding) digitaal aan te vragen. Dit kan via een RDW erkende fotograaf, waar ook de pasfoto voor het rijbewijs wordt gemaakt. Omdat de gemeente wettelijk verplicht is om de aanvrager minimaal 1 keer in persoon te zien, moeten deze digitaal aangevraagde rijbewijzen nog wel op het gemeentehuis afgehaald worden.

Inkoop en aanbesteding

We verwachten dat we kostenefficiënt omgaan met het geld van onze inwoners. Onze regels voor het inkopen van goederen en diensten zijn vastgelegd in ons inkoopbeleid. Bij al onze inkopen en opdrachten volgen we ons inkoopbeleid.

Onze inkoopregels passen bij een professionele aanpak van de inkoop. Wij willen een betrouwbare opdrachtgever zijn, die leveranciers eerlijke en gelijke kansen biedt. De belangrijkste punten in ons inkoopbeleid zijn:

- Verbeteren op lokale werkgelegenheid en economie;
- Inzetten op duurzaamheid;
- Het inzetten van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt (social return);
- Het verminderen van administratieve rompslomp.

Om onze doelstellingen te halen, professionaliseren we de inkoopfunctie nog verder. In 2020 is in de organisatie aandacht geweest voor de juiste manier van aanbesteden. Er zijn diverse meervoudig onderhandse procedures doorlopen en er is ook een Europese aanbesteding gestart. Het contractbeheer heeft in 2020 ook weer een actualiteitsslag gemaakt. In 2021 gaan we hiermee door.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

We zijn bezig met reguliere werkzaamheden en er zijn op dit moment geen ontwikkelingen of bijzonderheden te noemen.

Duurzaamheid

Onderhoudsplannen 2021-2030

Bij het opnieuw vaststellen van de onderhoudsplanning zijn we, in tegenstelling tot voorgaande jaren, uitgegaan van een duurzame variant. Indien sprake is van het vervangen van de verschillende elementen kiezen we voor duurzame elementen. Denk aan HR ++ glas, hoog rendement verwarmingsketels en energiezuinige verlichting. In de Nota Inkoopbeleid is hier extra aandacht voor gevraagd in het hoofdstuk Duurzaam inkopen. Mochten er meerkosten ontstaan als gevolg van deze hogere ambitie, dan leggen we die vooraf ter besluitvorming voor aan het college.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In onze beheerplannen wordt het duurzamer maken van onze gebouwen automatisch meegenomen maar ook tijdens alle renovaties en revitalisaties.

Voor de Buitendienst onderzoeken wij het verduurzamen van de voertuigen en machines en wat dit gaat betekenen voor het MeerjarenInvesteringsPlan.

Stand van zaken Jaarrekening

Ook voor overige kapitaalgoederen zoals bijvoorbeeld pompen en gemalen hebben we oog voor duurzaam beheer en onderhoud. Een duurzame variant geniet altijd de voorkeur.

Binnen BOR en het Facilitair bedrijf zijn we gestart met een klein onderzoek om alle sloten, sleutels en toegangscontrole op elkaar afgestemd te krijgen. De wens is om een eenvoudig en stabiel systeem te implementeren waarmee onze dienstverlening verbetert.

In 2021 zijn 2 werkvoertuigen gekocht. Een elektrisch voertuig en een multicar die voorzien is van een Euro6 motor.

Tevens heeft de werf de brandstof gedreven heftruck vervangen voor een elektrische. Ook hier voldoen we weer aan de eis.

Energielabels gebouwen

Alle gemeentelijke panden met een energieverbruik van meer dan 25.000 m3 gas en 50.000 kWh zijn verplicht om een energielabel te laten maken.

Doordat we de afgelopen jaren diverse maatregelen hebben kunnen nemen zijn alle gebouwen in 2017 voorzien met een energielabel A, uitgezonderd het Kulturhus den Ienloop in Millingen aan de Rijn.

Aangezien het hier een monument betreft zal er een goed plan van aanpak moeten worden opgesteld dat ook past binnen het strategisch vastgoedplan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Al onze gebouwen met een “hoog” energieverbruik zijn voorzien met label A. De energie labels zijn 10 jaar geldig.

Stand van zaken Jaarrekening

Het energieverbruik wordt al enige jaren gemonitord met een online monitoringsysteem. Dit geeft inzicht in de energie verbruiken van gas en elektra van onze groot verbruikers. Ook de opbrengst in KWH door plaatsing zonnepanelen wordt onderzocht.

Er wordt binnenkort gestart met een inventarisatie wat alle duurzaamheidsmaatregelen ons hebben opgeleverd in relatie tot het verbruik van de afgelopen 5 jaar.

Onlangs is de revitalisering van de Mallemolen gestart. De uiteindelijke doelstelling is het verkrijgen van een energie neutraal cultureel centrum dat onderdak biedt aan bestaande maar ook nieuwe gebruikers.

Verbonden partijen

Wij spreken van een Verbonden partij bij een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), dient de gemeente in de begroting aandacht te besteden aan partijen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Er zijn immers bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten kunnen voortvloeien.

Wat is bestuurlijk belang?

Onder bestuurlijk belang verstaan we: een zetel in het bestuur van een bestuurlijke participatie of het hebben van stemrecht. Deze zetel of het stemrecht is om het algemeen belang van de gemeente te kunnen uitoefenen.

Wat is financieel belang?

Alleen een bestuurlijk belang (zie hierboven) maakt een partij nog geen zogenaamde verbonden partij. Daarvoor is ook een financieel belang vereist. Bijvoorbeeld eigendomsrechten, zoals het bezit van aandelen, maar ook zaken als het verstrekken van geldleningen, het geven van subsidies en het geven van garanties.

Centraal advies

Met de gemeente Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de advisering van begroting- en jaarrekeningstukken van de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- GGD Gelderland Zuid
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN)
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)

De afdeling stadscontrol van de gemeente Nijmegen adviseert de besturen van de gemeenschappelijke regelingen en de gemeentebesturen. Per gemeente komt een advies ook bij een centrale coördinator. Wij zijn uiteraard vrij om dit advies over te nemen, te wijzigen of te negeren. De bevoegdheid om te beslissen over begroting- en jaarrekeningstukken ligt bij het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.

Bank Nederlandse gemeenten

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Den Haag
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	Overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang

Openbaar en gemeentelijk belang

BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.

Visie

De primaire doelstelling van de BNG is uitoefening van het bankbedrijf voor overheden.

Missie en strategie hierbij zijn:

- behoud van een substantieel marktaandeel in de Nederlandse (semi)publieke sector;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders;
- behoud van een excellente kredietwaardigheid.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	131	147	186
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%) aandelen(0,19%)	103.116	103.116	103.116
Resultaat verbonden partij	221.000		236.000
Omvang eigen vermogen verbonden partij	5.097		5.062
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	155.262		143.995

Toelichting

Gemeente Berg en Dal heeft 103.116 aandelen van de BNG. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.

Risico's

De onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten en de lage langlopende rente heeft een drukkend effect over de verwachte nettowinst.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S.Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De vervoersorganisatie heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.

De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de vervoersorganisatie.

Visie

De BVO DRAN is een gemeenschappelijke regeling van de 18 gemeenten in de regio Arnhem en Nijmegen. De BVO DRAN koopt voor de gemeenten het doelgroepenvervoer in (Wmo-, leerlingen-, dagbestedings- en Jeugdwetvervoer) en ziet toe op de uitvoering ervan.

Beleidsvoornemens

De achttien gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland werken samen aan het regionale doelgroepenvervoer. Doelgroepenvervoer is vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. De samenwerkende gemeenten hebben hiervoor de Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen opgericht.

De vervoersorganisatie brengt de belangen van de gemeenten samen op het gebied van aanvullend vervoer. Samen werken de gemeenten aan het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken vervoersysteem. Dit vervoer rijdt per 1 september 2016 onder de naam Avan. Het houdt rekening met de mogelijkheden van de reizigers en hun sociale netwerk. En het bedient ook het buitengebied en de kleine kernen, met optimale aansluiting op het reguliere openbaar vervoer.

In de vervoersorganisatie sturen en beheersen de gemeenten samen de uitvoering en ondersteunende processen voor dit aanvullend openbaar vervoer.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-794	-1.017	-743
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	4,7%	4,7%	3,5%
Resultaat verbonden partij	0		
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	13.003		

Toelichting

Opgenomen zijn de cijfers uit het laatst bekende verantwoordingsjaar 2020. Cijfers 2021 nog niet bekend.

Ontwikkelingen

Per 1 juni 2020 zijn er nieuwe contracten afgesloten met vervoerders en zijn we overgestapt naar een callcentermodel in plaats van een regiemodel. Dit houdt onder meer in dat de BVO DRAN nu zelf managementrapportages opstelt en monitoringsinstrumenten gaat ontwikkelen. Doel hiervan is meer inzicht verkrijgen in vervoersbehoefte en oneigenlijk gebruik van de vervoerspas tegengaan. Verder wordt de planning van het vervoer meer aan de vervoersbedrijven over gelaten. In december 2020 is er een rapportage opgeleverd van een marktonderzoek. Hieruit zijn een aantal mogelijke maatregelen naar voren gekomen om de kosten te beheersen. Deze zijn in de thema-avond van 23 maart 2021 met uw raad gedeeld. Zo gaat de vervoersorganisatie onder andere aan de slag met het terugdringen van loosmeldingen.

Zowel 2020 als 2021 zijn vanwege de coronacrisis atypische jaren geweest. Daar hebben zowel de vervoersorganisatie als onze eigen uitvoering de gevolgen van ondervonden. Vooralsnog is er sprake van een overschot op het vraagafhankelijke doelgroepenvervoer. Daarom zullen wij pas later in het jaar bij uw raad terugkomen met eventuele vervolgmaatregelen.

Risico's

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een "open einde" systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Zodoende moet er periodiek inzicht zijn in het volume van het aantal ritten en moeten de gevolgen van verwachte toenames van ritten tijdig worden gecommuniceerd met de gemeente. Op dit moment is het nog niet mogelijk aan het risico een concreet bedrag te koppelen.

Door de coronacrisis zijn er in 2020 veel minder ritten uitgevoerd dan gepland. Om de sector overeind te houden is afgesproken dat toch 80% van de begrote kosten worden uitgekeerd. Dit loopt in 2021 door. We zien wel dat halverwege 2021 het vraagafhankelijk vervoer weer op 80% van de capaciteit zit, en het route gebonden vervoer op 100% (prognose juli 2021).

Dar N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N.Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Algemene vergadering aandeelhouders
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en Mook en Middelaar

Openbaar en gemeentelijk belang

Verwerking van afval in de regio Nijmegen.

Visie

Samen met andere regiogemeenten is er nu een intensieve samenwerking op het gebied van afvalbeheer. Het is de bedoeling de komende jaren het afvalbeheer verder te verduurzamen en schaalvoordelen te realiseren.

Beleidsvoornemens

De bekende slogan is: "Dar, en 't is weer fris!" Fris is de kernboodschap van de visie, 'Dar houdt de regio fris'. Fris is immers ambitieus en zegt meer dan 'schoon'. Wij vinden die bredere visie noodzakelijk. Fris staat ook voor duurzaam ondernemen. Het staat voor intensieve betrokkenheid van medewerkers, partners en burgers bij alles dat wij doen. Fris betekent dat de regio uitstekende dienstverlening krijgt en dat iedereen begrijpt hoe hij of zij daar een directe rol in speelt. Fris betekent niets minder dan op weg zijn naar de schoonste regio van Nederland.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	66	45	56
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%) aandelen(8,90%)	9.789	9.659	9.659
	aandelen(8,78%)	aandelen(8,78%)	aandelen(8,78%)
Resultaat verbonden partij	628		1.299
Omvang eigen vermogen verbonden partij	13.951		14.622
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	11.493		12.860

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

De DAR heeft het doel met alle gemeenten minimaal de landelijk wettelijke doelstellingen te realiseren op het gebied van afvalscheiding en recycling.

Sinds juli 2021 is de innovatieve verwerkingsinstallatie voor luiers en incontinentiemateriaal bij ARN in gebruik. Dit draagt bij aan een groter percentage hergebruik.

Via dochteronderneming Roadtowork@Dar werkt Dar ook concreet aan het meer circulair maken van de keten van elektrische apparaten. Bovendien zetten we hier specifieke doelgroepen in.

Naast afval groeit Dar ook op het gebied van beheer openbare ruimte.

Risico's

Er zijn geen wijzigingen in de bestaande (financierings)risico's.

Euregio (Rhein-Waal)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleve
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Euregioraad
Deelnemers	Duitse en Nederlandse gemeenten, regionale overheden

Openbaar en gemeentelijk belang

Stimuleren van de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duits grensgebied.

Visie

De Euregio Rijn-Waal geldt als pleitbezorger voor de gehele grensregio. Wij zetten ons bij Nederlandse, Duitse en Europese instellingen en organen in voor de belangen van de grensregio, om de grensoverschrijdende toegankelijkheid duurzaam te verbeteren. De belangenbehartiging vindt plaats op alle maatschappelijk relevante gebieden, van economie en infrastructuur tot onderwijs en cultuur.

Daarnaast biedt de Euregio Rijn-Waal ook een platform voor diverse doelgroepen in de regio. Enkele voorbeelden zijn het Euregionale Forum voor Grensoverschrijdende Gezondheidszorg en de Ronde Tafel Openbare Orde en Veiligheid. Ook faciliteert de Euregio Rijn-Waal desgewenst grensoverschrijdende ad-hoc werkgroepen rondom diverse actuele thema's.

Beleidsvoornemens

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij circa 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten.

De Euregio Rijn-Waal wil zich nog duidelijker positioneren en onderscheiden als expert op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking. De Euregio Rijn-Waal is vertegenwoordigd in vele netwerken aan beide zijden van de grens en heeft veel expertise in huis om grensoverschrijdende vragen te kunnen beantwoorden. De Euregio Rijn-Waal is niet alleen expert op het gebied van het Europese subsidieprogramma's als INTERREG en Eures, maar is ook het aanspreekpunt voor haar inwoners als het gaat om grensoverschrijdend wonen en werken. De Euregio Rijn-Waal faciliteert actief de netwerken op het gebied van onder andere intergemeentelijke samenwerking, gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid. Met haar brede kennis wil de Euregio Rijn-Waal haar leden en stakeholders motiveren grensoverschrijdend actief te worden.

Meer beleidsvoornemens zijn te vinden in de Strategische Agenda 2020 Euregio.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-8	-8	-9
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	112		-12
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.763		1.750
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	3.395		3.338

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

De Euregio gaat een grensoverschrijdend mobiliteitsonderzoek uitvoeren. Dit betreft een breed onderzoek dat diverse (grensoverschrijdende) mobiliteitsaspecten zal bekijken (weg, spoor, water, OV, fiets). Er zal op basis hiervan ook een uitvoeringsplan worden opgesteld. Niet duidelijk is of dit uitvoeringsplan ook betrekking zal hebben op ons grondgebied. Wij blijven uiteraard zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken bij dit traject.

Risico's

Risico's van enige omvang zijn niet te verwachten. De Euregio heeft een stabiele en solide financiële positie.

Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur
Deelnemers	14 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De GGD voert de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid en Jeugdwet uit. Daarnaast voert de GGD-Gelderland Zuid ook andere taken uit bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke opvang en jeugd.

Visie

De kracht en kennis van de GGD ligt in het vormgeven van collectieve en individuele preventie, signalering en behandeling. Zo werkt het team Gezonde wijk van de GGD samen met gemeenten aan het verbeteren van de gezondheid van mensen in de gemeenten en wijken in onze regio. De ambitie is om sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verkleinen en de zelfredzaamheid van burgers te vergroten. Dit doen we door te stimuleren dat de gezonde keuze ook de makkelijkere keuze wordt.

Beleidsvoornemens

Uitvoering van de Meerjarenstrategie 2020-2023. De belangrijkste thema's hierin zijn:

- Gemeenten en onze inwoners adviseren over preventie en verbinden van collectieve preventie met persoonsgerichte zorg;
- Investeren in de verbinding tussen zorg en veiligheid;
- Inzetten op de gezondheidsbescherming binnen het sociale en fysieke domein;
- Data en informatie gestuurd werken.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-1.419	-1.399	-1.481
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,55%	5,55%	5,48%
Resultaat verbonden partij	760		149
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.992		2.081
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	24.929		28.618

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Aanpak corona

De grote inzet voor de bestrijding van het coronavirus heeft gevolgen voor de reguliere dienstverlening van de GGD. Op verschillende vlakken is de dienstverlening van de GGD beperkt of tijdelijk gestopt om medewerkers vrij te maken voor de bestrijding van het coronavirus (waaronder testen, bron- en contactonderzoek en, vaccinering). De GGD heeft de corona-organisatie vormgegeven als een apart 'team' binnen de GGD. Uitgangspunt is dat de GGD zoveel als mogelijk reguliere taken blijft uitvoeren. Het niet of beperkt uitvoeren van de uniforme taken (ten gunste van de bestrijding van het coronavirus), brengt andere maatschappelijke risico's met zich mee. Als bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg (JGZ) op het voortgezet onderwijs niet wordt uitgevoerd, vinden er (in die periode) geen gezondheidsonderzoeken en opvolging hiervan plaats.

Terugdringen Jeugdzorggebruik door inzet GGD

Het Algemeen Bestuur van de GGD heeft in september 2020 de GGD verzocht om samen met de gemeenten een (implementatie)plan te ontwikkelen om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het hoge jeugdzorggebruik. Hiervoor is in 2021 de wensen/behoefte van gemeenten en partners opgehaald.

Veilig Thuis

Het aantal adviezen bij Veilig Thuis stijgt nog steeds. Inwoners en professionals signaleren eerder gezinnen waarin sprake is van onveiligheid. Dit is positief. Om de wettelijke termijnen te halen en wachtlijsten te voorkomen is eind maart 2021 het bureau TOC Resultants ingeschakeld voor het project 'kwaliteit op tijd'. Doelstelling van dit project was dat Veilig Thuis Gelderland-Zuid op of vóór 31 december 2021 wachtlijst vrij is en de wettelijke termijnen beter behaalt; met goede kwaliteit en een acceptabele werkdruk. Dit traject heeft geresulteerd in: een gewijzigde 'Producten en Diensten Catalogus', een intern dashboard en een wekelijks operationeel overleg om aan- en bij te sturen. Met als resultaat aan het eind van 2021 weggewerkte werkvoorraden, minder onderhanden werk, en wettelijke termijnen die er aanzienlijk beter uitzien.

Uitbreiding Rijksvaccinatieprogramma

De Rijksvaccinatie wordt in 2022 uitgebreid met het HPV-vaccin voor jongens. Nu is dit vaccin alleen beschikbaar voor meisjes van 12/13 jaar. Het vaccin beschermt hen tegen baarmoederhals-, penis-, anus-, mond-, en keelkanker. De Staatssecretaris van Volksgezondheid heeft ook besloten om kwetsbare kinderen een vaccinatie aan te bieden tegen het rotavirus. Het gaat om kinderen die bijvoorbeeld te vroeg zijn geboren of een laag geboortegewicht hebben. Zij hebben een grotere kans dat een infectie met het rotavirus ernstig verloopt. De ingangsdatum is nog onbekend.

Risico's

De bijdrage aan de GGD staat onder druk door de taakstellende bezuiniging van 3% en de algemene reserve al enige tijd minder dan haar norm bedraagt. Daarnaast bestaat de kans dat de instroom bij Veilig Thuis toeneemt als mogelijk gevolg van de coronamaatregelen op huiselijk geweld en kindermishandeling.

Grenzland Draisine GmbH

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Kranenburg (Duitsland)
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid toezichtsraad
Deelnemers	Kleve, Kranenburg en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Toeristische exploitatie van het spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve

Visie

Het exploiteren van het voormalig spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve.

Beleidsvoornemens

Door corona heeft de draisine/fietstrein moeilijke jaren achter de rug. De organisatie probeert zoveel mogelijk bezoekers via de Nederlandse en Duitse markt aan te trekken door zichtbaar en aantrekkelijk (w.o. toegankelijk) te zijn. Ook probeert de organisatie nieuwe samenwerkingen te realiseren met de toeristische ondernemers, o.a. via de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-35	0	-30
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	33,33%	33,33%	33,33%
Resultaat verbonden partij	-90		-77
Omvang eigen vermogen verbonden partij	34		48
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	68		57

Toelichting

In 2020 en 2021 is de organisatie in aanmerking gekomen voor eenmalige steun in verband met misgelopen inkomsten door corona. In 2020 was de bijdrage € 35.000 en in 2021 € 30.000. Een deel van deze steun kon worden gedeclareerd uit het coronafonds van de provincie.

Ontwikkelingen

Vanwege corona heeft de fietstrein in 2020 en 2021 weinig gasten kunnen ontvangen. De fietstrein heeft onvoldoende reserves om dit tekort aan inkomsten op te vangen. Ook op andere manieren konden ze deze tekorten niet opvangen, bv via steun van de Duitse overheid. Daarom vroeg de fietstrein in 2020 en 2021 aan de deelnemende gemeenten een eenmalig bijdrage. De drie gemeenten hebben deze bijdrage toegekend. De tekorten zijn volledig toe te rekenen aan de Coronacrisis. In 2022 gaat de Draisine GmbH hun aanbod uitbreiden met avondritten in de zomerperiode en themaritten in het najaar, bijvoorbeeld tijdens Halloween. Ook wordt een deel van de familie-draisinen voorzien van elektrische ondersteuning en een overkapping.

Risico's

We verwachten dat de organisatie weer voldoende bezoekers kan aantrekken als de crisis achter de rug is. Omdat dit op voorhand niet met zekerheid te zeggen is, is dit een klein risico.

Groene Metropoolregio

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

Na de opheffing van de Stadsregio Arnhem – Nijmegen is in de regio Arnhem-Nijmegen de wens blijven bestaan om op een aantal gebieden samen te blijven werken. Dit zijn de gebieden economie, wonen, mobiliteit en duurzaamheid. Deze samenwerking is geregeld in een lichte vorm van een gemeenschappelijke regeling: het Gemeenschappelijk Orgaan (GO).

Het GO richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het doel van het GO is om op de gebieden economie, mobiliteit, wonen en duurzaamheid het beleid onderling en met de provincie af te stemmen.

Het GO bestaat uit een Bestuurlijk Overleg (hier nemen over het algemeen de burgemeesters in plaats). Onder dit Bestuurlijk Overleg hangen 4 regionale portefeuillehoudersoverleggen: economie, wonen, duurzaamheid en mobiliteit.

Visie

Groene Metropoolregio is een regionaal samenwerkingsverband tussen 18 gemeenten gericht op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem Nijmegen, in nationaal en internationaal perspectief. De visie beschrijft de uitdagingen waar we als 18 regiogemeenten afzonderlijk en als regio gezamenlijk voor staan. Vanuit de ambitie van kwalitatieve groei zijn in de regionale agenda deze gemeentelijke uitdagingen gegroepeerd in een vijftal opgaven, die onderling met elkaar samenhangen en de basis vormen voor een krachtenbundeling van gemeenten door samenwerking. De vijf opgaven zijn:

- De Productieve regio
- De Verbonden regio
- De Circulaire regio
- De Ontspannen regio
- De Groene groeiregio

Beleidsvoornemens

Zie onder het kopje 'Ontwikkelingen'.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij		-347	-61
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)		4,44%	4,46%
Resultaat verbonden partij			331
Omvang eigen vermogen verbonden partij			331
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			1.364

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Na een eerste aanloopjaar (2022) wordt er nu gewerkt aan een meerjarenagenda 2023 – 2025. Eind tweede kwartaal 2022 moet door de 18 deelnemende gemeenten worden besloten over verlenging van de intekening op de 5 opgaven. Om meerjarig de continuïteit van de opgaven te borgen is het de bedoeling om voor een periode van 3 jaar in te tekenen.

Risico's

- Meedoen aan de opgaven is niet verplicht. Hierdoor kan er in theorie een 'lappendeken' ontstaan van gemeenten die wel en niet aan een bepaalde opgave meedoen. Jaarlijks nemen de 18 raden daarover een besluit.
- In 2022 doen verreweg de gemeenten aan alle opgaven mee. Alleen aan de randen van het gebied zijn er enkele gemeenten die niet aan alle opgaven deelnemen, wegens oriëntatie op andere regio's.
- Voor de jaren daarna moet er blijvend aan draagvlak worden gewerkt.
- De nieuwe samenwerking vraagt een flink financieel commitment van gemeenten. Hier staat tegenover dat grote maatschappelijke opgaven met meer slagkracht kunnen worden aangepakt en hiervoor meer bijdragen uit Arnhem, Den Haag en Brussel kunnen worden binnengehaald. Gezien de extra financiële inzet moeten we daarom scherp blijven op de resultaten die de samenwerking voor onze inwoners oplevert.
- Niet meedoen met een opgave leidt tot verlies van invloed en zeggenschap op het terrein van deze opgave.

Instituut Bijzonder Onderzoek

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wijchen
Verantwoordelijke portefeuille	I.v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Wijchen, Beuningen, Druten, Heumen en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Opsporing van oneigenlijk gebruik van uitkeringsgelden.

Visie

Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving. Dit betreft de naleving van de onderhoudsplicht en terugvordering van teveel ontvangen uitkering door (voormalige) uitkeringsgerechtigden, onderhoudsplichtigen en partners van (voormalig) uitkeringsgerechtigden. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek. Het IBO wordt in stand gehouden door de gemeenschappelijke Regeling tussen de gemeente Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-81	-82	-88
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	23,6%		20,6%
Resultaat verbonden partij	0		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	62		63

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen bij in het begrotingstekort. De bijdrage wordt berekend op basis van het aantal inwoners per 1 januari van het betreffende jaar en het aantal afgewikkelde opdrachten. Het IBO brengt éénmaal per jaar een voorschot in rekening bij de deelnemende gemeenten. Het IBO kan hierdoor aan haar betalingsverplichtingen voldoen. Als er onvoldoende geld mocht zijn, schiet de gemeente Wijchen voor.

Ontwikkelingen

Handhaven in de sociale zekerheid was en is een van de voornaamste doelen van het vorige kabinet. Centraal staan een steviger aanpak van fraude in de sociale zekerheid, het betrappen van fraudeurs en het aanpakken van uitbuiting van werknemers. Dit heeft de afgelopen jaren geresulteerd in een verscherpte aanpak van misbruik. Aanpakken van misbruik is van groot belang voor het behouden van draagvlak voor uitkeringen.

De affaire rondom de kinderopvangtoeslagen en de kwestie rondom de terugbetaling van giften in de bijstand hebben wel geleid tot de vraag of een harde aanpak altijd goed is.

Risico's

In de begroting 2022 is rekening gehouden met een aantal onderzoeken door de sociale recherche. De kans bestaat dat meer onderzoeken plaatsvinden dan geraamd.

Leisurelands

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	22 Gemeenten en een gemeenschappelijke regeling met recreatiegebieden in Gelderland en Noord Limburg.

Openbaar en gemeentelijk belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.

Visie

Leisurelands heeft de ambitie om in een sterk veranderende wereld en markt verder uit te groeien tot een nog slagvaardiger en toonaangevender recreatiebedrijf. Dat vraagt om een bij de tijd passend aanbod dat afgestemd is op de wensen en eisen van gasten (bezoekers, organisaties) en de op de gebieden gevestigde leisure ondernemers. Daartoe zal het productaanbod kwalitatief en kwantitatief verder worden verbreed en uitgebreid.

Beleidsvoornemens

Leisurelands wil het bezoeken van de recreatievoorzieningen laagdrempelig houden. Dit moet er voor zorgen dat de recreatieplassen door meer inwoners wordt bezocht. Bij het Wylmeer stond dit onder druk door de terugkerende algen-problematiek. Het uitbaggeren heeft helaas nog niet tot vermindering van blauwalg geleid. Leisurelands gaat verder onderzoek doen naar blauwalg.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	0	0
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%) aandelen(1,57%)	3.098	3.098	3.098
Resultaat verbonden partij	4.237		3.909
Omvang eigen vermogen verbonden partij	75.742		79.651
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	12.651		15.651

Toelichting

De gemeente Berg en Dal verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en Leisurelands keert geen dividend uit.

Ontwikkelingen

Leisurelands wil het gebied aantrekkelijk houden voor bezoekers, maar is ook op zoek naar mogelijkheden om het gebied verder te ontwikkelen. In 2021 zijn de gesprekken hierover opgestart. Deze gesprekken worden voortgezet als er meer bekend is over het onder controle krijgen van de blauwalg.

Risico's

Als de blauwalgproblematiek aanhoudt of groter wordt, is dat een bedreiging voor het recreatiegebied. De eerdere ingreep lijkt deels zijn effect te hebben gehad.

Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N.Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Dagelijks Bestuur & Algemeen Bestuur
Deelnemers	8 gemeenten in de regio Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

De MARN is een samenwerking tussen een tiental gemeenten in de regio Nijmegen. Deze samenwerking richt zich op het brede terrein van milieu. Door de regionalisering van de Dar en de komst van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is het (regionale) belang van MARN op het gebied van projecten voor afval en milieu afgenomen. MARN heeft als gemeenschappelijke regeling nog wel een belangrijke rol om met de regiogemeenten onze belangen in de ARN te behartigen.

Visie

De MARN ondersteunt de deelnemende gemeenten bij de bescherming van het milieu op de onderwerpen afval, bodem, externe veiligheid, klimaat en energie.

Beleidsvoornemens

MARN heeft zelfstandig geen beleidsvoornemens. In ieder geval wordt uitvoering gegeven aan het aandeelhouderschap van ARN BV. Daarnaast wordt naar wens samenwerking tussen de regiogemeenten gefaciliteerd op de verschillende beleidsterreinen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	59	60	58
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,21%	10,21%	10,21%
Resultaat verbonden partij	134		114
Omvang eigen vermogen verbonden partij	9.860		8.896
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.788		2.886

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Gemeente West Maas en Waal treedt uit de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2022.

Risico's

De risico's van de MARN zijn beperkt. Het Algemeen Bestuur heeft in de notitie Weerstandsvermogen bepaald dat voor de afdekking van de risico's de begrotingspost Onvoorzien ad € 10.000 voldoende is.

Er dient echter wel onderkend te worden dat er bij ongewijzigd beleid op korte termijn een liquiditeitstekort zal optreden. Doordat de rente-inkomsten ieder jaar afnemen en de component aflossing jaarlijks wordt uitgekeerd aan de gemeente, worden de netto inkomsten ieder jaar lager. De kosten zullen naar verwachting niet afnemen, waardoor er in 2023 een negatief banksaldo zal ontstaan. Ook zal het resultaat vanaf 2027 negatief zijn. In de begroting zullen enkele scenario's uitgedacht en gepresenteerd worden, om dit risico te beheersen.

Indien de Algemene reserve onvoldoende is om in een bepaald jaar tekorten op te vangen, die voortvloeien uit de rekening en er geen andere dekking kan worden gevonden, wordt het bepaalde in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN artikel 28 van toepassing. Daarin is bepaald dat de gemeenten naar rato van het inwonertal dienen bij te dragen in tekorten van de MARN. In onze gemeentelijke begroting houden we rekening met € 0.

Daarnaast is MARN aandeelhouder in ARN B.V. Marn houdt 51% van de aandelen, mede aandeelhouder Remondis houdt 49% van de aandelen.

Marn heeft één lening (in verband met grondverkoop) aan ARN BV uit staan en geen garanties meer uitstaan naar ARN B.V. De lening is afgedekt met een eerste recht van hypotheek. Tevens heeft MARN met ARN B.V. een vast tarief met indexering voor het door de deelnemers in de MARN aangeleverde afval. Het risico dat MARN loopt bedraagt ten hoogste de waarde van de aandelen die MARN heeft in ARN B.V. Deze zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs en wel voor een waarde van € 1.701.675.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren/l.v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Dagelijks Bestuur/ Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Mook en Middelaar, Wijchen, Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

De MGR heeft twee modules, het Werkbedrijf en IRvN. De gemeente Berg en Dal is deelnemer in beide modules. Het Werkbedrijf voert voor de regiogemeenten de wettelijke re-integratie taken uit op grond van de Participatiewet. Daarnaast voert ze de wettelijke taken uit op grond van de Wet sociale werkvoorziening. De module IRvN voert een aantal ICT-taken uit voor de regiogemeenten.

Visie

In het koersdocument "In een goede relatie geef je elkaar de ruimte" staat een aantal principes gedefinieerd voor regionale samenwerking. Principes die tot stand zijn gekomen na een traject van ruim 2 jaar met raden en colleges:

1. Samenwerking haalt het maximale uit de uitvoering.
2. Samenwerking laat beleid een lokale aangelegenheid.
3. Samenwerking levert geen bestuurlijke drukte op.
4. Samenwerking gaat uit van ontkokering en integraliteit.

Het werkbedrijf en ICT Rijk van Nijmegen staan als modules van de MGR voor de uitdaging vorm te geven aan de eerste twee principes. Het is aan de MGR om invulling te geven aan de laatste twee principes. Dit wordt onder meer gedaan door de platformfunctie, waarmee gesprekken op het niveau van het Rijk van Nijmegen over thema's die meerdere gemeenten aangaan gefaciliteerd kunnen worden. Ook de overige ondersteuning van het bestuur, breder dan alleen voor wat betreft de invulling van de platformfunctie, val onder dit kopje. Hiermee is er aansluiting bij de praktijk, waarin dit ook geen gescheiden taken en werkzaamheden betreft.

Beleidsvoornemens

Met betrekking tot het Werkbedrijf zijn de voornemens:

- Meer arbeidsgehandicapten aan de slag.
- Dienstverlening aan statushouders.
- Invullen wettelijke verplichting beschut Werk Participatiewet.
- Verbeteren samenspel met afdelingen Inkomen en participatieconsulenten.
- De toegevoegde waarde per SW-medewerker wordt zoveel mogelijk op peil gehouden, ondanks het feit dat de inzetbaarheid van deze groep onder druk staat.
- Terugdringen van het hoge ziekteverzuim.
- Verder bouwen aan de keten van loonvormende arbeid.
- Kandidaten die zich ontwikkelen in de niet-loonvormende keten, de stap naar de loonvormende keten te laten zetten. Iemand die door bepaalde omstandigheden niet meer in staat is tot loonvormende arbeid, toe te leiden naar de lokale situatie voor een niet-loonvormende activiteit.

Met betrekking tot de platformfunctie zijn de voornemens:

- In samenwerking met de Agendacommissie drie regionale (raads)bijeenkomsten organiseren;

Voor nadere informatie: zie Begroting 2021 – 2024 en bijstelling 2020 MGR Rijk van Nijmegen

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-6.125	-7.627	-7.291
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	8,86%	8,86%	9,38%
Resultaat verbonden partij	0		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	25.104		32.394

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

- Er wordt mogelijk een (sterk) aan de MGR gerelateerde detachingsstichting opgericht met als doel om een lastige bemiddelbare categorie werkzoekenden aan structureel werk te helpen. Het kan zijn dat het oprichten van de faciliteit juridisch nu niet meer nodig is doordat 1 juli 2021 de "CAO aan de slag" ingaat. De lastig bemiddelbare kandidaten kunnen met deze CAO mogelijk in dienst worden genomen bij het Werkbedrijf waardoor de stichting niet meer nodig is. Het Werkbedrijf onderzoekt nog of dit inderdaad het geval is.

- Er vinden op dit moment evaluaties plaats van het Werkbedrijf, iRvN en de platformfunctie. Met de uitkomsten van de evaluatie wordt in 2022 aan de slag gegaan.

Risico's

De risico's van het werkbedrijf zijn gekwantificeerd in de begroting van het werkbedrijf. Aangezien het werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. De verwachtingswaarde van de risico's bedraagt € 6,605 mln. en het risico op € 2,554 mln. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer 11%.

Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Beuningen
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Beuningen, Heumen, Wijchen, Druten en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Munitax is de uitvoeringsorganisatie van vijf regiogemeenten op het gebied van belastingen. Deze organisatie is ondergebracht bij de centrumgemeente Beuningen, op basis van de wet Gemeenschappelijke Regelingen.

De taken van Munitax zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en bestaan uit:

- de heffing en invordering van belastingen;
- de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ);
- het administreren van de relevante vastgoedgegevens;
- het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en aan derden.

Visie

Munitax staat voor kwaliteit en efficiënt werken. Dit merken de deelnemende gemeenten en hun inwoners. We zijn continu bezig met het optimaliseren van onze dienstverlening. Verbetering van (interne) processen, digitalisering en het uitbreiden en delen van onze kennis zijn daarbij essentieel. We zijn transparant naar de inwoners, bedrijven en deelnemende gemeenten. Informeel contact is daarbij erg belangrijk voor ons. Daarom moedigen we persoonlijk, telefonisch contact aan. Want een eenvoudig telefoontje met een van onze specialisten kan veel verhelderen.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-667	-607	-688
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	23,80%	23,80%	24,03%
Resultaat verbonden partij	-365		-134
Omvang eigen vermogen verbonden partij			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen ieder voor hun aandeel bij in de kosten van de gemeenschappelijke regeling.

Ontwikkelingen

We zien een grote toename van het aantal woz-bezwaarschriften dat ingediend wordt door no cure no pay bureaus (NCNP). De verwachting is dat deze trend in 2022 ook doorzet. Daarmee stijgen de kosten voor vergoeding van proceskosten ook verder.

Sinds 2017 is er een verdubbeling van het aantal bezwaarschriften. Hier was de organisatie van Munitax niet op berekend. Uw raad heeft op 28 januari 2021 ingestemd met voorstel voor een uitbreiding van ons aandeel in de kosten van Munitax van € 70.000 voor 2021. Dit was nodig vanwege de extra capaciteit die nodig is op de functies van juridisch medewerker, WOZ-medewerker en op de functie van taxateur. Munitax verwacht deze uitbreiding ook in 2022 en 2023 nodig te hebben en dat deze uitbreiding mogelijk een structureel karakter gaat krijgen. Deze kosten zijn in de begroting 2022 meegenomen.

Vanaf 2022 is de waardering op basis van oppervlakte verplicht. Munitax verwacht dat de eerste taxatie op basis van gebruiksoppervlakte meer tijd gaat vergen.

Risico's

Risico van uitzetting van kosten door het stijgend aantal bezwaarschriften en het aandeel van de ncnp-bureaus. Deze ncnp-bezwaren zorgen niet alleen voor een toename van de proceskostenvergoeding maar zorgen ook voor meer kosten doordat deze drie keer zoveel tijd kosten dan een particulier bezwaar. We verwachten dat deze trend doorzet in 2022, ondanks extra aandacht hiervoor bij de communicatie bij de aanslagoplegging. Munitax ziet ook risico's bij de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen in verband met de Coronacrisis.

Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur/Lid dagelijks bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en provincie Gelderland

Openbaar en gemeentelijk belang

De ODRN behartigt de belangen van de deelnemers op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht.

Het doel van de vorming van de ODRN is het bereiken van een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en door bundeling van deze taken de efficiency te verbeteren.

Alle deelnemende gemeenten hebben hun milieutaken ingebracht (verplichting vanuit het Rijk). De gemeente Berg en Dal, gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland hebben ook de uitvoering van de bouwtaken (Wabo-breed) ingebracht.

Visie

De opgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving zodanig uitvoeren dat deze dienstbaar zijn aan een veilige fysieke leefomgeving. Hierbij vindt de uitvoering plaats op kwalitatief goed niveau, efficiënt en met het oog voor de klant. Extra aandacht wordt hierbij gegeven aan het toezicht op risicobedrijven en de vergunningverlening bij complexe bedrijven.

Beleidsvoornemens

Bij uitvoering van de taken gelden, naast wettelijke voorschriften, de beleids- en/of toetsingskaders die worden ingebracht door de deelnemers.. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk harmonisering van deze beleidskaders om éénduidige werkafspraken te kunnen maken. Een voorbeeld hiervan is het opstellen van een regionaal VTH-beleid.

De ODRN bereidt zich voor op de komst van de omgevingswet.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.222	-2.065	-2.117
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,80%	10,80%	9,95%
Resultaat verbonden partij	483		599
Omvang eigen vermogen verbonden partij	494		1.057
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	6.929		4.071

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

- Implementatie Omgevingswet
- Implementatie Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)
- Ontwikkelplan ODRN
- Nieuwe financieringssysteematiek en vereenvoudigde PDC (vanaf 2023)

Risico's

Het totaal van de risico's bedraagt € 1.225.000. Omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen passen we een dempingsfactor toe van 0,61. Dit geeft een benodigd weerstandsvermogen van € 735.000. Als dekking voor optredende risico's is binnen de ODRN in de vorm van een algemene reserve € 457.704 beschikbaar. Dit betekent dat er voor een bedrag van € 277.776 (€ 735.000 - € 457.704) geen dekking van de risico's is, en dat over de deelnemers verdeeld wordt. Het aandeel van Berg en Dal hierin bedraagt € 17.317.

Stichting Rijk van Nijmegen@

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur (vanaf 1-1-2021)
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Bestuurslid
Deelnemers	7 gemeenten, provincie Gelderland en de Rabobank

Openbaar en gemeentelijk belang

In onderlinge samenwerking de vele kwaliteiten van het Rijk van Nijmegen aan elkaar te verbinden en te versterken. Het doel van de stichting is de sociaal economische ontwikkeling van onze regio te stimuleren

Visie

Om de sociaal-economische potentie van het MKB in het Rijk van Nijmegen te verzilveren, is het essentieel om de krachten in de regio te verbinden en te versterken in een intensieve samenwerking tussen inwoners, bedrijven, instellingen en gemeenten.

- Op regionaal niveau creëert RvN@ een cultuur van samenwerken, waarin communities over gemeentegrenzen heen samen sociaal-economische uitdagingen aanpakken. Het belang van relaties, partnerschappen en samenwerkingsverbanden is natuurlijk niet nieuw, maar het groeit. Daarom stimuleren ze dat communities hun kennis en ervaringen delen op virtuele en fysieke 'marktplaatsen'.

- RvN@ stimuleert projecten met kennis, toegang tot een groot netwerk en financiële middelen. Ook werven ze nieuwe projecten, die de economie aanjagen.

Beleidsvoornemens

De ambitie van RvN@ voor de periode 2020-2025 is: Het versterken van de innovatiekracht van het MKB in de regio Rijk van Nijmegen om een topregio van Nederland te worden. Een regio waarin de ontwikkeling van innovaties leidt tot meer economische groei in de vorm van o.a. vergroting van de arbeidsparticipatie, minder werkloosheid en behoud van talent voor de regio.

De ambitie is vertaald in drie strategische doelen:

- Het versterken van de samenwerking en kennisuitwisseling binnen de regio door het verbinden van MKB-bedrijven, overheden, studenten en (onderwijs)instellingen;
- Het behouden en ontwikkelen van talent voor het MKB in de regio Rijk van Nijmegen;
- Het bevorderen van markt- en productinnovaties in het MKB.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-19	-22	-17
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	-15		2
Omvang eigen vermogen verbonden partij	-25		-24
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	269		194

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Door de coronacrisis heeft RvN@ in 2020 en 2021 de activiteiten voor haar netwerk grotendeels online georganiseerd. RvN@ heeft laten zien snel en flexibel te kunnen schakelen. Er zijn bijvoorbeeld meerdere webinars georganiseerd om ondernemers te helpen bij vernieuwing in de coronacrisis.

RvN@ is voor de financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en de Rabobank in het Rijk van Nijmegen. Dit maakt RvN@ kwetsbaar. Om deze reden is er in 2020 onderzoek gedaan naar andere inkomstenbronnen, met name uit het bedrijfsleven. Een projectwaardemodel is als meest kansrijke optie benoemd. Dit model houdt in dat RvN@ haar programmabureau gaat inzetten voor projectmanagement en uitvoering van innovatieve projecten die niet behoren tot de basisactiviteiten van RvN@. Uiteraard moeten deze projecten binnen de gekozen thema's en doelstellingen vallen. Zowel overheid, ondernemers als onderwijs kunnen hier tegen betaling gebruik van maken. In 2021 is RvN@ hiermee aan de slag gegaan. Zo heeft bijvoorbeeld voor de regio Arnhem Nijmegen de MKB-deal Sm@rt Together uitgevoerd.

Risico's

De RvN@ is voor financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en Rabobank Rijk van Nijmegen. Bij een aantal gemeenten is de financiering van RvN@ onderwerp van discussie. Daarnaast heeft de Rabobank Rijk van Nijmegen aangegeven de financiering te willen koppelen aan de uitvoering van projecten.

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Elst
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	33 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Het vergroten van het toeristisch marktaandeel van de Regio Arnhem Nijmegen.

Visie

De vrijetijdseconomie vormt een belangrijk onderdeel van de economie in de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Het streven naar economische groei binnen recreatie en toerisme zorgt voor meer bestedingen en werkgelegenheid. Hierdoor ontstaat een kwalitatief goed verblijfsklimaat. Een klimaat dat uitnodigt om te bezoeken, in te wonen en in te werken. TVAN heeft de ambitie een belangrijke partner te zijn in deze regionale ontwikkelingen.

Beleidsvoornemens

De missie van TVAN is het in gang zetten en beschikbaar stellen van een collectieve marketingaanpak die ingezet kan worden om duurzame groei te realiseren in de vrijetijdseconomie van de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Daarvoor werkt TVAN intensief samen met een grote hoeveelheid aan partners binnen en buiten de regio. Ze werken intensief samen met de provincie. TVAN zet naast promotie ook steeds meer in op bestemmingsontwikkeling en –management. In 2022 rolt TVAN haar nieuwe visie op gastheerschap in het Rijk van Nijmegen uit. Ze gaan werken met toeristische informatiepunten op plekken waar veel bezoekers zijn, naast een Brandstore in Nijmegen en een VVV in Groesbeek.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-49	-49	-43
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	-14		-6
Omvang eigen vermogen verbonden partij	181		175
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.138		789

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen hebben uniformering van de bijdrage aan TVAN afgesproken vanaf 2021. Dit leidt vanaf 2021 tot een lagere regionale bijdrage aan TVAN. Vanwege ontwikkelingen rondom gastheerschap en VVV's in de regio Nijmegen verwachten wij dat we dit bedrag moeten gaan inzetten voor verbeteringen rondom gastheerschap en VVV. Dit gaan we nader invullen in 2022.

Risico's

Zes gemeenten in het Rijk van Nijmegen maken onderdeel uit van de GR. TVAN doet de marketing en promotie voor het Rijk van Nijmegen. Als één van de gemeenten besluit uit de GR te treden, betekent dit minder budget en marketingkracht voor het gehele Rijk van Nijmegen.

Veiligheidsregio Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Dagelijks Bestuur/ Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

Openbaar en gemeentelijk belang

De VRGZ behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

Visie

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid opereert in een samenleving die zich kenmerkt door snelle technologische en infrastructurele ontwikkelingen, een toenemende invloed van de media, individualisering, economische en demografische veranderingen en groter wordende veiligheidsrisico's. De veiligheidsregio signaleert deze maatschappelijke ontwikkelingen, speelt hier alert en proactief op in en stemt haar beleid en taakuitvoering hierop af.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zorgt voor een snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweezorg aan de inwoners van de regio.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is leidend op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zij neemt initiatief en zorgt voor coördinatie tussen gemeenten en alle betrokken organisaties op dit gebied. Zij levert meerwaarde door kwalitatief goede producten, bindend vermogen, betrouwbaarheid en een open communicatie.

Door opleiding, oefening en training, maar ook door het vergroten van het lerend vermogen en professionalisering van de informatievoorziening, zorgt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor een optimale voorbereiding op grootschalige incidenten, rampen en crises.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een expert in het inschatten van veiligheidsrisico's en het voorkomen van onveilige situaties. Deze rol vervult zij via een krachtig netwerk, een proactieve en alerte houding en gevraagde en ongevraagde adviezen van hoogwaardig niveau.

Een focus op vernieuwen, verbeteren en professionele ontwikkeling maakt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid tot een vanzelfsprekende en leidende partner in veiligheid.

Beleidsvoornemens

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is ook een instrument om inspanningen van gemeenten, crisispartners en regio's op elkaar af te stemmen om juiste beleidskeuzes te kunnen maken. Het regionaal risicoprofiel vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan. Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar. Tevens is het conceptplan door de veiligheidsregio voorgelegd aan de diverse crisispartners en afgestemd met de aangrenzende veiligheidsregio's.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.254	-2.389	-2.311
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,76%	5,76%	5,78%
Resultaat verbonden partij	3.722		1.789
Omvang eigen vermogen verbonden partij	7.007		7.071
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	68.824		62.792

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is geheel geactualiseerd en vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan. Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar. Accenten in regionaal beleidsplan 2020-2023:

- Samenwerking en afstemming
- Risicogericht werken
- Een weerbare samenleving
- Een toekomstbestendige veiligheidsregio
- Risico's met extra focus. Deze zijn: gevolgen cyberrisico's, gevolgen criminaliteit voor fysieke leefomgeving/ fysieke veiligheid, gevolgen extreem weer, gevolgen energietransitie.

Risico's

De algemene reserves C&R (Crisisbeheersing en Rampenplan) is onvoldoende op peil om daarmee de gewogen risico's volledig af te dekken. In het uiterste geval staan gemeenten garant voor het restant. Voor ons betekent dit theoretisch een risico van maximaal € 83.556.

Vitens N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S.Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde in Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Deelnemers	Gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens

Openbaar en gemeentelijk belang

Het voorzien in schoon en veilig drinkwater.

Visie

Vitens wil water voor mensen laten werken.

Door te zorgen voor een voortreffelijke dienstverlening, handige producten en diensten en betrouwbare informatieverstrekking. Daarom zoekt Vitens voortdurend naar verbeteringen. Waar iedereen zijn voordeel mee kan doen. De klant, het milieu, de economie en de maatschappij. Daarom gaat Vitens de dialoog aan over de rol van drinkwater, over thema's als duurzaamheid en innovatie, zowel nationaal als internationaal.

Waardevol water voor nu en in de toekomst. Dat is hun missie.

Vitens zorgt ervoor dat er 24/7 betrouwbaar water uit de kraan komt en voor goede service daaromheen. Daarnaast zet Vitens zich ook actief in om onze kostbare drinkwaterbronnen te beschermen.

Beleidsvoornemens

Vitens streeft ernaar dat haar klanten kunnen vertrouwen op de leveringszekerheid van drinkwater, een optimale kwaliteit en een zo laag mogelijke prijs. Deze continuïteitsdoelstelling is de brede en solide basis van ons bedrijf en daar doen we geen concessies aan. Om voldoende drinkwater van topkwaliteit te leveren, zijn we afhankelijk van een robuust toekomstbestendig zoetwatersysteem. Alleen op die manier kunnen wij als drinkwaterbedrijf beschikken over voldoende schone grondwaterbronnen. Dit kunnen we niet alleen. Door de verwachte toename van weersextremen door klimaatverandering en de grote infrastructurele veranderingen die de energietransitie met zich meebrengt, is het besef gegroeid dat het zoetwatersysteem in Nederland een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle gebruikers.

Zowel drinkwaterbedrijven, waterschappen, natuurorganisaties, provincies als de landbouw moeten de handen ineenslaan voor een duurzaam watersysteem. Dit betekent dat we de grote zoetwatervoorzieningen zo goed mogelijk vast moeten houden en dat we verstandiger met ons zoete water om moeten gaan. Denk hierbij aan maatregelen waarbij we zowel het water bewaren en beschermen, als maatregelen waarbij bedrijven en consumenten besparen op het gebruik van water. We willen naar een watersysteem waar de landbouw zijn voordeel mee doet, de continuïteit van het drinkwater gegarandeerd is én waar de natuur overeind van blijft staan.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
	Eind boekjaar 2020	Begin boekjaar 2021	Eind boekjaar 2021
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	13	0
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	13.352 aandelen(0,231%)	13.352 aandelen(0,231%)	13.352 aandelen(0,231%)
Resultaat verbonden partij	23.900		19.400
Omvang eigen vermogen verbonden partij	559.200		600.300
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.340.100		1.387.800

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen

Het financieel jaarplan 2019-2021 liet al op meerdere onderdelen een trendbreuk zien ten opzichte van voorgaande jaren. Het jaarplan 2020-2022 laat een verdere trendbreuk zien ten opzichte van 2019. Het investeringsplan 2020-2029 laat een structurele verhoging zien. De bruto investeringen stijgen naar een niveau van € 170 - € 180 miljoen (netto € 138 - € 160 miljoen). Op de langere termijn verwacht Vitens het hogere investeringsniveau nodig te hebben om aan de drinkwatervraag te kunnen blijven voldoen, de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen en te voldoen aan wet- en regelgeving. Deze ontwikkeling heeft zijn weerslag op het balanstotaal (toename), rentedragende schulden (toename aan te trekken financiering), solvabiliteit en het uit te keren dividend. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in de herziening van het financieel beleid zoals in het voorjaar van 2019 door de AvA is goedgekeurd.

Risico's

Grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord: Verplaatsing van het grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord. In de afgelopen jaren hebben wij als gemeente vanwege de wateroverlast in Heilig Landstichting ruim honderd infiltratiekolken gerealiseerd. De verschuiving van het grondwaterbeschermingsgebied zou – afhankelijk van de te kiezen variant - betekenen dat hemelwater niet meer in de bodem geïnfiltreerd mag worden. In een worst-case scenario zou dit betekenen dat al deze infiltratiekolken verwijderd moeten worden, alle investeringen van de afgelopen jaren teniet worden gedaan en dat er een andere oplossing gevonden moet worden om wateroverlast te beperken. Andere gemeenten gaan ook bekijken wat de impact voor hen is. Tot op heden is er geen definitief besluit genomen met welke variant wordt verder gegaan. Het project heeft intern bij Vitens enige tijd stilgelegen. Binnenkort vindt er, als onderdeel van de herstart van dit project door Vitens weer overleg plaats tussen de gemeenten en Vitens. Wij zullen nauw betrokken worden en blijven in dit project aangezien er potentieel grote consequenties voor ons zijn. Zodra meer bekend is over de consequenties zal dit uiteraard zo snel mogelijk worden gemeld.

www.droogteschade.nl: Agrariërs zijn gefrustreerd over snelheid en omvang bepaling van droogteschade. Gesprekken leiden in hun optiek niet tot gewenst resultaat en daarom is Redbreast (organisatie die middels 'no cure no pay' rechtbank- en arbitrageprocedures financiert) middels een zeer intensieve wervingscampagne www.droogteschade.nl, individuele agrariërs aan het binden om een grote rechtszaak aan te gaan spannen.

Bestuurlijke overeenkomst Nitraat: In het jaarplan is een bedrag voor 2020 begroot van € 358k t.b.v. acties die uit de uitvoeringsplannen ontstaan. Echter is door Vitens een impliciete toestemming gedaan tot een bedrag van ruim € 570k per jaar bij te dragen.

Grondwaterbeschermingsgebieden (GWBG) Gelderland: De herziening van de GWBG-ten in Gelderland kan ertoe leiden dat bedrijven binnen een GWBG komen te liggen. Gevolg zijn maatregelen om winningen te beschermen, wat grote financiële consequenties met zich mee kan brengen. Onduidelijk is wat de effecten zijn van de aanpassingen van het GWBG dus het is onduidelijk of, hoe groot en wanneer het risico zich voordoet. De eventuele kosten zullen verdeeld over de tijd ontstaan. Op dit moment betreffen het ruwe ramingen.

Programma aanpak stikstof (PAS): Op dit moment worden meerdere vergunningstrajecten stilgelegd, niet opgestart of vergunningen ingetrokken. Dit heeft grote impact op de doorlooptijd en daarmee ook op de continuïteit. Daarnaast zal dit ook resulteren in uitloop en dus hogere investeringskosten van projecten.

Grondbeleid

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat in artikel 9.2 dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Visie op en wijze van het grondbeleid

De Wet op de ruimtelijke ordening verplicht de gemeente om haar ruimtelijk beleid vast te leggen in een of meerdere structuurvisies. Sinds de herindeling per 1 januari 2015 zijn de vastgestelde visies ten aanzien van de kernen geldig gebleven. Vanuit de Omgevingswet stellen we momenteel een Omgevingsvisie op, die een vertaling maakt van eerdere visies aangevuld met door de gemeenteraad vast te stellen ruimtelijke kaders/thema's.

Visie	Toelichting
Millingen aan de Rijn	De gemeenteraad van Millingen aan de Rijn heeft op 29 januari 2013 de Structuurvisie Millingen aan de Rijn 2025 "Millingen is het Waard" vastgesteld. De gemeente legt in de structuurvisie, de hoofdlijnen vast van het ruimtelijk beleid tot 2025. Ook benoemen zij de manier waarop zij dit wil bereiken. Aan de structuurvisie is een uitvoeringsprogramma gekoppeld. De gemeenteraad heeft een strategische visie vastgesteld. Dit is een aanvulling op de structuurvisie. De strategische visie bestaat uit 10 punten die de bevolking het meest belangrijk vindt voor de toekomst van Millingen aan de Rijn.
Ubbergen	De gemeenteraad van Ubbergen heeft op 6 oktober 2011 de structuurvisie "Buitengewoon Ubbergen 2020" vastgesteld. De structuurvisie geeft het ruimtelijk beleid voor een periode van 10 jaar weer.
Groesbeek	De gemeenteraad van Groesbeek heeft op 21 juni 2012 de Strategische Visie Groesbeek 2025 vastgesteld. De gemeente schetst hiermee de koers van de gemeente richting het jaar 2025. Deze koers is integraal, gemeentebreed en vraagt om een nadere ruimtelijke concretisering in de vorm van een structuurvisie. De gemeenteraad van Groesbeek heeft op 27 juni 2013 dan ook de Structuurvisie Groesbeek 2025 vastgesteld. Het gemeentebestuur schetst met deze structuurvisie de strategie en kaders op hoofdlijnen voor de ruimtelijke ontwikkeling van Groesbeek. De structuurvisie zelf volgt in haar opbouw de pijlers uit de strategische visie.

Visie in relatie tot de begroting – Programma 3 Onze gemeente

In 2022 actualiseren we ons grondbeleid. De belangrijkste ontwikkelingen waar we rekening mee houden zijn:

Economie en werkgelegenheid

Begin 2020 is het bedrijventerrein De Hulsbeek bouwrijp opgeleverd. Het bedrijventerrein van ongeveer 1,8 hectare is ontwikkeld in verband met een schaarste aan vrije kavels in Groesbeek. Twee kavels zijn inmiddels verkocht (totaal ongeveer 8.000 m²). De resterende vijf kavels zijn in optie (totaal ongeveer 10.000 m²).

Naast de kavels op bedrijventerrein De Hulsbeek is er nog één kavel van 3.170 m² beschikbaar op bedrijventerrein De Mies en één kavel van 1.787 m² op bedrijventerrein Lieskes Wengs. Deze kavels zijn ook in optie. Daarnaast hebben wij een flinke wachtlijst (met name voor Groesbeek) met gegadigden.

Mocht de verkoop voorspoedig verlopen dan is er de optie om op termijn de 2e fase van Hulsbeek in Groesbeek in ontwikkeling te nemen.

Wonen

Onze ambitie is een gevarieerd aanbod van duurzame, betaalbare en levensloopbestendige woningen. In 2019 is een woningmarktonderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er de komende 10 jaar ongeveer 1.200 woningen nodig zijn. Dit is een forse stijging ten opzichte van het vorige onderzoek. In 2020 is daarom het Actieplan Wonen vastgesteld met een ambitiekader over de belangrijkste kaders zoals 50% betaalbare woningbouw. Inmiddels zijn voldoende locaties in beeld om te komen tot dit aantal. We houden daarbij rekening met 30% planuitval/vertraging en programmeren daarom 1.560 woningen. De lijst kent veelal inbreidingslocaties en transformaties. We zetten daarop in om het buitengebied te beschermen en om de leefbaarheid in de kernen te verbeteren door verouderde functies een nieuwe bestemming te geven.

Grondzaken

Doelstelling is het opzetten van actuele beleidskaders en een administratie. Deze zijn nodig om gepast te kunnen handelen bij vastgoed - en grondtransacties in het algemeen en bij verboden situaties in het bijzonder. De contracten zijn digitaal beschikbaar in onze eigendomsadministratie (vastgoed- en grondregistratiesysteem).

Nota grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken op het terrein van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie en natuur. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar dienstbaar aan de hiervoor benoemde beleidsvelden. De wijze waarop we deze doelstellingen willen bereiken, is vastgelegd in de Nota grondbeleid.

Het grondbeleid van de gemeente Berg en Dal is verantwoord in de Nota grondbeleid gemeente Berg en Dal 2017. De gemeenteraad heeft deze nota op 13 juli 2017 vastgesteld. De raad geeft hierin de kaders aan waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie het grondbeleid moeten uitvoeren.

De raad kiest in de nota voor een overwegend faciliterend beleid. De redenen hiervoor zijn beperken van het risico, de beperkte grondpositie en het ontbreken van middelen. Hierdoor komen grondverwerving en zelfstandige gronduitgifte niet vaak voor. Daar waar nodig kunnen we ook nu al kiezen voor een actief beleid indien meer regie gewenst is.

De bedoeling is om gelijktijdig met de invoering en implementatie van de nieuwe Omgevingswet en Aanvullingswet grondeigendom een nieuwe nota grondbeleid aan te bieden. De invoering van de nieuwe Omgevingswet en de Aanvullingswet grondeigendom is nu voorzien op 1 oktober of 1 januari 2023. Dit betekent dat in de loop van dit jaar beginnen met het opstellen van de nieuwe nota grondbeleid.

Grondprijzen gemeente Berg en Dal

Het College heeft in de vergadering van 14 december 2021 de nota grondprijzen voor 2022 vastgesteld. De uitgifteprijzen voor de vrije gronden (bouwrijpe gronden waarvoor geldt dat geen sprake is van een optie dan wel een koopovereenkomst) in de geactualiseerde grondexploitaties sluiten hier dan ook op aan. In het geval we een nieuwe grondexploitatie openen, laten we de uit te geven (bedrijfs) kavels extern taxeren.

In de loop van dit jaar vergelijken we de uitgifteprijzen met de uitgifteprijzen in omliggende gemeenten. De bedoeling is dat het college in december van dit jaar een nieuwe grondprijzennota vaststelt, die we vervolgens met ingang van 1 januari 2023 toepassen.

Tot slot laten we naar verwachting in 2023 de uitgifteprijzen (en mogelijk het grondprijzenbeleid) door een externe partij toetsen.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2019 heeft de gemeente Berg en Dal een positie in het kader van de vennootschapsbelasting voor het grondbedrijf. Dat komt doordat een aantal verliesgevende complexen zijn afgesloten (Centrumplan Groesbeek) en een winstgevend complex (bedrijventerrein Hulsbeek) is toegevoegd. Dit betekent niet dat we al daadwerkelijk vennootschapsbelasting moeten betalen, maar wel dat we hierover afspraken moeten maken met de belastingdienst. Een kantoor gespecialiseerd in fiscaliteit en overheid ondersteunt ons bij dit onderwerp.

Te verwachten resultaat

Complexen

In de administratie van de gronden maken we binnen de gemeente een onderscheid in:

- Bouwgrond In Exploitatie (de lopende grondexploitaties)
- Overige gronden (Materieel Vast Actief)
- Faciliterend beleid

Bouwgrond In Exploitatie (de lopende grondexploitaties)

De raad van gemeente Berg en Dal heeft op donderdag 15 juli 2021 de lopende grondexploitaties met peildatum 1 januari 2021 vastgesteld als financieel kader. Op 17 juni 2021 is daarnaast een nieuwe grondexploitatie vastgesteld voor 'Schoollocatie 3^e fase' te Millingen aan de Rijn. De vastgestelde grondexploitaties hebben we voor deze jaarrekening geactualiseerd naar peildatum 1 januari 2022. Vaststelling van deze geactualiseerde grondexploitaties door de raad vindt plaats op donderdag 14 juli 2022.

Het complex Bouwgrond In Exploitatie verantwoorden we op de balans onder vlottende activa (voorraad gronden onderhanden werken). Het gaat hier om projecten waarvoor kaders door de raad zijn vastgesteld (waaronder het financieel kader). Voor elk van deze projecten heeft de raad een grondexploitatiebegroting vastgesteld. Hierbij is sprake van actief grondbeleid en dat betekent dat de gemeente risicodragend optreedt. Daarbij moeten we denken aan het zelf aankopen van gronden, het bouw – en woonrijp maken en vervolgens uitgifte van bouwrijpe gronden. De gemeentelijke kosten dekken we door het uitgeven van bouwrijpe gronden.

In het volgende overzicht staan de vijf grondexploitaties inclusief aanvankelijk beoogde einddatum en bijgestelde einddatum (zoals verwerkt in de geactualiseerde grondexploitatie):

Bouwgrond in Exploitatie	Peildatum 01.01.2021 prognose einddatum	Peildatum 01.01.2022 prognose einddatum
<i>Bedrijventerrein</i>		
Mies (Groesbeek)	31.12.2022	31.12.2023
Hulsbeek (Groesbeek)	31.12.2023	Ongewijzigd
<i>Woningbouw</i>		
Kloosterpad West (Groesbeek)	31.12.2022	Ongewijzigd
Schoollocatie 3e fase (Millingen a/d Rijn)	31.12.2023	31.12.2024
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	31.12.2021	Ongewijzigd

Uit het overzicht blijkt uit het overzicht dat binnen een periode van drie jaar naar verwachting alle lopende grondexploitaties afgesloten zijn.

In het overzicht hieronder wordt het boekwaardeverloop in 2021 weergegeven:

Bedragen x
€1.000

Project	Boekwaarde		Mutatie 2021			Boekwaarde	
	Per 31.12.2020	Uitgaven	Inkomsten	Tussentijds winst	Afsluiten	Totaal	Per 31.12.2021
	A	B	C	D	E	F = B + C + D + E	G = A + F
<i>Bedrijventerrein</i>							
Mies (Groesbeek)	938	23	-329	-	-	-306	632
Hulsbeek (Groesbeek)	524	67	-839	476	-	-296	228
Totaal Bedrijventerrein	1.462	90	-1.168	476	-	-602	860
<i>Woningbouw</i>							
Kloosterpad West	588	28	-500	-	-	-472	116
Schoollocatie 3e fase	-	1	-	-	-	1	1
Pastoor van Tielstraat	3	7	-1	-	-9	-3	-
Totaal Woningbouw	591	36	-501	-	-9	-474	117
Totaal	2.053	126	-1.669	476	-9	-1.076	977

Uit het overzicht volgt dat, voor de vijf grondexploitaties, de boekwaarde per saldo uitkomt op € 977.000 per 31 december 2021. Naast de reguliere mutaties in 2021 is tussentijds voor een bedrag van € 475.595 aan winst genomen op basis van het principe "Percentage Of Completion" voor bedrijventerrein Hulsbeek. Het genomen resultaat komt ten goede aan het jaarresultaat over 2021. Daarnaast is de grondexploitatie voor Pastoor van Tielstraat afgesloten met een resultaat van € 9.050 negatief.

De vijf grondexploitaties zijn geactualiseerd naar 1 januari 2022 en een samenvatting van de resultaten zijn hieronder opgenomen:

Bedragen x €1.000

Project	Gerealiseerd	Nog te realiseren na 01.01.2022		Eindwaarde	Einddatum
	per 31.12.2021	Kosten	Opbrengsten	Saldo	
	A	B	C	D = B + C	E = A + D
<i>Bedrijventerrein</i>					
Mies (Groesbeek)	632	103	-657	-554	78 31.12.2023
Hulsbeek (Groesbeek)	228	94	-1.126	-1.032	-804 31.12.2023
Totaal Bedrijventerrein	860	197	-1.783	-1.586	-726
<i>Woningbouw</i>					
Kloosterpad West (Groesbeek)	116	6	0	6	122 31.12.2022
Schoollocatie 3e fase	1	110	-223	-113	-112 31.12.2024
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	0	0	0	0	0 31.12.2021
Totaal Woningbouw	117	116	-223	-107	10
Totaal	977	313	-2.006	-1.693	-716

Uit het overzicht volgt dat de grondexploitatie voor Kloosterpad West een tekort kent van € 121.628 per 31 december 2022. In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat het treffen van een afboeking of een voorziening direct gebeurt bij een verwacht verlies ter grootte van dit volledige verlies. Als sprake is van een voorziening ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties, dan moeten we die presenteren als een correctie op de post bouwgrond in exploitatie. Vorig jaar is al een voorziening getroffen ter hoogte van € 124.092. Deze kan dus verminderd worden met € 2.464.

Voor de grondexploitatie voor bedrijventerrein Mies is het resultaat verslechterd door het splitsen van een kavel op het terrein, waar de raad op 6 juli 2021 over heeft besloten. Hiervoor is destijds een voorziening getroffen van € 123.905. Na actualisatie lijkt een voorziening van € 78.115 voldoende. De voorziening kan dus met € 45.790 verminderd worden.

Het overzicht hieronder geeft het saldo voorraad gronden onderhanden werken per 31 december 2021 weer:

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Project	Boekwaarde per 31.12.2021 (A)	Voorziening per 31.12.2021 (B)	Saldo voorraad gronden per 31.12.2021 (C = A + B)
<i>Bedrijventerrein</i>			
Mies (Groesbeek)	632	-78	554
Hulsbeek (Groesbeek)	228	0	228
Totaal Bedrijventerrein	860	-78	782
<i>Woningbouw</i>			
Kloosterpad West (Groesbeek)	116	-122	-6
Schoollocatie 3e fase	1	0	1
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	0	0	0
Totaal Woningbouw	117	-122	-5
Totaal	977	-200	777

Uit het overzicht volgt dat voor de ontwikkeling Mies een voorziening is getroffen van € 78.115 en dat voor Kloosterpad West een voorziening is getroffen van € 121.628 per 31 december 2021. Dat leidt tot een saldo onderhanden werken van € 776.340.

Per lopend project zoals verantwoord in het complex Bouwgrond In Exploitatie volgt een korte toelichting.

Bedrijventerrein Mies (Groesbeek)

Alle benodigde gronden voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein zijn in eigendom van de gemeente. De grondexploitatie voor bedrijventerrein Mies laat nu een tekort zien. Dit komt echter er eerdere jaren tussentijds winst is genomen. Wanneer de tussentijdse winstneming buiten beschouwing wordt gelaten, kent de exploitatie een positief saldo.

Per 1 januari 2022 zijn twee bouwrijpe kavels beschikbaar, waarvan één in optie is. De andere kavel was in optie, maar is vrij komen te vallen. Om die reden is de einddatum met één jaar opgeschoven.

Bedrijventerrein Hulsbeek (Groesbeek)

De grondexploitatie voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein Hulsbeek laat een overschot zien. Alle benodigde gronden voor de ontwikkeling zijn in handen van de gemeente. Per 1 januari 2022 is nog een voorraad van 9.763 m² beschikbaar, waarvan alles in optie is. Hoewel de kosten hoger uitvallen, kent de grondexploitatie een hoger saldo dan vorig jaar. Dit komt met name door de stijging van de grondprijzen in 2021.

Kloosterpad West (Groesbeek)

In de grondexploitatie voor de binnenstedelijke ontwikkeling houden we rekening met de verkoop van bouwrijpe grond aan een lokale bouwer/ontwikkelaar. De gemeente heeft het plangebied voor het overgrote deel al bouwrijp gemaakt. De grond is inmiddels verkocht aan de ontwikkelaar en de laatste werkzaamheden worden dit jaar uitgevoerd.

Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)

Het college heeft begin 2017 ingestemd met een verkenning naar de herontwikkeling van de Schoollocatie 3e fase in Millingen aan de Rijn. Inmiddels is in samenwerking met Waardwonen een stedenbouwkundige studie verricht. Hieruit blijkt dat Waardwonen op deze locatie 26 sociale huurappartementen voor senioren kan realiseren, waarvan 3 rolstoeltoegankelijk. Op 17 juni 2021 heeft de raad besloten om onder voorwaarden de ontwikkeling mogelijk te maken; de grondexploitatie is vastgesteld en krediet is beschikbaar gesteld. Er moet nog gestart worden met het bouw- en woonrijpmaken van de locatie, naar verwachting wordt de ontwikkeling in 2024 afgerond.

Pastoor van Tielstraat (Leuth)

Het oorspronkelijk plan betrof de sloop van 20 huurwoningen en de bouw van maximaal 37 nieuwe woningen (waarvan 19 betaalbaar en 18 duur). De gemeente heeft hiervoor een realisatieovereenkomst met Oosterpoort gesloten. Woningcorporatie Oosterpoort heeft echter besloten om op deze locatie geen huurwoningen te ontwikkelen. Het nu te realiseren programma komt uit op 36 woningen, waarvan 25 woningen in het westelijk deel (16 koopwoningen en 9 midden huurwoningen) die al enige jaren geleden zijn opgeleverd. Ook is de openbare ruimte in het westelijke deel al woonrijp gemaakt. In het oostelijk deel zijn in 2020 de woningen ook opgeleverd (zes stuks 2[^]1 kap, vier stuks (half) vrijstaande woningen en één particuliere kavel). Alle werkzaamheden zijn inmiddels afgerond en de grondexploitatie is dan ook afgesloten.

Inzicht in gronden als materieel vast activa

Wij zijn eigenaar van enkele percelen binnen de gemeente die we (nog) niet ontwikkelen. Deze gronden moeten we verantwoorden als materieel vaste activa. In onderstaande tabel is op hoofdlijnen een overzicht opgenomen van de boekwaarde per 31 december 2021.

Project	Bedragen x €1.000		
	Boekwaarde per 31.12.2020	Mutaties in 2021	Boekwaarde per 31.12.2021
Complex Algemeen	-304	-65	-369
Hemeltje	-53	0	-53
Derdebaan	0	-120	-120
Totaal	-357	-185	-542

In het complex Algemeen zijn de gemeentelijke eigendommen verantwoord welke in het verleden zijn verworven. We verwachten op korte termijn geen ontwikkeling van plannen op deze gronden.

Een voorbeeld is de mogelijke ontwikkeling van de 2e fase bedrijventerrein Hulsbeek. Binnen het complex is een onderscheid te maken in verhuurde gronden en in gronden die als

voorraad worden vermeld. In 2021 hebben we 2 kavels aangekocht, de één aan de Cranenburgsestraat en de ander aan de Derdebaan. De boekwaarde is daardoor toegenomen met € 185.000.

Vorderingen op de balans

Algemeen

Voor een aantal projecten geldt dat we als gemeente een ondersteunende rol innemen en daarmee dus niet actief risicodragend deelnemen. Deze projecten zijn op de balans verantwoord als vooruitbetaalde dan wel vooruit ontvangen bedragen. Het gaat om de volgende lopende projecten:

- Dekkerswald (Groesbeek)
- Heikant in de Horst (De Horst)
- Lieskes Wengs (Leuth)
- Jan Arntzstraat (Kekerdom)
- Morgenbad (Leuth)
- Schreven (Groesbeek)

In alle gevallen geldt dat een (anterieure) overeenkomst gesloten is met de betreffende ontwikkelaar. In deze overeenkomsten is bijvoorbeeld een bijdrage aan de gemeente opgenomen.

Dekkerswald

De gemeente heeft een overeenkomst gesloten betreffende de herontwikkeling en transformatie van het aan de Nijmeegsebaan gelegen woon – zorg complex Dekkerswald. In deze overeenkomst is het kostenverhaal geregeld voor de door de gemeente te maken kosten in het kader van haar faciliterende rol. Daarbij gaat het om kosten voor het voeren van de benodigde planologische procedures. Het risico van de ontwikkeling ligt bij de zorggroep. De zorggroep heeft de exploitatiebijdrage al volledig aan de gemeente betaald.

Inmiddels wordt gekeken naar nieuwe plannen voor de locatie. De gemeente gaat samen met ZZG en Oosterpoort verkennen wat de ontwikkelmogelijkheden zijn van realisatie van een zorgzame buurt op Dekkerswald. Randvoorwaarden en uitgangspunten waar bij ontwikkeling aan voldaan moeten worden zijn door de gemeenteraad van Berg en Dal bepaald in haar besluit van 16 december 2021.

Heikant in de Horst

De gemeente heeft geen grondpositie, maar faciliteert de woningbouw. Met Hofmans Vastgoed BV is in 2009 een overeenkomst gesloten voor de realisatie van het uitbreidingsplan. Het plan voorziet in de bouw van sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en vrijesectorwoningen. Het risico van de gehele ontwikkeling ligt bij de ontwikkelaar. Een groot deel van het project zit in de afrondende fase, een deel van de openbare ruimte moet nog wel aangelegd worden. Die gronden zullen naar verwachting 2023 of 2024 overgedragen worden.

Lieskes Wengs (Leuth)

In 2020 heeft een bedrijf een optie op de kavel genomen en het college heeft op 7 december 2020 besloten om in te stemmen met de mogelijke verkoop van de kavel. Naar verwachting verkopen we de kavel in 2022. Per 31 december 2021 bedraagt de boekwaarde € 164.476 negatief (per saldo meer kosten dan opbrengsten) en is verantwoord als een vooruitbetaald bedrag. Hierin is uiteraard nog geen rekening gehouden met de opbrengst te genereren met de verkoop van de kavel. Op het moment dat de verkoop ook daadwerkelijk plaatsvindt, zijn de tot nu te gerealiseerde kosten gedekt.

Jan Arntzstraat (Kekerdom)

De gemeente heeft met Oosterpoort projectontwikkeling BV in 2010 een realisatie – overeenkomst gesloten. Het plan voor herstructurering is destijds ‘on hold’ gezet vanwege economische crisis en veranderde bouwopgave van Oosterpoort. De percelen zijn in bezit van Oosterpoort en zijn tijdelijk in gebruik gegeven als dorpsweide. Het vigerende bestemmingsplan heeft een capaciteit van 17 woningen. Anno 2021 is Oosterpoort gestart met een verkenning naar de realisatie van woningbouw en het deels behouden van ‘t Hoanehart.

Morgenbad (Leuth)

Het bestemmingsplan Morgenbad Leuth is op 9 september 2016 vastgesteld door de gemeenteraad. Het bestemmingsplan maakt de realisatie mogelijk van het nieuwe wijkje Kalfsheuvel. Voor de eerste fase (14 huurwoningen) is al een vergunning verleend en de woningen zijn voor 1 juli 2017 opgeleverd. WIBECO Vastgoed verhuurt de huurwoningen (Kalfsheuvel 1 t/m 27 oneven). Het uitwerkingsplan voor de 2e fase is op 23 april 2019 vastgesteld en per 10 juli 2019 geheel onherroepelijk in werking getreden. Jan Oosterhout Ontwikkeling BV gaat de woningen bouwen. Oosterhout heeft aangegeven dat de verkoop is gestagneerd. Volgens Oosterhout is de reden hiervoor is dat de woningen te duur zijn waardoor de afzet moeilijk is. Oosterhout is nu bezig met alternatieve woningen passend binnen het bestemmingsplan. Het voornemen is daarom dat zij de woningen even van de markt willen halen om ruimte te maken voor aangepaste woningen die op een iets lager prijsniveau liggen. De overdracht van de openbare ruimte vindt na de realisatie van het bouwplan voor deze woningen plaats.

Schreven (Groesbeek)

De locatie Schreven in Groesbeek betreft een voormalige bedrijfslocatie binnen de bebouwde kom tussen de Kloosterstraat en de Gooiseweg. Een ontwikkelaar heeft de te ontwikkelen gronden in eigendom en heeft een plan voor de herontwikkeling van de locatie bij de gemeente ingediend. Het plan voorziet in de sloop van de huidige opstallen en de ontwikkeling van 31 nieuwe grondgebonden woningen met bijbehorende openbare ruimte. De gemeente staat positief tegenover het plan en faciliteert deze ontwikkeling. Met de ontwikkelaar is op 24 september 2020 een anterieure overeenkomst gesloten waarmee ook het kostenverhaal voor de gemeente geregeld is. Inmiddels is de omgevingsvergunning afgegeven en zijn de leges zijn ingevorderd.

Nieuwe ontwikkelingen

Naast de beschreven lopende grondexploitaties en faciliterende projecten zullen mogelijk enkele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden gestart. Het gaat om de volgende projecten:

- Hüssenhof fase 2
- Ooijse Graaf/Reomie terrein
- Plan Centrum Peerenboom
- Locatie Knapheideweg
- Vijverhof
- Overigen

Hüssenhof fase 2

De huidige overstortvoorziening van riolering bevindt zich momenteel bovengronds naast de huidige wijk Hüssenhof te Groesbeek. De intentie is om deze overstortvoorziening ondergronds te realiseren, waardoor bovengronds mogelijk ruimte ontstaat voor een 2^e fase van de woonwijk. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden.

Ooijse Graaf/Reomie terrein

Om aan de woningbehoefte te voldoen is besloten om woningbouw op het huidige Reomieterrein mogelijk te maken. De gemeente was al langere tijd voornemens om dit terrein te herontwikkelen. Inmiddels is er een intentieovereenkomst getekend met ontwikkelaar Schipper Bosch. Schipper Bosch is inmiddels eigenaar van de voormalige Reomie (automaterialen) terrein. Er wordt een plan ontwikkeld van 200-250 woningen. De ontwerp bestemmingplan procedure zal in 2022 worden opgestart. De gemeente heeft een faciliterende rol. Het kostenverhaal zal in de nog te sluiten anterieure overeenkomst worden geregeld.

Locatie Knapheideweg

Langs de Knapheideweg, aan de rand van de kern Groesbeek, ligt het terrein van een voormalig tuincentrum. Om aan de woningbehoefte in de kern te voldoen wordt onderzocht of op deze locatie woningen gerealiseerd kunnen worden. De intentie is om ongeveer 50 woningen te realiseren. Er is inmiddels een intentieovereenkomst gesloten.

Vijverhof

Tegen de grens van Nijmegen aan ligt Vijverhof. In de huidige situatie bevinden zich hier seniorenwoningen van ZZG, zowel flats als bungalows. Het plan is om een deel van het gebied te herontwikkelen om meer (reguliere) woningbouw te realiseren. Daarvoor zullen de bungalows gesloopt worden, het hoofdgebouw wordt getransformeerd. Momenteel zijn gesprekken gaande om de mogelijkheden te verkennen, de gemeente zal een puur faciliterende rol op zich nemen.

Overigen

Hier willen we nog de locatie DAC-terrein en de Muntberg benoemen. Maar er is nog geen verdere informatie over deze locaties te geven op dit moment.

Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen

Reserves

Er zijn op dit moment geen reserves die een directe relatie hebben met grondexploitaties.

Voorzieningen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat het treffen van een afboeking of een voorziening direct gebeurt bij een verwacht verlies ter grootte van dit volledige verlies. Als sprake is van een voorziening ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties, dan moeten we die opnemen als een waarde correctie op de post bouwgrond in exploitatie (voorraden). Op 1 januari 2022 kennen de grondexploitaties voor Mies (€ 78.000) en Kloosterpad West (€ 122.000) een tekort. Gezien de tekorten lager zijn dan in 2021 de verwachting was, zijn de voorzieningen voor beide locaties naar beneden bijgesteld.

Jaarrekening

Overzicht baten en lasten

Hier gaan we in op de volgende onderdelen:

- het overzicht van baten en lasten
- de toelichting op de baten en lasten (verschillenanalyse begroting - rekening)
- Wet normering Topinkomens
- begrotingsrechtmatigheid

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

	Begroting 2021 Primair			Begroting 2021 Actueel			Rekening 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Inwoner	-52.602	13.868	-38.734	-52.011	13.657	-38.353	-50.183	12.884	-37.300
Onze buurt	-23.307	10.102	-13.204	-25.107	10.853	-14.255	-24.577	11.008	-13.569
Onze gemeente	-7.626	1.892	-5.734	-9.547	2.282	-7.265	-8.486	3.195	-5.291
Ons geld	-6.225	69.398	63.174	-5.808	72.601	66.792	-5.690	73.174	67.484
Overhead	-9.608	0	-9.608	-8.841	0	-8.841	-9.314	0	-9.314
Saldo rekening baten en lasten	-99.367	95.260	-4.107	-101.314	99.393	-1.921	-98.251	100.261	2.010
Toevoeging reserves	-1.005		-1.005	-3.258		-3.258	-4.138		-4.138
Onttrekking reserves		2.102	2.102		5.343	5.343		4.023	4.023
Resultaat rekening baten en lasten	-100.372	97.363	-3.010	-104.572	104.736	164	-102.389	104.284	1.896

Toelichting baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de (totale) verschillen tussen de begroting en de rekening over het jaar 2021 weergegeven.

Daaronder is per programma een analyse opgenomen waarin we de verschillen tussen de begroting en de rekening 2021 toelichten (- = nadelig).

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2021 Primair Saldo	Begroting 2021 Actueel Saldo	Rekening 2021 Saldo	Vershil Begroting Rekening
Inwoner	-38.734	-38.353	-37.300	1.054
Onze buurt	-13.204	-14.255	-13.569	686
Onze gemeente	-5.734	-7.265	-5.291	1.974
Ons geld	63.174	66.792	67.484	692
Overhead	-9.608	-8.841	-9.314	-473
Saldo rekening baten en lasten	-4.107	-1.921	2.010	3.931
Toevoeging aan reserves	-1.005	-3.258	-4.138	-1.319
Onttrekking aan reserves	2.102	5.343	4.023	-1.319
Resultaat rekening baten en lasten	-3.010	164	1.896	1.732

Hieronder is per programma een analyse opgenomen waarin de verschillen tussen de begroting 2021 en de rekening 2021 zijn toegelicht (- = nadelig).

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Onderwijshuisvesting	- Voor het gebruik van accommodaties voor gymonderwijs is in 2021 minder vergoed. Een aantal scholen hebben als gevolg van Corona hier minder gebruik van gemaakt	26	I
Leerlingenvervoer	- Door corona is er minder gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer.	33	I
Overige onderwijsvoorzieningen	- Aan achterstandenonderwijs is minder besteed. Hierdoor is de aanwending van de hiervoor gereserveerde gelden ook lager. Zie programma Ons geld.	86	RES
Samenkracht & burgerparticipatie	- In 2021 is minder uitgaaf gedaan voor de uitvoering van het actieplan Stekkenberg. Deze uitgaaf komt ten laste van de reserve lopende projecten. Hierdoor is de aanwending van deze reserve ook lager. Zie programma Ons geld.	40	RES
	- Door Corona zijn bepaalde activiteiten niet doorgedaan, zoals democracy, Deze gelden worden nu in 2022 besteed.	30	
Dorps- en buurthuizen	- Bij de Mallemlen is het onderhoud grotendeels uitgesteld vanwege revitalisatie	64	I
	Door corona is er bij de diverse dorps- en buurthuizen minder onderhoud en alleen het hoognodige onderhoud uitgevoerd.	24	I

Wijkteams	- De kosten voor externe ondersteuning door expertisecentrum MEE en het Regionaal ondersteuningsbureau vielen lager uit.	19	I
Inkomens- en bijstandsvoorziening	- Er is € 291.000 minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt. Hierdoor ontvangen we € 62.000 aan rijksuitkering. De inkomsten voor terugvordering en aflossing leenbijstand waren € 15.000 hoger.	244	I
	- De kosten voor schuldhulpverlening vielen lager uit.	21	I
	- De inhuurkosten voor de uitvoering van de Tozo hebben meer bedragen dan de genormeerde rijksvergoeding.	-12	I
	- In de jaarrekening 2020 zijn de leningen bbz en TOZO als te verhalen opgenomen. De terugbetalingsverplichting aan het rijk is niet in de jaarrekening 2020 verwerkt. Dit corrigeren we nu in de jaarrekening 2021.	-470	I
	- We verwachten een terugbetaling van een gedeelte van de rijksvergoeding TOZO als gevolg van de door de accountant geconstateerde fouten bij de jaarrekening 2020. Indien het rijk de regeling niet aanpast, zullen wij bezwaar maken.	-197	I
	- Voor werkzaamheden rond de toeslagenaffaire ontvangen we een normvergoeding voor de coördinatie en inrichting.	12	I
	- Er zijn door de coronacrisis meer aanvragen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen ontvangen en toegekend.	-59	I
Begeleide participatie	- De bijdrage voor sociale werkvoorziening was lager. Dit is met name veroorzaakt door een meevallende omzet en de ontwikkeling van de loonkosten van de SW medewerkers.	191	I
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- Aan rolstoel-, vervoers- en woonvoorzieningen is minder uitgegeven.	27	I
	Door corona is er minder gebruik gemaakt van het wmo-vervoer.	129	I
Maatwerkdienstverlening 18+	- Aan Huishoudelijke hulp hebben we minder besteed.	161	I
	- De kosten voor mantelzorgcompliment viel lager uit.	15	I
	- Aan zorgkosten blok A en B Wmo (dagbesteding en begeleiding) hebben we minder besteed.	110	I
	- Door corona zijn de kosten van arbeidsmatige dagbesteding van het werkbedrijf MGR lager uitgevallen.	87	I
Maatwerkdienstverlening 18-	- De kosten voor blok B (begeleiding en ambulante hulp) jeugdzorg waren hoger door toename van het aantal aanvragen en langere duur van trajecten.	-138	S
	- Het budget voor opzetten van een vervoersdienst Berg en Dal hevelen we over naar 2022. Dit gebeurt via een storting in de reserve overlopende projecten; zie programma Ons geld.	52	RES
Geëscaleerde zorg 18-	- Aan zorgkosten voor blok C (jeugdzorg met verblijf) is meer besteed.	-105	S

Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	651	I
Diverse verschillen		13	I
Totaal Programma Inwoner		1.054	

		<i>Bedragen x €1.000</i>	
Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Overige gebouwen en terreinen	- We hebben meer reststroken verkocht dan verwacht en er zijn vergoedingen voor gebruik zendmasten van voorgaande jaren afgewikkeld.	32	
Brandweer	- Afrekening van de VRGZ over 2020.	80	I
	- Leges brandveiligheid zijn hoger dan verwacht door een paar grotere projecten waarvoor vergunning is afgegeven.	20	I
Wegen	- Het budget voor het onderzoek fietspad Leuth is niet gebruikt, omdat er inmiddels een nieuwe projectopdracht is. Dit leidt hier tot een voordeel van € 18.000. Hiertegenover staat dat de dekking uit de reserve lopende projecten niet nodig was.	18	I/RES
	- In 2021 is € 14.000 minder uitgegeven aan het schoonhouden van de wegen. Dit komt doordat er in 2021 geen vierdaagse geweest is; daarnaast waren er minder calamiteiten zoals storm, wateroverlast, en dergelijke.	14	I
Gladheidsbestrijding	- De kosten voor gladheidsbestrijding zijn vooraf zeer moeilijk in te schatten, omdat dit afhankelijk is van de weersomstandigheden. Ondanks een forste bijstelling in de Voorjaarsnota, waarbij de bijgestelde raming uitkwam op € 202.000, was er ultimo 2021 € 24.000 meer uitgegeven dan begroot.	-24	I
Kabels en leidingen	- Er is in 2021 veel meer graafwerk verricht in de openbare ruimte, met name als gevolg van de energietransitie. Daardoor is er een voordelig verschil in 2021 met betrekking tot de leges en straatwerkvergoeding van € 38.000.	38	I
Openbare verlichting	- De kosten voor electriciteit en onderhoud openbare verlichting waren in 2021 in totaal € 25.000 hoger dan begroot. Er was onder meer sprake van een hogere stroomprijs dan waarmee rekening was gehouden bij de raming. De kosten voor het onderhoud waren ook hoger, onder meer als gevolg van een indexering.	-25	I
Verkeersplannen	- Het onderzoek naar de fietsverbinding naar Nijmegen is niet uitgevoerd, dit was wel geraamd. Tegenover dit voordeel staan nadelen vanwege diverse incidentele onderzoekskosten, onder meer met betrekking tot herinrichting terrein Schreven (verleggen Gooiseweg) en het meten van overlast door motorengeluid in de gemeente.	14	I

Parkeren	- Het voordelige verschil van € 52.000 wordt, naast diverse kleinere verschillen, grotendeels veroorzaakt door de beheerskosten (te hoog ingeschat) en de onderhoudskosten, die in 2021 lager waren door corona.	52	I
Sportbeleid en activering	- De aanpak sportstimulering wordt gefinancierd door aanspraak te maken op de rijksregeling buurtsportcoaches. In 2021 waren er niet voldoende initiatieven om dit budget volledig op te maken, daardoor is er € 41.000 over.	41	I
Sportaccommodaties	- Aan subsidies voor sportverenigingen is op basis van de aanvragen iets minder uitgegeven.	12	I
	- Vanwege Corona is er minder onderhoud uitgevoerd met betrekking tot sporthal Heuvelland.	12	I
	- De post met betrekking tot onderhoud De Duffelt laat een voordeel zien van € 35.000. Dit voordeel is incidenteel en onder meer veroorzaakt door minder onderhoud als gevolg van corona.	35	I
Zwembad	- De nagekomen afrekening SPUK-bijdrage 2020 leidt tot een voordeel van € 20.000 bij zwembad de Lubert. Vanwege de lockdown en sluiting van het zwembad zijn minder kosten gemaakt aan reclame en promotie. Dit laat een voordeel zien van € 8.000.	28	I
	Kunstbevordering	- Door tijdgebrek en corona is er in 2021 minder onderhoud aan kunstwerken uitgevoerd. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 15.000.	15
Monumentenzorg & Archeologie	- Bedrag voor de Kerkenvisie schuiven we deels door naar 2022. Door de Coronacrisis was het moeilijk om met elkaar in contact te komen over dit onderwerp. Verder zijn er meerdere kleine afwijkingen op verschillende (subsidie)posten op de taakveld. Tegenover dit voordeel staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie programma Ons Geld.	34	I/RES
Natuurlijk groen	- Omdat er in 2021 minder schadeherstel nodig was, zijn er op deze post minder kosten gemaakt. Dit leidde tot een voordeel van € 14.000.	14	I
	- Op onderhoud gazons is er een voordeel van in totaal € 11.000, omdat we in 2021 niet zijn toegekomen aan gazonrenovaties; ook is er een aanbestedingsvoordeel gerealiseerd.	11	I
	- Het onderhoud aan bermen en sloten is in 2021 ruim € 12.000 duurder geworden dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door areaaluitbreiding spoorlijn, het weghalen maaisel door een nieuwe duurdere aannemer, en indexering.	-12	I
	- Er moesten in 2021 onverwacht incidenteel meer bomen vervangen worden dan normaal als gevolg van droogte in voorgaande jaren. Dit leidde tot een nadeel van € 14.000.	-14	I

	De communicatie met de inwoners (in het kader van participatie) heeft vertraging opgelopen door externe overleggen; dit leverde een voordeel op van € 35.000. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2022.	35	I/RES
Speeltuinen	- In 2021 zijn er minder speeltoestellen vervangen, wat leidde tot een voordeel van € 28.000. Dit voordeel storten we in de bestemmingsreserve Speeltuinen. Zie ook programma Ons geld.	28	I/RES
Natuur en landschap	- De uitgaven op natuur en landschap zijn lager dan geraamd. De afspraak is om dit te verrekenen met de reserve natuur en landschap.	27	I/RES
Basisgezondheidszorg	- Diverse projecten hebben vanwege corona niet plaatsgevonden.	20	I
Riolering	- De bijdrage aan de GGD is lager uitgevallen.	15	I
	- Diverse voor- en nadelen op het taakveld riolering. Met name onderhoud hoofdriolen (€ + 42.000), verwerken rioolslib (€ +29.000), diverse studies en onderzoeken die door capaciteitsgebrek niet zijn uitgevoerd (€ + 147.000), reiniging kolken (€ + 17.000) onderhoud rioolgemaal (€ - 35.000), inspecties (€ + 43.000) en projectleiding project wateroverlast (€ - 40.000).	203	I
	- Diverse per saldo voordelige verschillen leiden tot een hogere dotatie aan de voorziening riolering, zodat het geld beschikbaar blijft voor riolering.	-302	I
Afval	- We hebben meer leges ontvangen dan verwacht bij de milieustraten (€ + 41.000). Dit heeft nog steeds te maken met Corona. Daarnaast hebben we meer opbrengst voor het afval ontvangen dan geraamd (€ + 96.000). Onder andere door afrekening voor voorgaande jaren. Tenslotte hebben we minder afvalstoffenheffing ontvangen dan begroot (€ - 41.000).	96	I
Milieubeheer	- Door verschillende oorzaken is een deel van het beschikbare budget voor duurzaamheid niet uitgegeven (€ + 240.000). Hier staat een lagere aanwending van de reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons geld.	240	I/RES
	- Daarnaast zijn er een aantal subsidies afgerekend en hebben we leges ontvangen en toegerekend aan dit taakveld.	66	I
Begraafplaatsen en crematoria	- Lagere opbrengst lijkbezorgingsrechten	-23	I
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	-156	I
Diverse verschillen		42	
Totaal Programma Onze buurt		686	

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Bestuur	- Lagere loonkosten griffie door later invullen vacature griffier.	13	I

	- Lagere dotatie aan de voorziening pensioenverplichtingen vm wethouders. Doordat de rekenrente is gestegen is een lagere dotatie nodig om op einddatum het doelvermogen te behalen.	53	I
	- Er zijn in 2021 twee onderzoeken uitgevoerd. Een in eigen beheer en een in samenwerking met andere gemeenten. Dit onderzoek (naar informatieveiligheid) heeft vertraging opgelopen waardoor er nog niets in rekening is gebracht. Daarom zijn er geen onderzoekskosten gemaakt in 2021.	20	I
Burgerzaken	- Door coronaversoepelingen werd het in de zomer weer mogelijk om meer te reizen. Daardoor hebben we meer aanvragen gehad voor reisdocumenten.	57	I
	- Het extra geld dat we hebben gekregen voor het organiseren van de verkiezingen is niet helemaal uitgegeven. Het restant (€ 15.000) hevelen we over naar 2022 via storting in reserve lopende projecten.	15	I/RES
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- We hebben in 2021 meer kavels verkocht dan verwacht. We hebben tussentijds winst genomen op de locatie Bedrijventerrein Hulsbeek.	276	I
Toerisme	- De kosten voor Gelderland Herdenkt die we in 2021 nog gemaakt hebben zijn lager dan geraamd. Verder is de subsidie van de provincie afgerekend en is ook nog een deel van voorgaande jaren vijfgevallen.	35	I
	- Door coronamaatregelen zijn er een aantal activiteiten niet doorgegaan. Hierdoor is er minder subsidie uitgekeerd dan waarmee rekening was gehouden een deel van dit budget willen we meenemen naar volgend jaar.	23	I/RES
Musea	- Voor Museumpark Orientalis was een restantbudget van € 520.000 beschikbaar. Hiervan is € 120.000 besteed. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	400	I/RES
Arbeidsparticipatie	- De bijdrage aan de MGR voor reïntegratietrajecten viel € 127.000 lager uit. Dit is met name veroorzaakt door teruggave van belastingdienst en minder uitvoering van de te ambitieuze plannen.	127	I
	- Voor de Pilot Veranderingopgave inburgering is €66.000 uitgegeven. Deze uitgaaf komt ten laste van de reserve lopende projecten. Voor aanwending van deze reserve zie programma Ons geld.	66	RES
	Aan Inburgering hebben minder kosten gemaakt voor maatschappelijke begeleiding, inhuur en implementatie nieuwe wet.	41	I
Ruimtelijke ordening	- Er lopen meer ruimtelijke ontwikkelingen dan verwacht, waardoor de advieskosten hoger zijn dan de raming.	-16	I

	- Investeringsbijdrage Project Omgevingswet 580K. Door uitstel van de wet en corona is het project vertraagd. Ook de uitgaven verschuiven naar de toekomst. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	389	I/RES
Grondexploitaties	- Door stijging van de kavelprijzen en lagere kosten is de dotatie aan de voorziening exploitatietekort grondexploitaties bij bedrijventerrein De Mies lager dan voorzien.	56	I
	- De bijdrage aan bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn is lager dan de raming die is meegenomen bij de budgetoverheveling van de jaarstukken 2020. Dit bedrag moeten we weer overhevelen naar 2022.	20	I
	- Plan Kloosterpad-West is onderdeel van het voormalige Centrumplan Groesbeek. Bij de actualisatie van de grondexploitaties in 2021 is de rente berekend. Deze is in werkelijkheid niet geboekt.	33	I
Bouwvergunningen	- De bijdrage aan de ODRN is hoger dan de laatst bijgestelde begroting. Deze afwijking is minimaal.	-11	I
	- Er zijn meer leges bouwvergunningen en welstand gerealiseerd dan verwacht. Dit komt door een paar grote vergunningaanvragen die nog in 2021 zijn vergund.	217	I
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	108	I
Diverse verschillen		52	
Totaal Programma Onze gemeente		1.974	

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Treasury	- We hebben in 2021 geen langlopende lening af hoeven te sluiten, omdat de investeringen achter zijn gebleven.	103	I
OZB	- De ozb opbrengst is € 42.000 hoger dan verwacht. € 15.000 daarvan heeft betrekking over voorgaande belastingjaren.	42	I
Uitkering gemeentefonds	- De hogere algemene uitkering is als volgt te verklaren: aanvullende compensatie corona € + 263.000, afrekening over 2019 en 2020 € + 81.000, versterking dienstverlening gemeenten € + 171.000, kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht € + 18.000, inburgering € + 12.000 en actualisatie maatstaven 2021 € - 31.000.	514	I
Overige baten en lasten	- De stelposten zijn niet volledig ingezet in 2021.	25	I
Mutaties reserves	- Zie de toelichting op de verschillen in de reserves	-2.199	I
Diverse verschillen		7	I
Totaal Ons Geld		-1.508	

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	-321	I
Overige kosten bedrijfsvoering	- Overige doorbelastingen van de kostenverdeelstaat (= kosten organisatie) zijn € 154.000 voordelig. De grootste oorzaak van dit verschil is een voordeel van € 100.000 op opleidingskosten. Dit bedrag schuiven we door naar 2022. Hier staat ook een storting aan de reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons Geld. Verder zijn er diverse kleine verschillen die per saldo leiden tot een voordeel van € 54.000.	154	I
	- Niet verrekenbare BTW 2021	-58	I
	- Lagere doorbelasting naar projecten, dit leidt tot een nadeel van € 258.000. Het gaat hier om uren die geraamd waren op projecten, maar die ten laste van de reguliere exploitatie komen.	-258	I
Diverse verschillen		10	I
Totaal Overhead		-473	

Naam reserve	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Algemene reserve	- Er zijn diverse bezuinigingsmaatregelen genomen waardoor het tekort op het sociaal domein niet meer uit de Algemene reserve gedekt hoeft te worden (voordeel € 51.000). Daarnaast is bijdrage voor de grondexploitatie Bedrijventerrein Mies € 45.000 lager, omdat de grondexploitatie geactualiseerd is.	-96	I
	- Conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen moesten de reserve aankoop kunstwerken en de reserve attributen sportcomplexen opgeheven worden. Deze bedragen zijn conform besluit toegevoegd aan de Algemene reserve.	-249	I
Reserve rekeningresultaten	- Er was geen onttrekking nodig, omdat er geen tekort.	-351	I
Reserve attributen sportcomplexen	- Conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen moest de reserve attributen sportcomplexen opgeheven worden. Dit bedrag is conform besluit toegevoegd aan de Algemene reserve.	242	I
Reserve aankoop kunstwerken	- Conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen moest de reserve aankoop kunstwerken opgeheven worden. Dit bedrag is conform besluit toegevoegd aan de Algemene reserve.	7	I
Reserve Natuur & landschap	- Dit betreft de dotatie aan de reserve Natuur & Landschap volgens de werkelijke uitgaven in 2021.	-18	I

Reserve exploitatietekort Den Ienloop	- Hogere bijdrage uit de reserve om het exploitatietekort te dekken.	15	I
Reserve lopende projecten	- Dit verschil is veroorzaakt door diverse mutaties. Er is een lagere onttrekking uit de reserve geweest door lagere lasten op diverse producten/projecten. Dit betreft publicatie bouw- en milieudossiers (- € 10.000), Kerkenvisie (- € 15.000), Actieplan duurzaamheid (- € 240.000), Subsidie Behoud Museumpark Orientalis (- € 400.000), bijstellen bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn (- € 20.000) actieplan Stekkenberg (- € 40.000), verkiezingen (- € 15.000), pilot inburgering veranderopgave (- € 66.000) en investeringsbijdrage invoering Omgevingswet (- € 349.000). Er zijn ook onttrekkingen gedaan voor de volgende projecten. Project centrum Beek (€ 6.000) en stimuleringslening duurzaamheidsmaatregelen non- profitorganisaties (€ 18.000).	-1.716	I
	Daarnaast is voor een aantal budgetten het (restant) budget gestort in deze reserve, omdat de betreffende projecten niet zijn afgerond in 2021. Per saldo gaat het om een bedrag van € - 585.000 voor coronabudget impuls reintegratie (- € 5.000 extra), meerwerk en actiecentra participatie (- € 5.000 extra), coronamiddelen voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen (- €20.000 extra), coronagelden lokale cultuur en dorps/buurthuizen (- € 89.000 extra), ambulantisering GGZ wmo (- € 20.000 extra), opleidingen personeel (- € 100.000), automaatjes/vervoersmaatjes (- € 52.000), participatie groenprojecten (- € 35.000), versterking dienstverlening gemeenten (- € 170.000), kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht (- € 18.000), onderwijsachterstandenbeleid (€ - 48.000), en toerisme (€ - 23.000).		
Reserve speeltuinen	- Dit betreft de dotatie aan de reserve Speeltuinen volgens de werkelijke uitgaven in 2021.	-28	I
Afrondingsverschillen		-5	
Totaal reserves		-2.199	

Wet Normering Topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2013 in werking getreden. Het doel van deze wet is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Op grond van de WNT mag in 2021 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het minister salaris zijn. Dat komt in 2021 neer op € 209.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever en betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Als topfunctionaris worden expliciet genoemd: de gemeentesecretaris en de griffier.

Bovengenoemd maximum wordt jaarlijks bij ministeriële regeling vastgesteld. De onderdelen vormen communicerende vaten. Dat wil zeggen dat een topfunctionaris in 2021 alleen boven het maximuminkomen komt als de som van de drie onderdelen meer bedraagt dan € 209.000.

De gemeente Berg en Dal heeft in 2021 geen medewerkers in dienst waarvan het salaris hoger is dan de maximale norm.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1.a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2021			
Bedragen x € 1	v.d. Velde E.	v. Workum J.A.M.	Winters G.
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/11 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,8	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	108.214	66.150	14.905
Beloningen betaalbaar op termijn	20.374	13.771	2.720
<i>Subtotaal</i>	<i>128.588</i>	<i>79.921</i>	<i>17.625</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	167.200	34.929
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0
Totale bezoldiging	128.588	79.921	17.625
Het bedrag van de overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2020			
Bedragen x € 1	v.d. Velde E.	v. Workum J.A.M.	Winters G.
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,71	n.v.t.
Dienstbetrekking?	ja	ja	n.v.t.
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	107.511	65.726	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	19.273	13.022	n.v.t.
<i>Subtotaal</i>	<i>126.784</i>	<i>78.748</i>	<i>0</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	160.800	n.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0
Totale bezoldiging	126.784	78.748	0

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12
Niet van toepassing

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder

Niet van toepassing

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700

Niet van toepassing.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een

bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Begrotingsrechtmatigheid

De begrotingsrechtmatigheid bekijken we binnen het totaal van een programma. Volgens de Commissie BBV hoeven we alleen de lastenkant in de rechtmatigheidstoets voor het begrotingscriterium te betrekken. Volgens de bepalingen in artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet is alleen voor de lasten een begroot maximum vastgelegd.

Het Normenkader is daar ook op gericht. De gemeenteraad autoriseert het college op programmaniveau. Blijven de lasten binnen het totaal van het programma dan zijn deze rechtmatig. De mutaties en (afwijkende) activiteiten die zich binnen een programma hebben voorgedaan zijn toegelicht in het verslag over de uitvoering van de programma's.

Hiermee rekening houdend ontstaat het volgende beeld.

V = onrechtmatig maar telt niet mee in oordeel

X = onrechtmatig en telt wel mee in oordeel

Programma Inwoner

Geen overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

Programma Onze buurt

Geen overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

Programma Onze gemeente

Geen overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

Programma Ons geld

Er is een overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

V = de overschrijding is ontstaan door:

- Hogere dotatie aan de reserve lopende projecten leidt op programma Ons geld tot een nadeel van € 586.000. Hier staan voordelen op de overige programma's tegenover.
- Dotatie aan Algemene reserve van € 249.000. Dit betreft de vrijval van de reserve aankoop kunstwerken en de reserve attributen sportcomplexen. Deze is conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen toegevoegd aan de Algemene reserve. Hier staat eenzelfde voordeel tegenover op dit programma.
- Dotatie aan de reserve Natuur & Landschap leidt op programma Ons geld tot een nadeel van € 18.000. Hier staat een voordeel tegenover op programma Onze buurt.
- Dotatie aan de reserve Speeltuinen leidt op programma Ons geld tot een nadeel van € 28.000. Hier staat een voordeel tegenover op programma Onze buurt.

Programma Overhead

Er is een overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

V = de overschrijding is ontstaan door:

- Hogere doorbelasting vanuit de kostenverdeelstaat leidt op programma Overhead tot een nadeel van € 167.000. Hier staan voordelen op de overige programma's tegenover, want de totale doorbelasting vanuit de kostenverdeelstaat is lager dan begroot (voordeel € 313.000).
- De lagere doorbelasting naar projecten leidt op programma Overhead tot een nadeel van € 258.000. Het gaat hier om uren die geraamd waren op projecten, maar die ten laste van de reguliere exploitatie komen.
- Niet verrekenbare BTW over 2021 leidt op programma Overhead tot een nadeel van € 59.000.

Overschrijding kredieten

Geen bijzonderheden

Balans met toelichting

Hieronder vindt u de volgende onderdelen:

- de balans
- de toelichting op de balans
- de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

Balans

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
A C T I V A	31-12-2020	31-12-2021
<u>Vaste activa</u>		
Immateriële vaste activa	3.053	4.280
<i>Kosten voor onderzoek en ontwikkeling:</i>	-	-
<i>Bijdrage aan activa in eigendom van derden:</i>	3.053	4.280
Materiële vaste activa	77.159	78.121
<i>Investeringen met een economisch nut</i>	35.562	34.343
<i>Overige investeringen economisch nut met heffing</i>	21.145	22.320
<i>Investeringen met een maatschappelijk nut</i>	20.452	21.459
Financiële vaste activa	11.333	9.836
<i>Kapitaalverstrekkingen aan:</i>		
<i>- Deelnemingen/effecten</i>	1.041	1.031
<i>Leningen aan:</i>		
<i>- Verstrekte renteloze geldleningen</i>	44	4
<i>- Geldlening NUON aandelen</i>	824	430
<i>- Geldlening SVN</i>	4.385	4.385
<i>Overige langlopende leningen:</i>		
<i>- Overige langlopende leningen</i>	5.039	3.987
Totaal vaste activa	91.545	92.237

Vlottende activa

Voorraden	1.921	776
<i>Voorraad grond zonder kostprijsberekening</i>	-	-
<i>Onderhanden werk</i>	1.921	776

Vorderingen	10.703	10.818
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>	5.306	5.329
<i>Vorderingen op 's Rijks Schatkist</i>	1.920	2.368
<i>Overige vorderingen</i>	3.477	3.121
Liquide middelen	727	12
<i>Banksaldi</i>	727	12
Overlopende activa	237	289
Totaal vlottende activa	13.588	11.895
Totaal activa	105.133	104.132

Bedragen x € 1.000

P A S S I V A	31-12-2020	31-12-2021
----------------------	-------------------	-------------------

Vaste passiva

Eigen vermogen	46.734	48.744
<i>Algemene reserves</i>	25.654	25.077
<i>Bestemmingsreserves</i>	21.080	21.772
<i>Gerealiseerd resultaat</i>	-	1.896
Vorzieningen	7.534	9.365
<i>Vorzieningen voor verplichtingen</i>	4.479	4.326
<i>Vorzieningen voor door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting</i>	3.055	5.039
<i>Vorzieningen voor lastenegalisatie</i>	-	-
Langlopende schulden		
<i>Geldleningen op lange termijn</i>	35.647	33.354
Totaal vaste passiva	89.915	91.463

Vlottende passiva

Kortlopende schulden	10.770	6.988
<i>Kasgeldleningen</i>	4.000	-
<i>Banksaldi</i>	-	202
<i>Overige kortlopende schulden</i>	6.770	6.785

Overlopende passiva	4.449	5.681
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>	<i>1.546</i>	<i>3.016</i>
<i>Overige overlopende passiva</i>	<i>2.902</i>	<i>2.665</i>
Totaal vlottende passiva	15.218	12.669
Totaal passiva	105.133	104.132
Gewaarborgde geldleningen	133.299	78.481
Garantstellingen	1.076	730

Toelichting op de balans

Hieronder vindt u de toelichting op de balans.

Vaste activa

Immateriële vaste activa € 4.280

Immateriële vaste activa bestaan uit bijdragen aan activa in eigendom van derden.

In 2021 is een investering van € 275.000 in het kunstgrasveld van Beekse voetbalclub (BVC) overgeboekt van materiële vaste activa naar immateriële vaste activa, omdat er een recht van opstal gevestigd is.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000				
	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerderingen in 2021	Verminderingen in 2021	Afschrijving in 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	-	4	4	-	-
Bijdr. aan activa in eigendom van derden	3.053	1.468	-	240	4.280
Totaal	3.053	1.471	4	240	4.280

Materiële vaste activa € 78.156

Materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

In 2021 is een investering van € 275.000 in het kunstgrasveld van Beekse voetbalclub (BVC) overgeboekt van materiële vaste activa naar immateriële vaste activa, omdat er een recht van opstal gevestigd is.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	31-12-2020	31-12-2021
Investerings met economisch nut	35.562	34.343
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	21.145	22.320
Totaal investeringen met economisch nut	56.707	56.663
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	20.452	21.459
Totaal	77.159	78.121

De investeringen met economisch nut zijn als volgt onderverdeeld:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Invest. in 2021	Vermind./ desinvest. in 2021	Afschrijving in 2021	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	2.671	189	4	56	-	2.800
Bedrijfsgebouwen	7.046	192	-	282	-	6.956
Grond-, weg- & waterbouwkundige werken *	21.145	1.821	7	639	-	22.320
Machines, apparaten en installaties	1.683	402	-	195	-	1.890
Overige materiele vaste activa	24.162	-	277	1.188	-	22.697
Totaal	56.707	2.604	288	2.361	-	56.663

* In deze opstelling zijn alle investeringen met een economisch nut meegenomen. Het aandeel van de uitgaven waarvoor een heffing kan worden geheven bedraagt: € 22.319.894.

De belangrijkste investeringen met economisch nut waren:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Besteed in 2021	Bijdragen van derden	Cumulatief uitgegeven
Aankoop gronden (complex algemeen, Derdebaan, Oefenhoek)	636	189	-	611
Vervanging dak sportzaal Morgenfit Ooij	595	106	-	598
Revitalisering cultureel centrum de Mallemolen	155	71	-	71
Reconstructie Vissenbuurt Ooij	820	496	-	553
Reconstructie Nassaustraat-Alexanderstraat Ooij	590	445	-	445
Vervanging riolering Mooksestraat Groesbeek	350	102	-	374
Vervanging riolering Binnenveld Groesbeek	315	151	-	316
Reconstructie Parallelweg Ubbergen	203	191	-	191
Afkoppelkrediet diverse rioleringen	117	117	-	117
Verbetering zwembad De Lubert	158	127	-	127
Overige investeringen met een economisch nut:	-	320	-	-
Totaal	3.939	2.316	-	3.404

De investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn als volgt onderverdeeld:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Invest. in 2021	Vermind./ desinvest. in 2021	Afschrijving in 2021	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen t/m 2016	320	-	-	23	-	297
Gronden en terreinen vanaf 2017*	54	-	-	2	-	51
Grond-, weg- & waterbouwkundige werken t/m 2016	12.332	316	395	790	-	11.463
Grond-, weg- & waterbouwkundige werken vanaf 2017*	7.746	2.177	10	265	-	9.648
Totaal	20.452	2.493	405	1.081	-	21.459

Vanaf 2017 zijn de voorschriften gewijzigd en moeten alle investeringen met maatschappelijk nut geactiveerd worden. Voorheen had je als gemeente de keuze om deze investeringslasten in één keer te nemen of te activeren. Daarom is onderscheid gemaakt in investeringen vóór 2016 en investeringen vanaf 2017.

De belangrijkste investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut waren:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Besteed in 2021	Bijdragen van derden	Cumulatief uitgegeven
Reconstructie Nassaustraat-Alexanderstraat Ooij	429	222	-	332
Vervanging asfaltwegen binnen bebouwde kom	800	730	-	730
Reconstructie Hendrikstraat - Wilhelminastraat Ooij	401	103	-	159
Reconstructie Hoflaan Oost Groesbeek	468	340	-	382
Reconstructie Vissenbuurt Ooij	450	257	-	277
Renovatie brug over de spoorkuil Groesbeek	119	123	-	105
Aanleggen fietspad Heumensebaan-Rijlaan Groesbeek	388	2	200	351
Overlagen en aanplant rijlaan Groesbeek	325	121	-	121
Project aanpak wateroverlast Bredeweg groesbeek	4.133	308	154	442
Overige investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:	-	-118	-	-
Totaal	7.513	2.088	354	2.900

Financiële vaste activa € 9.836

Een financieel vast actief is aanwezig als we een duurzaam financieel belang hebben. Het verloop van de financiële vaste activa is in onderstaand overzicht weergegeven:

Omschrijving	Bedragen x € 1.000					Boekwaarde 31-12-2021
	Boekwaarde 31-12-2020	Invest. in 2021	Vermind./ desinvest. in 2021	Afschrijving in 2021	Bijdragen van derden	
<u>Kapitaalverstrekkingen aan:</u>						
Leningen aan overige verbonden partijen	1.041	-	10	-	-	1.031
<u>Leningen aan:</u>						
Langlopende leningen	44	-	-	40	-	4
Geldlening NUON aandelen	824	-	-	394	-	430
Geldleningen SVN*	4.385	-	-	-	-	4.385
<u>Overige langlopende leningen:</u>	5.039	229	-	1.282	-	3.987
Totaal	11.333	229	10	1.716	-	9.836

Flottende activa

Voorraden € 776

	Bedragen x € 1.000	
	31-12-2020	31-12-2021
<u>Grond en hulpstoffen</u>		
Onderhanden werk	2.053	976
af: voorziening exploitatietekort grondexploitaties	-132	-200
Totaal	1.921	776

De voorziening exploitatietekort grondexploitaties is getroffen voor dekking van de nadelige resultaten van de grondexploitaties. De voorziening is op het niveau van het exploitatietekort gebracht dat de raad heeft vastgesteld. Op deze boekwaarde is het saldo van de voorziening van € 199.743 in mindering gebracht.

Bedragen x €1.000

Project	Boekwaarde		Mutatie 2021				Boekwaarde
	Per	Uitgaven	Inkomsten	Tussentijds	Afsluiten	Totaal	Per 31.12.2021
	31.12.2020	B	C	winst	E	F = B + C + D + E	G = A + F
	A			D			
<i>Bedrijventerrein</i>							
Mies (Groesbeek)	938	23	-329	-	-	-306	632
Hulsbeek (Groesbeek)	524	67	-839	476	-	-296	228
Totaal Bedrijventerrein	1.462	90	-1.168	476	-	-602	860
<i>Woningbouw</i>							
Kloosterpad West	588	28	-500	-	-	-472	116
Schoollocatie 3e fase	-	1	-	-	-	1	1
Pastoor van Tielstraat	3	7	-1	-	-9	-3	-
Totaal Woningbouw	591	36	-501	-	-9	-474	117
Totaal	2.053	126	-1.669	476	-9	-1.076	977

Bedragen x € 1.000

Project	Boekwaarde	Voorziening	Saldo voorraad gronden
	per 31.12.2021 (A)	per 31.12.2021 (B)	per 31.12.2021 (C = A + B)
<i>Bedrijventerrein</i>			
Mies (Groesbeek)	632	-78	554
Hulsbeek (Groesbeek)	228	0	228
Totaal Bedrijventerrein	860	-78	782
<i>Woningbouw</i>			
Kloosterpad West (Groesbeek)	116	-122	-6
Schoollocatie 3e fase	1	0	1
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	0	0	0
Totaal Woningbouw	117	-122	-5
Totaal	977	-200	777

Bedragen x €1.000

Project	Gerealiseerd	Nog te realiseren na 01.01.2022		Eindwaarde	Einddatum
	per 31.12.2021	Kosten	Opbrengsten	Saldo	
	A	B	C	D = B + C	E = A + D
<i>Bedrijventerrein</i>					
Mies (Groesbeek)	632	103	-657	-554	78 31.12.2023
Hulsbeek (Groesbeek)	228	94	-1.126	-1.032	-804 31.12.2023
Totaal Bedrijventerrein	860	197	-1.783	-1.586	-726
<i>Woningbouw</i>					
Kloosterpad West (Groesbeek)	116	6	0	6	122 31.12.2022
Schoollocatie 3e fase	1	110	-223	-113	-112 31.12.2024
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	0	0	0	0	0 31.12.2021
Totaal Woningbouw	117	116	-223	-107	10
Totaal	977	313	-2.006	-1.693	-716

Uit het overzicht volgt dat, voor de vier resterende grondexploitaties, de boekwaarde per saldo uitkomt op € 977.000 per 31 december 2021. Naast de reguliere mutaties in 2021 is tussentijds voor een bedrag van € 475.595 aan winst genomen op basis van het principe "Percentage Of Completion" voor bedrijventerrein Hulsbeek. Het genomen resultaat komt ten goede aan het jaarresultaat over 2021. Daarnaast is de grondexploitatie voor Pastoor van Tielstraat afgesloten met een resultaat van € 9.050 negatief.

Per project zoals verantwoord in het complex Bouwgrond In Exploitatie volgt een korte toelichting.

Bedrijventerrein Mies (Groesbeek)

Alle benodigde gronden voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein zijn in eigendom van de gemeente. De grondexploitatie voor bedrijventerrein Mies laat nu een tekort zien. Dit komt echter er eerdere jaren tussentijds winst is genomen. Wanneer de tussentijdse winstneming buiten beschouwing wordt gelaten, kent de exploitatie een positief saldo.

Per 1 januari 2022 zijn twee bouwrijpe kavels beschikbaar, waarvan één in optie is. De andere kavel was in optie, maar is vrij komen te vallen. Om die reden is de einddatum met één jaar opgeschoven.

Bedrijventerrein Hulsbeek (Groesbeek)

De grondexploitatie voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein Hulsbeek laat een overschot zien. Alle benodigde gronden voor de ontwikkeling zijn in handen van de gemeente. Per 1 januari 2022 is nog een voorraad van 9.763 m² beschikbaar, waarvan alles in optie is. Hoewel de kosten hoger uitvallen, kent de grondexploitatie een hoger saldo dan vorig jaar. Dit komt met name door de stijging van de grondprijzen in 2021.

Kloosterpad West (Groesbeek)

In de grondexploitatie voor de binnenstedelijke ontwikkeling houden we rekening met de verkoop van bouwrijpe grond aan een lokale bouwer/ontwikkelaar. De gemeente heeft het plangebied voor het overgrote deel al bouwrijp gemaakt. De grond is inmiddels verkocht aan de ontwikkelaar en de laatste werkzaamheden worden dit jaar uitgevoerd.

Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)

Het college heeft begin 2017 ingestemd met een verkenning naar de herontwikkeling van de Schoollocatie 3e fase in Millingen aan de Rijn. Inmiddels is in samenwerking met Waardwonen een stedenbouwkundige studie verricht. Hieruit blijkt dat Waardwonen op deze locatie 26 sociale huurappartementen voor senioren kan realiseren, waarvan 3 rolstoeltoegankelijk. Op 17 juni 2021 heeft de raad besloten om onder voorwaarden de ontwikkeling mogelijk te maken; de grondexploitatie is vastgesteld en krediet is beschikbaar gesteld. Er moet nog gestart worden met het bouw- en woonrijpmaken van de locatie, naar verwachting wordt de ontwikkeling in 2024 afgerond.

Pastoor van Tielstraat (Leuth)

Het oorspronkelijk plan betrof de sloop van 20 huurwoningen en de bouw van maximaal 37 nieuwe woningen (waarvan 19 betaalbaar en 18 duur). De gemeente heeft hiervoor een realisatieovereenkomst met Oosterpoort gesloten. Woningcorporatie Oosterpoort heeft echter besloten om op deze locatie geen huurwoningen te ontwikkelen. Het nu te realiseren programma komt uit op 36 woningen, waarvan 25 woningen in het westelijk deel (16 koopwoningen en 9 midden huurwoningen) die al enige jaren geleden zijn opgeleverd. Ook is de openbare ruimte in het westelijke deel al woonrijp gemaakt. In het oostelijk deel zijn in 2020 de woningen ook opgeleverd (zes stuks 2[^]1 kap, vier stuks (half) vrijstaande woningen en één particuliere kavel). Alle werkzaamheden zijn inmiddels afgerond en de grondexploitatie is dan ook afgesloten.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (vorderingen) € 5.329

De uitzettingen korter dan één jaar bestaan uit vordering op openbare lichamen, vorderingen op Rijks schatkist en overige vorderingen.

Vorderingen op openbare lichamen

Hieronder staat een overzicht van de vorderingen op openbare lichamen.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	31-12-2020	31-12-2021
Belastingdienst	4.628	4.610
Vorderingen provincie	321	270
Vorderingen ministerie	354	449
Overige vorderingen op openbare lichamen	2	-
Totaal	5.306	5.329

Vorderingen op Rijks schatkist

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	31-12-2020	31-12-2021
1021070 BNG7 Internetfac.SKB 20712	1.920	2.368
Totaal	1.920	2.368

De berekening van het drempelbedrag schatkistbankieren ziet er als volgt uit:

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Omschrijving	1e kw 2021	2e kw 2021	3e kw 2021	4e kw 2021
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	415	415	283	154
Af: Drempelbedrag	752	752	752	752
Over-/onderschrijding van het drempelbedrag	-337	-338	-469	-598

Sinds 15 december 2013 is de verplichte wet schatkistbankieren van kracht. Het doel van deze wet is het terugdringen van de Nederlandse staatsschuld. De decentrale overheden (waaronder gemeenten) moeten hun te veel aan liquide middelen naar de Nederlandse staatskas overmaken. De gemeente Berg en Dal heeft een drempel van € 752.410 (0,75% van het begrotingstotaal). Wanneer het tegoed de drempel overschrijdt wordt dit automatisch naar de staatskas overgemaakt. Is het tegoed lager dan de drempel, dan kunnen we het weer opnemen uit de staatskas.

Op 31 december 2021 heeft de gemeente Berg en Dal een bedrag van € 2.367.657 tegoed.

Overige vorderingen

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Omschrijving	31-12-2020	31-12-2021
Debiteuren algemene dienst	996	781
Debiteuren gemeentelijke belastingen	327	276
Debiteuren sociale zaken	2.134	2.138
Debiteuren zwembad De Lubert	-	-
Overige vorderingen	1.327	1.187
Totaal vorderingen	4.783	4.382
af: dubieuze debiteuren (algemene dienst)	-20	-4
dubieuze debiteuren (belastingen)	-28	-35
dubieuze debiteuren (sociale zaken)	-1.259	-1.221
Saldo vorderingen	3.477	3.121

Specificatie debiteuren algemene dienst

Dit betreft de openstaande posten per 31 december 2021. Per 10 maart 2022 moesten we hiervan nog € 138.103,16 ontvangen. De globale specificatie ziet er als volgt uit.

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Omschrijving	31-12-2021		Ontvangst in 2022	Stand 10-3-2022
Tussen 0 en 3 maanden oud	643	82,29%	607	35
Tussen 3 en 6 maanden oud	8	1,06%	6	3
Tussen 6 en 9 maanden oud	5	0,66%	1	4
Tussen 9 en 12 maanden oud	1	0,16%	1	0
Ouder dan 1 jaar, jonger dan 4 jaar	40	5,08%	28	12
Ouder dan 4 jaar	84	10,75%	-	84
Totaal	781	100,00%	643	138

Specificatie debiteuren gemeentelijke belastingen

Van de belastingdebiteuren kunnen we een gedeelte niet invorderen. Dit gedeelte is opgenomen onder de dubieuze debiteuren. Hieronder staat de specificatie van de debiteuren gemeentelijke belastingen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	Stand 31-12-2021	Ontvangst in 2022	Stand 1-3-2022
Te vorderen belastingen gemeente Berg en Dal	276	86	190
Totaal	276	86	190

Specificatie debiteuren sociale zaken

Van de debiteuren sociale zaken kunnen we een gedeelte niet invorderen. Het 'percentage invorderbaar' is per subregeling uitgesplitst. De specificatie van de debiteuren sociale zaken ziet er als volgt uit.

<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Omschrijving	Stand 31-12-2020	Stand 31-12-2021	Invorderbaar in %	Dubieus	Invorderbaar
PW leenbijstand	509	446	70%	134	312
PW terugvordering	1.465	1.539	38%	954	585
PW verhaal	136	131	7%	122	9
PW boete	23	22	50%	11	11
Totaal	2.134	2.138	Gemiddeld 43%	1.221	917

* Tot en met 2018 werd het percentage dubieus beoordeeld op basis van ervaringscijfers. Vanaf 2019/2020 zijn de debiteuren PW terugvordering individueel beoordeeld.

Specificatie overige vorderingen

De overige vorderingen zijn nog te ontvangen inkomsten. Hiervoor waren op de balansdatum nog geen facturen verstuurd of was de beschikking van het ministerie/ provincie nog niet ontvangen.

Hieronder staat de specificatie van de overige vorderingen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Omschrijving	Stand 31-12-2021
Toeristen- en forensenbelasting 2021	497
Sociaal Domein diverse afrekeningen 2021	420
Rijksbijdragen (o.a. toeslagenaffaire)	63
DAR afrekening DVO 2021	92
Overige vorderingen per 31-12-2021	114
Totaal	1.187

Voorziening dubieuze debiteuren

We maken jaarlijks een voorstel voor (gedeeltelijke) afboeking van de dubieuze vorderingen. Het verloop van de voorziening dubieuze debiteuren staat in onderstaand overzicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2020	Onttrekking 2021	Toevoeging 2021	Stand 31-12-2021
Debiteuren algemene dienst	20	20	4	4
Debiteuren belastingen	28	9	16	35
Debiteuren sociale zaken	1.259	66	29	1.221
Totaal	1.307	95	49	1.260

Liquide middelen € 12

Hieronder staat een overzicht van de liquide middelen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2021
Kasgeld	-	-
NL78 BNGH 028.50.03.089	721	-
NL67 RABO 011.74.08.425	2	4
NL31 RABO 010.51.00.161	-	-
NL53 RABO 013.44.04.920	1	1
NL78 RABO 018.74.15.552	-	-
NL19 RABO 013.44.40.064	1	1
NL44 RABO 016.03.14.364	1	5
ICS Creditcard 71598250011	1	1
Totaal	727	12

Overlopende activa € 289

Dit bedrag zijn vooruitbetaalde bedragen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2021
Vooruitbetaalde bedragen die betrekking hebben op 2022	271
Overige vorderingen welke naar verwachting geen problemen opleveren	18
Totaal	289

Passiva

Eigen vermogen € 48.744

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen.

Eigen vermogen	Bedragen x € 1.000	
	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2021
Algemene reserve	25.654	25.077
Bestemmingsreserves	21.080	21.772
Gerealiseerd resultaat	-	1.896
Totaal	46.734	48.744

In onderstaand overzicht zijn per reserve de toevoegingen en onttrekkingen in 2021 weergegeven.

Naam reserve	Bedragen x € 1.000			
	Stand 31-12-2020	Onttrekking 2021	Toevoeging 2021	Stand 31-12-2021*
Algemene reserves				
Algemene reserve vrij aanwendbaar	6.657	-825	249	6.081
Vaste algemene reserve	17.220	-	-	17.220
Reserve rekeningresultaat	1.777	-	-	1.777
Rekeningsaldo vorig dienstjaar	-	-	-	-
Rekeningsaldo huidig dienstjaar	-	-	1.896	1.896
Totaal Algemene reserves	25.654	-825	2.144	26.973
Bestemmingsreserves				
Bestemmingsreserve exploitatietekort parkeergarage Dorpsstraat	44	-44	-	-
Bestemmingsreserve Onderhoud Gymzalen	36	-	36	72
Bestemmingsreserve Attributen sportcomplexen	220	-242	22	-
Bestemmingsreserve Aankoop kunstwerken	7	-7	-	-
Bestemmingsreserve Natuur en Landschap	105	-	18	122
Bestemmingsreserve Groenblauwe diensten	1.572	-67	24	1.528
Reserve speeltuinen	-	-	91	91
Bestemmingsreserve Exploitatietekort Kulturhus den Ienloop	38	-38	-	-
Bestemmingsreserve aanpak extreme wateroverlast	900	-14	14	900
Bestemmingsreserve Lopende projecten (gelabeld)	3.847	-2.062	2.731	4.516
Bestemmingsreserve Kapitaallasten	14.312	-724	954	14.542
Totaal Bestemmingsreserves	21.080	-3.198	3.889	21.772
Totaal reserves	46.734	-4.023	6.033	48.744

* Dit betreft de standen per 31-12-2021 op basis van de werkelijke uitgaven en inkomsten. Reeds genomen besluiten, die nog niet geleid hebben tot werkelijke uitgaven en inkomsten zijn hierin dus niet meegenomen.

Algemene reserves

Algemene reserve vrij aanwendbaar

Deze reserve wordt afgezet tegen de risico's bij het bepalen van het weerstandsvermogen. De benodigde omvang is afhankelijk van de weerstandsratio en de vaste algemene reserve en wordt jaarlijks bepaald bij de vaststelling van de begroting.

In totaal is € 825.386 onttrokken aan de algemene reserve. Van dit bedrag is € 55.250 ingezet voor de aankoop van een perceel aan de Cranenburgsestraat, € 51.298 voor het werkplan 2021 ODRN, € 70.723 voor wijziging begroting 2021 Munitax, € 570.000 voor wegbeheer Berg en Dal 2021-2025, en € 78.115 voor splitsing kavels Bedrijventerrein Mies.

In 2021 is er € 248.793 toegevoegd aan de Algemene Reserve. Dit betreft de vrijval van de Reserve attributen sportcomplexen en de Reserve aankoop kunstwerken. Deze bedragen zijn conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen toegevoegd aan de Algemene reserve.

Vaste algemene reserve

Deze reserve is gevormd om de risico's die wij als gemeente lopen af te dekken, bijvoorbeeld voor

1. de lopende ontwikkelingen, waar we op dit moment mee te maken hebben, bijvoorbeeld in het Sociaal Domein
2. mogelijke nieuwe ontwikkelingen (wijziging in de regelgeving, beleidswijzigingen Den Haag).

De rente over deze reserve voegen we toe aan de exploitatie. Daardoor is deze reserve niet vrij besteedbaar, omdat inzet van de reserve leidt tot een nadeel (lagere rente-inkomst) op de exploitatie.

Reserve rekeningresultaten

Het doel van deze reserve is om toekomstige tekorten te dekken in de (meerjaren)begroting. De onttrekking uit deze reserve ramen we structureel in de begroting. We onttrekken het bedrag alleen als we werkelijk een tekort hebben over een boekjaar. In 2021 is er niks aan de reserve onttrokken.

Bestemmingsreserves

Reserve exploitatiekort parkeergarage Dorpsstraat

Het doel van deze reserve is de dekking van de exploitatiekosten van de parkeergarage Dorpsstraat. In 2021 is € 43.827 onttrokken ter dekking van de exploitatielast. Daarmee is de reserve leeg.

Reserve Onderhoud Gymzalen

Deze reserve heeft als doel het dekken van de kosten voor groot onderhoud van de gymzalen en de egalisatie van de exploitatiekosten over een langere periode. De geraamde dotatie van € 36.000 toegevoegd aan de reserve.

Reserve Attributen sportcomplexen

Het doel van de reserve is de dekking van kosten voor het vervangen van attributen van de sportaccommodaties (voetbalclubs) en het egaliseren van de exploitatiekosten over een langere periode. De geraamde dotatie van € 21.835 is aan de reserve toegevoegd.

Conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31-12-2021 opgeheven. Het restant bedrag van € 241.817 is conform besluit toegevoegd aan de Algemene reserve.

Reserve Aankoop kunstwerken

Deze reserve dient als dekking van kosten voor de aankoop van en het onderhoud aan kunstwerken in de gemeente.

Conform de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31-12-2021 opgeheven. Het restant bedrag van € 6.976 is conform besluit toegevoegd aan de Algemene reserve.

Reserve Natuur en Landschap

De werkelijke uitgaven en de begrote uitgaven van diverse landschapsprojecten worden niet altijd binnen een boekjaar afgewikkeld. Daarom verrekenen we tekorten of overschotten via deze reserve. In 2021 is € 17.552 aan de reserve toegevoegd.

Reserve Groenblauwe diensten

Deze reserve heeft als doel het dekken van de kosten voor de uitvoering van het project Groen-Blauwe diensten. In 2021 is € 67.459 onttrokken ter dekking van de exploitatiekosten van het project. De berekende rente (€ 23.579) is aan de reserve toegevoegd.

Reserve Exploitatietekort Kulturhus den Ienloop

Het doel van deze reserve is het dekken van het verwachte exploitatietekort van het Kulturhus den Ienloop in Millingen aan de Rijn. In 2021 is het restant saldo € 38.397 onttrokken ter dekking van het exploitatietekort.

Reserve aanpak extreme wateroverlast

Het doel van deze reserve is het dekken van de uitgaven voor de aanpak van extreme wateroverlast. In 2021 is € 13.500 onttrokken ter dekking van de exploitatiekosten van het project. De geraamde dotatie van € 13.500 is aan de reserve toegevoegd.

Reserve Lopende projecten (gelabeld)

Deze reserve heeft als doel het dekken van de uitgaven aan lopende projecten, waarvoor de raad een krediet beschikbaar heeft gesteld. Het verloop van de reserve in 2021 is in onderstaand overzicht per investering weergegeven.

Naam project	Bedragen x € 1.000			
	Stand 31-12-2020	Onttrekking 2021	Toevoeging 2021	Stand 31-12-2021
Irichting WMO ruimten	40	-	-	40
Centrum Beek	416	6	-	410
Uitvoering Iustrum Vrijheid & Herinnering	-	-	20	20
Stimuleringslening duurzaamheidsmaatregelen non-profitorganisaties	145	18	-	127
Schuldhelpverlening	63	63	-	-
Onderzoek vrijliggend fietspad Leuth	18	18	-	-
Publicatie bouw-/milieudossiers website	44	34	-	10
Afronding projecten Centrum Groesbeek (Spoorlaan en Markt)	639	639	-	-
Studie schoolroute Markt-Dries Groesbeek	25	25	-	-
Behoud Museumpark Oriëntalis	520	120	-	400
Achterstandenbeleid	38	38	-	-

Actieplan Duurzaamheid warmtevisie	11	11	-	-
Actieplan Duurzaamheid Pilot aardgasvrij maken woningen	50	-	-	50
Decembercirculaire 2019 Duurzaamheidsprogramma	190	-	-	190
Invoering Omgevingswet	594	191	-	403
Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn	24	4	-	20
Vorming reserve/voorziening Planmatig onderhoud	28	28	-	-
Kerkenvisie 2019	25	11	-	15
Instandhouding waardevolle bomenstructuur	90	90	-	-
Overheveling inhuurbudget TOZO/ NJN	50	50	-	-
Ondersteuning ondernemers/ NJN	43	43	-	-
Flankerend beleid sociaal domein; armoede schuldhulp/ NJN 2020	30	30	-	-
Brede aanpak dak- en thuisloosheid/ NJN	18	18	-	-
Actieplan Stekkenberg/ NJN	68	28	-	40
Invoering nieuwe wet Inburgering/ NJN	66	66	-	-
Stelpost coronamaatregelen/ NJN	118	118	-	-
Verkiezingen/ NJN	74	59	-	15
Pilot inburgering veranderopgave	167	100	-	66
Stelpost loonsom voor arbo-(uit besparing reiskosten woon-werk)	100	100	-	-
iBurgerzaken verbeteren afsprakensysteem	20	20	-	-
Koppeling Join-Notubiz	5	5	-	-
Inhuur ondersteuning applicatiebeheer Join	30	30	-	-
Risico-inventarisatie (RIE) werkplaats	35	35	-	-
Vervanging (toestellen) speeltuinen	63	63	-	-
TONK/ NJN	-	-	92	92
Implementatie nieuw nota minimabeleid en schuldhulpverlening/ NJN	-	-	250	250
Coronabudget impuls reïntegratie/NJN	-	-	377	377
Diverse budgetten meerwerk en actiecentra participatie/NJN	-	-	68	68
Coronamiddelen voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen/NJN	-	-	140	140
Voorkomen dak- en thuisloosheid/ NJN	-	-	50	50
Extra gelden jeugdhulp 2021/ NJN	-	-	867	867
Coronagelden lokale cultuur en dorps/buurthuizen/NJN	-	-	349	349
Ambulantisering GGZ wmo/ NJN	-	-	71	71
Opleidingsbudget personeel	-	-	100	100
Sociaal domein; project automaatjes/vervoersmaatjes	-	-	52	52
Participatie groenprojecten	-	-	35	35
Versterking dienstverlening gemeenten (decembercirc.2021)	-	-	170	170
Kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht (decembercirc.2021)	-	-	18	18
Onderwijsachterstandenbeleid 2021	-	-	47	47

Toerisme (Cofinanciering uniform wandelnetwerk Gelderland en Invulling gastheerschap Berg en Dal)	-	-	23	23
Totaal reserve lopende projecten	3.847	2.062	2.731	4.516

Reserve Kapitaallasten

De reserve heeft tot doel het dekken van de kapitaallasten van diverse geactiveerde investeringen. In 2021 is € 214.680 rente aan de reserve toegevoegd. Verder is € 739.422 aan de reserve toegevoegd voor Afronding Centrum Groesbeek (€ 639.422) en arbozaken in het kader van inrichting thuiswerkplekken (€ 100.000). Dit bedrag is uit de reserve lopende projecten gehaald.

Daarnaast is er € 724.129 aan de reserve onttrokken ter dekking van de kapitaallasten van diverse investeringen. Verder is € 1.099.786 aan de reserve onttrokken voor vrijval gronden sportvelden Ooij en grond brandweer/werkplaats Ubbergen. Dit bedrag is gestort in de Algemene reserve.

Gerealiseerd resultaat

Het resultaat over het boekjaar 2021 is € 1.895.559 en is op de balans opgenomen.

Bedragen x € 1.000

	31-12-2020	31-12-2021
Gerealiseerd resultaat	-	1.896

Voorzieningen € 9.365

In onderstaand overzicht zijn per voorziening de toevoegingen en onttrekkingen in 2021 weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	Stand 31-12-2020	Onttrekking 2021	Toevoeging 2021	Vrijval 2021	Stand 31-12-2021
Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's					
Voorziening Pens.verpl.vm wethouders	4.272	-186	67	-	4.153
Voorziening Wachtgeldverplichting voormalig wethouders	7	-3	-	-3	-
Voorziening (voormalig) personeel	200	-141	114	-	173
Totaal Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's	4.479	-330	181	-3	4.326
Voorzieningen t.b.v. door derden bekleemde middelen					
Voorziening onderhoud wegen	-	-668	1.620	-	953
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen sport	115	-61	178	-	232
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen welzijn	226	-46	128	-	308
Voorziening onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	288	-57	161	-	393
Voorziening Riolering	2.425	-	728	-	3.153
Totaal Voorzieningen t.b.v. door derden bekleemde middelen	3.055	-832	2.815	-	5.039
Totaal voorzieningen	7.534	-1.162	2.996	-3	9.365

Voorzieningen voor verplichtingen en/of risico's

Voorziening pensioenverplichtingen voormalige wethouders

Deze voorziening heeft tot doel het afdekken van de pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders. De dotatie in 2021 van € 66.870 is gebaseerd op de verhoging van de rekenrente. Hierdoor is de voorziening per 31 december 2021 weer op noodzakelijke peil gebracht. De onttrekking van € 185.820 betreft de uitbetaling pensioenverplichting aan de voormalige bestuurders.

Voorziening wachtgeldverplichting voormalige wethouders

Deze voorziening heeft tot doel het afdekken van de wachtgeldverplichtingen van voormalige wethouders. De onttrekking in 2021 van € 3.351 betreft de uitbetaling van de wachtgeldten. Het restant van € 3.176 is vrijgevallen, omdat we op 1 januari 2022 geen wachtgelders meer hebben.

Voorziening (voormalig) personeel

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de verplichtingen voor voormalig personeel. De onttrekking in 2021 van € 141.260 betreft de uitbetaling van personeel gerelateerde lasten en andere verplichtingen van voormalig personeel. De dotatie in 2021 is € 113.873. Op basis van de herberekening van de benodigde middelen is dit bedrag toegevoegd aan de voorziening. Daarmee is de voorziening weer op het noodzakelijke peil.

Voorziening voor door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting

Voorziening onderhoud wegen

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan de wegen.

Op 1 april 2021 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan 'Beheerplan wegen 2021-2025' vastgesteld. In 2021 is voor € 667.528 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. In 2021 is € 1.620.222 aan de voorziening toegevoegd. Daarmee is de voorziening weer op het noodzakelijke peil.

Voorziening gemeentelijke gebouwen: Sport

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de sportaccommodaties.

Op 24 september 2020 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. In 2021 is voor € 61.207 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2021 € 177.767 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening gemeentelijke gebouwen: Welzijn

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de welzijnsaccommodaties.

Op 24 september 2020 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. In 2021 is voor € 45.899 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2021 € 128.373 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening overige gemeentelijke gebouwen

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de overige gemeentelijke gebouwen.

Op 24 september 2020 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. In 2021 is voor € 56.925 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2021 € 161.288 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening egalisatie riolering

In de notitie riolering van de commissie BBV is bepaald dat de overschotten inzake rioolheffing in een voorziening moeten worden opgenomen. De reden hiervan is dat een voorziening niet vrij inzetbaar is en dat de middelen beschikbaar blijven voor de riolering. Het doel van de voorziening is het opvangen van schommelingen in de exploitatie voor wat betreft de kosten en opbrengsten van het rioolstelsel. In 2021 is het overschot van € 727.723 aan de voorziening toegevoegd.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer (Langlopende schulden)

Geldleningen op lange termijn € 33.354

Hieronder staat het overzicht van de langlopende geldleningen. Dit zijn alleen schulden die vallen onder de categorie:

- onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Looptijd in jaren	Stand 31-12-2020	Opname in 2021	Aflossing in 2021	Stand 31-12-2021
NWB (4,945%)	1.500	25	480	-	60	420
BNG 40.101876.00 (4,275%)	5.000	25	2.200	-	200	2.000
NWB (4,970%)	6.000	40	4.200	-	150	4.050
BNG 40.99948.00 (4,070%)	2.700	25	1.080	-	108	972
BNG 40.102901.00 (4,845%)	2.000	25	940	-	80	860
NWB (4,790%)	1.361	25	327	-	54	272
BNG 40.98091.00 (4,610%)	1.000	25	320	-	40	280
BNG 40.108124.00 (2,110%)	2.000	10	600	-	200	400
BNG 40.109992 (0,878%)	4.000	10	2.000	-	400	1.600
BNG 40.109993 (1,537%)	4.000	20	3.000	-	200	2.800
BNG 40.109994 (1,940%)	4.000	40	3.500	-	100	3.400
BNG 40.111613 (0,920%)	500	15	400	-	33	367
BNG 40.111909 (1,040%)	1.000	15	867	-	67	800
BNG 40.112354 (1,040%)	2.000	15	1.733	-	133	1.600
BNG 40.113967 (0,400%)	-	30	14.000	-	467	13.533
Totaal	37.061		35.647	-	2.292	33.354

In 2021 hebben we in totaal € 655.213 aan rente betaald voor de geldleningen op lange termijn.

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar (Kortlopende schulden)
€ 6.988

Kasgeldleningen

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Stand kasgeldlening	31-12-2020	31-12-2021
BNG bank	4.000	-
Totaal	4.000	-

Banksaldi

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Stand banksaldi	31-12-2020	31-12-2021
NL78 BNGH 028.50.03.089	-	202
NL95 BNGH 028.50.71.653	-	-
Totaal	-	202

Overige kortlopende schulden

De afwikkeling van de crediteuren heeft een normaal verloop.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Stand kortlopende schulden	31-12-2020	31-12-2021
Crediteuren	1.911	2.198
Nog te betalen bedragen	4.859	4.587
Totaal	6.770	6.785

Hieronder staat een specificatie van de nog te betalen bedragen.

De afwikkeling van de nog te betalen bedragen heeft een normaal verloop.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>
Omschrijving	31-12-2021
NTB rente leningen BNG	175
NTB rente leningen NWB	109
NTB bijdrage Hinke Fongers	75
NTB salarissen 2021 medewerkers obv CAO	318
NTB subsidies 2021	124
NTB Munitax 2021	71
NTB Sociaal Domein inz. RV-VV-WV-HH enz	701
NTB voorschot rijksbijdrage BBZ en afr.ToZo Min.SZW	837
NTB leningen debiteuren BBZ en afr.ToZo Min.SZW	945
NTB afrekeningen jeugd 2021	884
Overige nog te betalen kosten	348
Totaal	4.587

Overlopende passiva € 5.717

Vooruitontvangen bedragen

Deze vooruitontvangen bedragen zijn subsidieverplichtingen (uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel). Hieronder staat de specificatie van de stand per 31 december 2021.

Bedragen x € 1.000

Vooruitontvangen bedragen/subsidieverplichting	Stand 31-12-2020	Onttrekking in 2021	Toevoeging in 2021	Stand 31-12-2021
Subsidie Waterschap (bijdrage OAS Groesbeek)	20	-	-	20
Subsidie gemeentelijke monumenten 2020	2	2	-	0
Subsidie gemeentelijke monumenten 2021	-	39	39	-
Subsidie RvN Herdenkt 75 jaar vrijheid	64	64	-	-
Subsidie Wijk van de toekomst d'n Drul	10	-	-	10
VBT subsidie 107 woningen	59	-	-	59
VBT subsidie 27 woningen	16	-	-	16
Subsidie Warmtetransitie 2020	21	21	-	-
Subsidie project 1,5 meter proof	10	-	-	10
Subsidie HR-vraagstuk Corona	5	-	-	5
Subsidie herontwikkeling locatie Schreven	372	-	-	372
Subsidie reductie energieverbruik	90	90	-	-
Subsidie maatregelen verkeersveiligheid 2020-2021	877	-	-	877
Subsidie toezicht energiebesparing bedrijven 2021-2024	-	5	20	15
Subsidie regioarcheologie 2021-2024	-	20	80	60
Subsidie natuur- en landschapsprojecten 2021-2022 (Biodiversiteit)	-	-	74	74
Subsidie VRGZ inzake CTB	-	40	90	50
Subsidie Min OCW inz. Corona achterst.aug-dec.2021	-	-	95	95
Subsidie Min.VWS: sportakkoord 2020	-	-	0	0
Subsidie Min.VWS: sportakkoord 2021	-	-	45	45
Subs. TIR Klimaatadaptie deel Berg en Dal	-	35	784	749
Subs. TIR Klimaatadaptie deel West Maas en Waal	-	-	374	374
Subs. TIR Klimaatadaptie deel Nijmegen	-	-	85	85
Subs. TIR Klimaatadaptie deel Heumen	-	-	100	100
Totaal	1.546	316	1.786	3.016

Overige overlopende passiva

Hieronder staat een overzicht van de overige overlopende passiva. De afwikkeling hiervan verloopt normaal.

	Bedragen x € 1.000	
	31-12-2020	31-12-2021
Vooruitontvangen bedragen	187	233
Faciliterend grondbeleid	39	39
Betalingen onderweg Inkomen en Participatie	802	691
Betalingen onderweg WMO en Jeugd	379	275
Afdrachten omzetbelasting, loonheffing en pensioenpremie	1.481	1.406
Overige overlopende passiva	15	20
Totaal	2.902	2.665

Gebeurtenissen na balansdatum

In dit kader zijn hier geen bijzonderheden te vermelden.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Naast de hieronder vermelde waarborgen en garantstellingen zijn er nog andere "niet uit de balans blijvende verplichtingen". Deze andere verplichtingen zijn echter wel opgenomen in de meerjarenbegroting.

Gewaarborgde geldleningen

Hieronder staat een overzicht van de gewaarborgde geldleningen.

		Bedragen x € 1.000	
		31-12-2019	31-12-2021
Waard Wonen inz. WSW*	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	14.075	11.537
Oosterpoort Wooncombinatie inz. WSW*	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	116.805	64.639
Oosterpoort Wooncombinatie	100% garantstelling	383	361
BNG inzake 't Höfke	100% garantstelling tbv verwerving	1.929	1.845
Verenigingen	100% garantstelling	108	99
Totaal		133.299	78.481

* Sinds 1995 staat het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) borg voor leningen van woningcorporaties. De gemeente tekent mee als achtervang. Er zijn diverse zekerheden ingebouwd en het risico dat de gemeente als achtervang loopt is theoretisch en zeer klein. Het WSW biedt primaire en secundaire zekerheid. In het uiterste geval bestaat de mogelijkheid dat de gemeente en het Rijk bijdragen in de vorm van een renteloze geldlening, de tertiaire zekerheid. In het overzicht zijn de volledige garanties weergegeven (100%), de gemeente staat voor 50% hiervan garant. Het WSW moet deze renteloze geldlening vervolgens terugbetalen. Het WSW is zelfs in afgelopen jaren niet aangesproken door bankinstellingen. Hieruit is de kracht van de zekerheidsstructuur gebleken.

Garantstellingen

		Bedragen x € 1.000	
		31-12-2020	31-12-2021
Garantstellingen *	60% garantstelling	1.076	730

* De oude regeling gemeentegarantie is per 1 januari 1995 vervallen. In deze regeling stonden de gemeente en het Rijk ieder voor 50% borg voor particuliere leningen. Bij deze leningen hoorde een aflossingsplan waarvan de restschuld aan het einde van de looptijd van 30 jaar op 0 moest staan.

De risico's voor het kleine deel van de leningen waarvoor de gemeente nog garant staat zijn zeer klein. Veel woningen zijn na 1995 verkocht of aflossingsvrij gemaakt waardoor de oude regeling niet meer van toepassing is. Vanaf 1 januari 1995 is de Nationale Hypotheek Garantie van toepassing.

Financiële niet op de balans opgenomen verplichtingen

		Bedragen x € 1.000	
		31-12-2020	31-12-2021
Raamcontract asfaltverharding afloop in boekjaar 2022 (26-05-2022)		70	70
Raamcontract elementenverharding afloop in boekjaar 2022 (26-09-2022)		70	70
Pink Roccade afloop in boekjaar 2022		397	397
Totaal		537	537

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt op basis van de voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Verder is de Financiële verordening Berg en Dal 2021 (art. 212 Gemeentewet) van toepassing. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad op 9 juli 2020.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten (verkrijgings- of vervaardigingsprijs), tenzij de marktwaarde lager is. Activa en passiva nemen we op tegen nominale waarden.

De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten nemen we slechts mee, als zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die ontstaan zijn voor het einde van het begrotingsjaar, nemen we mee als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Dividendopbrengsten van deelnemingen nemen we als bate op het moment waarop het dividend is uitbetaald.

Personeelslasten rekenen we in principe toe aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Sommige personele lasten moeten we toerekenen aan de periode waarin ze worden uitbetaald. Dit komt omdat we geen voorzieningen of schulden mogen opnemen voor jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbare grootte. Daarbij gaat het om onderdelen zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofafspraken en dergelijke.

Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) moeten we wel een verplichting vormen.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling schrijven we in 5 jaar af. Dit geldt ook voor het saldo van agio en disagio (afsluitkosten van financiële transacties).

De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling start bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen brengen we direct ten laste van de exploitatie.

Ook computerapplicaties en activa in eigendom van derden vallen onder deze categorie.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, schrijven we lineair af.

De aard van de investering bepaalt de levensduur en de daarmee samenhangende afschrijvingstermijn. Dit geldt voor de investeringen met economisch nut én de investeringen met maatschappelijk nut.

De materiële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Specifieke investeringsbijdragen van derden brengen we in mindering op de betreffende investering. In die gevallen schrijven we af op het saldo van de investering.

Als de technische en/of economische levensduur korter is dan de hiervoor aangegeven termijnen, hanteren we de kortere afschrijvingstermijn.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 activeren we niet, uitgezonderd gronden en terreinen.

Voor de materiële vaste activa met economisch nut hanteren we de volgende afschrijvingstermijnen.

Categorie	Onderdeel	Afschrijvingstermijn in jaren*
Afvalinzameling	Inzamelmiddelen afval	10
	Ondergrondse containers, binnen-element	10
	Ondergrondse containers, buitenput	20
Gebouwen	Gebouwen	40
	Noodlokalen	15
	Dakbedekking	15
	Renovatie	25
	Zonnepanelen	10
Informatie Communicatie Technologie	Automatiseringsapparatuur	5
Inventaris	Bureaustoelen	8
	Bureaus	15
	Kasten	20
	Overig meubilair	15
	CV-installatie	15
	Klimaatregeling	15
	Telefooninstallatie	8
	Geluidsinstallatie raadszaal	10
Markt	Stroomvoorziening	10
Onderwijs	Onderwijsleerpakketten (eerste inrichting)	8
	Speeltoestellen	10
	Meubilair (eerste inrichting)	20
Riolering	Vrijvervalriolering	50
	Drukriolering (bouwkundig)	50
	Drukriolering (mechanisch/ elektrisch)	15
	Gemalen (bouwkundig)	50
	Gemalen (mechanisch/ elektrisch)	10
	Milieumaatregelen	50
	Grondwatermaatregelen	50
	Persleidingen	50

Speelvoorzieningen	Speeltoestellen (attractiebesluit)	10
Sporthallen	Sportvloeren en vloerpotten	20
	Deuren en sportmateriaal	15
	Elektronisch scorebord	15
	Publiekstribune	20
Verkiezingen	Stemmachines	10
Voertuigen, machines en gereedschappen (tractie)	Personen- en vrachtauto's, tractor	8
	Hoogwerker	10
	Hogedruk waterreiniger	8
	Riool reinigingsmachine	5
	Veegmachine, kooimaaier	8
	Zoutstrooiers	8
	Sneeuwplougen/ schuiven	10
	Natzoutmengers	15
	Bandtransporteur	10
	Trilplaat	10
	Hefbrug	12

Voor de materiële vaste activa met maatschappelijk nut hanteren we de volgende afschrijvingstermijnen.

Categorie	Onderdeel	Afschrijvingstermijn in jaren*
Openbare ruimte	Aanleg en reconstructie van wegen, straten, pleinen, rotondes, parkeerplaatsen, fiets- en voetpaden	25
	Groenvoorzieningen	25
	Openbare verlichting	15
	Abri's	15
	Verkeersregelinstanties	15
	Bewegwijzering	15
Sportparken	Natuurgrasveld	20
	Kunstgrasveld, semiwater	10
	Kunstgrasveld, toplaag	10
	Kunstgrasveld, onderlaag	30
	Asfaltveld, toplaag	15
	Asfaltveld, onderlaag	30
	Was- en kledaccommodaties	25

Gaas ballenvangers	30
Veld- en terreinafscheiding	40
Verharding, looppaden	15
Lichtmasten	40
Veldverlichting (armaturen)	25
Beregeningsinstallatie	10
Drainage	25

* Deze afschrijvingstermijnen zijn van toepassing op investering na de herindeling per 01-01-2015.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen (uitgeleende gelden) zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal deze worden afgewaardeerd. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Plottende activa

Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs.

De vervaardigingsprijs omvat de kosten, die we rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen toerekenen (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Daarnaast rekenen we aan de vervaardigingsprijs ook een aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten toe. Verwachte verliezen in de grondexploitatie vangen we op door middel van een voorziening verliesgevend complexen. Winsten uit de grondexploitatie nemen we als voldoende zeker is dat we deze maken. Zolang dat niet het geval is brengen we de volledige vervaardigingskosten in mindering op de verkoopopbrengsten. We hanteren hierbij de methode percentage of completion. Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd nemen we tussentijds winst naar rato van de voortgang van de grondexploitatie.

De overige voorraden waarderen we tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor vorderingen die waarschijnlijk niet kunnen worden geïnd is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening bepalen we statistisch op basis van de geschatte inningskansen.

Voor openstaande vorderingen van gemeentelijke belastingen en sociale zaken is een voorziening gevormd betreffende oninbaarheid ter grootte van het historische percentage van oninbaarheid.

Voor de overige vorderingen is een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan zes maanden.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het gerealiseerde resultaat dat volgt uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders waarden we op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarbij is rekening gehouden met de geformuleerde kwaliteitseisen.

In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” is het beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is het totaalbedrag van de geborgde restschulden per einde van het boekjaar opgenomen. Deze vallen buiten de telling van de balans. In de toelichting op de balans is hierover nadere informatie opgenomen.

Incidentele baten en lasten

Een goed beeld van de financiële positie van de gemeente vereist ook inzicht in de incidentele baten en lasten. Hierover vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten.

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021	Rekening 2021
Programma Inwoner		
1.1 Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag	-	-
Kosten Actieprogramma	-51	-19
Subsidie Actieprogramma	51	19
1.2 Corona: TOZO	-	-
- kosten	-1.089	-970
- rijksbijdrage	1.039	908
1.3 Corona: Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke kosten (TONK)	-155	-151
1.4 Corona: Ondersteuning kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	-69	-49
1.5 Corona: Kinderopvang	-10	-3
1.6 Corona: Meerkosten zorg wmo en jeugd	-101	-67
1.7 Corona: Subsidie tegemoetkoming gemeenschapsvoorzieningen	-	-
- subsidie provincie Gelderland	35	35
- kosten	-35	-35
1.8 Uitvoering Toeslagenaffaire	-	-
- rijksbijdrage	32	81
- uitvoeringskosten	-32	-69
1.9 Actieplan Stekkenberg	-68	-28
Totaal programma Inwoner	-453	-348
Programma Onze Buurt		
2.1 Bluswatervoorzieningen de Poort en de Vlietberg	-30	-33
2.2 Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025	-570	-570
2.3 Verkoop consultatiebureau Hoflaan	128	128
2.4 Regeling energie reductie	-	-
- rijksbijdrage	90	90
- kosten	-90	-88
2.5 Subsidie warmtevisie	20	21
2.6 Controle Corona Toegangsbewijzen (CTB)	-	-
- rijksbijdrage	90	40
- uitvoeringskosten	-90	-40
2.7 Studie fietspad Markt - Dries	-25	-
2.8 Kerkervisie	-25	-11
2.9 Warmtevisie	-11	-11

2.10 Pilot aardgasvrij maken woningen	-50	-
2.11 Duurzaamheid (decembercirculaire 2019)	-190	-

Totaal programma Onze Buurt	-754	-475
------------------------------------	-------------	-------------

Programma Onze Gemeente

3.1 Ontwikkelagenda ODRN	-94	-94
3.2 Aankoop perceel Cranenburgsestraat	-55	-55
3.3 Corona: Tweede kamer verkiezingen	-125	-110
3.4 Corona: Impuls re-integratietrajecten	-10	-5
3.5 Corona: Vrijheidsmuseum	-80	-80
3.6 Toerisme, Gelderland Herdenkt	-	-
- kosten	-38	-49
- subsidie	19	64
3.7 Splitsen kavel Bedrijventerrein De Mies	-124	-78
3.8 Opbrengst grondverkoop Hulsbeek	200	476
3.9 Invoering Omgevingswet	-540	-191
3.10 Subsidie behoud Museumpark Orientalis	-520	-120
3.11 Bijstellen bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn	-24	-4
3.12 Invoeringskosten nieuwe wet Inburgering	-66	-66
3.13 Pilot inburgering Veranderopgave	-167	-100

Totaal programma Onze Gemeente	-1.624	-413
---------------------------------------	---------------	-------------

Programma Ons geld

4.1 Algemene uitkering; compensatie coronamaatregelen	1.106	1.369
4.2 Algemene uitkering: brede aanpak dak- en thuisloosheid	32	32
4.3 Algemene uitkering: verkiezingen	51	51
4.4 Algemene uitkering: heroriëntatie zelfstandigen	13	13
4.5 Algemene uitkering: Versterking dienstverlening gemeenten	170	170
4.6 Algemene uitkering: Kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht	18	18

Totaal programma Ons geld	1.390	1.653
----------------------------------	--------------	--------------

Programma Overhead

5.1 Publicatie bouw- en milieudossiers op de website	-44	-34
5.2 iBurgerzaken verbeteren afsprakensysteem	-20	-20
5.3 Koppeling Join- Notubiz	-5	-4

Totaal programma Overhead	-69	-58
----------------------------------	------------	------------

Totaal exploitatie	-1.510	360
---------------------------	---------------	------------

Reserves

R1	Bijdrage Algemene reserve; dekking tekort sociaal domein	51	-
R2	Bijdrage Algemene reserve; aankoop perceel Cranenburgsestraat	55	55
R3	Bijdrage Algemene reserve; Werkplan 2021 ODRN	51	51
R4	Bijdrage Algemene reserve; wijziging begroting 2021 Munitax	71	71
R5	Bijdrage Algemene reserve; Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025	570	570
R6	Inzet Algemene reserve voor splitsen kavel Bedrijventerrein De Mies	124	78
R7	Storting in reserve lopende projecten; Coronagelden kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	-120	-140
R8	Storting in reserve lopende projecten; Minimabeleid/schuldhelpverlening	-342	-342
R9	Storting in reserve lopende projecten; Steun- en herstelpakketten corona impuls reïntegratie	-373	-377
R10	Storting in reserve lopende projecten; Coronagelden Lokale culturele voorzieningen	-260	-349
R11	Storting in reserve lopende projecten; Brede aanpak dak- en thuisloosheid	-50	-50
R12	Storting in reserve lopende projecten; Versterking dienstverlening gemeenten (decembercirc.2021)	-170	-170
R13	Storting in reserve lopende projecten; Kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht (decembercirc.2021)	-18	-18
R14	Bijdrage reserve lopende projecten; Invoering Omgevingswet	540	191
R15	Bijdrage reserve lopende projecten; Publicatie bouw- en milieudossiers website	44	34
R16	Bijdrage reserve lopende projecten; Uitvoering TOZO	50	50
R17	Bijdrage reserve lopende projecten; Brede aanpak dak- en thuisloosheid	18	18
R18	Bijdrage reserve lopende projecten; Flankerend beleid sociaal domein	30	30
R19	Bijdrage reserve lopende projecten; Ondersteuning ondernemers corona	43	43
R20	Bijdrage reserve lopende projecten; Studie fietspad Markt-Dries	25	25
R21	Bijdrage reserve lopende projecten; Kerkervisie	25	11
R22	Bijdrage reserve lopende projecten; Warmtevisie	11	11
R23	Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot aardgasvrij maken woningen	50	-
R24	Bijdrage reserve lopende projecten; Duurzaamheid (decembercirculaire 2019)	190	-
R25	Bijdrage reserve lopende projecten; Subsidie behoud Museumpark Orientalis	520	120
R26	Bijdrage reserve lopende projecten; Bijstellen bouwplan Oefenhoek MadR	24	4
R27	Bijdrage reserve lopende projecten; Actieplan Stekkenberg	68	28
R28	Bijdrage reserve lopende projecten; Invoeringskosten nieuwe wet Inburgering	66	66
R29	Bijdrage reserve lopende projecten; Stelpost coronamaatregelen	118	118
R30	Bijdrage reserve lopende projecten; Verkiezingen corona	74	59
R31	Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot inburgering veranderopgave	167	100
R32	Bijdrage reserve lopende projecten; iBurgerzaken verbeteren afsprakensysteem	20	20
R33	Bijdrage reserve lopende projecten; Koppeling Join- Notubiz	5	5
R34	Bijdrage reserve lopende projecten: preventie en vroegsignalering	63	63

Totaal reserves	1.740	375
-----------------	-------	-----

Totaal	230	735
--------	-----	-----

1.1 Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag

Voor het “Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag” is een bijdrage van € 51.000 van Zonnw geraamd. Hiervan is een deel besteed. Het restant hevelen we over naar 2022.

1.2 Corona: TOZO

De uitvoeringskosten van de tijdelijke ondersteuningsmaatregel voor zelfstandige ondernemers (TOZO) hebben € 970.000 bedragen. Aan rijksvergoeding ontvangen we € 908.000.

1.3 Corona: Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke kosten (TONK)

De uitgaven voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) hebben €151.000 bedragen. Deze kosten zijn via de algemene uitkering vergoed (zie 4.1).

1.4 Corona: Ondersteuning kwetsbare groepen, jeugd en ouderen

Voor extra begeleiding van kwetsbare groepen, bestrijding van eenzaamheid ouderen, en ondersteuning jeugd is € 69.000 geraamd. Hiervan is € 49.000 besteed. Het restantbudget hevelen we over naar 2022 (R7). Via de algemene uitkering ontvangen we een vergoeding (zie 4.1).

1.5 Corona: Kinderopvang

Voor een bepaalde groep ouders die kosten hebben gemaakt voor kinderopvang tijdens de sluiting van de opvang van 16 december tot 8 februari 2021 hebben we de eigen bijdrage vergoed. Via de algemene uitkering ontvangen we een rijksvergoeding (zie 4.1)

1.6 Corona: Meerkosten zorg wmo en jeugd

We hebben via de algemene uitkering (zie 4.1) een vergoeding ontvangen voor de meerkosten in het sociaal domein (Jeugdwet en Wmo) als gevolg van de coronapandemie in 2021. Door zorgaanbieders hebben we op basis van declaratie € 67.000 aan meerkosten uitbetaald.

1.7 Corona: Subsidie tegemoetkoming gemeenschapsvoorzieningen

Wij hebben op basis van de ‘Regeling COVID-19 Overbrugging Gemeenschapsvoorzieningen’ een provinciale subsidie van € 34.983 ontvangen voor verbetering van het binnenklimaat van Kulturhus Beek. Dit bedrag hebben we doorbetaald aan Kulturhus Beek.

1.8 Uitvoering Toeslagenaffaire

Voor hulpverlening van gedupeerden van de toeslagenaffaire ontvangen we een rijksbijdrage van € 81.000 voor de inhuur van personeel van € 69.000 en organisatiekosten van € 12.000.

1.9 Actieplan Stekkenberg

Voor de uitvoering van het actieplan Stekkenberg is een projectbudget van € 68.000 geraamd. Hiervan is € 28.000 uitgegeven. Het restantbudget hevelen we over naar 2022.

2.1 Bluswatervoorzieningen de Poort en de Vlietberg

De gemeente is verantwoordelijk voor de brandweezorg en heeft de bluswatervoorzieningen in beheer. Op een tweetal locaties, de Poort en de Vlietberg, is onvoldoende bluswater aanwezig. Om het brandgevaar en het risico op verspreiding van brand te verkleinen is het

nodig om op beide locaties een geschikte blusvoorziening te realiseren. De kosten hiervoor zijn eenmalig € 33.000.

2.2 Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025

Op 1 april 2021 heeft de raad het Beheerplan wegen 2021-2025 vastgesteld. Als startkapitaal is een bedrag van € 570.000 in de voorziening onderhoud wegen gestort. Dit bedrag dekken we ten laste van de algemene reserve. Met dit beheerplan is ook de structurele bezuiniging van € 255.000 per jaar gerealiseerd. Zie ook R5.

2.3 Verkoop consultatiebureau Hoflaan

De ZZG is eigenaar van het perceel en gebouw en wenst het gebouw te verkopen. ZZG heeft een koper, en die koper heeft het principeverzoek tot wijziging ingediend. Uit kadastrale informatie is gebleken dat als het pand niet meer in gebruik is (als zorggebouw), dat het dan onder gelijke condities moet worden terug geleverd aan de gemeente. Dit is gebaseerd op een bepaling uit 1950 waarbij de gemeente destijds de grond om niet beschikbaar stelde middels een recht van erfpacht.

De rechtsvoorganger van ZZG heeft het perceel in 1991 gekocht van de gemeente. Hierbij heeft de raad bepaald (kijkend naar de bepaling uit 1950) dat als het wijkgebouw niet meer zou worden gebruikt, het onder dezelfde condities zou moeten worden terug verkocht. Nergens is echter bepaald wat die condities dan zouden moeten zijn. Hoe dit dan te interpreteren? Uiteindelijk is er een redenering gevolgd die is gebaseerd op hetgeen partijen er destijds in 1950 in hebben geïnvesteerd en die verhouding is vertaald naar de reeds door ZZG overeengekomen verkoopprijs. De verkoopprijs is door de gemeente extern getoetst. Al met al heeft het ruim een jaar discussie gekost. De gemeente is blij dat zij tot een minnelijke schikking heeft kunnen komen.

2.4 Regeling energie reductie

We krijgen van het Rijk een Specifieke uitkering reductie energiegebruik van € 90.000. Hetzelfde bedrag nemen we op als kosten. Dit geld moeten we inzetten voor projecten waarmee we inwoners voorlichten en stimuleren om energiebesparende maatregelen te nemen. Per saldo heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

2.5 Subsidie warmtevisie

Zoals afgesproken in het Klimaatakkoord, beschrijven gemeenten in een Transitievisie Warmte hoe zij hun wijken aardgasvrij willen maken. Voor het opstellen en uitwerken van deze Transitievisie is vaak behoefte aan specifieke technisch-economische kennis waarover gemeenten doorgaans niet zelf beschikken. We ontvangen voor het opstellen van de warmtevisie een subsidie van € 20.000.

2.6 Controle Corona Toegangsbewijzen (CTB)

We hebben van het Rijk een bijdrage van € 90.364 ontvangen voor de ondersteuning naleving controle op coronatestbewijzen (CTB). Het geld moesten we besteden ten gunste van ondernemers die te maken hebben met de controle op de CTB. Ondernemers die aanspraak kunnen maken zijn onder andere evenementenorganisatoren, Sinterklaascomités, reguliere horecabedrijven, (sport)verenigingen en andere uitbaters die belast zijn met de controle op CTB. Ondernemers hebben voor een bedrag van € 40.428 aanspraak gemaakt op dit geld. Het verschil moeten we terugbetalen aan het Rijk. Dit is verwerkt in de jaarrekening 2021.

2.7 Studie fietspad Markt - Dries

Omdat er geen concrete plannen waren, was het budget van € 25.000 niet nodig.

2.8 Kerkenvisie

Berg en Dal heeft bijzondere kerken die bepalend zijn voor de identiteit van onze gemeente. Op sommige plekken wordt dit erfgoed bedreigd. Daarom gaan we samen met betrokkenen,

inwoners en eigenaren een kerkervisie ontwikkelen. We ramen hiervoor een bedrag van € 25.000. We ontvangen voor de kerkervisie eenzelfde rijksbijdrage van € 25.000 via de algemene uitkering. In 2021 is gestart met het opstellen van de kerkervisie (€ 10.500). Dit bedrag was gereserveerd, zie ook R21.

2.9 Warmtevisie

In januari 2019 heeft de raad het Actieplan Duurzaamheid 2019-2023 vastgesteld. In 2021 is het restant (€ 11.382) uitgegeven van het eenmalig beschikbaar gestelde bedrag van € 30.000 voor het maken van een Warmtevisie. Dit bedrag was gereserveerd, zie ook R22.

2.10 Pilot aardgasvrij maken woningen

Er is € 50.000 beschikbaar voor een pilot "Aardgasvrij maken van bestaande woningen". Het project is niet uitgevoerd in 2021. Het bedrag blijft gereserveerd, zie ook R23.

2.11 Duurzaamheid (decembercirculaire 2019)

We hebben in de decembercirculaire 2019 € 190.000 ontvangen via de algemene uitkering voor duurzaamheid. Dit bedrag is in 2021 ook niet uitgegeven. Het bedrag blijft gereserveerd, zie ook R24.

3.1 Ontwikkelagenda ODRN

In 2020 is de ODRN aan de slag gegaan met de ontwikkelagenda. De deelnemende gemeenten dragen naar verhouding (op basis van de omzet) bij aan de kosten voor deze ontwikkelagenda. Dit verbetertraject betekent voor 2020 en 2021 een extra bijdrage om dit te bekostigen. Vanaf 2022 moet het verbetertraject zijn afgerond.

3.2 Aankoop perceel Cranenburgsestraat

Op 28 januari 2021 besloot de raad een bedrag beschikbaar te stellen om een perceel aan te kopen aan de Cranenburgsestraat, voor strategisch gewenste redenen. Het aankoopbedrag van het perceel is € 65.000. Het verschil tussen de aankoopwaarde en de boekwaarde van € 55.250 dekken we ten laste van de algemene reserve. Zie ook R2.

3.3 Corona: Tweede kamer verkiezingen

Vanwege COVID-19 zijn aanvullende maatregelen voor de Tweede Kamerverkiezing noodzakelijk. We krijgen via de algemene uitkering een compensatie voor de extra te maken kosten van € 51.000. Zie ook 4.1. Ook was in 2020 een rijksvergoeding van € 74.000 ontvangen die in de reserve lopende projecten gestort en in 2021 hiervoor aanwenden. Zie R30.

3.4 Corona: impuls re-integratietrajecten

Het kabinet neemt in verband met corona aanvullende maatregelen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op nieuw werk en inkomen. Voor re-integratietrajecten krijgen we via de algemene uitkering een bedrag van € 382.000 voor 2021. Zie ook 4.1. Bij de najaarsnota hebben we een deel van dit bedrag (€ 372.000) overgeheveld we via een storting in de reserve lopende projecten over naar 2022 (R9).

3.5 Corona: vrijheidsmuseum

Een deel van de coronagelden die we hebben ontvangen voor lokale cultuur en dorps- en buurthuizen zetten we in voor het Vrijheidsmuseum (€ 80.000). Zie ook R10.

3.6 Toerisme, Gelderland Herdenkt

Door Corona zijn een groot aantal activiteiten in 2020 niet door gegaan. Een aantal activiteiten van Gelderland Herdenkt vinden alsnog plaats in 2021. De kosten hiervan zijn € 49.000. We ontvangen hiervoor ook een subsidie van € 64.000. Per saldo zijn de eenmalige baten in 2021 € 15.000. Dit komt door een afrekening van de subsidie van voorgaande jaren.

3.7 Splitsen kavel Bedrijventerrein De Mies

Op 30 september 2021 heeft u besloten om een kavel op Bedrijventerrein Mies te splitsen, omdat er weinig vraag is naar een groot perceel. Voor deze splitsing is het doortrekken van de weg noodzakelijk. Per saldo is de grondexploitatie bijgesteld met € 78.000 (raming was € 123.905) nadelig. Voor dit verwachte verlies is een voorziening gevormd. Dit bedrag dekken we door een bijdrage uit de algemene reserve. Zie ook programma R6.

3.8 Opbrengst grondverkoop Hulsbeek

We verwachten in 2021 door de ontwikkeling van het plan Hulsbeek voor een bedrag van € 200.000 en in 2022 voor € 300.000 aan kavels te verkopen. Dit geldt ook voor 2023. Daarna is de verwachting dat alle grond is verkocht. In 2021 hebben we daadwerkelijk meer kavels verkocht dan verwacht waardoor we een winst konden nemen van € 476.000.

3.9 Invoering Omgevingswet

In oktober 2019 heeft de raad € 765.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet voor de periode 2019-2021. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2021 was er een bijdrage uit deze reserve begroot van € 540.000. De werkelijke kosten waren in 2021 maar € 191.000. Dit bedrag is vrijgevallen uit de reserve lopende projecten. Zie ook R14.

3.10 Subsidie behoud Museumpark Orientalis

Op 25 april 2019 heeft de raad besloten om uit de Algemene reserve € 600.000 te reserveren voor het behoud van Museumpark Orientalis. Van dit totale bedrag is in 2021 € 120.000 betaalbaar gesteld aan Orientalis. Het resterende bedrag van € 400.000 staat in de reserve lopende projecten. Dit bedrag stellen we (deels) betaalbaar na goedkeuring door het college op verschillende momenten. Zie ook R25.

3.11 Bijstellen bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn

De voormalige Oefenhoek in Millingen is gedeeltelijk afgewikkeld. Hier staat een bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover. Zie R26.

3.12 Invoeringskosten nieuwe wet Inburgering

De invoeringskosten van de Wet Inburgering hebben € 66.000 bedragen. Dit bedrag is vrijgevallen uit de reserve lopende projecten. Zie ook R28.

3.13 Pilot inburgering Veranderopgave

Samen met de gemeenten Beuningen, Heumen en Mook en Middelaar nemen we deel aan deze pilot ter voorbereiding op de implementatie van de nieuwe Wet inburgering. Een deel van het beschikbare budget is in 2021 uitgegeven. Het restantbudget hevelen we over naar 2022. Zie ook R31.

4.1 Algemene uitkering; compensatie coronamaatregelen

Voor coronamaatregelen ontvangen we via de algemene uitkering € 1.369.000. De uitgaven die hier tegenover staan ramen we op de verschillende programma's of de ontvangen bedragen zijn gestort in de reserve lopende projecten.

4.2 Algemene uitkering: brede aanpak dak- en thuisloosheid

Het kabinet stelt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid een financiële impuls beschikbaar van € 32.000 voor 2021. Dit bedrag hebben gestort in de reserve lopende projecten. Zie ook R.11.

4.3 Verkiezingen

Zie 3.3

4.4 Heroriëntatie zelfstandigen

Voor de ondersteuning aan zelfstandige ondernemers die zich willen heroriënteren, ontvangen we op basis van het tweede steun- en herstelpakket corona een eenmalige bijdrage van € 12.850. Dit bedrag is toegevoegd aan de coronagelden voor impuls re-integratietrajecten. Zie 3.4.

4.5 Versterking dienstverlening gemeenten (decembercirculaire 2021)

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) over de toeslagenaffaire heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. De in 2021 ontvangen rijksmiddelen storten we in de reserve lopende projecten om in 2022 te besteden (zie R.12).

4.6 Kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht (decembercirculaire 2021)

Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten moeten treffen tot de inwerkingtreding van nieuwe Wet kwaliteitsborging (Wkb) per juli 2022 ontvangen we een eenmalige bijdrage van € 18.000. Dit bedrag zetten we in 2022 in en we hevelen dit bedrag over naar 2022 (zie R.13).

5.1 Publicatie bouw- en milieudossiers op de website

In 2018 is geld beschikbaar gesteld voor het project Publicatie bouw- en milieudossiers op de website. In 2021 waren de kosten voor dit project € 34.000. We houden nog € 10.000 beschikbaar voor dit onderwerp. Zie ook R15.

5.2 iBurgerzaken verbeteren afsprakensysteem

Wij hebben in 2021 een nieuw beter functionerend afsprakensysteem aangeschaft. Dit omdat het contract met de vorige leverancier afliep. De kosten hiervoor (inclusief koppelingen) zijn € 20.000. Zie ook R32.

5.3 Koppeling Join - Notubiz

De koppeling tussen Join en Notubiz is gerealiseerd, zie ook R33.

R1 Bijdrage algemene reserve; dekking tekort sociaal domein

De aanwending van € 51.000 uit de algemene reserve voor het tekort op het sociaal domein is ten onrechte geraamd en heeft daarom niet plaatsgevonden.

R2 Bijdrage Algemene reserve; aankoop perceel Cranenburgsestraat

Op 28 januari 2021 besloot de raad een bedrag beschikbaar te stellen om een perceel aan te kopen aan de Cranenburgsestraat, voor strategisch gewenste redenen. Het aankoopbedrag van het perceel is € 65.000. Het verschil tussen de aankoopwaarde en de boekwaarde van € 55.250 dekken we ten laste van de algemene reserve. Zie ook 3.2.

R3 Bijdrage Algemene reserve; Werkplan 2021 ODRN

In januari 2021 heeft de raad het Werkplan 2021 van de ODRN vastgesteld. Dit leidt tot een extra bijdrage van € 51.298. Deze extra kosten dekken we eenmalig uit een bijdrage uit de Algemene reserve.

R4 Bijdrage Algemene reserve; wijziging begroting 2021 Munitax

In januari 2021 heeft de raad ingestemd met de gewijzigde begroting 2021 van Munitax. Dit leidt tot extra kosten van € 71.000. Deze extra kosten dekken we eenmalig uit de Algemene reserve.

R5 Bijdrage Algemene reserve; Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025

Op 1 april 2021 heeft de raad het Beheerplan wegen 2021-2025 vastgesteld. Als startkapitaal is een bedrag van € 570.000 in de voorziening onderhoud wegen gestort. Deze eenmalige storting dekken we uit de Algemene reserve. Zie ook 2.2.

R6 Inzet Algemene reserve voor splitsen kavel Bedrijventerrein Mies

Op 30 september 2021 heeft u besloten om een kavel op Bedrijventerrein Mies te splitsen, omdat er weinig vraag is naar een groot perceel. Voor deze splitsing is het doortrekken van de weg noodzakelijk. Per saldo is de grondexploitatie bijgesteld met € 78.000 (raming was € 123.905) nadelig. Voor dit verwachte verlies is een voorziening gevormd. Dit bedrag dekken we door een bijdrage uit de algemene reserve. Zie ook programma 3.8.

R7 Dotatie reserve lopende projecten; ondersteuning kwetsbare groepen, jeugd en ouderen
Zie ook 1.5.

R8 Dotatie reserve lopende projecten; minimabeleid/schuldhulpverlening

Bij de najaarsnota was € 250.000 geraamd voor de implementatie van de nieuwe nota minima en schuldhulpverlening, alsmede € 92.000 voor de tijdelijke formatie-uitbreiding bij schuldhulpverlening in 2022

R9 Dotatie reserve lopende projecten; steun- en herstelpakketten corona impuls re-integratie
Zie 3.4.

R10 Dotatie reserve lopende projecten; Coronagelden Lokale culturele voorzieningen

Voor ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur hebben we €311.000 aan rijksbijdrage ontvangen. Daarnaast was er een bedrag van € 118.000 uit 2020 beschikbaar, dat is aangewend (zie R.29). Voor ondersteuning van het Vrijheidsmuseum is € 80.000 uitgegeven. De niet bestede gelden storten we in de reserve lopende projecten om in volgende jaren te besteden.

R11 Storting in reserve lopende projecten; Brede aanpak dak- en thuisloosheid
Zie 4.2.

R12 Storting in reserve lopende projecten; Versterking dienstverlening gemeenten
Zie 4.5.

R13 Storting in reserve lopende projecten; Kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht
Zie 4.6.

R14 Bijdrage reserve lopende projecten; Invoering Omgevingswet

In oktober 2019 heeft de raad € 765.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet voor de periode 2019-2021. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2021 was er een bijdrage uit deze reserve begroot van € 540.000. De werkelijke kosten waren in 2021 maar € 191.000. Dit bedrag is vrijgevallen uit de reserve lopende projecten. Zie ook 3.10.

R15 Bijdrage reserve lopende projecten; Publicatie bouw- en milieudossiers website

In 2018 is geld beschikbaar gesteld voor het project Publicatie bouw- en milieudossiers op de website. In 2021 waren de kosten voor dit project € 34.000. We houden nog € 10.000 beschikbaar voor dit onderwerp. Zie ook 5.1.

R16 Bijdrage reserve lopende projecten; Uitvoering TOZO

Het in 2020 gereserveerd bedrag is aangewend voor inhuur van personeel voor de uitvoering van de TOZO in 2021.

R17 Bijdrage reserve lopende projecten; Brede aanpak dak- en thuisloosheid

Het in 2020 gereserveerd bedrag is in 2021 aangewend en wederom gestort in deze reserve met het over 2021 ontvangen rijksbijdrage. Zie 4.2 en R11.

R18 Bijdrage reserve lopende projecten; Flankerend beleid sociaal domein

Het in 2020 gereserveerd bedrag is aangewend en toegevoegd aan de storting in deze reserve voor nota minima en schuldhulpverlening. Zie R8.

R19 Bijdrage reserve lopende projecten; Ondersteuning ondernemers corona

Het in 2020 gereserveerd bedrag is aangewend en toegevoegd aan de in 2021 ontvangen rijks gelden voor impuls re-integratietrajecten. Zie 3.4 en R9.

R20 Bijdrage reserve lopende projecten; Studie fietspad Markt-Dries

Omdat er geen concrete plannen waren, was het budget van € 25.000 niet nodig. Dit bedrag kan dus vrijvallen uit de reserve. Zie ook 2.7.

R21 Bijdrage reserve lopende projecten; Kerkenvisie

Berg en Dal heeft bijzondere kerken die bepalend zijn voor de identiteit van onze gemeente. Op sommige plekken wordt dit erfgoed bedreigd. Daarom gaan we samen met betrokkenen, inwoners en eigenaren een kerkenvisie ontwikkelen. We ramen hiervoor een bedrag van € 25.000. We ontvangen voor de kerkenvisie eenzelfde rijksbijdrage van € 25.000 via de algemene uitkering. In 2021 is gestart met het opstellen van de kerkenvisie (€ 10.500). Dit bedrag was gereserveerd, zie ook 2.8.

R22 Bijdrage reserve lopende projecten; Warmtevisie

Berg en Dal heeft bijzondere kerken die bepalend zijn voor de identiteit van onze gemeente. Op sommige plekken wordt dit erfgoed bedreigd. Daarom gaan we samen met betrokkenen, inwoners en eigenaren een kerkenvisie ontwikkelen. We ramen hiervoor een bedrag van € 25.000. We ontvangen voor de kerkenvisie eenzelfde rijksbijdrage van € 25.000 via de algemene uitkering. In 2021 is gestart met het opstellen van de kerkenvisie (€ 10.500). Dit bedrag was gereserveerd, zie ook 2.8.

R23 Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot aardgasvrij maken woningen

Er is € 50.000 beschikbaar voor een pilot "Aardgasvrij maken van bestaande woningen". Het project is niet uitgevoerd in 2021. Het bedrag blijft gereserveerd, zie ook 2.10.

R24 Bijdrage reserve lopende projecten; Duurzaamheid (decembercirculariteit 2019)

We hebben in de decembercirculariteit 2019 € 190.000 ontvangen via de algemene uitkering voor duurzaamheid. Dit bedrag is in 2021 ook niet uitgegeven. Het bedrag blijft gereserveerd, zie ook 2.11.

R25 Bijdrage reserve lopende projecten; Subsidie behoud Museumpark Orientalis

Op 25 april 2019 heeft de raad besloten om uit de Algemene reserve € 600.000 te reserveren voor het behoud van Museumpark Orientalis. Van dit totale bedrag is in 2021 € 120.000 betaalbaar gesteld aan Orientalis. Het resterende bedrag van € 400.000 staat in de reserve lopende projecten. Dit bedrag stellen we (deels) betaalbaar na goedkeuring door het college op verschillende momenten. Zie ook R3.11.

R26 Bijdrage reserve lopende projecten; Bijstellen bouwplan Oefenhoek MadR

De voormalige Oefenhoek in Millingen is gedeeltelijk afgewikkeld. Hier staat een bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover. Zie 3.12.

R27 Bijdrage reserve lopende projecten; Actieplan Stekkenberg

Zie 1.9.

R28 Bijdrage reserve lopende projecten; Invoeringskosten nieuwe wet Inburgering
Zie 3.12.

R29 Bijdrage reserve lopende projecten; Stelpost coronamaatregelen
Zie R.10

R30 Bijdrage reserve lopende projecten; Verkiezingen corona
Zie 3.3.

R31 Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot inburgering veranderopgave
Zie 3.13

R32 Bijdrage reserve lopende projecten; iBurgerzaken verbeteren afsprakensysteem
Wij hebben in 2021 een nieuw beter functionerend afsprakensysteem aangeschaft. Dit omdat het contract met de vorige leverancier afliep. De kosten hiervoor (inclusief koppelingen) zijn € 20.000. Zie ook 5.2.

R33 Bijdrage reserve lopende projecten; Koppeling Join- Notubiz
De koppeling tussen Join en Notubiz is gerealiseerd, zie ook 5.3.

Verantwoordingsinformatie SiSa specifieke uitkeringen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
			<i>Aard controle R</i> Indicator: A7/01 € 0	<i>Aard controle R</i> Indicator: A7/02 € 29.116	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A7/03	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A7/04	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A7/05	Ja
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/01 Gelderland-Zuid	<i>Aard controle R</i> Indicator: A12B/02 € 40.428	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/03	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/04 € 40.428	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A12B/05	Ja
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
			<i>Aard controle R</i> Indicator: B2/01 € 0	<i>Aard controle R</i> Indicator: B2/02 34	<i>Aard controle R</i> Indicator: B2/03 34	<i>Aard controle R</i> Indicator: B2/04 € 2.572	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/05 € 2.572	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
		<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/06 Ja	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/07 Ja	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/08 Nee				

			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) Keuze werkelijke kosten Aard controle D2 Indicator: B2/09	Reeks 1 Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/12		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/14				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/20
			€ 12.920	€ 12.920	€ 10.404	€ 10.404	€ 0	€ 0
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/22				
			€ 12.000	€ 12.000				
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/01	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03			
			Ja	10.299	2.234			
			Projectnaam/nummer per project Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04	Besteding (jaar T) per project Aard controle R Indicator: C1/05	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie Aard controle R Indicator: C1/07		
			1 Groene bonnen voor energiebesparende maatregelen	€ 101.451	Ja			
			Kopie projectnaam/nummer Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09	Toelichting op afwijkingen Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11		
			1 Groene bonnen voor energiebesparende maatregelen	€ 101.451		Ja		

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle R Indicator: C62/02	Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04			
			39	€ 5.850	€ 3.314	Nee				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)				
							Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04
							€ 431.730	€ 23.750	€ 2.000	€ 0
							Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag
	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08						
			1	€ 0	€ 0	€ 0				
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)				
							Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04
							€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
							Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs
	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07	Aard controle R Indicator: D14/08						
			1	€ 0	€ 0	€ 0				

lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>	
			1 102 Saneren paaltjes en verticale elementen op of naast fietspaden aantal in st	Nee	0	Gepland 2022	
			2 101 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden aantal in meters	Nee	0	Gepland 2022	
			3 108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Nee	0	Gepland 2022	
			4 109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Nee	0	Gepland 2022	
			5 122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Nee	0	Gepland 2022	
			6 123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwerkeer) aantal in st	Nee	0	Gepland 2022	
			7 124 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en berm(en) aantal in meters	Nee	0	Gepland 2022	
			8 205 Verbreden van fietspaden aantal in meters	Nee	0	Gepland 2022	
			9 207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg aantal in meters	Nee	0	Gepland 2022	
lenW	E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R Indicator: E44/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/05</i>
			€ 35.356	€ 35.356	€ 35.356	€ 35.356	Nee
			Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/07</i>			
			1 Benutting van wegen als sturingsmechanisme waterstromen	Nee			
			2 Aanleg klimaatgrachten	Nee			
			3 Aanleg nieuw zuidelijk watersysteem	Nee			
			4 Aanleg infiltratiebekkens	Nee			
			5 Klimaatrobuust maken bestaand openbaar gebied	Nee			
			6 Aanleg ondergrondse waterberging	Nee			
			7 Vergroting waterbergend vermogen bestaand afvoersysteem	Nee			
			8				
			9				
			10				
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/09</i>			
			Nee				

EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	
				<i>Aard controle R Indicator: F9/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: F9/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05</i>
			1 EAW-20-00467461 Eindverantwoording (Ja/Nee)	€ 48.680	€ 67.298	Ja		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/06</i>					
			Ja					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentede el 2021	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 10.025.957	€ 193.673	€ 799.244	€ 11.255	€ 40.706	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	
			<i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 70.940	€ 38.348	€ 0	€ 380.875	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Gemeente Participatiewet (PW)	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>				
			<i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	Ja				
			€ 0					

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 8.263	€ 0	€ 0	€ 8.534
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T)			
		<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>		
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 34.326	€ 0	€ 57.582	€ 28.102	€ 1.517
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 18.314	€ 0	€ 6.581	€ 26.480	€ 1.376
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 580.791	€ 32.000	€ 18.791	€ 1.902	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 184.248	€ 0	€ 19.177	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 88.322	€ 0	€ 200	€ 0	€ 0

			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverzekering (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	6	2	Ja	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	2	0	Ja	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	132	8	Ja	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	75	1	Ja	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	35	1	Ja	
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverzekeringen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverzekeringen Tozo in (jaar T)		
			<i>Aard controle R Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>		
			€ 0	€ 0	3725		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing 4	Baten (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/18</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)		
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>		
			€ 8.009	€ 0	34		

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			<i>Aard controle R Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
			€ 68.426	€ 106.932				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>
			1 1.2 - Onroerende zaken - Renovatie	€ 0	€ 0			
			2 1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 10.711	€ 10.711			
			3 Investerings - renovatie Sportzaal Morgenfit		€ 18.529			artikel 13 activiteit Deze investering (renovatie) was ten tijde van de aanvraag nog niet voorzien.
				€ 18.529				
			4 3.3 Overige - Exploitatie Sporthal Heuveland	€ 15.547			€ 15.547	
5 3.3 Overige - Exploitatie Sportzaal Biga	€ 6.107			€ 6.107				
6 3.3 Overige - Exploitatie Sporthal de Duffelt	€ 14.934			€ 14.934				
7 3.3 Overige - Exploitatie Sportzaal Morgenfit	€ 6.361			€ 6.361				
8 3.3 Overige - Exploitatie Zwembad de Lubert	€ 34.743			€ 34.743				
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1031067-1017007a	€ 15.000	€ 1.669	€ 0	€ 14.579	€ 0
			2 1031067-1017007b	€ 20.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 20.000
			3 1057257-1032487	€ 85.142	€ 0	€ 40.000	€ 0	€ 40.000
			4					
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1031067-1017007a	Ja				
2 1031067-1017007b	Ja							
3 1057257-1032487	Nee							
4								
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/03</i>			
			1 2020	SPUKIJZ21045	€ 190.697			
			2 2021	SPUKIJZ21R2095	€ 118.909			
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verskil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/08</i>	
			1 Zwembad de Lubert	€ 190.697	€ 190.697	€ 0	2020	
			2 Zwembad de Lubert	€ 113.898	€ 113.898	€ 0	2021	

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Berg en Dal

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Berg en Dal te Berg en Dal gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de gemeente Berg en Dal op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2021 dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 10 februari 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
3. het overzicht van baten en lasten over 2021;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de nota Controleprotocol voor de accountantscontrole van de jaarrekening Berg en Dal 2021 die is vastgesteld door de gemeenteraad op 10 februari 2022 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Berg en Dal zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.023.800. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 51.200 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- Bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2021 dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 10 februari 2022.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de nota Controleprotocol voor de accountantscontrole van de jaarrekening Berg en Dal 2021 die is vastgesteld door de gemeenteraad op 10 februari 2022, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's

- dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
- dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zoetermeer, 5 juli 2022
Astrium Overheidsaccountants B.V.

was getekend
W.L. Schuitemaker RA

Bijlagen

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	2022-B043
Onderwerp:	Jaarstukken 2021: jaarrekening en jaarverslag
Datum B&W-vergadering	14 juni 2022
Datum raadsvergadering	14 juli 2022
Datum carrousel:	6 juli 2022
Portefeuillehouder:	M.A. Barber
Ambtenaar:	Georgo Gruijters
E-mailadres:	G.Gruijters@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-22-096988
Documentnummer:	VB/Raad/22/01380

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De jaarstukken 2021 vast te stellen met een voordelig resultaat van € 1.895.559.
2. Deze € 1.895.559 toe te voegen aan de algemene reserve.
3. Een bedrag van € 3.777.564 over te hevelen naar 2022 (€ 3.702.283 via de reserve lopende projecten en € 75.281 via de voorziening riolering) op basis van reeds genomen besluiten.

Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2021 (jaarverslag en jaarrekening 2021) aan. Met deze documenten verantwoorden wij ons als college aan uw raad over de uitvoering van de programmabegroting 2021. Bij de Voorjaarsnota 2021 en de Najaarsnota 2021 bent u tussentijds geïnformeerd over het verloop van de begroting 2021.

De jaarstukken bieden we digitaal aan via onze portal programmavan.bergendal.nl.

Corona

De coronacrisis had gevolgen voor veel beleidsterreinen van onze jaarrekening 2021. De VNG sprak met het rijk af, dat de gemeenten een reële compensatie van de kosten en de gederfde inkomsten als gevolg van de coronamaatregelen krijgen. Via de algemene uitkering kregen we in 2021 ruim € 1,8 miljoen hiervoor. Deze gelden zetten we onder meer in voor de dekking van de extra gemaakte kosten zoals bijdragen musea, omzetverlies sociale werkvoorziening, handhaving en toezicht, meerkosten jeugdzorg en wmo, re-integratie bijstandsgerechtigden en ondersteuning kwetsbare groepen.

Ook hebben we een rijksuitkering van € 0,4 miljoen ontvangen voor gederfde huurinkomsten van sportaccommodaties en dekking van het exploitatietekort bij het zwembad.

Voor de uitvoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) gaven we ongeveer € 0,9 miljoen uit. Hiervoor krijgen we eveneens een rijksvergoeding.

Daarnaast hadden we te maken met een aantal reguliere uitgaven dat als gevolg van de coronacrisis niet of minder plaatsvond zoals minder kosten voor regionaal wmo- en leerlingenvervoer, bewonersinitiatieven en minder bedrijfskosten. Daarentegen legde de coördinatie van de coronamaatregelen door het actieteam een behoorlijk beslag op de ambtelijke capaciteit en was inhuur van personeel soms noodzakelijk.

Omdat hierover richting toekomst onzekerheid bestaat, hebben we het onderwerp Corona opgenomen onder de overige financiële risico's in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Toelichting

Het rekeningssaldo over 2021 is (afgerond) € 1.896.000. Bij de Najaarsnota 2021 gingen we uit van een voordelig saldo van € 164.000. Het werkelijke saldo is € 1.732.000 voordeliger dan begroot. De verschillen lichten wij nader toe in de jaarrekening.

De grote verschillen ten opzichte van de ramingen worden onder meer veroorzaakt door de uitvoering van de coronamaatregelen, waardoor begrote taken in het nauw kwamen, door de ontwikkelingen in het sociaal domein, en ook door het vertrek van goed ingewerkt personeel dat niet meteen vervangen kon worden door krapte op de arbeidsmarkt.

Bij de Najaarsnota 2021 waren we van een deel van deze financiële voordelen op de hoogte. Bij deze jaarrekening zijn ze nog duidelijker geworden.

De bevindingen van de accountant zijn toegelicht in de bijeenkomst van de auditcommissie van 5 juli 2022. De controleverklaring en het accountantsverslag leggen we voor u ter inzage, zodra we deze ontvangen hebben.

In de volgende tabel ziet u de begrote en werkelijke saldi 2021 per programma en in totaal.

Programma	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	Begroting 2021 Primair Saldo	Begroting 2021 Actueel Saldo	Rekening 2021 Saldo	Verschil Begroting Rekening
Inwoner	-38.734	-38.353	-37.300	1.054
Onze buurt	-13.204	-14.255	-13.569	686
Onze gemeente	-5.734	-7.265	-5.291	1.974
Ons geld	63.174	66.792	67.484	692
Overhead	-9.608	-8.841	-9.314	-473
Saldo rekening baten en lasten	-4.107	-1.921	2.010	3.931
Toevoeging aan reserves	-1.005	-3.258	-4.138	-1.319
Onttrekking aan reserves	2.102	5.343	4.023	-1.319
Resultaat rekening baten en lasten	-3.010	164	1.896	1.732

Voor een verklaring van de verschillen ten opzichte van de Najaarsnota 2021 verwijzen wij u naar de samenvatting in de jaarstukken 2021.

De belangrijkste oorzaken van de verschillen zijn:

-	Niet inzetten reserve rekeningresultaten	- 351.000
---	--	-----------

-	Lagere doorbelasting naar projecten	- 258.000
-	Leningen Bbz en Tozo	- 470.000
-	Afrekening Tozo 2020	- 197.000
-	Treasury	+ 103.000
-	Sociaal domein	+ 338.000
-	Algemene uitkering	+ 514.000
-	Verkoop kavels Bedrijventerrein Hulsbeek	+ 276.000
-	Bijstandsuitkeringen	+ 324.000
-	Sociale werkvoorziening	+ 191.000
-	Arbeidsparticipatie	+ 129.000
-	Leges omgevingsvergunningen	+ 217.000
-	Salaris/inhuurkosten personeel	+ 282.000
-	Kosten bedrijfsvoering	+ 154.000
-	Overig (diverse kleinere verschillen, in totaal)	+ 480.000

Beoogd effect

De gemeenteraad in staat te stellen om de controlerende taak te vervullen.

Argumenten

1.1 Decharge college

Door het vaststellen van de jaarstukken 2021 verleent u decharge aan het college. Dit betekent dat de bestuurders worden ontlast van aansprakelijkheid voor het gevoerde (financiële) beleid.

2.1 Toevoeging resultaat aan algemene reserve

Zoals gebruikelijk wordt voorgesteld om het resultaat over 2021 toe te voegen aan de algemene reserve, onderdeel van het eigen vermogen.

3.1 Budgetoverheveling van € 3.777.564

Het gaat hier om activiteiten die in 2021 geraamd waren, maar nog niet (volledig) zijn uitgevoerd. Deze bedragen zijn al verwerkt in het resultaat 2021. Zie onderstaande tabel:

Tabel: Budgetneutrale overheveling

Bedragen x € 1.000

<u>Dekking uit Reserve lopende projecten</u>		
Publicatie bouw- en milieudossiers website	-10	
Opleidingen	-100	
Onderwijsachterstandenbeleid	-47	
Actieplan Stekkenberg	-40	
Coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	-140	
Versterking dienstverlening gemeenten	-170	
TONK	-92	
Implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening	-250	
Sociaal domein, project automaatjes/vervoersmaatjes	-52	
Inrichting Wmo-ruimtes	-40	
Ambulantisering GGZ wmo	-71	
Extra rijks gelden jeugdhulp	-867	
Voorkomen dak- en thuisloosheid	-50	
Kerkenvisie	-15	
Participatie groenprojecten	-35	
Actieplan duurzaamheid/ Pilot aardgasvrij maken woningen	-50	
Duurzaamheid (decembercirculaire 2019)	-190	
Verkiezingen	-15	
Toerisme; wandelpadennetwerk Gelderland en gastheerschap Berg en Dal	-23	
Subsidie Behoud Museumpark Orientalis	-400	
Meerwerk en actiecentra participatie	-68	
Coronagelden impuls reïntegratie	-175	
Pilot inburgering veranderopgave	-66	
Implementatie Omgevingswet	-349	
Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn	-20	
Coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen	-349	
Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	-18	
	<hr/>	
Subtotaal		-3.702
<u>Voorziening riolering</u>		
Afkoppelsubsidie riolering	-75	
	<hr/>	
Subtotaal		-75
Totaal		-3.778

Kanttekening*Accountantscontrole*

Onze accountant, Astrium, moet nog een controleverklaring verstrekken.

Algemene reserves

In 2021 is de reserve rekeningresultaat niet ingezet, omdat dat niet nodig was. Deze reserve is dus ongewijzigd gebleven. Hieronder ziet u een overzicht van onze algemene reserves.

Naam reserve	Bedragen x € 1.000			
	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Algemene reserve vast	17.220	17.220	17.220	17.220
Algemene reserve vrij aanwendbaar	11.620	8.466	6.657	6.081
Reserve rekeningresultaten	2.495	1.871	1.777	1.777
Saldo dienstjaar	373	-1.785	-	1.896
	31.708	25.772	25.654	26.974

Door het rekeningoverschot neemt de algemene reserve toe. Wij vinden een gezonde reserve belangrijk, maar willen ook investeren in de dienstverlening voor onze inwoners. Daarom komen wij in het kader van de begroting 2023 met een aantal voorstellen

Financiële onderbouwing

Zie jaarstukken 2021.

Communicatie

We plaatsen de jaarstukken 2021 op onze portal <https://programmavan.bergendal.nl/>.

Aanpak/uitvoering

Nadat u de jaarstukken 2021 heeft vastgesteld, sturen wij deze toe aan Gedeputeerde Staten (provincie Gelderland).

Burgemeester en wethouders

De secretaris,
E.W.J. van der Velde

De burgemeester,
mr. M. Slinkman

Bijlagen digitaal ter inzage

Jaarverslag en Jaarrekening 2021

Bijlage ter inzage griffier

Controleverklaring en accountantsverslag

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 juni 2022

overwegende dat:

- in het kader van de gemeentewet de gemeenteraad de jaarstukken 2021 moet vaststellen en dat deze vóór 15 juli a.s. ter goedkeuring moeten zijn verzonden naar de Provincie;
- dit besluit onder voorbehoud van de controleverklaring van de accountant genomen wordt;

b e s l u i t :

1. De jaarstukken 2021 vast te stellen met een voordelig resultaat van € 1.895.559.
2. Deze € 1.895.559 toe te voegen aan de algemene reserve.
3. Een bedrag van € 3.777.564 over te hevelen naar 2022 (€ 3.702.283 via de reserve lopende projecten en € 75.281 via de voorziening riolering) op basis van reeds genomen besluiten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 14 juli 2022,

De raadsgriffier,
Op dit voorstel is een amendement aangenomen.

De voorzitter,

mr. G.A.J. Winters

mr. M. Slinkman

Overzicht lopende kredieten

Hieronder staat een overzicht van de stand van zaken van de lopende projecten. Een positief bedrag in de kolom 'Restant krediet' betekent dat er nog budget beschikbaar is (voordeel). Een negatief bedrag betekent een kredietoverschrijding (nadeel).

Beschrijving project	Jaar	Team	Totaal Krediet	Besteed tot 2021	Besteed in 2021	Restant krediet	Stavaza
<i>Herinrichting winkelcentrum Beek</i>		<i>BOR</i>	1.032	174-	6-	852	
<i>Herinrichting winkelcentrum Beek: bijdrage uit voorziening</i>		<i>BOR</i>	445-	25	6	414-	
Totaal Herinrichting winkelcentrum Beek			587	149-	0	438	Het gewijzigde plan is gepresenteerd aan de bewoners. Verwachte uitvoering in 2022. Er wordt eerst gestart met de aanleg van een voetpad tussen Oude Gracht en Akenshof.
Reconstructie Parallelweg			696	490-	110-	96	Project is afgerond. Evaluatienota volgt.
Reconstructie Nassaustraat, Prins Willem Alexanderstraat Ooij	2017	BOR	1.074	122-	667-	285	Is in afrondende fase.
Vervangen asfaltrijbanen binnen bebouwde kom 2021	2021	BOR	800	-	730-	70	Betreft jaarlijkse investering (loopt volgens planning). Gaat mee naar 2022.
Reconstructie Pr.Hendrikstraat-Kon. Wilhelminastraat Ooij	2018	BOR	904	86-	36-	782	Tot nu toe voorbereidingskosten gemaakt. Uitvoering start in 2022.
Rec.kern Beek door wateroverlast: uitvoering	2018	BOR	96	31-	-	65	Project ligt tijdelijk stil vanwege ontbreken van rioolbeheerder.
Reconstructie kern Ubbergen door wateroverlast	2018	BOR	24	-	-	24	Project ligt tijdelijk stil vanwege ontbreken van rioolbeheerder.

Aanpak school-thuis routes	2016	BOR	75	37-	4-	34	In uitvoering
Fietspad Heumensebaan-Rijlaan	2017	BOR	289	184-	9-	96	Project gereed. Onderdeel natuurcompensatie volgt nog.
Mobiliteitsvisie 2018	2018	BOR	2.156	239-	49-	1.868	Vanuit mobiliteitsfonds zijn diverse bijdrages gedaan aan diverse projecten.
Verbreding Meerwijkselaan:voorbereiding	2019	BOR	65	-	-	65	Project ligt stil, er is geen overeenstemming over de grondaankoop
Reconstructie Hoflaan Oost	2019	BOR	720	47-	350-	324	In afrondende fase
Reconstructie Gooiseweg Zuid	2019	BOR	1.950	4-	0-	1.946	Inspraak is geweest. DO vastgesteld en bestek en tekening in voorbereiding. Uitvoering voorzien begin 2022
Reconstructie Gooiseweg Noord	2019	BOR	997	38-	60-	899	Inspraak is geweest. DO vastgesteld en bestek en tekening in voorbereiding. Uitvoering voorzien begin 2022
Renovatie "water werkt" Beek	2019	BOR	555	-	12-	543	In voorbereidende fase
Parkeerplaats Kerstendal	2019	BOR	18	0-	1-	17	In afrondende fase
Centrum Ooij (omgeving Reinier van Ooijplein)	2020	BOR	1.056	23-	10-	1.023	Vorbereiding van de uitvoering is gestart
Reconstructie Het Zand Ooij	2017	BOR	1.270	78-	752-	440	Project gereed. Evaluatienota volgt.

Reconstructie Das-Eekhoorn-Fretstraat	2020	BOR	865	7-	44-	814	Aanbesteding in 2022, nu nog in voorbereidende fase.
Aanleg fietspad naar Leuth	2020	BOR	314	-	-	314	Project moet nog starten
Reconstructie Burg.Ottenhofstraat (Dries-Stekkenberg)	2020	BOR	1.440	40-	26-	1.374	In uitvoering
Nassaulaan-Pr.Christinalaan Berg en Dal	2020	BOR	585	67-	59-	460	Start uitvoering in 2022
Renovatie spoorbrug over spoorkuil	2020	BOR	196	7-	123-	66	Gereed.
Leuthsestraat Pers.vervangen riool en herstel wegen	2021	BOR	575	-	14-	560	Voorbereiding is gestart
Bongerdstraat Beek nieuwe bomen in rijbaan	2021	BOR	351	-	28-	323	Voorbereiding is gestart
Rijlaan Groesbeek overlagen + aanplant	2021	BOR	343	-	121-	222	Project loopt. De aanplant van de bomen volgt.
Pastoor Hoekstraat Breedeweg	2020	BOR	31	-	-	31	Project is nog niet gestart
Wilgenlaan Beek	2020	BOR	50	-	0-	50	Voorbereiding in 2022
Afwikkeling centrum Groesbeek	2021	BOR	1.600	19-	73-	1.508	Project is in voorbereiding.
Lynden,Rivier-Zalmstraat	2020	BOR	165	-	17-	148	Uitvoering in 2022
Breedeweg verv.wegen: voorbereiding	2021	BOR	40	-	-	40	Project is nog niet gestart

Vervanging riool Prins Mauritsstraat	2017	BOR	290	-	-	290	Project is nog niet gestart
Vervanging riool Mooksestraat Groesbeek	2018	BOR	350	272-	102-	24-	Gereed.
Vervanging riool Binnenveld Groesbeek	2018	BOR	350	201-	151-	2-	Gereed.
Vergr.transportriool Breedeweg/Bruuk: voorbereiding	2019	BOR	375	5-	43-	327	Nog in voorbereidende fase vanwege grondwateronderzoek
Relinen diverse rioleringen	2020	BOR	75	-	-	75	Vorbereiding nog niet gestart i.v.m gebrek aan personeel
Wylbergpark riolering	2020	BOR	204	-	-	204	Nog niet gestart. Vorbereiding in 2022.
Afkoppelkrediet 2020-2021 diverse rioleringen	2020	BOR	400	10-	133-	257	Project loopt
Bosstraat ged.verv.riolering	2021	BOR	60	-	37-	23	Project loopt
Heikant Groesbeek overstort riool: voorbereiding	2021	BOR	130	-	41-	89	In voorbereidende fase.
Breedeweg verv.riool/duiker: voorbereiding	2021	BOR	20	-	0	20	Project is nog niet gestart
Lijsterbesstr.relinen + afkoppriool: voorbereiding	2021	BOR	18	-	-	18	Project is nog niet gestart
Renovatie pompgemalen	2021	BOR	175	-	89-	86	In uitvoering

Aanpak wateroverlast		BOR	4.133	268-	119-	3.746	Project loopt. De uitvoering loopt van 2020 tot 2024. Inmiddels zijn diverse percelen aangekocht.
Maatregelen vermindering wateroverlast	2012	BOR	24	-	11-	12	Onderdeel watersnelweg Beek loop volgens planning
Fiets-/voetveer Bemmel-Ooij	2020	RO	104	-	1-	103	Het raadsvoorstel Fiets-Voetveer Bemmel-Ooij is nog niet akkoord bevonden door de raad. Nadat dit voorstel akkoord is kan ook gestart worden met de uitvoering van dit project om de oeveraansluiting te realiseren.
Aanschaf materieel 2021	2021	Buitendienst	284	-	6-	278	In 2021 is gestart met de aanschaf en dit loopt door in 2022.
Zoutloods Millingen aan de Rijn	2020	BOR	330	-	15-	315	Project is vertraagd. De vraag is, of de grond gesaneerd moet worden. De start van de bouw wordt verwacht in de 2de helft van 2022.
Herstel betonnen perronvloeren de Lubert	2019	BOR	130	94-	2	38	Gereed.
Verduurzamen sporthal De Duffelt	2020	BOR	50	2-	-	48	Dakonderzoek t.b.v. zonnepanelen heeft plaatsgevonden. Uitvoering volgt.
Sportzaal Morgenfit Ooij	2020	BOR	595	492-	106-	3-	Dit krediet is in 2021 afgewikkeld.
Kleedkamers DVSG	2018	MO	506	36-	28-	441	Ver-/nieuwbouw van de accommodaties loopt door tot 2022,
Verbetering zwembad de Lubert	2021	BOR	120	-	127-	7-	Loopt nog, zit in eindfase.

De Treffers verv.toplaag kunstgrasvelden	2021	MO	600	-	517-	83 De vervanging van de twee toplagen heeft plaatsgevonden en de eindafrekening met subsidievaststelling heeft plaatsgevonden.
De Treffers uitbreiding natuurgrasveld	2021	MO	160	-	-	160 Zolang er nog gesprekken tussen rood-wit en de treffers zijn, is het standpunt van de gemeente om geen uitbreiding te faciliteren. Voor nu aanhouden.
SVO'68 verv.toplaag kunstgrasveld	2021	MO	300	-	300-	0- Veld is opgeleverd en volledige afgerond.
Groesbeekse Boys ver.toplaag kunstgrasveld	2021	MO	300	-	278-	22 Veld is opgeleverd en alle betalingen zijn voldaan. Subsidievaststelling vindt plaats in 2022.
ICT-middelen	2020	INF	700	5-	128-	567 Dit project is gestart in 2021 en loopt door in 2022. Dit is inclusief de regeling thuiswerkfaciliteiten.
Inrichting werkplekken	2020	INF	300	-	-	300 Dit project is gestart in 2021 en loopt door in 2022.
Bijdrage aanpassing 't Zaalte	2017	MO	256	257-	25-	26- De belastingdienst heeft eind 2021 uitspraak gedaan dat een deel van de btw niet aftrekbaar is. Deze niet aftrekbare btw leidt tot een aanvullende investeringsbijdrage van € 25.000 en dus tot een overschrijding van dit krediet. Hiermee is dit krediet afgewikkeld.

Revitalisering de Mallemolen voorbereiding	2021	MO	155	-	71-	84	Eind 2021 is gestart met de voorbereiding van de revitalisering en de aanpassing van het split level gedeelte in de Mallemolen voor het Agora onderwijs.
Invoering Omgevingswet	2019	RO	845	-171	-191	483	De invoering van de omgevingswet is uitgesteld naar 1-1-2023. Het project heeft daarom een langere doorlooptijd.

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Begroting 2021 Actueel	Rekening 2021	Vershil Begroting Rekening
TV010 Bestuur	-1.555	-1.871	-1.642	-1.516	125
TV020 Burgerzaken	-335	-470	-678	-371	308
TV030 Beheer overige gebouwen en gronden	393	-26	109	130	22
TV040 Overhead	-8.939	-9.608	-8.841	-9.314	-473
TV050 Treasury	972	1.063	880	982	102
TV061 OZB woningen	3.336	3.665	3.786	3.807	21
TV062 OZB niet-woningen	1.673	1.859	1.921	1.952	31
TV064 Belastingen overig	1	1	1	0	-1
TV070 Algem. uitk. en ov. uitk. gem.fonds	56.729	56.706	60.229	60.743	515
TV080 Overige baten en lasten	-275	-120	-25	0	25
TV098 Mutaties reserves	1.948	1.097	2.085	-115	-2.199
TV110 Crisisbeheersing en brandweer	-2.311	-2.443	-2.475	-2.364	111
TV120 Openbare orde en veiligheid	-549	-551	-876	-891	-14
TV210 Verkeer en vervoer	-3.725	-4.504	-4.846	-4.871	-25
TV220 Parkeren	-238	-117	-218	-151	66
TV240 Economische havens en waterwegen	7	7	7	7	0
TV250 Openbaar vervoer	-94	-49	-44	-32	11
TV310 Economische ontwikkeling	-121	-138	-125	-105	20
TV320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2	4	204	476	272
TV330 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-23	-51	-58	-44	15
TV340 Economische promotie	6	233	185	233	49
TV410 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0
TV420 Onderwijshuisvesting	-1.804	-1.865	-1.844	-1.829	15
TV430 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.189	-1.333	-1.124	-966	157
TV510 Sportbeleid en activering	-721	-616	-748	-697	51
TV520 Sportaccommodaties	-1.220	-1.113	-1.107	-1.023	83
TV530 Cult.presentatie,productie,participatie	-487	-489	-461	-313	149
TV540 Musea	-80	-50	-650	-259	391
TV550 Cultureel erfgoed	-167	-158	-201	-174	27
TV560 Media	-767	-730	-783	-782	1
TV570 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.263	-2.316	-2.363	-2.355	8
TV610 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.581	-1.376	-1.643	-1.501	142
TV620 Wijkteams	-871	-935	-892	-867	24

TV630	Inkomensregelingen	-4.091	-4.568	-4.708	-5.113	-405
TV640	Begeleide participatie	-4.394	-4.409	-4.437	-4.032	405
TV650	Arbeidsparticipatie	-1.941	-1.679	-1.989	-1.939	49
TV660	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.869	-2.019	-2.044	-1.783	261
TV671	Maatwerkdienstverlening 18+	-9.092	-10.330	-9.490	-8.938	551
TV672	Maatwerkdienstverlening 18-	-5.359	-5.930	-5.696	-5.691	5
TV681	Geëscaleerde zorg18+	-293	-385	-210	-242	-31
TV682	Geëscaleerde zorg 18-	-5.663	-5.583	-6.267	-6.338	-71
TV710	Volksgezondheid	-1.324	-1.440	-1.397	-1.310	87
TV720	Riolering	1.050	1.165	1.154	1.055	-99
TV730	Afval	451	1.122	1.184	1.150	-34
TV740	Milieubeheer	-896	-948	-1.168	-895	273
TV750	Begraafplaatsen en crematoria	-68	-41	-60	-80	-20
TV810	Ruimtelijke ordening	-640	-604	-1.052	-621	431
TV820	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-178	-53	-256	-158	98
TV830	Wonen en bouwen	-1.445	-1.012	-1.167	-962	205
Totaal taakvelden		0	-3.010	164	1.896	1.732

Toelichting financiële begrippen

Begrip	Omschrijving
Activeren	Als iets langere tijd mee gaat en een bepaalde waarde heeft wordt het gezien als een langlopende bezitting op de balans (langer dan 1 jaar). We moeten het dan activeren. We activeren volgens de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn.)
Afschrijvingen	Omdat bedrijfsmiddelen meerdere jaren mee gaan moeten de aanschafkosten over meerdere jaren verspreid worden. Dit noemen we afschrijven. Van te voren zijn voor deze middelen afschrijvingstermijnen vastgelegd. Dit geeft aan in hoeveel jaar we een bedrijfsmiddel afschrijven.
Algemene uitkering	Iedere gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk uit het Gemeentefonds. Dit is de algemene uitkering. De gemeente mag zelf bepalen waar ze het geld aan uitgeeft.
Algemene reserve	Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers.
Baten en lasten	Baten zijn inkomsten. Lasten zijn uitgaven. Het gaat hier om de inkomsten en uitgaven van het jaar waarin het product gebruikt wordt. Als het geld in een ander jaar ontvangen of betaald wordt, dan wordt het bedrag bij het jaar van gebruik gerekend.
BCF	Afkorting voor BTW-Compensatiefonds. Gemeenten kunnen een deel van de BTW die zij betaald hebben terugvragen. Het Rijk betaalt dit geld aan de gemeente uit het BTW-Compensatiefonds.
Bedrijfsvoering	De wijze waarop de gemeente is georganiseerd en wordt aangestuurd.
Begroting	Een overzicht van alle verwachte inkomsten en uitgaven van een (toekomstig) jaar.
Begrotingswijziging	Een besluit van de Raad om de vastgestelde begroting te veranderen.
Beleidsindicatoren	Niet-financiële informatie om makkelijk een inschatting te maken van de resultaten van de beleidskeuzes.
Bestemmingsreserve	Wanneer al bekend is waarvoor een reserve wordt gebruikt, spreken we van een bestemmingsreserve.
Boekwaarde	De daadwerkelijke waarde van de bedragen die op de balans zijn opgenomen.
Dividend	Winstuitkering van een onderneming aan haar aandeelhouders.
Doeluitkering	De gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk. De gemeente moet dit geld gebruiken voor taken die bepaald zijn door het Rijk.
Dotatie	Ander woord voor toevoeging. Gebruiken we meestal als we het hebben over de toevoeging aan een voorziening.
Eigen vermogen	Alle bezittingen zonder de schulden.

EMU-saldo	Het verschil tussen inkomsten en uitgaven.
Exploitatie	Overzicht van lasten en baten van een project of een gemeentelijke dienst.
Financiering	Het beleid van de gemeente over geld en de risico's die hierbij horen.
Gemeentebrede aspecten	Sommige onderwerpen staan in een aparte paragraaf. Deze onderwerpen horen niet specifiek bij één programma. De onderwerpen zijn: Risico's en weerstandsvermogen, financiering, lokale heffingen, verbonden partijen, onderhoud van kapitaalgoederen, grondbeleid.
Gemeentefonds	Iedere gemeente krijgt geld van het Rijk. Dit geld wordt betaald uit een spaarpot die het gemeentefonds genoemd wordt.
Grondbeleid	Een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen uit te voeren.
Incidenteel geld	Geld dat bestemd is voor één jaar.
Index	Het aanpassen van de geldbedrag aan de inflatie zodat het reële bedrag gelijk blijft.
Inflatie	Stijging van het algemene prijspeil in de economie
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen. Investeringen zijn uitgaven om kapitaalgoederen aan te schaffen.
ISV	Afkorting voor Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Gemeenten kunnen één keer in de vijf jaar geld vragen om de plaatselijke omgeving te verbeteren. Zoals verbeteringen voor wonen, ruimte en milieu.
Kapitaalgoederen	Wegen, bruggen, kades/steigers, riolering, water, groen, gebouwen, materieel, verkeersregelininstallaties, openbare verlichting, machines en apparaten in eigendom van de gemeente.
Kortlopende schulden	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Langlopende schulden	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Leges	Een betaling aan de gemeente voor het afnemen van een gemeentelijke dienst of product
Liquiditeit	Geeft aan of een bedrijf aan zijn lopende betalingsverplichting kan voldoen.
Lokale heffingen	Belastingen die aan de gemeente betaald moeten worden. Bijvoorbeeld: afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting.
Prognose	Voorspelling van een te verwachten resultaat of vermoedelijke uitkomst.
Programma	Verzameling van beleidsterreinen waarbinnen te bereiken doelen, resultaten en te verrichten activiteiten in samenhang met de kosten en opbrengsten zijn geformuleerd.

Reserve	Reserves zijn een onderdeel van het eigen vermogen. Reserves zijn vrij te besteden. Dit wil zeggen dat tot het moment van besteding er voor gekozen kan worden om de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.
Resultaat	Het verschil tussen baten en lasten
Retributie	Een belasting betalen aan de gemeente voor een dienst die zij voor inwoners uitvoeren. Bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort.
Risico register	Lijst met alle bekende risico's. Ook staat daar in wat de kans is dat deze risico's optreden, de oorzaak, de gevolgen en de beheersmaatregel.
Risico's en weerstandsvermogen	Risico: de kans op een financiële tegenslag. Weerstandsvermogen: de mate waarin de gemeente onverwachte kosten op kan vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de taken van de gemeente.
Schuldquote	Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
Structureel geld	Geld dat bestemd is voor meerdere jaren.
Subsidieplafond	Overzicht van het maximale aan subsidies die het College wil verstrekken na akkoord van de Gemeenteraad.
Overhead	Indirecte kosten gericht op sturing en ondersteuning van de gemeentelijke organisatie.
Treasury	Beheren van het geld van de gemeente.
Vaste activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor langer dan een jaar is vastgelegd (bijv. gebouwen).
Verordening	Een document met vastgelegde regels.
Vlottende activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor korter dan een jaar is vastgelegd.
Voorzieningen	Een boekhoudkundige rekening waar periodiek geld op wordt gezet om dit in de toekomst te gebruiken voor het doel waarvoor de voorziening is opgezet. Bijvoorbeeld voor groot onderhoud aan gebouwen.
Vordering	Iets opeisen van iets of iemand. Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Vreemd Vermogen	Alle verplichtingen en schulden.
Weerstandscapaciteit	De middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten op te vangen.
Weerstandsvermogen	Een cijfer wat aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele risico's financieel op kan vangen.

Toelichting afkortingen

Afkorting	Omschrijving
3 O's	Onvoorzien, Onvermijdelijk (of Onontkoombaar), Onuitstelbaar
AED	Automatische Externe Defibrillator
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AOW	Algemene OuderdomsWet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHBD	Samenwerkingsverband Beuningen, Heumen, Berg en Dal
BIBOB	Wet Bevordering Integriteits Beoordelingen door Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar
BOV	Bestuurlijke Overeenkomsten Verstedelijking
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BVO DRAN	Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen
CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
CCB	Contact Centrum Berg en Dal
CISO	Chief Information Security Officer
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
CPB	Centraal PlanBureau
DAR	Dienst Afvalstoffen en Reiniging
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DNB	De Nederlandse Bank
DVO	DienstVerleningsOvereenkomst
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EMU	Economische en Monetaire Unie
FG	Functionaris Gegevensbeheer
FMP	Financieel MeerjarenPerspectief

Fte	Fulltime equivalent
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBS	Gebouw Beheers Systeem
GGD	Gemeentelijke GezondheidsDienst
GR	Gemeenschappelijk Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GS	Gedeputeerde Staten
GW	Gemeentewet
HALT	Het ALternatief : Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit
HRM	Human Resource Management
HR21	functiewaarderingssysteem voor gemeenten
I&A	Informatisering & Automatisering
IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatie technologie
IEGG	In Exploitatie Genomen Gronden
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IRvN	ICT Rijk van Nijmegen
I&P	Inkomen & Participatie
ISO	Information Security Officer
IV3	Informatie Voor Derden
KCA	Klein Chemisch Afval
KRW	Kader Richtlijn Water
KTO	Klant Tevredenheid Onderzoek
KvK	Kamer van Koophandel
LOP	Landschaps Ontwikkelings Plan
MARN	Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
MIP	Meerjaren InvesteringsPlan
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MKB	Midden- en kleinbedrijf
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
ODRN	OmgevingsDienst Regio Nijmegen
OGGZ	Openbare Geestelijke GezondheidsZorg
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerend Zaak Belasting

P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
Pfo	Portefeuillehouderoverleg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PW	Participatiewet
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme – Knooppunt Arnhem Nijmegen
RDW	RijksDienst voor Wegverkeer
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RO	(wet) Ruimtelijke Ordening
ROB	Regionaal OndersteuningsBureau
RPB	Regionaal Programma Bedrijventerrein
RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
RvN@	Beweging die ondernemers, overheden en onderwijsinstelling bij elkaar brengt
Sisa	Single information single audit
SMV	Sociaal Maatschappelijke Visie
STER	Stichting Toerisme En Recreatie
SVB	Sociale Verzekerings Bank
TOP	Toeristisch Opstap Punt
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VCP	VerkeersCirculatiePlan
VJN	VoorJaarsNota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRGZ	VeiligheidsRegio Gelderland-Zuid
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTU	Vorbereiding Toezicht en Uitvoering
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepaling omgevingsrecht
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet BUIG	Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
WI	Wet Inburgering
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
ZLTO	Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie
ZZP	Zelfstandigen Zonder Personeel